Τάσος Ανθουλιάς

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ

Βιογραφίες σημαντικών λογοτεχνών
από όλο τον κόσμο

Μια προσπάθεια να παρουσιαστούν οι βιογραφίες με απλά κείμενα
και χαρακτηριστικές εικόνες ώστε να γίνει κατανοητός ο τρόπος
που δημιούργησαν το έργο τους μέσα στις συγκεκριμένες συνθήκες
της εποχής τους και της κοινωνίας τους και να γίνουν φανερές
οι συνέπειες του έργου τους μέχρι την εποχή μας.

ΧΕΛΙΔΟΝΙ 2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.		Σελ.
Ντάνιελ Ντεφόε	3	Ιούλιος Βερν	133
Τζόναθαν Σουίφτ	11	Λέων Τολστόι	141
Βολταίρος	18	Μαρκ Τουέιν	149
Γιόχαν Βόλφγκανγκ φον Γκαίτε	27	Εμίλ Ζολά	160
Φρίντριχ Σίλερ	33	Άρθουρ Κόναν Ντόυλ	169
Τζέιν Όστεν	39	Αντόν Τσέχωφ	180
Αδελφοί Γκριμ	47	Ραμπιντρανάθ Ταγκόρ	190
Ονορέ ντε Μπαλζάκ	57	Μπέατριξ Πότερ	198
Αλέξανδρος Πούσκιν	64	Γκιγιώμ Απολλιναίρ	206
Βίκτωρ Ουγκώ	76	Άγκαθα Κρίστι	213
Αλέξανδρος Δουμάς	86	Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα	224
Χανς Κρίστιαν Άντερσεν	97	Σάμιουελ Μπέκετ	232
Χάριετ Μπίτσερ Στόου	104	Γκουαρέσκι	239
Κάρολος Ντίκενς	113	Ιονέσκο	246
Χέρμαν Μέλβιλ	127	Άρθουρ Κλαρκ	253

ΝΤΑΝΙΕΛ ΝΤΕΦΟΕ

Ο Ντάνιελ Ντεφόε (1660 - 1731) ήταν Άγγλος επιχειρηματίας, συγγραφέας, δημοσιογράφος και φυλλαδιογράφος, ο οποίος έγινε διάσημος από το μυθιστόρημά του «Ροβινσών Κρούσος». Υπήρξε ένας από τους θεμελιωτές του αγγλικού μυθιστορήματος. Ήταν παραγωγικός και ευέλικτος συγγραφέας, καθώς έγραψε περισσότερα από 500 βιβλία, φυλλάδια και άρθρα πάνω σε διάφορα θέματα (πολιτικής, εγκληματικότητας, θρησκείας, γάμου, ψυχολογίας κ.ά.). Ήταν επίσης πρωτοπόρος της οικονομικής δημοσιογραφίας.

Ο Ντάνιελ Φόε, όπως ήταν το πραγματικό του όνομα, γεννήθηκε στο Λονδίνο. Αργότερα πρόσθεσε το "Ντε" στο επώνυμό του και υποστήριξε ότι ήταν απόγονος μιας αριστοκρατικής οικογένειας. Ο ακριβής τόπος και η ημερομηνία γέννησής του είναι άγνωστα. Τα πρώτα χρόνια της ζωής του ο Ντεφόε βίωσε μερικά από τα πιο έντονα γεγονότα της αγγλικής ιστορίας: Το 1665 100.000 άτομα πέθαναν από τη Μεγάλη Πανώλη του Λονδίνου.

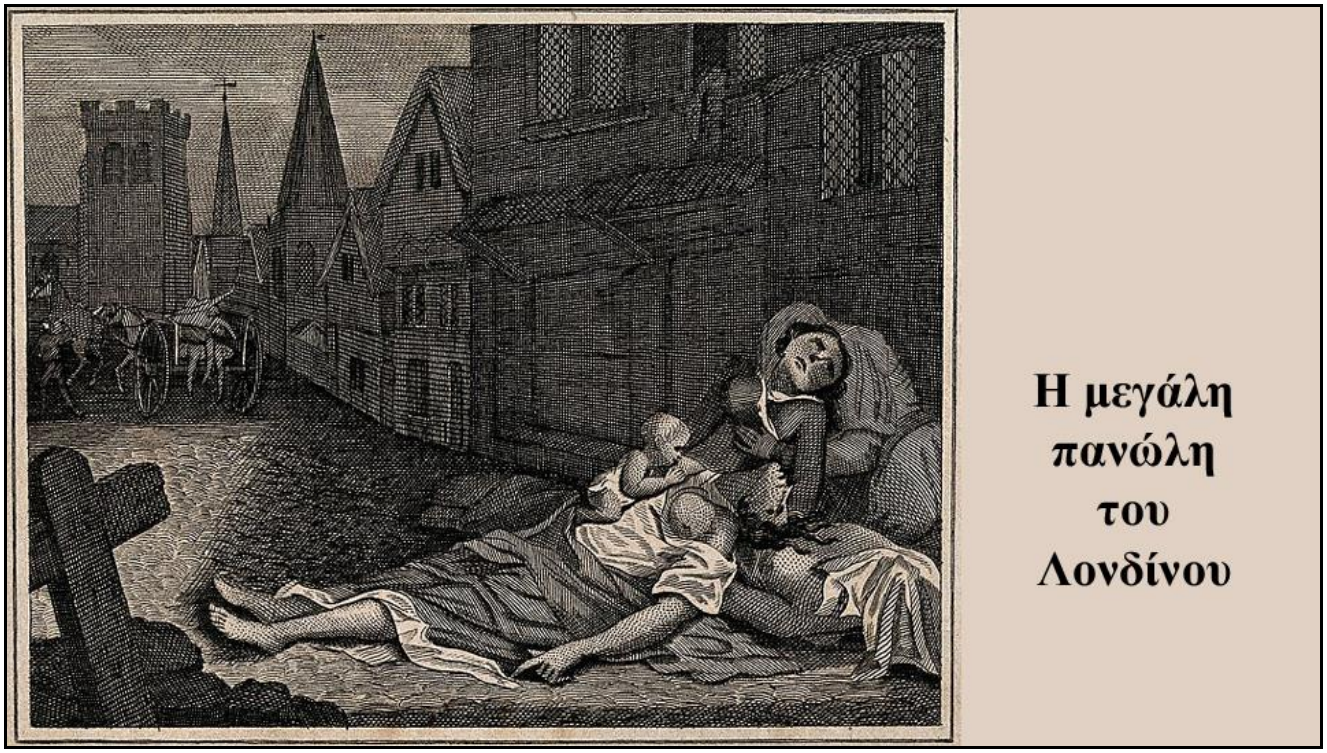

Το 1666 η Μεγάλη Πυρκαγιά χτύπησε και τη γειτονιά του στο Λονδίνο αφήνοντας όρθια μόνο τρία σπίτια, ένα από τα οποία ήταν το δικό του.

Το 1667, όταν ο Ντεφόε ήταν περίπου επτά ετών, ένας ολλανδικός στόλος πέρασε από τον ποταμό Τάμεση και επιτέθηκε στο Μέντγουέι.

Όταν ο Ντεφόε ήταν δέκα ετών η μητέρα του πέθανε. Οι γονείς του ήτανε Πρεσβυτεριανοί σχισματικοί, γι' αυτό και ο Ντεφόε εκπαιδεύτηκε σε σχισματική ακαδημία. Κατά τη διάρκεια εκείνης της περιόδου η Αγγλία δεν ήταν ανεκτική σε θέματα θρησκείας. Η θρησκευτική διαμάχη ήταν πολιτικό ζήτημα. Οι Ρωμαιοκαθολικοί ήταν φοβισμένοι και μισητοί. Οι διαφωνούντες αρνήθηκαν να εναρμονιστούν με τις υπηρεσίες της Εκκλησίας της Αγγλίας και ήταν περιφρονημένοι και καταπιεσμένοι.

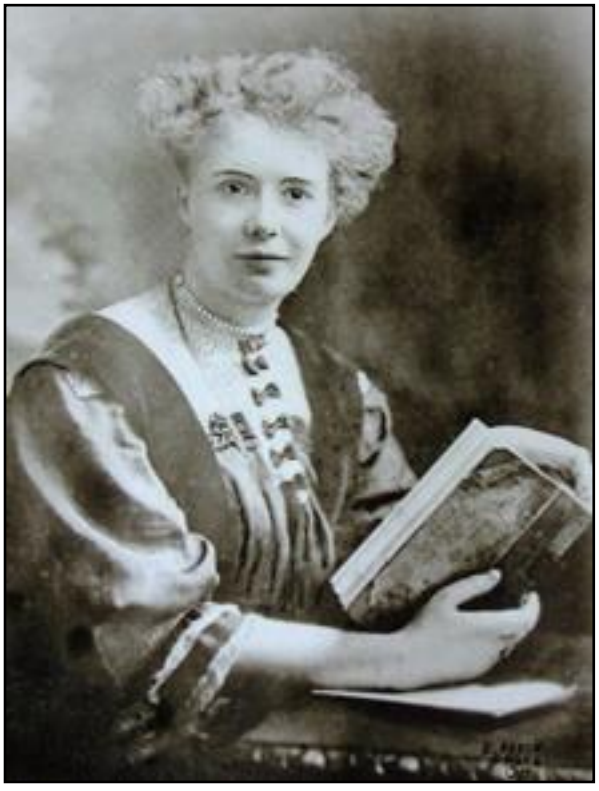

Η Μαίρη Τάφλεϊ

Ο Ντάνιελ Ντεφόε μπήκε στον κόσμο των επιχειρήσεων ως γενικός έμπορος. Αν και οι φιλοδοξίες του ήταν μεγάλες και αγόρασε κτήμα στην επαρχία και ένα πλοίο, σπάνια δεν είχε χρέη. Το 1684 ο Ντεφόε παντρεύτηκε τη Μαίρη Τάφλεϊ, κόρη ενός Λονδρέζου εμπόρου. Λόγω των χρεών του και των πολιτικών προβλημάτων, ο γάμος του πιθανότατα ήταν πολύ δύσκολος. Ωστόσο διήρκεσε 50 χρόνια και απέκτησαν μαζί οκτώ παιδιά, από τα οποία επέζησαν τα έξι.

Το 1685 εντάχθηκε στην αποτυχημένη Εξέγερση του Μονμάουθ αλλά πήρε χάρη. Το 1689 στέφθηκε βασιλιάς της Αγγλίας ο Γουλιέλμος Γ΄ και ο Ντεφόε έγινε αμέσως ένας από τους στενούς του συμμάχους και μυστικός πράκτορας. Μερικές από τις πολιτικές του νέου βασιλιά οδήγησαν σε σύγκρουση με τη Γαλλία, με αποτέλεσμα να υποστούν ζημιές οι ευημερούσες εμπορικές δραστηριότητες του Ντεφόε. Το 1692, ο Ντεφόε συνελήφθη για χρέη. Η στενοχώρια του ήταν μεγάλη γι' αυτό και πάντα υπεράσπιζε τους άτυχους οφειλέτες. Αφού αφέθηκε ελεύθερος ταξίδεψε στην Ευρώπη και στη Σκωτία εμπορευόμενος. Το 1695 επέστρεψε στην Αγγλία χρησιμοποιώντας πια το όνομα "Ντεφόε" και υπηρετώντας ως υπεύθυνος για την είσπραξη των φόρων επί των φιαλών, ενώ το 1696 λειτουργούσε ένα εργοστάσιο κεραμιδιών και τούβλων.

Το 1697 εκδόθηκε η πρώτη αξιοσημείωτη δημοσίευση του Ντεφόε, το «Δοκίμιο πάνω στον Σχεδιασμό», μια σειρά προτάσεων για την κοινωνική και οικονομική βελτίωση. Από το 1697 ως το 1698 υπερασπίστηκε το δικαίωμα του βασιλιά Γουλιέλμου Γ΄ της Αγγλίας να συγκροτήσει μόνιμο στρατό κατά τη διάρκεια του αφοπλισμού μετά τη Συνθήκη του Ράισβαϊκ που τερμάτισε τον Εννεαετή Πόλεμο. Το πιο επιτυχημένο του ποίημα, «Ο Γνήσιος Άγγλος» (το 1701), υπερασπιζόταν τον βασιλιά ενάντια στις ξενοφοβικές επιθέσεις των πολιτικών του εχθρών στην Αγγλία και γενικότερα στα αγγλικά αντιμεταναστευτικά αισθήματα. Με το σατιρικό αυτό ποίημα αναγνωρίστηκε για πρώτη φορά η συγγραφική αξία του Ντάνιελ Ντεφόε.

Ο θάνατος του Γουλιέλμου Γ΄ το 1702 δημιούργησε για άλλη μια φορά πολιτική αναταραχή καθώς ο βασιλιάς αντικαταστάθηκε από τη βασίλισσα Άννα, η οποία άρχισε αμέσως επίθεση ενάντια στους διαφωνούντες με την Εκκλησία της Αγγλίας. Τα κείμενα του Ντεφόε και οι πολιτικές του δραστηριότητες είχαν ως αποτέλεσμα τη σύλληψή του και την τοποθέτησή του σε κύφωνα στις 31 Ιουλίου 1703, κυρίως λόγω ενός φυλλαδίου με τίτλο «Ο Συντομότερος Δρόμος με τους Διαφωνούντες ή Προτάσεις για την Ίδρυση της Εκκλησίας».

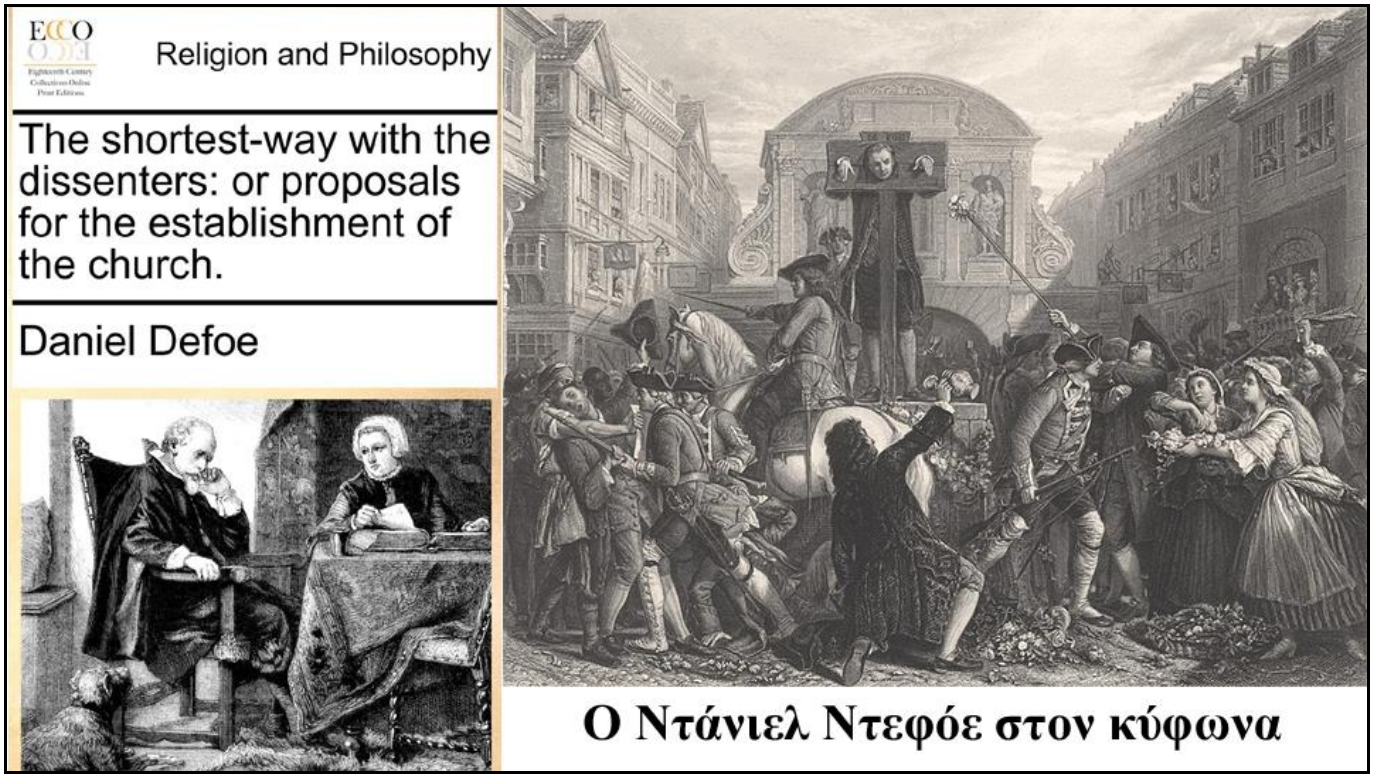

Ο Ντάνιελ Ντεφόε στον κύφωνα

Μετά από τρεις μέρες στον κύφωνα, ο Ντεφόε μπήκε στη φυλακή Νιουγκέιτ. Ο υπουργός Ρόμπερτ Χάρλεϊ μεσολάβησε για την απελευθέρωσή του με όρο τη συνεργασία του Ντεφόε ως μυστικού πράκτορα για λογαριασμό των Συντηρητικών. Σε αντάλλαγμα γι' αυτή τη συνεργασία, ο Χάρλεϊ κατέβαλε κάποια από τα ανεξόφλητα χρέη του Ντεφόε, βελτιώνοντας σημαντικά την οικονομική του κατάσταση.

Μέσα σε μια βδομάδα από την απελευθέρωσή του από τη φυλακή, ο Ντεφόε έγινε μάρτυρας της Μεγάλης Καταιγίδας του 1703 που προκάλεσε μεγάλες ζημιές στο Λονδίνο και το Μπρίστολ, ξεριζώνοντας εκατομμύρια δέντρα και σκοτώνοντας πάνω από 8.000 ανθρώπους, ως επί το πλείστον στη θάλασσα. Το γεγονός αυτό αποτέλεσε το θέμα της «Καταιγίδας» (το 1704), μιας συλλογής από αφηγήσεις αυτοπτών μαρτύρων. Πολλοί θεωρούν αυτό το έργο του Ντεφόε ως ένα από τα πρώτα παραδείγματα σύγχρονης δημοσιογραφίας.

Η μεγάλη καταιγίδα

Την ίδια χρονιά δημιούργησε την περιοδική έκδοση της «Επιθεώρησης των υποθέσεων της Γαλλίας και όλης της Ευρώπης που επηρεάζεται» περιγράφοντας τον πόλεμο της Ισπανικής διαδοχής (1702 - 1714). Η «Επιθεώρηση» κυκλοφορούσε τρεις φορές την εβδομάδα, χωρίς διακοπή μέχρι το 1713.

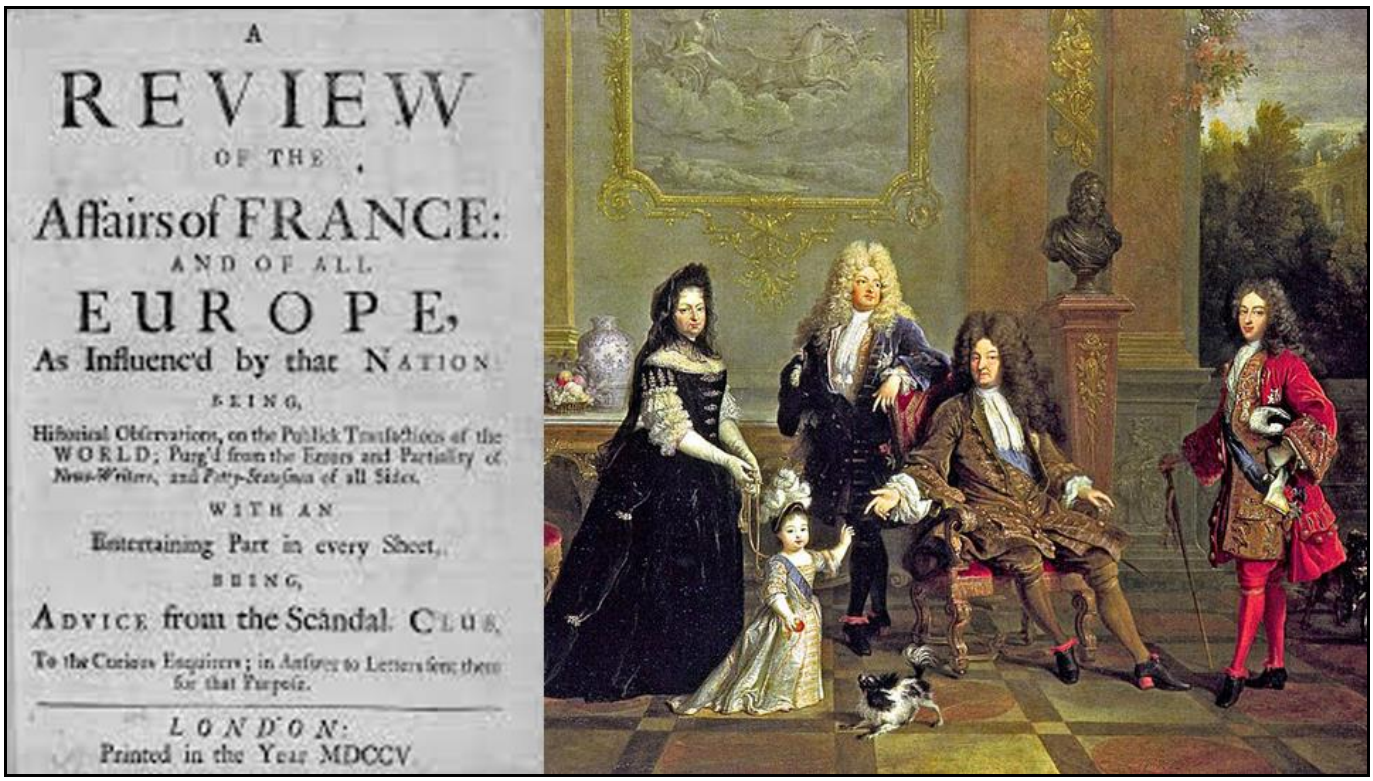
A
REVIEW
OF THE
Affairs of FRANCE:
AND OF ALL
EUROPE,
As Influenc'd by that NATION
BEING,
Historical Observations, on the Publick Transactions of the WORLD; Purg'd from the Errors and Partiality of News-Writers, and Party-Statesmen of all Sides.
WITH AN
Entertaining Part in every Sheet,
BEING,
ADVICE from the Scandal CLUB,
To the Curious Enquirers; in Answer to Letters sent them for that Purpose.
LONDON:
Printed in the Year MDCCV

Το 1709 ο Ντεφόε έγραψε ένα βιβλίο με τίτλο «Η ιστορία της Ένωσης της Μεγάλης Βρετανίας». Το βιβλίο δίνει λεπτομέρειες που οδήγησαν στις «Πράξεις της Ένωσης» του 1707 μέσω της παρουσίασης πληροφοριών που χρονολογούνται από τις 6 Δεκεμβρίου του 1604, όταν ο βασιλιάς Ιάκωβος Α΄ παρουσιάστηκε με μια πρόταση για ενοποίηση. Αυτό το λεγόμενο «πρώτο σχέδιο» για την ενοποίηση είχε γίνει 100 χρόνια πριν από την υπογραφή της συμφωνίας του 1707 για την ένωση Αγγλίας και Σκωτίας.

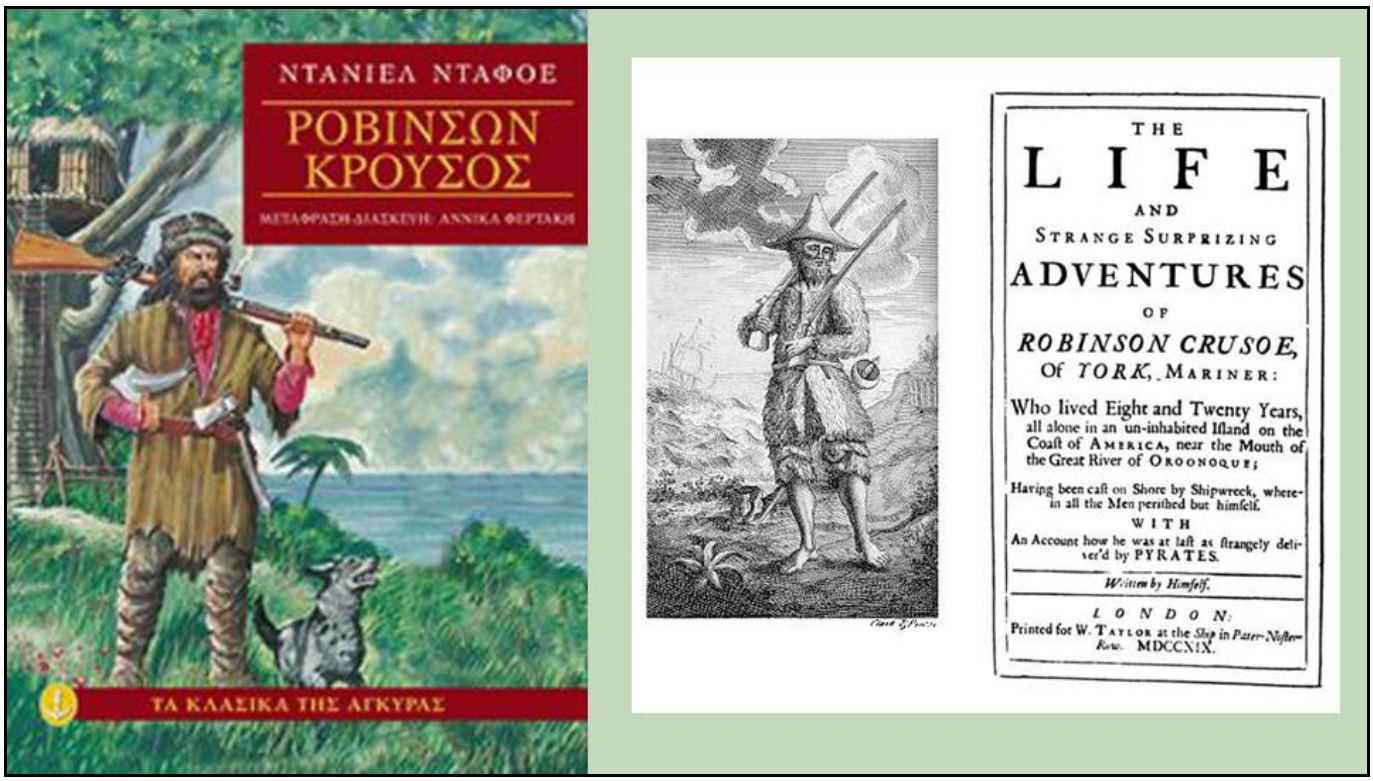

Το 1719 εκδόθηκε το μυθιστόρημα του Ντάνιελ Ντεφόε «Ο Ροβινσών Κρούσος». Επιστολικό, εξομολογητικό και διδακτικό στη μορφή του, το βιβλίο είναι μια φανταστική αυτοβιογραφία του ομώνυμου χαρακτήρα – ενός ναυαγού που πέρασε 28 χρόνια σε ένα απομακρυσμένο τροπικό νησί κοντά στο Τρινιντάντ, αντιμετωπίζοντας κανίβαλους, αιχμαλώτους και στασιαστές πριν διασωθεί. Η ιστορία είναι ίσως επηρεασμένη από τον Αλεξάντερ Σέλκιρκ, έναν Σκωτσέζο ναυαγό που έζησε για τέσσερα χρόνια σ' ένα νησί του Ειρηνικού, το «Μας α Τιέρα» που το 1966 μετονομάστηκε σε «Ροβινσών Κρούσος».

Στη συνέχεια ο Ντεφόε έγραψε πολλά ακόμα μυθιστορήματα, φυλλάδια και άρθρα.

Μερικά από τα μυθιστορήματά του είναι ο «Κάπτεν Σίνγκλετον», ο «Συνταγματάρχης Τζακ», …

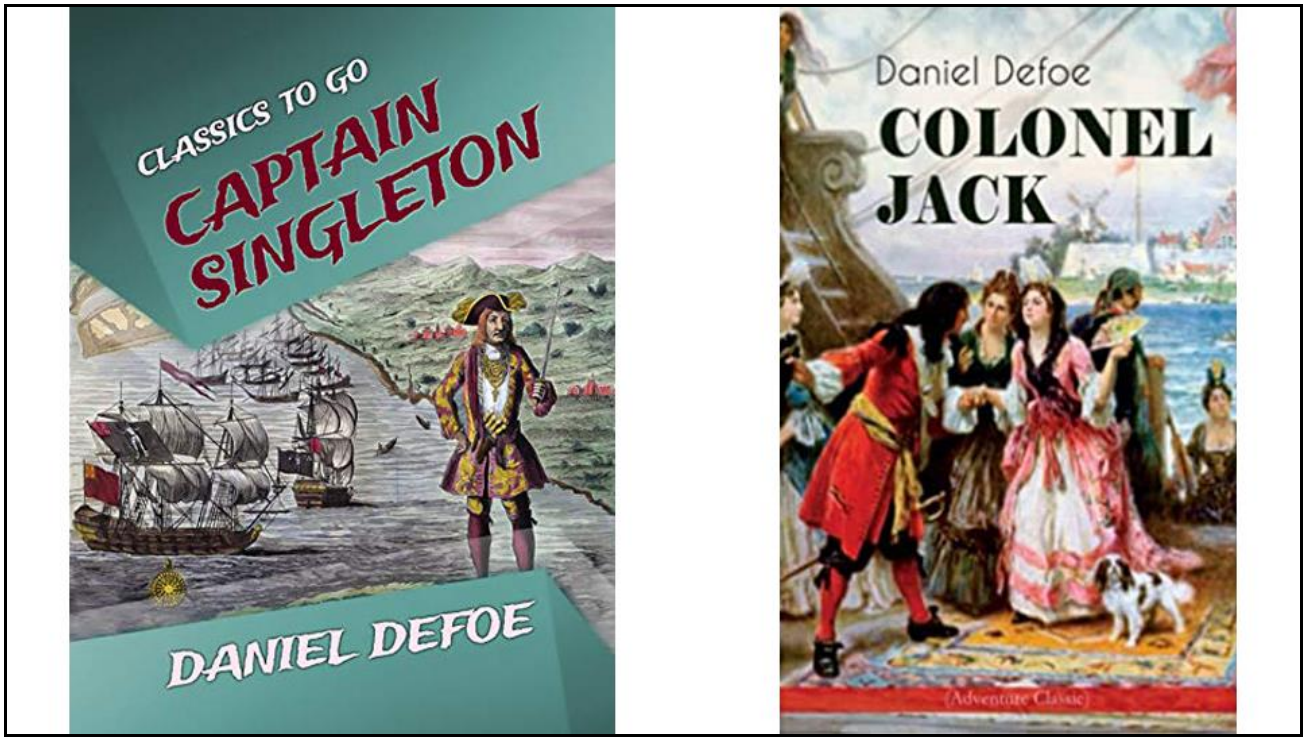

… η «Μολ Φλάντερς» και η «Ροξάνα».

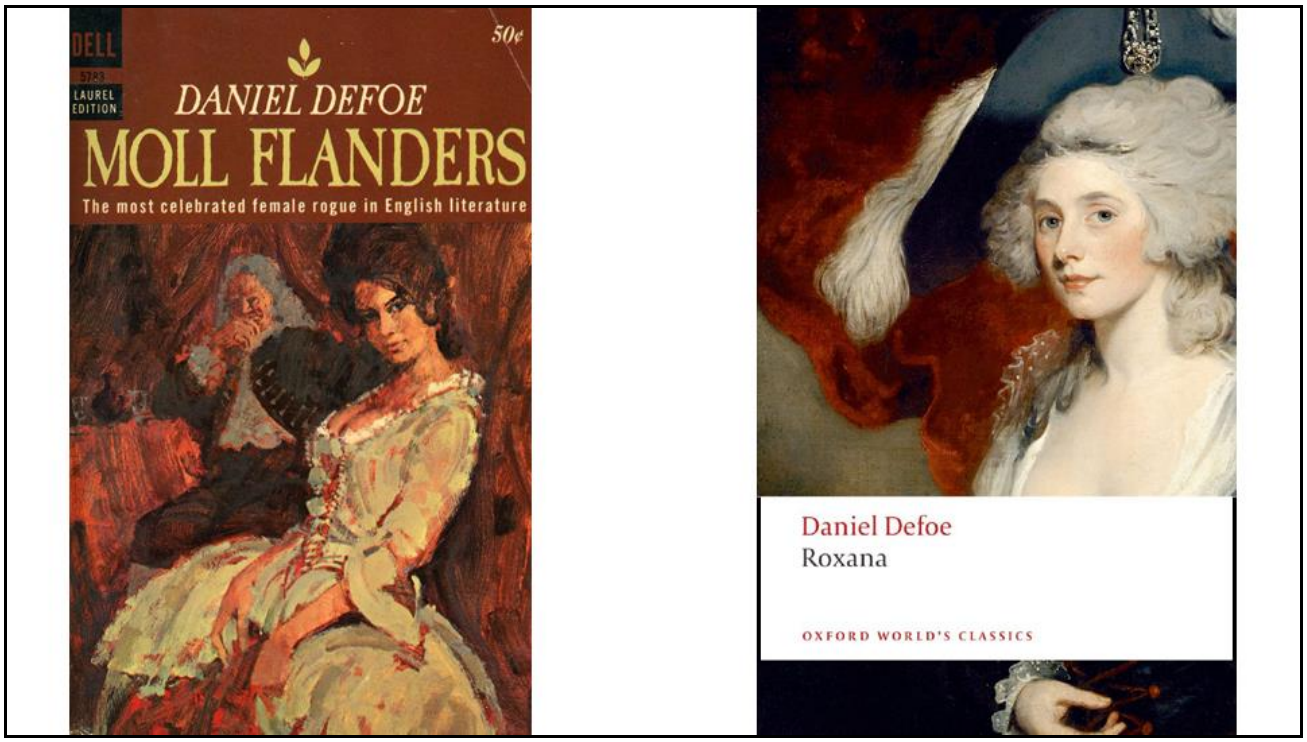

Ο Ντάνιελ Ντεφόε πέθανε στις 24 Απριλίου 1731, σε ηλικία 71 χρόνων, αφήνοντας πίσω του σημαντικό λογοτεχνικό έργο.

ΤΖΟΝΑΘΑΝ ΣΟΥΙΦΤ

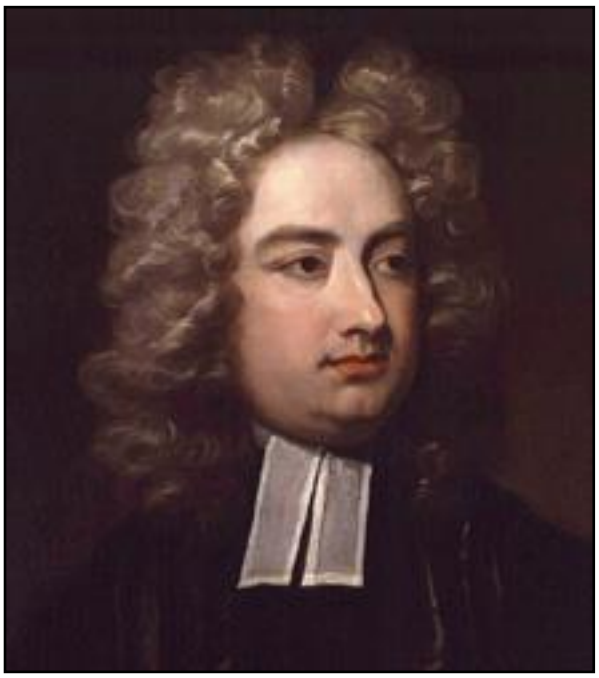

Ο Τζόναθαν Σουίφτ (1667 - 1745) ήταν Αγγλο-Ιρλανδός σατιρικός, δοκιμιογράφος, πολιτικός αρθρογράφος, ποιητής και κληρικός. Το πιο γνωστό έργο του, «Τα ταξίδια του Γκιούλιβερ», μια φανταστική περιήγηση σε χώρες νάνων και γιγάντων, περιέχει μια πικρή σάτιρα και ανελέητη κριτική για τη σύγχρονή του κοινωνία και τις αγγλοϊρλανδικές σχέσεις.

Ο Τζόναθαν Σουίφτ γεννήθηκε στις 30 Νοεμβρίου 1667 στο Δουβλίνο του Βασιλείου της Ιρλανδίας επτά μήνες μετά τον θάνατο του πατέρα του που είχε το ίδιο όνομα. Ο πατέρας του ήταν Άγγλος, αλλά πήγε μαζί με τα αδέλφια του στην Ιρλανδία για να αναζητήσουν εκεί την τύχη τους μετά τον αγγλικό εμφύλιο πόλεμο. Το ίδιο έκανε και η οικογένεια της μητέρας του αφού ο παππούς τους ήταν εφημέριος που καταδικάστηκε για πουριτανικές πρακτικές. Όταν ο Τζόναθαν έγινε τριών χρόνων, η μητέρα του επέστρεψε στην Αγγλία, αφήνοντάς τον στη φροντίδα του θείου του Γκόντγουιν Σουίφτ, στην Ιρλανδία.

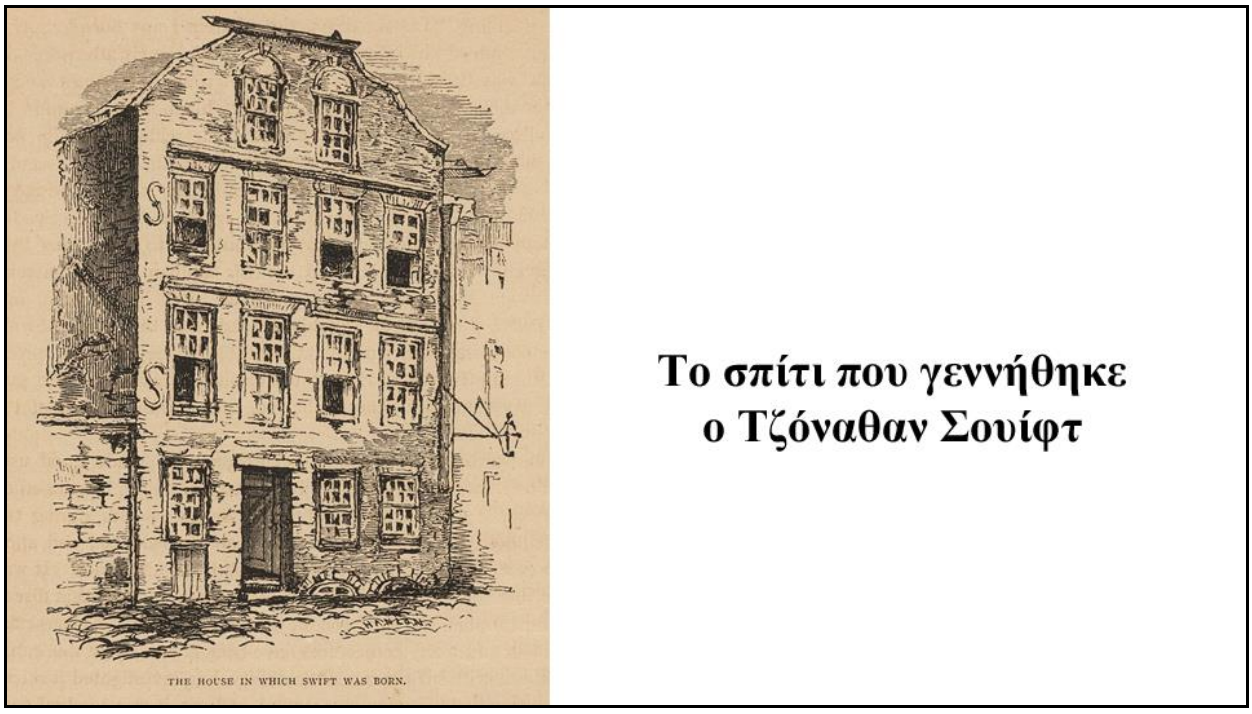

Ο ευεργέτης και θείος του Σουίφτ, ο Γκόντγουιν Σουίφτ, ανέλαβε την κύρια ευθύνη για τον νεαρό άνδρα, στέλνοντάς τον με έναν από τους ξαδέλφους του στο Κολλέγιο του Κίλκενυ. Πήγε εκεί σε ηλικία έξι ετών και αποφοίτησε το 1682 όταν ήταν 15 ετών.

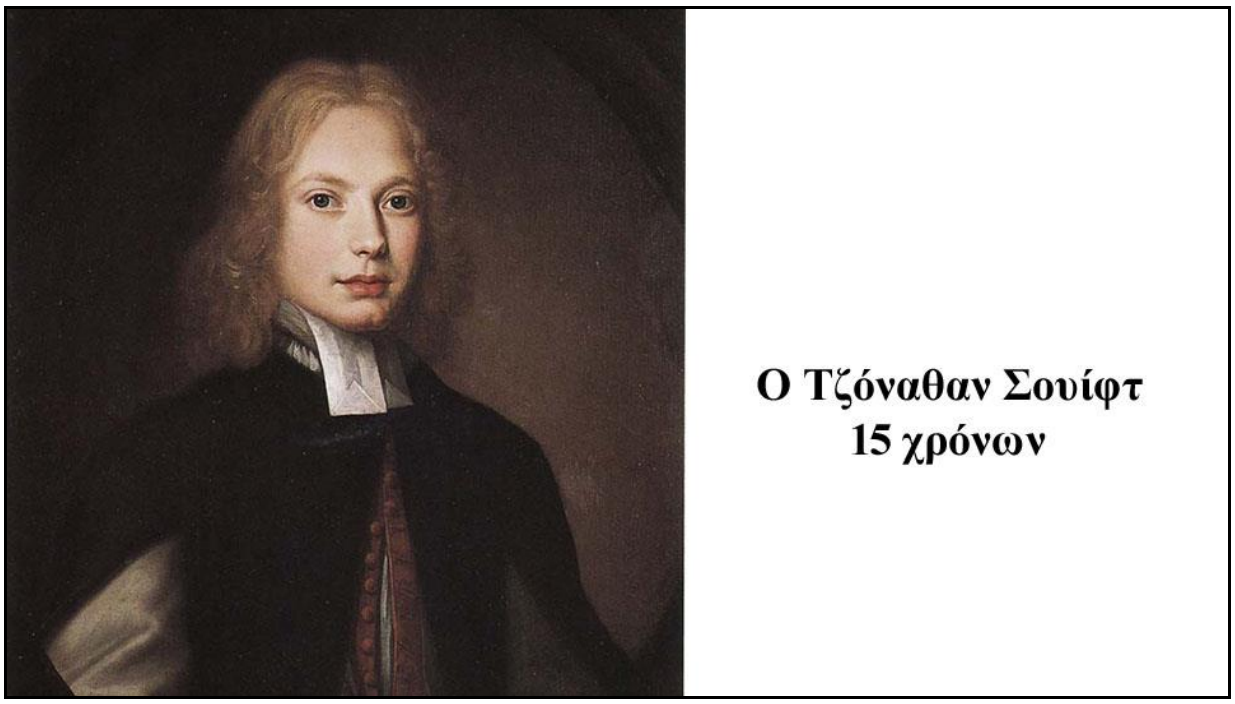

Στη συνέχεια φοίτησε στο Trinity College του Δουβλίνου, το μοναδικό κολέγιο του Πανεπιστημίου του Δουβλίνου, το 1682. Το τετραετές πρόγραμμα σπουδών είχε καθοριστεί σε μεγάλο βαθμό στον Μεσαίωνα για την ιεροσύνη. Στις διαλέξεις κυριαρχούσε η αριστοτελική λογική και φιλοσοφία. Η βασική δεξιότητα που διδασκόταν στους μαθητές ήταν η συζήτηση και αναμενόταν από αυτούς να είναι σε θέση να επιχειρηματολογούν. Ο Σουίφτ ήταν μαθητής άνω του μέσου όρου αλλά όχι εξαιρετικός και πήρε το πτυχίο του το 1686 «με ιδιαίτερη χάρη».

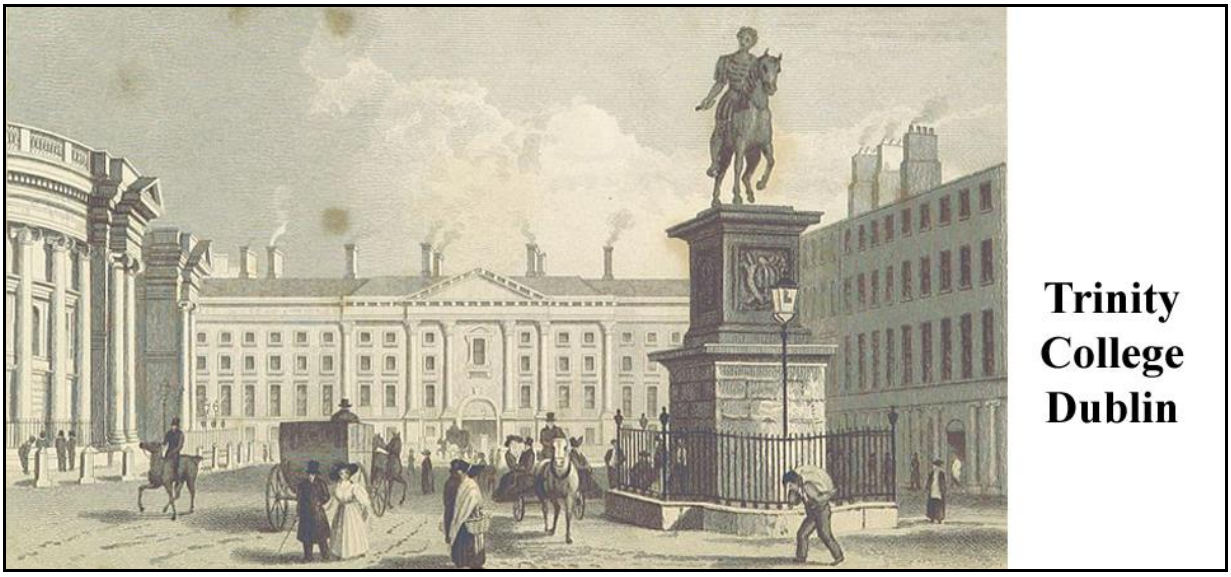

Ο Σουίφτ σπούδαζε για το μεταπτυχιακό του όταν τα πολιτικά προβλήματα στην Ιρλανδία με την Επανάσταση του 1688 τον ανάγκασαν να πάει στην Αγγλία, όπου η μητέρα του τον βοήθησε να πάρει θέση ως γραμματέας και προσωπικός βοηθός του Γουίλιαμ Τεμπλ στο Μουρ Παρκ. Ο Τεμπλ ήταν ένας σημαντικός Άγγλος διπλωμάτης που μόλις είχε απόσυρθεί από τις δημόσιες υπηρεσίες στην εξοχική του κατοικία για να γράψει τα απομνημονεύματά του.

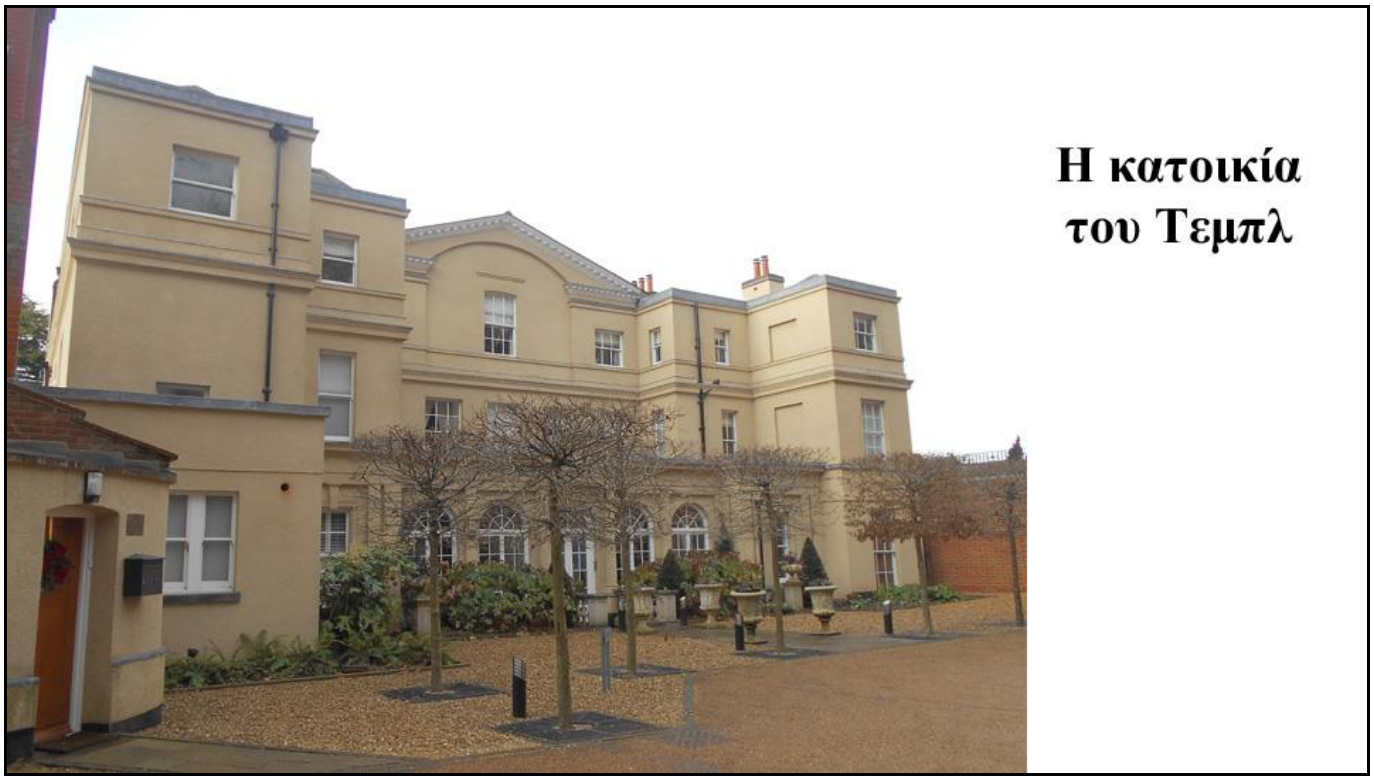

Το 1690 άρχισε να εμφανίζεται η ασθένεια του Σουίφτ που συνίστατο σε κρίσεις ιλίγγου και εμβοών, που τώρα πιστεύεται ότι είναι η νόσος του Μενιέρ, μια νόσος του έσω ωτός, η οποία συνέχισε να τον ταλαιπωρεί σε όλη του τη ζωή. Το 1692 ο Σουίφτ πήρε το μεταπτυχιακό του από το Χαρτ Χολ της Οξφόρδης. Στη συνέχεια έφυγε από το Μουρ Παρκ προκειμένου να γίνει ιερέας στην επίσημη Εκκλησία της Ιρλανδίας. Το 1694 διορίστηκε στην εκκλησία του Κίλρουτ. Αλλά οι συνθήκες εκεί δεν ήταν καλές και το 1696 γύρισε στο Μουρ Παρκ

Εκεί εργάστηκε για να βοηθήσει στην προετοιμασία των απομνημονευμάτων και της αλληλογραφίας του Τεμπλ για δημοσίευση. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο Σουίφτ έγραψε τη «Μάχη των Βιβλίων» (που δημοσιεύτηκε το 1704), μια σάτιρα που απαντούσε στους επικριτές του βιβλίου του Τεμπλ «Δοκίμιο για την Αρχαία και Σύγχρονη Μάθηση». Ο Τεμπλ πέθανε το 1699. Ο Σουίφτ έμεινε για σύντομο χρονικό διάστημα στην Αγγλία για να ολοκληρώσει την επεξεργασία των απομνημονευμάτων του Τεμπλ.

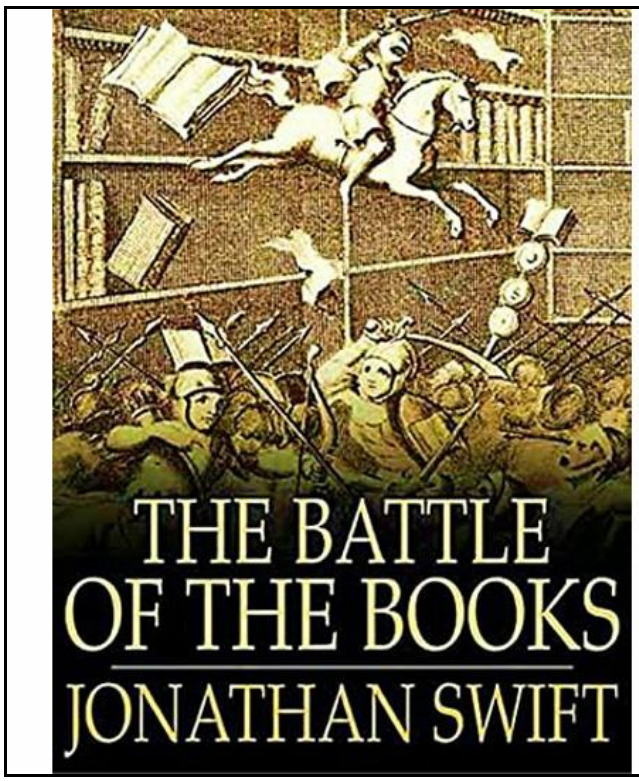

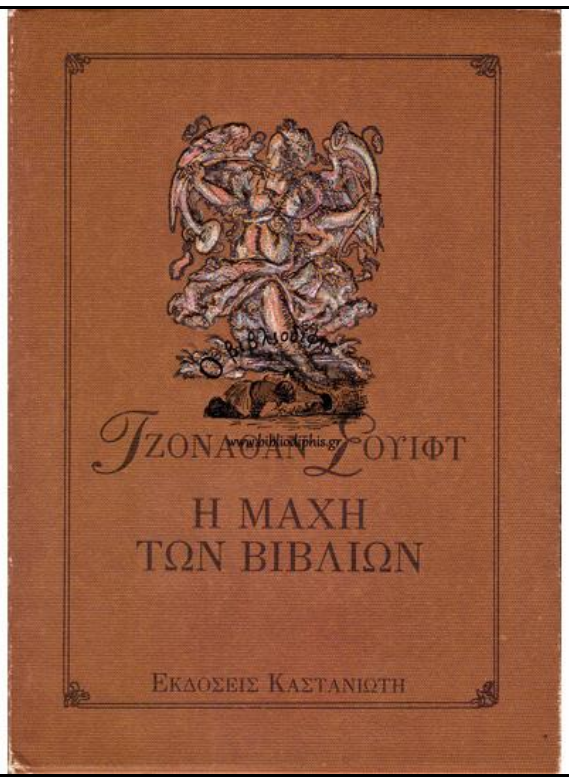

Μετά το 1700 ο Σουίφτ πηγαινοερχόταν μεταξύ Αγγλίας και Ιρλανδίας. Το 1704 δημοσίευσε την «Ιστορία ενός δοχείου», μια σάτιρα των διαιρέσεων του Χριστιανισμού, και το 1710 τον «Διαλογισμό πάνω σ' ένα σκουπόξυλο». Ενδιαφέρθηκε για τις πολιτικές εξελίξεις που ήταν συνεχείς και προκαλούσαν εντάσεις μεταξύ Αγγλίας, Ιρλανδίας και Γαλλίας. Από το 1710 ως το 1714 ήταν εκδότης της πολιτικής εφημερίδας «Ο ερευνητής».

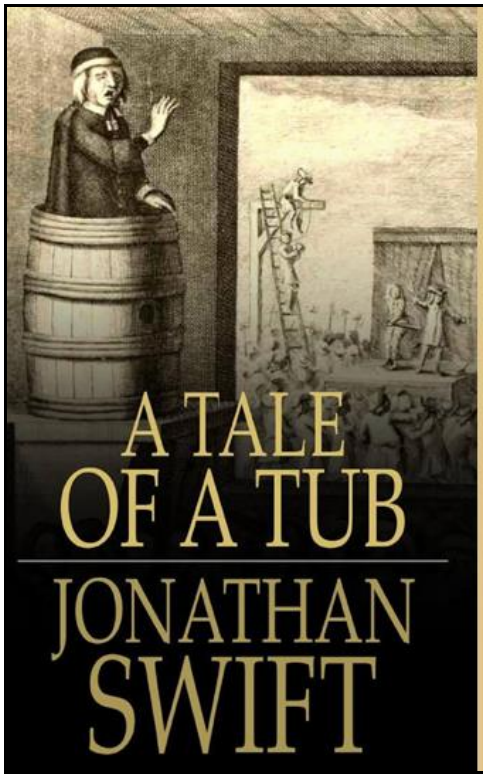

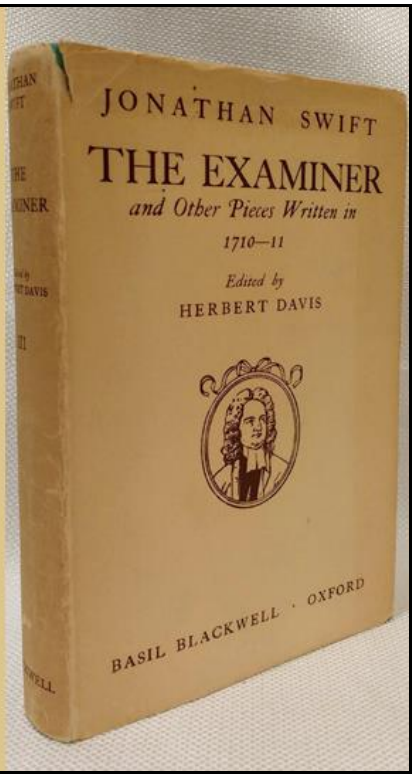

Κατά τη διάρκεια των επόμενων ετών άρχισε να γράφει το αριστούργημά του με τίτλο «Ταξίδια σε διάφορα απομακρυσμένα έθνη του κόσμου, σε τέσσερα μέρη, από τον Λέμιουελ Γκιούλιβερ, αρχικά χειρούργο και στη συνέχεια καπετάνιο διαφόρων πλοίων» - τα γνωστά «Ταξίδια του Γκιούλιβερ». Μεγάλο μέρος του υλικού αντικατοπτρίζει τις πολιτικές του εμπειρίες των προηγούμενων χρόνων. Για παράδειγμα, το επεισόδιο στο οποίο ο γίγαντας Γκιούλιβερ σβήνει τη φωτιά στο λιλιπούτειο παλάτι ουρώντας πάνω του μπορεί να θεωρηθεί ως μεταφορά της παράνομης συνθήκης ειρήνης των Τόρις. έχοντας κάνει ένα καλό πράγμα με έναν ατυχή τρόπο. Το έργο είναι μια μεγάλη και εκλεπτυσμένη σάτιρα της ανθρώπινης φύσης που βασίζεται στην εμπειρία του Σουίφτ από την εποχή του.

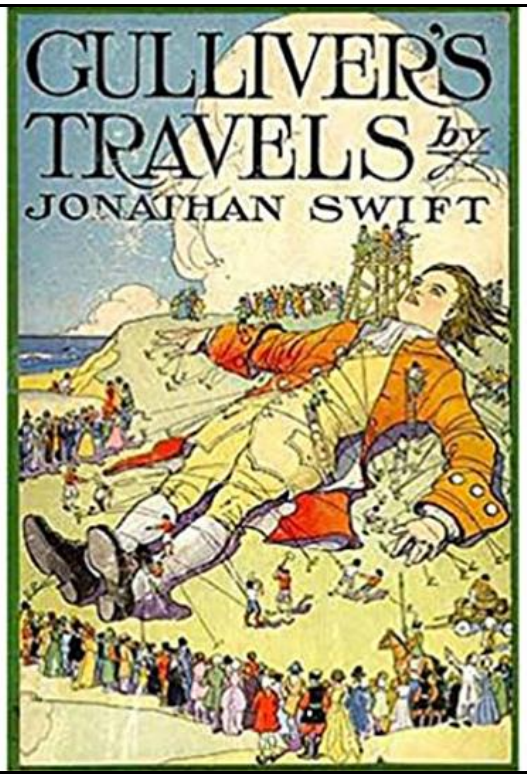

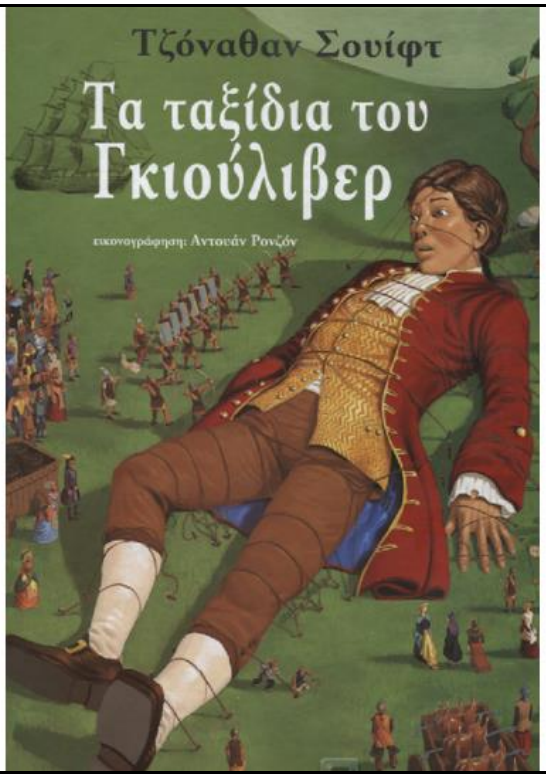

Το 1729 δημοσιεύτηκε στο Δουβλίνο το έργο του με τίτλο «Μια σεμνή πρόταση ώστε να πάψουν τα τέκνα των φτωχών να αποτελούν βάρος για τους γονείς τους και τον τόπο και να καταστούν ωφέλιμα στην κοινωνία». Είναι μια σάτιρα στην οποία ο αφηγητής, με σκόπιμα γκροτέσκα επιχειρήματα, συνιστά στους φτωχούς της Ιρλανδίας να ξεφύγουν από τη φτώχεια τους πουλώντας τα παιδιά τους ως τροφή στους πλούσιους.

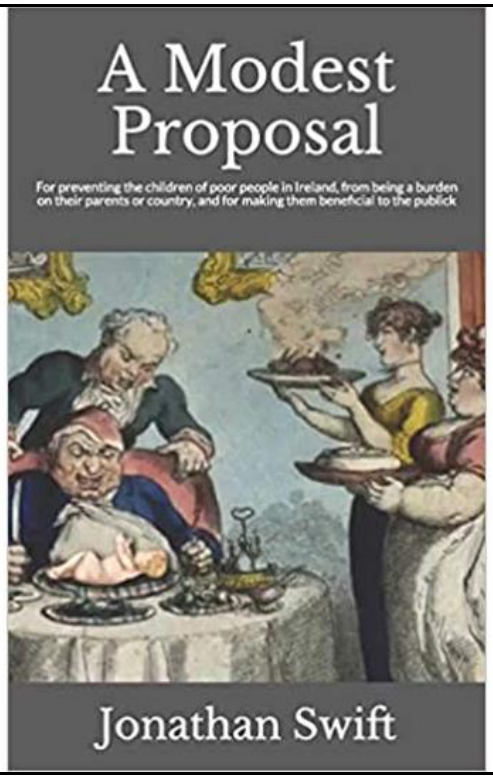

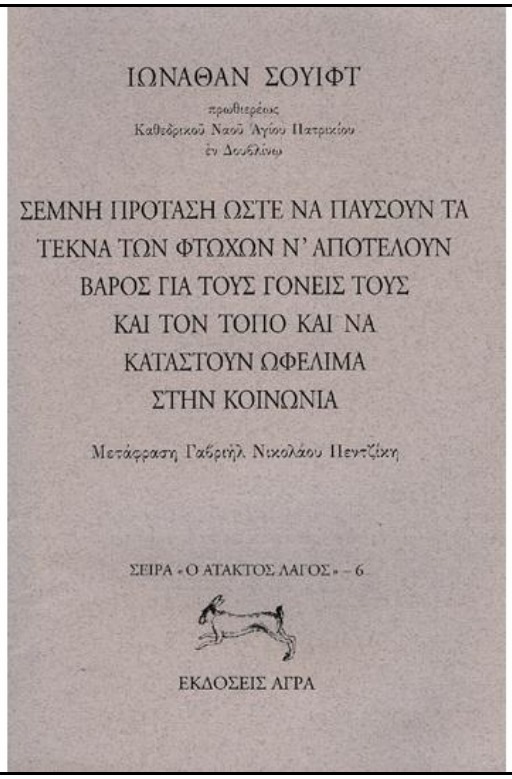

Το 1733 κυκλοφορεί στα Γαλλικά στο Άμστερνταμ το φυλλάδιό του με τίτλο «Η τέχνη της πολιτικής ψευδολογίας».

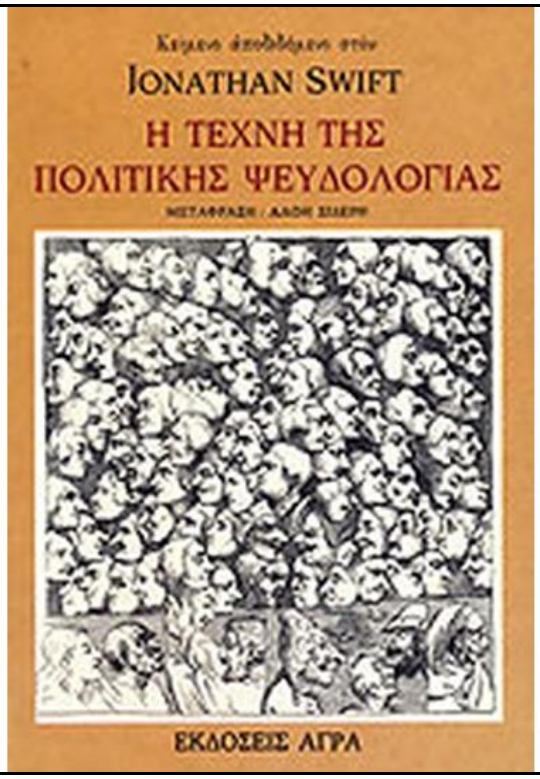

Στις 19 Οκτωβρίου 1745 ο Τζόναθαν Σουίφτ πεθαίνει σε ηλικία 78 χρόνων…

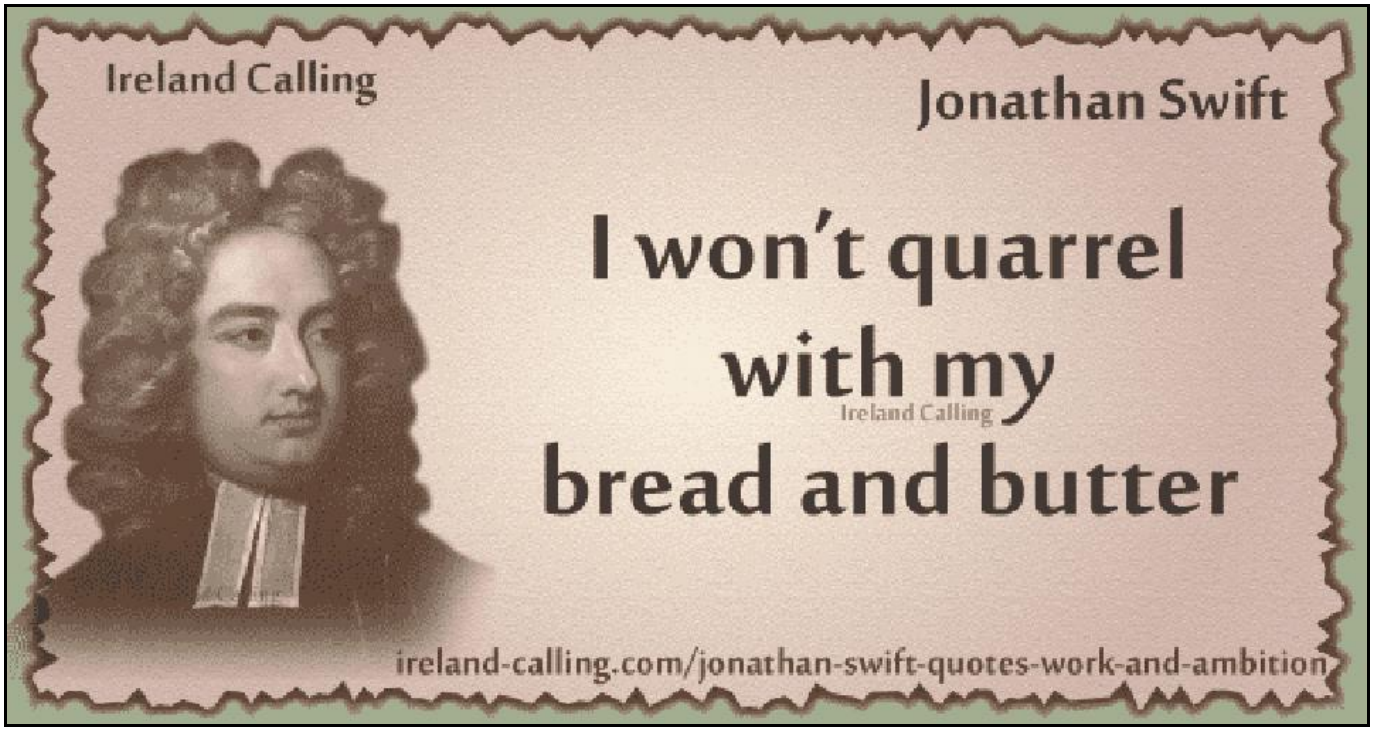

… και μετά τον θάνατό του κυκλοφορεί το τελευταίο έργο του με τίτλο «Οδηγίες προς υπηρέτες». Ο Σουίφτ ξεπερνά την απλή παρωδία ή σάτιρα, παρέχοντας στους υπηρέτες συμβουλές που αγγίζουν το παράλογο. Αποδομεί και αποκαλύπτει διασκεδαστικά τους παραλογισμούς του αγγλικού κοινωνικού συστήματος του 18ου αιώνα.

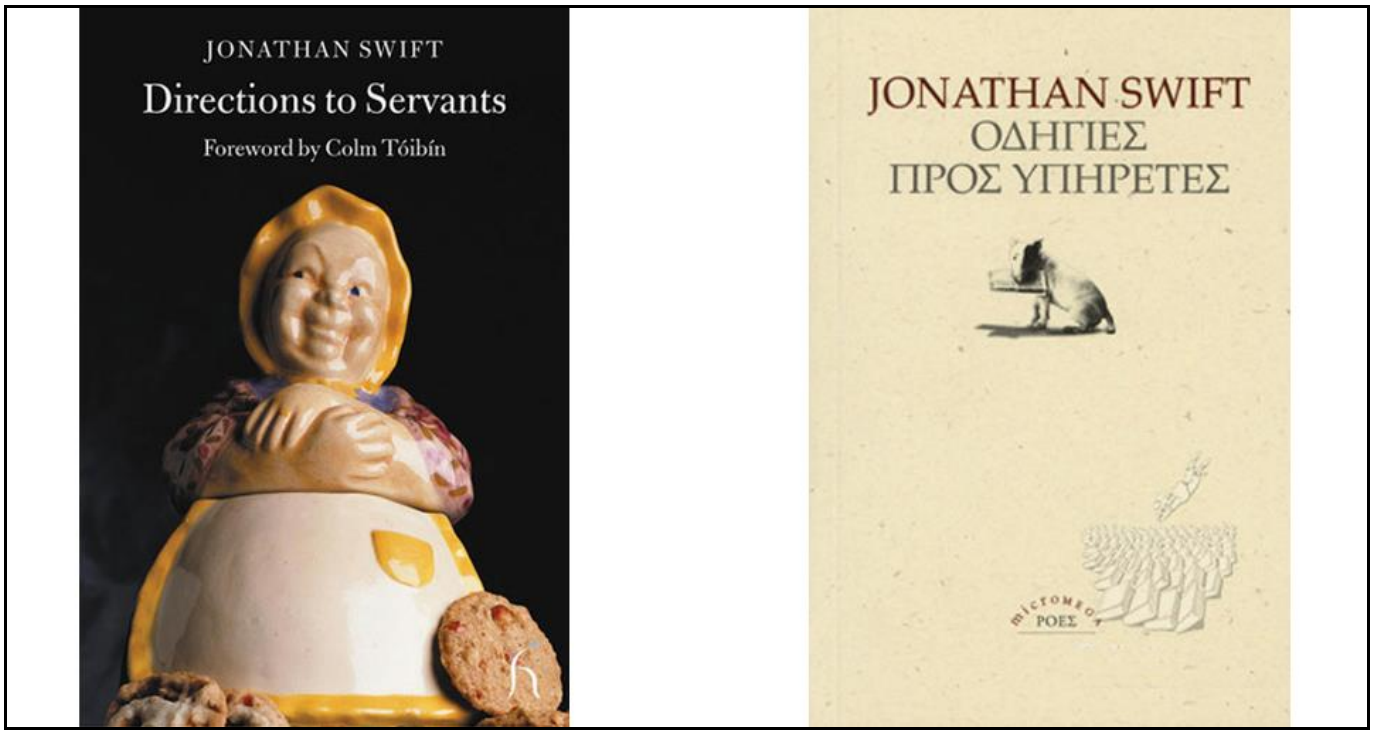

ΒΟΛΤΑΙΡΟΣ

Ο Φρανσουά Μαρί Αρουέ (1694 - 1778), γνωστός με το ψευδώνυμο Βολταίρος, ήταν Γάλλος συγγραφέας, ιστορικός και φιλόσοφος, διάσημος για το πνεύμα του, την υπεράσπιση της ανεξιθρησκίας, της ελευθερίας του λόγου και του διαχωρισμού εκκλησίας και κράτους. Θεωρείται κεντρική μορφή και ενσάρκωση του Διαφωτισμού του 18ου αιώνα.

Γεννήθηκε στο Παρίσι στις 21 Νοεμβρίου 1694 σε μια μεσοαστική οικογένεια. Ο πατέρας του ήταν συμβολαιογράφος και ανώτερος υπάλληλος του Υπουργείου Οικονομικών. Έχασε τη μητέρα του στα 7 του χρόνια και μετά από δύο χρόνια πήγε στο Ιησουιτικό Κολέγιο του Μεγάλου Λουδοβίκου όπου παρέμεινε ως το 1711. Για την εκπαίδευσή του εκεί έγραψε αργότερα ότι δεν είχε μάθει τίποτα «εκτός από λατινικά και ανοησίες», αν και στο κολέγιο φαίνεται ότι διαμόρφωσε τις βάσεις της ιδιαίτερης γνώσης του. Αργότερα έμαθε Ιταλικά, Ισπανικά και Αγγλικά. Από το 1711 ως το 1713 μελέτησε τη Νομική επιστήμη.

Το 1713 ο πατέρας του φρόντισε να διοριστεί ο Βολταίρος (σε ηλικία 19 χρόνων) γραμματέας του νέου Γάλλου πρεσβευτή στην Ολλανδία. Στη Χάγη ο Βολταίρος ερωτεύτηκε μια πρόσφυγα Γαλλίδα Προτεστάντισσα γνωστή ως Πιμπέτ. Η υπόθεσή τους, που θεωρήθηκε σκανδαλώδης, ανακαλύφθηκε από τον πρεσβευτή και ο Βολταίρος αναγκάστηκε να επιστρέψει στη Γαλλία μέχρι το τέλος του έτους.

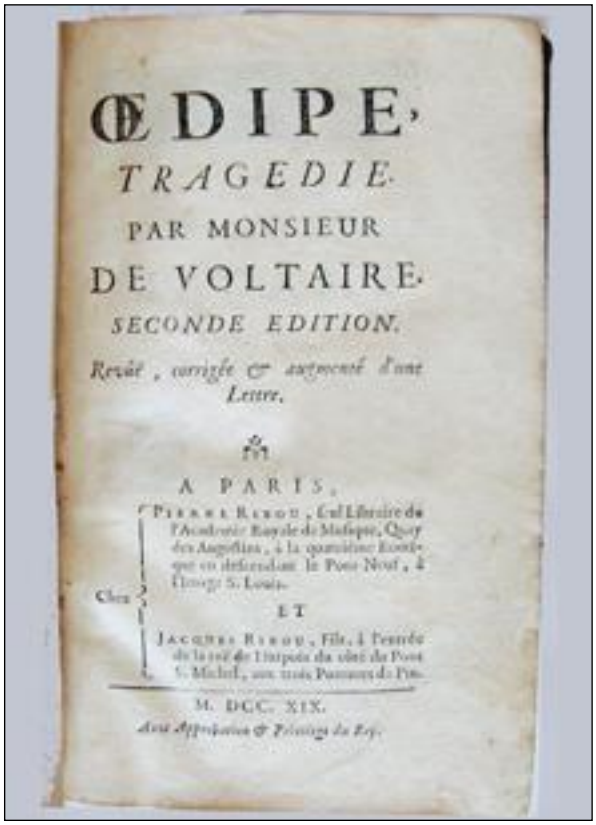
ŒDIPE,
TRAGEDIE.
PAR MONSIEUR
DE VOLTAIRE.
SECONDE EDITION.
Revûë, corrigée & augmentée d'une Lettre.
A PARIS,
M. DCC. XIX.

Επέστρεψε στο Παρίσι την εποχή του θανάτου του Λουδοβίκου ΙΔ΄ και σύντομα απέκτησε φίλους από την αριστοκρατική τάξη. Οι σατιρικοί στίχοι του τον έκαναν ιδιαίτερα δημοφιλή στα ανώτερα κοινωνικά στρώματα. Τότε παρουσίασε στον κύκλο του το πρώτο θεατρικό του έργο, την τραγωδία «Οιδίπους», απομίμηση του «Οιδίποδα» του Σοφοκλή.

Ο Βολταίρος έγραψε μια σάτιρα για τον αντιβασιλέα Φίλιππο Β΄ της Ορλεάνης. Ένας κατάσκοπος κατάφερε να πάρει την ομολογία του και στις 16 Μαΐου 1717 φυλακίστηκε στη Βαστίλη για προσβολή του αντιβασιλέα. Εκεί ξαναδούλεψε τον «Οιδίποδα» και άρχισε το έργο «Ερρικειάς». Απελευθερώθηκε 11 μήνες αργότερα όταν διαπιστώθηκε ότι είχε κατηγορηθεί εσφαλμένα και για τον λόγο αυτό έλαβε χρηματική αποζημίωση 400 κορώνες. Μετά την απελευθέρωσή του αποφάσισε να πάρει το ψευδώνυμο Βολταίρος.

Η τραγωδία «Οιδίποδας» ανέβηκε στην Comédie-Française στις 18 Νοεμβρίου 1717 και έγινε θετικά αποδεκτή από το κοινό. Παρέμεινε στη σκηνή για 45 βραδιές και του απέφερε πλούτο και φήμη, που τον βοήθησαν να ξεκινήσει μία σειρά επικερδών επενδύσεων. Η βασικότερη από αυτές ήταν η ενασχόλησή του με την Εταιρεία των Ινδιών.

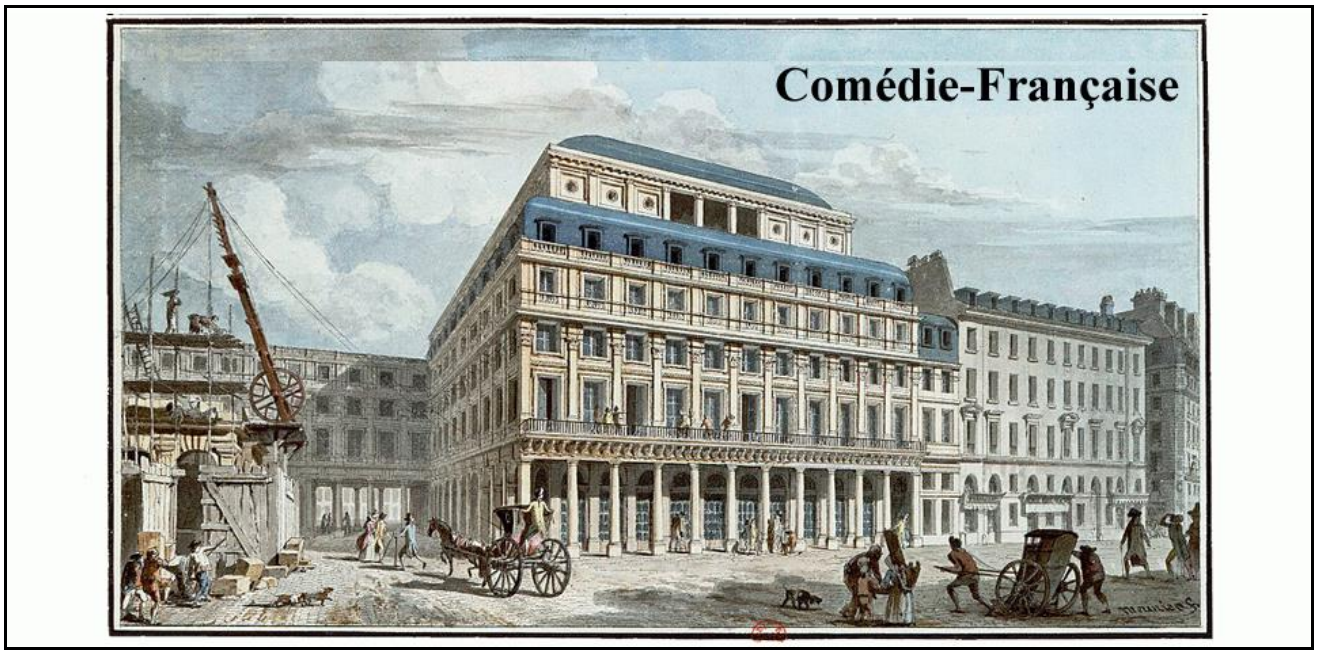

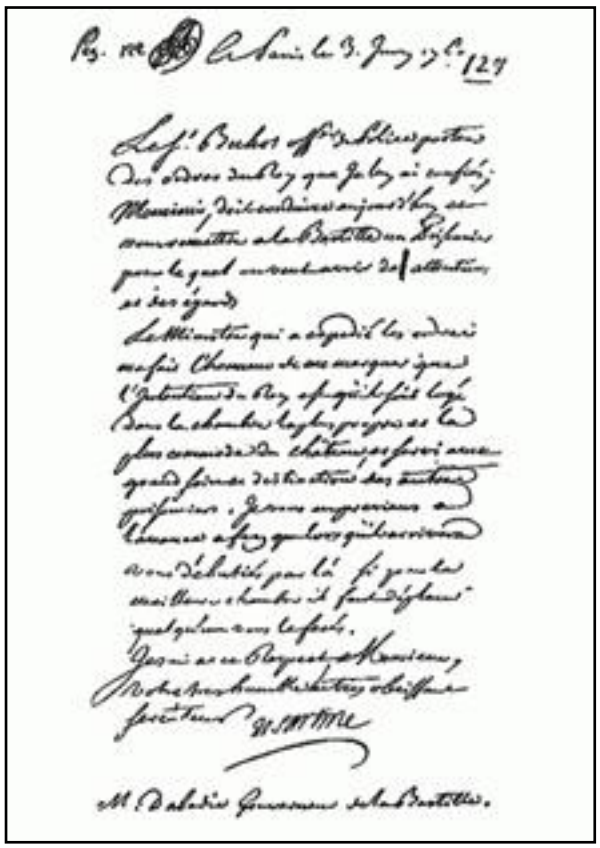

Το 1725 ο Βολταίρος είχε μια προσβολή από έναν νεαρό ευγενή, τον Chevalier de Rohan, και απάντησε με τη συνηθισμένη του οξύτητα. Ο Βολταίρος προγραμμάτιζε να προκαλέσει τον νεαρό ευγενή σε μονομαχία, αλλά η οικογένεια Ροάν εξέδωσε ένα lettre de cachet (στη φωτογραφία) για να αποφύγει οποιαδήποτε προβλήματα. Εκείνη την εποχή, όταν ένα πρόσωπο με επιρροή ήθελε να διωχθεί κάποιος εχθρός του αλλά δεν τον βάραινε κανένα έγκλημα, μπορούσε να προμηθευτεί ένα μυστικό ένταλμα, το οποίο ονομαζόταν lettre de cachet. Το πρόσωπο που κατονομαζόταν στην επιστολή έπρεπε να φυλακιστεί ή να εξοριστεί. Επειδή δεν διεξαγόταν δίκη, ο κατηγορούμενος δεν μπορούσε να υπερασπιστεί τον εαυτό του έναντι των κατηγοριών. Το πρωί της ημέρας που είχε οριστεί η μονομαχία, ο Βολταίρος συνελήφθη και εστάλη για δεύτερη φορά στη Βαστίλη. Επέλεξε την εξορία στην Αγγλία αντί της φυλάκισης. Αυτό το περιστατικό του άφησε ανεξίτηλη εντύπωση, και από εκείνη την ημέρα έγινε υπέρμαχος της δικαστικής μεταρρύθμισης.

Κατά τη διάρκεια της παραμονής του στην Αγγλία τον προσέλκυσαν η φιλοσοφία του Τζον Λοκ και οι ιδέες του Ισαάκ Νεύτωνα. Μέσω του φίλου του λόρδου Μπόλινμπροκ ήρθε σε επαφή με τα πνευματικά αναστήματα της αγγλικής λογοτεχνίας της εποχής. Μελέτησε τη συνταγματική μοναρχία της Αγγλίας (που ήταν σε αντίθεση με τον Γαλλικό απολυταρχισμό) και τη θρησκευτική ανοχή που υπήρχε εκεί. Ο Βολταίρος ενδιαφέρθηκε ιδιαίτερα για τον φιλοσοφικό ορθολογισμό και τη μελέτη των φυσικών επιστημών.

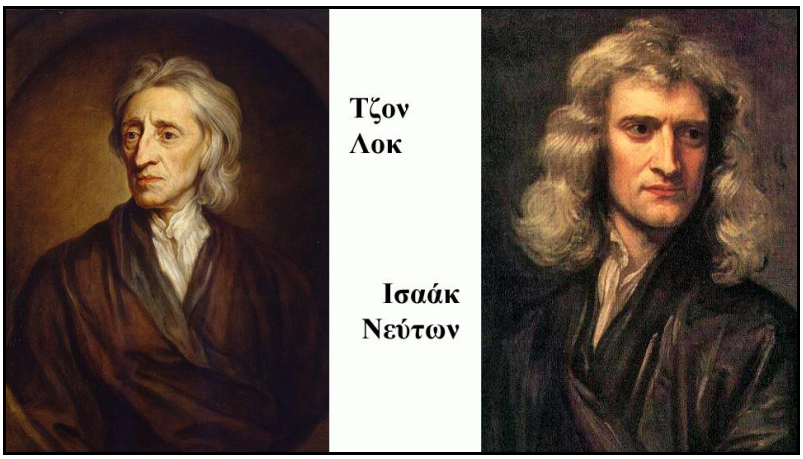

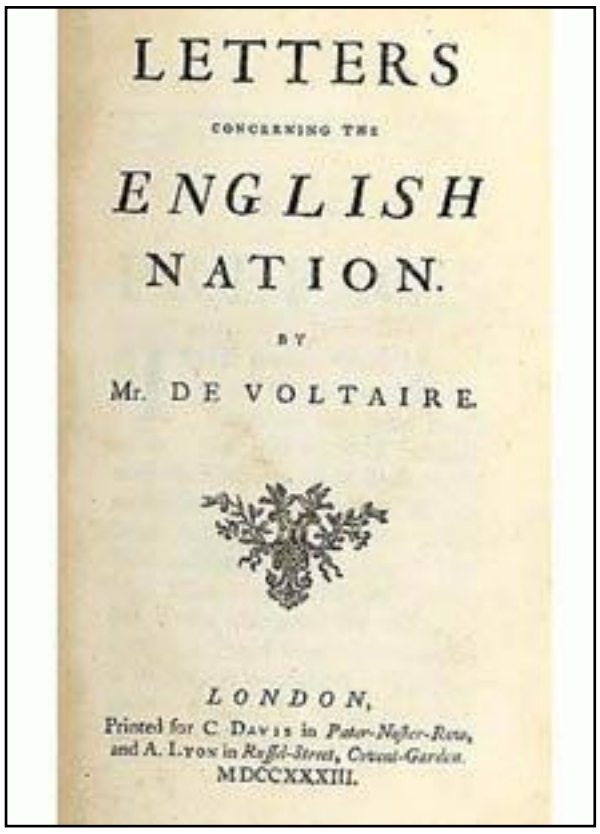
LETTERS
CONCERNING THE
ENGLISH
NATION.
BY
Mr. DE VOLTAIRE.
LONDON,
Printed for C. Davis in Pater-Noster-Row,
and A. Lyon in Russel-Street, Covent-Garden.
MDCCXXXIII.

Έγραψε στα αγγλικά τα πρώτα δοκίμιά του, το «Δοκίμιο για την επική ποίηση» και το «Δοκίμιο για τους γαλλικούς εμφύλιους πολέμους», τα οποία δημοσιεύθηκαν το 1727. Από την παραγωγή του στην Αγγλία ήταν σημαντική η συγγραφή της ιστορίας του Κάρολου 12ου της Σουηδίας, η οποία παραμένει κλασική στον χώρο της βιογραφίας. Το έργο του «Γράμματα που αφορούν το Αγγλικό Έθνος» δημοσιευμένο στα αγγλικά το 1733 και στα γαλλικά το 1734 έδωσε ώθηση στην Αγγλική φιλοσοφική σκέψη και επιστήμη, η οποία χαρακτήρισε την περίοδο του Διαφωτισμού. Το βιβλίο απαγορεύθηκε στη Γαλλία και κάηκε δημόσια.

Ο Βολταίρος μετά την επιστροφή του στο Παρίσι συνέχισε τη λογοτεχνική του παραγωγή και δημοσίευσε το επικό ποίημα «Ερρικειάς» με θέμα τους θρησκευτικούς πολέμους στη Γαλλία μεταξύ των Καθολικών και των προτεσταντών Ουγενότων, όπου σατίριζε τη θρησκευτική μισαλλοδοξία. Το έργο του αυτό προκάλεσε μεγάλη εντύπωση στο αναγνωστικό κοινό.

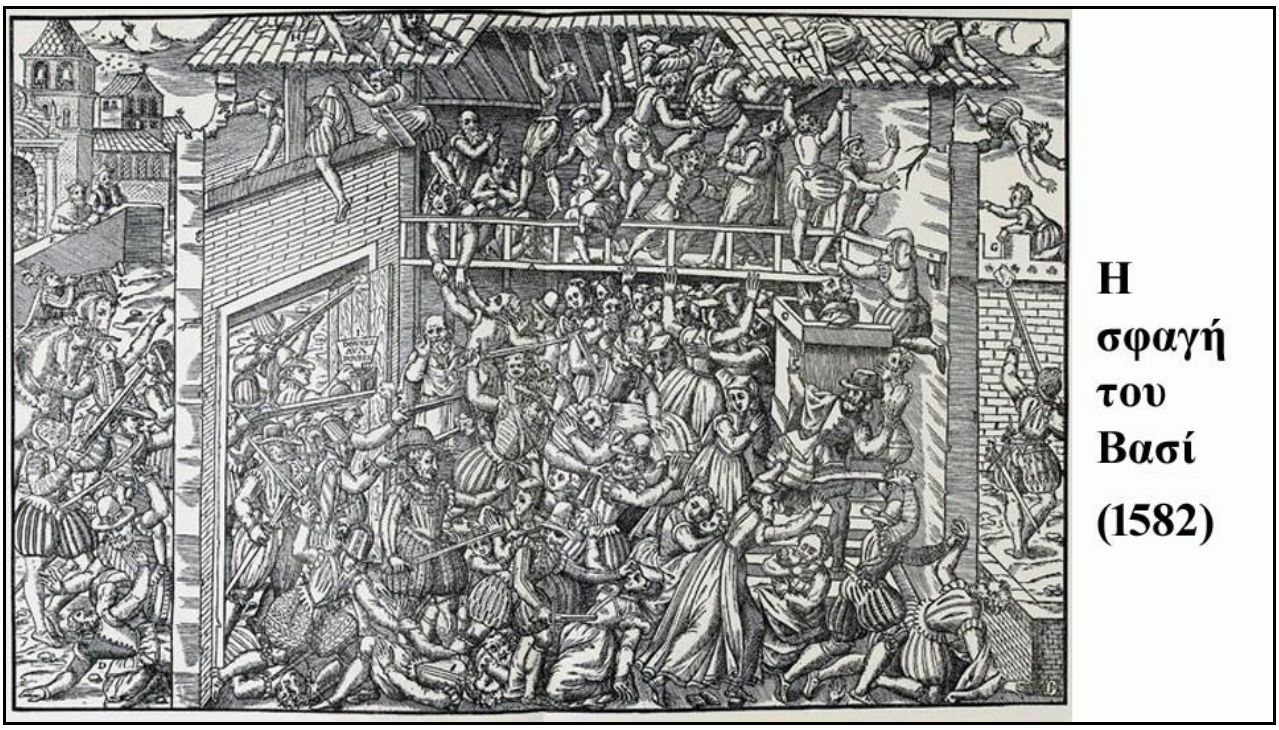
Η σφαγή του Βασί (1582)

Το 1733, ο Βολταίρος γνώρισε την Εμιλί ντι Σατλέ. Ήταν σημαντική φυσικός, μαθηματικός και συγγραφέας, παντρεμένη και μητέρα τριών παιδιών, η οποία ήταν 12 χρόνια μικρότερή του και με την οποία δημιούργησε σχέση για 16 χρόνια μέχρι τον απροσδόκητο θάνατό της. Για να αποφύγει ο Βολταίρος τη σύλληψή του μετά τη δημοσίευση των «Γραμμάτων που αφορούν το Αγγλικό Έθνος» κατέφυγε στο κάστρο του συζύγου της Εμιλί στα σύνορα της Καμπανίας και της Λορένης. Ο Βολταίρος ανακαίνισε με δικά του έξοδα το κτήριο και ο σύζυγος της Εμιλί έμεινε μερικές φορές στο κάστρο με τη σύζυγό του και τον Βολταίρο.

Ο Βολταίρος με την Εμιλί συνέλεξαν περίπου 21.000 βιβλία, έναν τεράστιο αριθμό για εκείνη την εποχή. Μαζί μελέτησαν αυτά τα βιβλία και πραγματοποίησαν επιστημονικά πειράματα φυσικής και χημείας στο κάστρο, συμπεριλαμβανομένης μιας απόπειρας προσδιορισμού της φύσης της φωτιάς. Η Εμιλί, επηρεασμένη από όσα της έλεγε ο Βολταίρος για τον Νεύτωνα, μετάφρασε στα Γαλλικά όλα τα γνωστά βιβλία του Νεύτωνα κάνοντας και ένα σχόλιο: «Νεύτωνα κάνεις λάθος. Η ενέργεια εξαρτάται από το τετράγωνο της ταχύτητας», κάτι που θα εμφανιζόταν και στη διάσημη εξίσωση του Αϊνστάιν εκατονταετίες μετά.

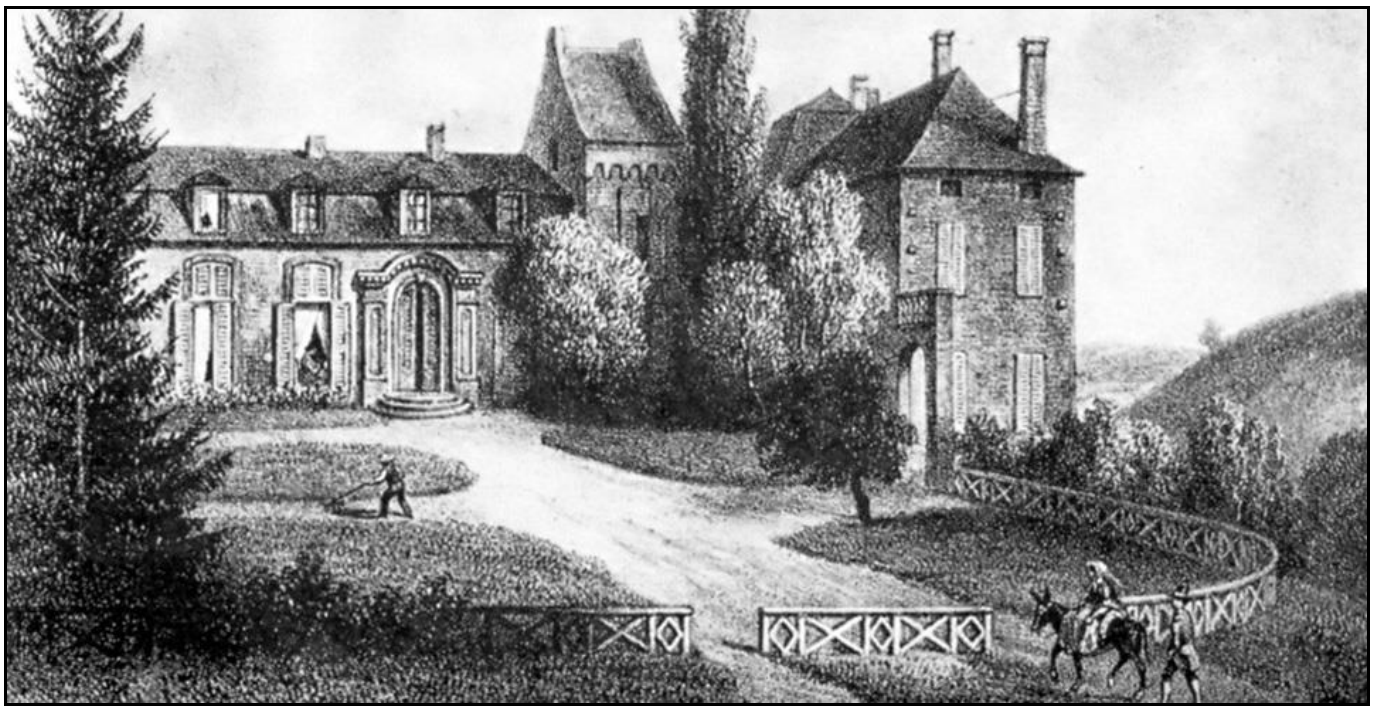

Το 1736 ο Βολταίρος άρχισε τη μακροχρόνια αλληλογραφία του με τον κατά 20 χρόνια νεότερό του διάδοχο του θρόνου της Πρωσίας Φρειδερίκο (τον μετέπειτα Μέγα Φρειδερίκο), ο οποίος ήταν θαυμαστής του Βολταίρου. Στο κάστρο έγραψε τα «Στοιχεία της Νευτώνειας φιλοσοφίας», ένα έργο το οποίο έφερε την αναγνώριση της Νευτώνειας φυσικής στην Ευρώπη. Επίσης έγραψε μια κωμική εκδοχή των θρύλων για την Ιωάννα της Λωρραίνης, με τίτλο «Η παρθένος», καθώς και τα δράματα Μωάμεθ, Μερόπη και Σεμίραμις. Βέβαια, έγραψε και λίβελους, όπως «Ο Προληπτικός», για όσα κακώς κείμενα έβλεπε.

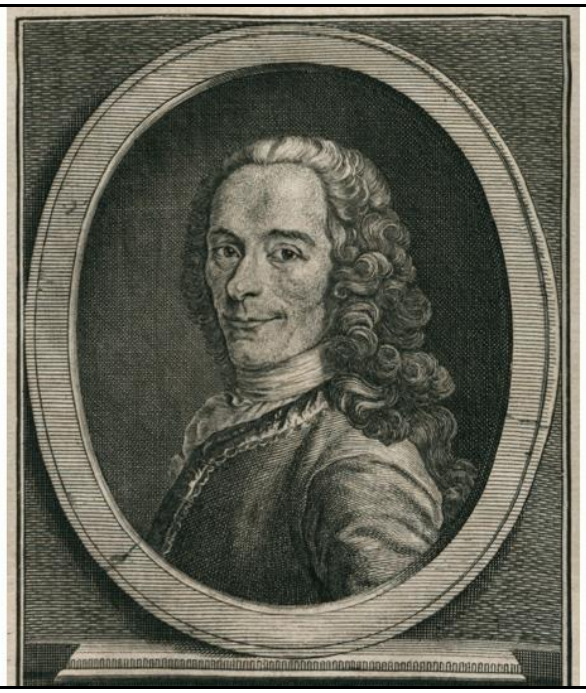

Elémens de la philosophie de Neuton (1738)

Μετά τον θάνατο της Εμιλί ο Βολταίρος είχε μόνιμη συντροφιά του την ανηψιά του Μαρί-Λουίζ Μινιό μέχρι τον θάνατό του. Το 1750 δέχτηκε την πρόσκληση του Μέγα Φρειδερίκου να ζήσει στην αυλή του. Οι σχέσεις του με τον Φρειδερίκο ήταν, όμως, γενικά θυελλώδεις. Το 1753 ο Βολταίρος εγκατέλειψε βιαστικά την Πρωσία. Από απόσταση οι δύο άνδρες συμφιλιώθηκαν αργότερα και η αλληλογραφία τους επαναλήφθηκε.

Ο Βολταίρος με τον Φρειδερίκο της Πρωσίας

Ανεπιθύμητος στη Γαλλία ο Βολταίρος εγκαταστάθηκε στη Γενεύη, όπου αγόρασε ένα σπίτι. Οι αρχές της Γενεύης αντιτάχθηκαν σύντομα στις ιδιωτικές θεατρικές παραστάσεις που πραγματοποιούνταν στο σπίτι του Βολταίρου, ενώ εξοργίστηκαν ακόμα περισσότερο λόγω του άρθρου "Γενεύη" που γράφηκε για την Εγκυκλοπαίδεια του Ντιντερό, με την υποκίνηση του Βολταίρου, από τον Ντ' Αλαμπέρ. Το άρθρο, που δήλωνε ότι οι καλβινιστές πάστορες της Γενεύης είχαν δει το φως και είχαν πάψει να πιστεύουν στην οργανωμένη θρησκεία, ξεσήκωσε μια βίαιη διαμάχη.

Το σπίτι του Βολταίρου (σήμερα μουσείο) στη Γενεύη

Το 1759, αγόρασε το κτήμα Φερνέ κοντά στα Γαλλο-ελβετικά σύνορα όπου έζησε μέχρι και λίγο καιρό πριν τον θάνατό του. Το Φερνέ έγινε σύντομα η διανοητική πρωτεύουσα της Ευρώπης. Ο Βολταίρος παρέμεινε ενεργός καθ' όλη τη διάρκεια αυτών των ετών, παράγοντας σταθερή ροή βιβλίων, θεατρικών έργων και άλλων δημοσιεύσεων. Έγραψε, επίσης, εκατοντάδες επιστολές στον κύκλο των φίλων του. Ήταν πάντα μια φωνή της λογικής. Υπήρξε ειλικρινής κριτικός της θρησκευτικής αδιαλλαξίας και των θρησκευτικών διώξεων.

Στις αρχές του 1759, ο Βολταίρος ολοκλήρωσε και δημοσίευσε το μυθιστόρημα «Αγαθούλης ή Αισιοδοξία». Αυτή η σάτιρα είχε ως στόχο, μεταξύ άλλων, τη φιλοσοφική αισιοδοξία του Λάιμπνιτς. Αλλά με χιούμορ, σαρκασμό και ειρωνεία ο Βολταίρος κοροϊδεύει στο δικό του έργο την αλαζονική αριστοκρατία, την Ιερά Εξέταση της Ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας, τον πόλεμο, τη σκλαβιά και το ουτοπικό όνειρο του απλού ανθρώπου για μια ανέμελη ζωή. Το 1764 δημοσίευσε άλλο ένα από τα πιο γνωστά φιλοσοφικά έργα του, το «Φιλοσοφικό λεξικό», μια σειρά άρθρων κυρίως για τη χριστιανική ιστορία και τα δόγματα.

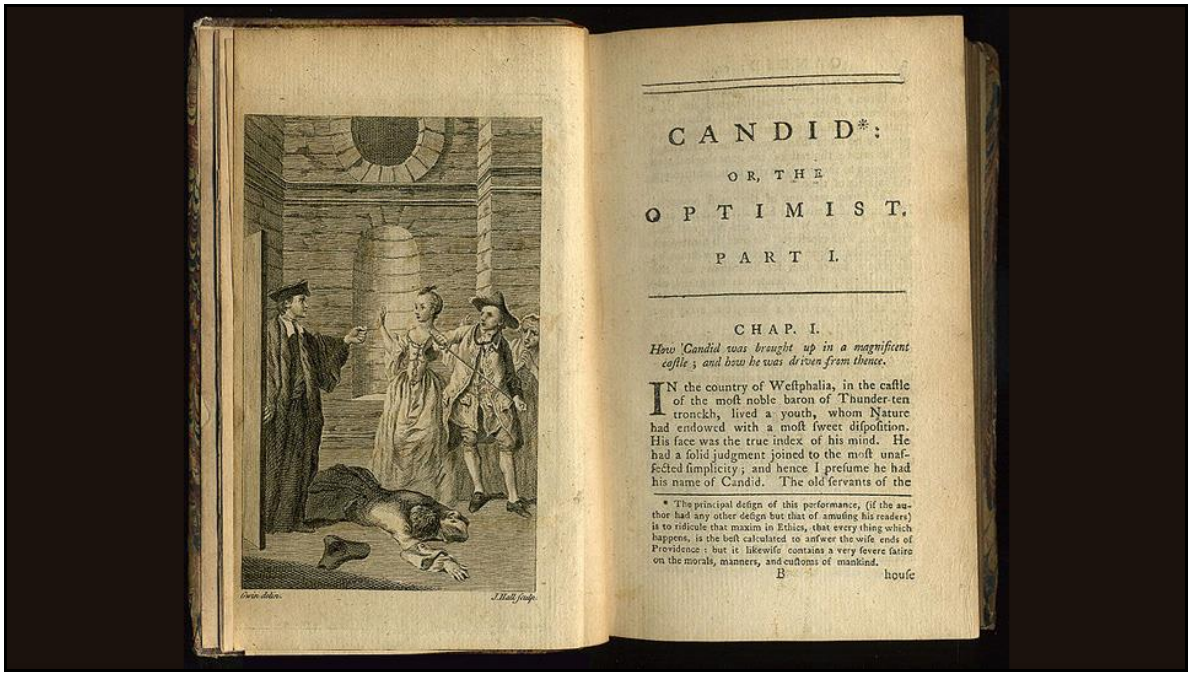

CANDID*:

OR, THE

OPTIMIST.

PART I.

CHAP. I.

How Candid was brought up in a magnificent caſtle; and how he was driven from thence.

IN the country of Weſtphalia, in the caſtle of the moſt noble baron of Thunder-ten tronckh, lived a youth, whom Nature had endowed with a moſt ſweet diſpoſition. His face was the true index of his mind. He had a ſolid judgment joined to the moſt unaffected ſimplicity; and hence I preſume he had his name of Candid. The old ſervants of the

* The principal deſign of this performance, (if the author had any other deſign but that of amuſing his readers) is to ridicule that maxim in Ethics, that every thing which happens, is the beſt calculated to anſwer the wiſe ends of Providence: but it likewiſe contains a very ſevere ſatire on the morals, manners, and cuſtoms of mankind.

B houſe

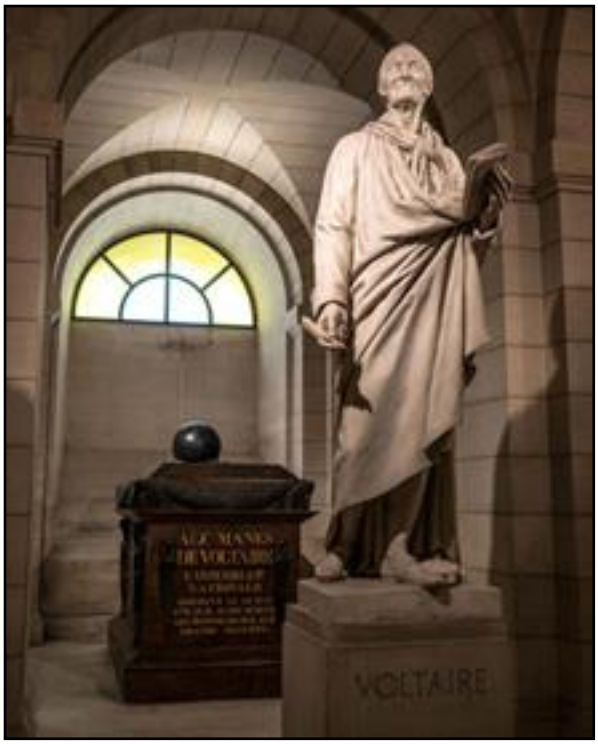

Το 1778, διανύοντας το 84ο έτος του, παρευρέθηκε στην πρώτη απόδοση της τραγωδίας του «Ειρήνη» στο Παρίσι. Το ταξίδι του και η υποδοχή του ήταν μια αποθέωση, αλλά η συγκίνηση τον κατέβαλε και πέθανε λίγο αργότερα στην πρωτεύουσα στις 30 Μαΐου 1778. Ένας ηγούμενος μετέφερε κρυφά το πτώμα του Βολταίρου σε ένα αβαείο στην Καμπανία, όπου θάφτηκε. Τα λείψανά του διακομίστηκαν στο Παρίσι το 1791 και ενταφιάστηκαν στο Πάνθεον. Περιμένοντας να πεθάνει έγραψε σε έναν φίλο του: «Πεθαίνω λατρεύοντας τον Θεό, αγαπώντας τους φίλους μου, χωρίς να μισώ τους εχθρούς μου, και με απέχθεια για τη δεισιδαιμονία».

ΓΙΟΧΑΝ ΒΟΛΦΓΚΑΝΓΚ ΦΟΝ ΓΚΑΙΤΕ

Ο Γιόχαν Βόλφγκανγκ φον Γκαίτε (1749 - 1832) ήταν Γερμανός ποιητής, θεατρικός συγγραφέας, μυθιστοριογράφος, επιστήμονας, πολιτικός, σκηνοθέτης θεάτρου και κριτικός. Τα έργα του περιλαμβάνουν θεατρικά έργα, ποίηση, λογοτεχνία, αισθητική κριτική και πραγματείες για τη βοτανική, την ανατομία και το χρώμα. Θεωρείται η μεγαλύτερη γερμανική λογοτεχνική προσωπικότητα της σύγχρονης εποχής.

Ο Γιόχαν Βόλφγκανγκ φον Γκαίτε γεννήθηκε στις 28 Αυγούστου 1749 στη Φρανκφούρτη. Ζούσε με την οικογένειά του σε ένα μεγάλο σπίτι που είναι σήμερα μουσείο. Ο πατέρας του, Γιόχαν Κάσπαρ, είχε σπουδάσει νομικά στη Λειψία και είχε διοριστεί Αυτοκρατορικός Σύμβουλος της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, στην οποία ανήκε τότε η Φρανκφούρτη. Με τη σύζυγό του Καταρίνα Ελίζαμπεθ απέκτησαν πρώτα έναν γιο, τον Γιόχαν Βόλφγκανγκ και στη συνέχεια μια κόρη, την Κορνέλια Φριντέρικα. Όλα τα άλλα παιδιά τους πέθαναν σε πολύ μικρή ηλικία.

Ο πατέρας του και οι ιδιωτικοί δάσκαλοί του έκαναν στον νεαρό Γκαίτε μαθήματα ιδιαίτερα γλωσσών (λατινικά, ελληνικά, γαλλικά, ιταλικά, αγγλικά και εβραϊκά). Ο Γκαίτε πήρε επίσης μαθήματα χορού, ιππασίας και ξιφασκίας. Αν και το μεγάλο πάθος του Γκαίτε ήταν η ζωγραφική, γρήγορα άρχισε να ενδιαφέρεται για τη λογοτεχνία. Ο Όμηρος ήταν μεταξύ των πρώτων αγαπημένων του. Είχε επίσης ενδιαφέρον για το θέατρο και γοητευόταν πολύ από το κουκλο-θέατρο με παραστάσεις που διοργανώνονταν κάθε χρόνο στο σπίτι του.

Στη φωτογραφία ο Γκαίτε σε μικρή ηλικία.

Το 1765 ξεκίνησε σπουδές Νομικής στο πανεπιστήμιο της Λειψίας όπως επιθυμούσε ο πατέρας του. Απεχθανόταν, όμως, να αποστηθίζει τους παραδοσιακούς νομικούς κανόνες και προτιμούσε να παρακολουθεί μαθήματα ποίησης. Ο νεαρός Γκαίτε επισκεπτόταν συχνά το Κελάρι του Άουερμπαχ. Είχε δει εκεί δύο πίνακες σε ξύλο που χρονολογούνται από το 1625. Ο ένας που απεικονίζει τον θρυλικό μάγο και αστρολόγο Γιόχαν Φάουστ να πίνει με μαθητές του και ο άλλος τον δείχνει να βγαίνει από την πόρτα καβάλα σε ένα βαρέλι κρασιού, κάτι που θα μπορούσε να πετύχει μόνο με τη βοήθεια του Διαβόλου. Ο Γκαίτε ήταν ήδη εξοικειωμένος με τον θρύλο του Φάουστ από τα νιάτα του, αφού μια παράσταση κουκλοθέατρου για τον Δόκτορα Φάουστ παιζόταν συχνά σε τοπικές υπαίθριες παραστάσεις.

Το Κελάρι του Άουερμπαχ

Καθώς οι σπουδές του δεν προχωρούσαν, ο Γκαίτε αναγκάστηκε να επιστρέψει στη Φρανκφούρτη το 1768. Εκεί αρρώστησε βαριά και υποτροπίαζε για ενάμιση χρόνο. Το 1770 έφυγε από τη Φρανκφούρτη για να ολοκληρώσει τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου. Στο Στρασβούργο, ο Γκαίτε συνάντησε τον Γιόχαν Χέρντερ. Οι δυο τους έγιναν στενοί φίλοι. Ο Χέρντερ κίνησε το ενδιαφέρον του Γκαίτε για τον Σαίξπηρ και για την έννοια της λαϊκής ποίησης. Η πρώτη του γνωριμία με τα έργα του Σαίξπηρ περιγράφεται ως προσωπική του αφύπνιση στη λογοτεχνία. Το 1771 ο Γκαίτε απέκτησε το ακαδημαϊκό πτυχίο του και ασχολήθηκε μόνο για λίγο με τη νομική πρακτική.

Το 1774 ο Γκαίτε έγραψε το βιβλίο που θα του έφερνε παγκόσμια φήμη, «Τα πάθη του νεαρού Βέρθερου». Ο Γκαίτε επηρεάστηκε και από την αυτοκτονία του φίλου του συγγραφέα Καρλ Τζερούσαλεμ. Παρά την τεράστια επιτυχία του Βέρθερου, δεν έφερε στον Γκαίτε πολλά οικονομικά οφέλη, επειδή οι νόμοι περί πνευματικών δικαιωμάτων εκείνη την εποχή ήταν ουσιαστικά ανύπαρκτοι.

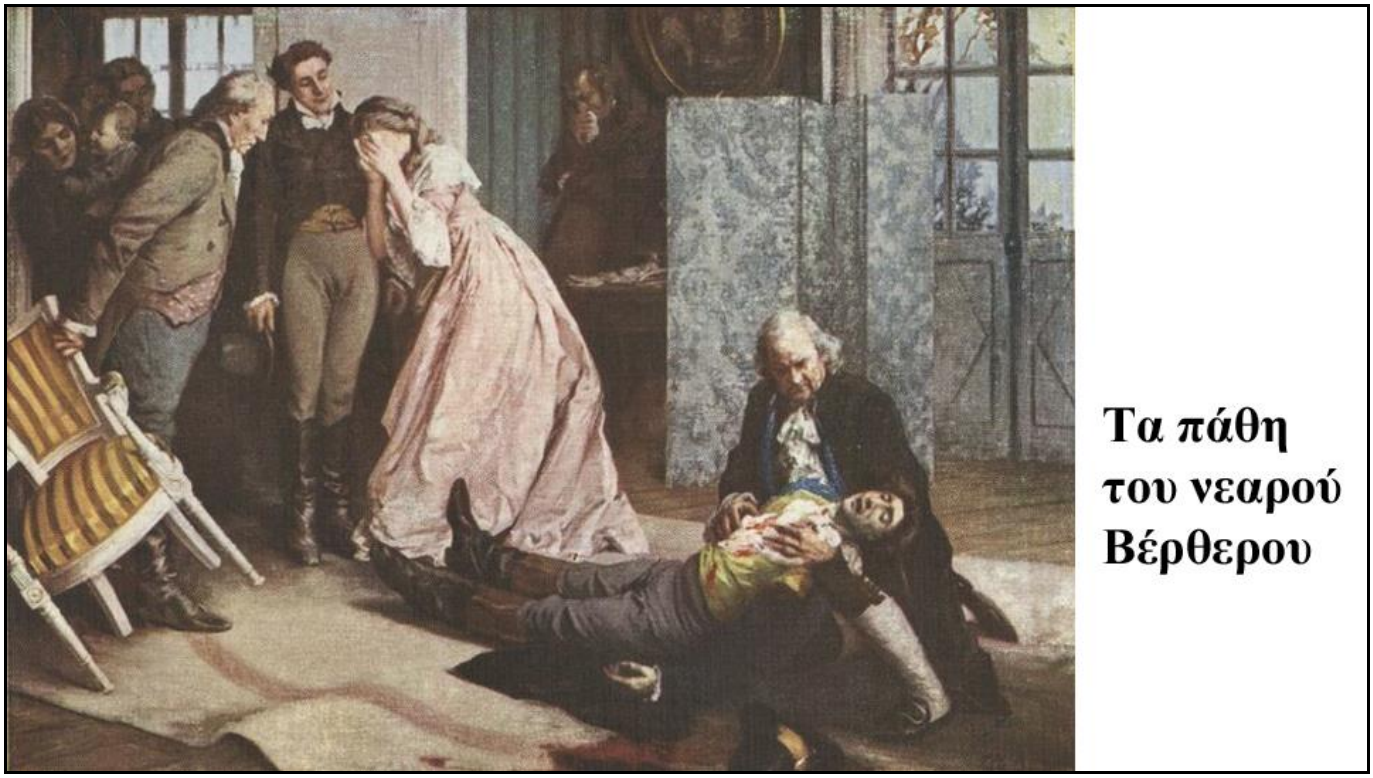

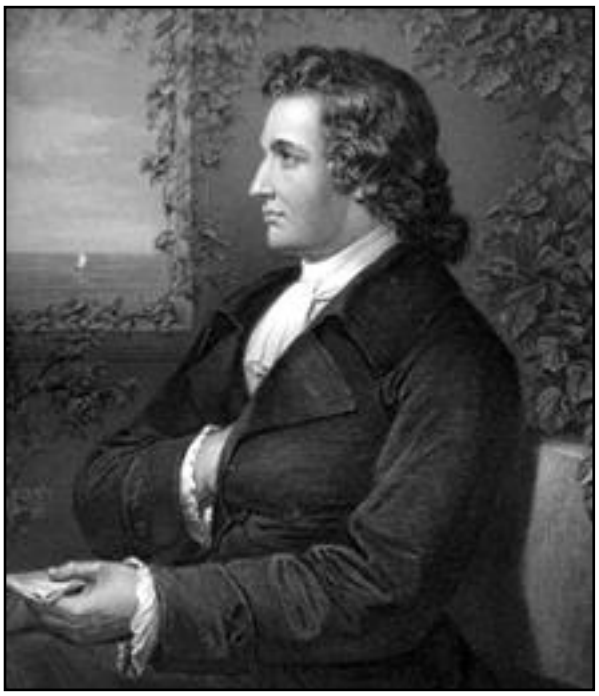

Το 1775 ο Γκαίτε προσκλήθηκε, λόγω της φήμης του, στην αυλή του Καρλ Όγκουστ, δούκα της Σαξονικής Βαϊμάρης. Έτσι ο Γκαίτε, σε ηλικία 26 χρόνων, πήγε να ζήσει στη Βαϊμάρη, όπου παρέμεινε για το υπόλοιπο της ζωής του και όπου, κατά τη διάρκεια πολλών ετών, κατείχε μια σειρά από αξιώματα. Για τον Γκαίτε, τα πρώτα δέκα χρόνια του στη Βαϊμάρη θα μπορούσαν να περιγραφούν ως χρόνια απόκτησης μεγάλης εμπειρίας. Το 1779 ο Γκαίτε ανέλαβε την Πολεμική Επιτροπή της Βαϊμάρης. Το 1782, όταν ο καγκελάριος του Δουκάτου εγκατέλειψε το γραφείο του, ο Γκαίτε συμφώνησε να ενεργήσει στη θέση του για δυόμισι χρόνια. Αυτή η θέση τον έκανε ουσιαστικά πρωθυπουργό και κύριο εκπρόσωπο του Δουκάτου. Ο Γκαίτε απόκτησε τίτλο ευγενείας (φον) το 1782.

Το ταξίδι του Γκαίτε στην ιταλική χερσόνησο και τη Σικελία από το 1786 ως το 1788 είχε μεγάλη σημασία για την αισθητική και φιλοσοφική του εξέλιξη. Ένα γενικό ανανεωμένο ενδιαφέρον για την κλασική τέχνη της αρχαίας Ελλάδας και της Ρώμης. Έτσι το ταξίδι του Γκαίτε είχε κάτι από τη φύση ενός προσκυνήματος. Τα ημερολόγια του Γκαίτε αυτής της περιόδου αποτελούν τη βάση του βιβλίου του «Ιταλικό Ταξίδι».

Στα τέλη του 1792 ο Γκαίτε συμμετείχε στη Μάχη του Βαλμί εναντίον της επαναστατημένης Γαλλίας, βοηθώντας τον δούκα Καρλ Όγκουστ της Σαξονικής Βαϊμάρης κατά την αποτυχημένη εισβολή στη Γαλλία. Και πάλι, κατά τη διάρκεια της Πολιορκίας του Μάιντς, βοήθησε τον Καρλ Όγκουστ ως στρατιωτικός παρατηρητής. Το 1794 ο Φρίντριχ Σίλερ έγραψε στον Γκαίτε προσφέροντάς του τη φιλία του. Είχαν προηγουμένως μόνο μια αμοιβαία επιφυλακτική σχέση από τότε που γνωρίστηκαν για πρώτη φορά το 1788. Αυτή η φιλία τους κράτησε μέχρι τον θάνατο του Σίλερ το 1805.

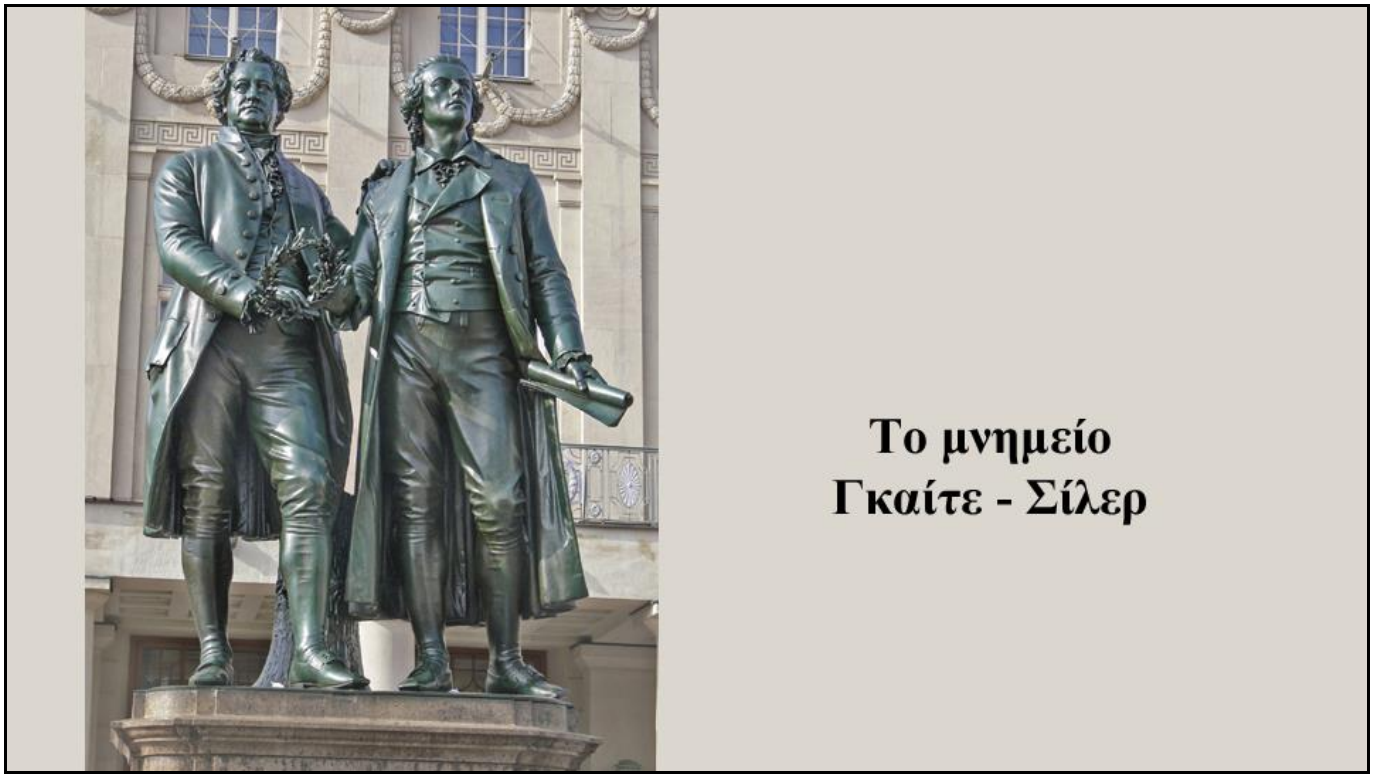

Το μνημείο Γκαίτε - Σίλερ

Τον Οκτώβριο του 1806 ο Γκαίτε νομιμοποίησε τη 18χρονη σχέση του με την Κριστιάνε Βούλπιους σε μια ήσυχη τελετή γάμου. Είχαν ήδη πολλά παιδιά μαζί εκείνη την εποχή, συμπεριλαμβανομένου του γιου τους, Ιούλιου Αυγούστου Γκαίτε, του οποίου η σύζυγος, Οτίλι, φρόντισε τον ηλικιωμένο Γκαίτε μέχρι το θάνατό του το 1832. Η Κριστιάνε φον Γκαίτε πέθανε το 1816.

Μετά το 1793, ο Γκαίτε αφιέρωσε τις προσπάθειές του κυρίως στη λογοτεχνία. Το 1823 εμπνεύστηκε τη διάσημη «Ελεγεία του Μαρίενμπαντ», την οποία θεωρούσε ένα από τα καλύτερα έργα του. Εκείνη την περίοδο ανέπτυξε επίσης έναν βαθύ συναισθηματικό δεσμό με την Πολωνή πιανίστα Μάρια Σιμανόφσκα.

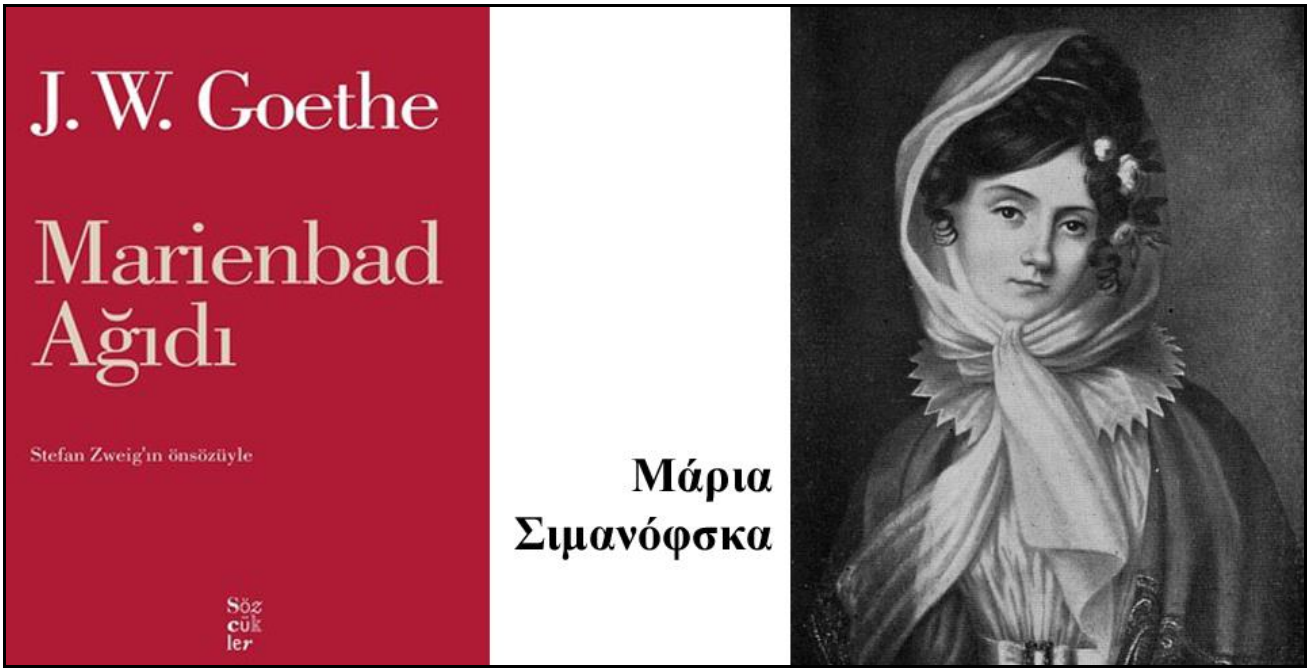

Ο Φάουστ, το έργο ζωής του, ολοκληρώθηκε με τον δεύτερο τόμο έναν χρόνο πριν τον θάνατό του, το 1832 στη Βαϊμάρη. Οι τελευταίες του λέξεις ήταν: «Φως, περισσότερο φως».

ΦΡΙΝΤΡΙΧ ΣΙΛΕΡ

Ο Φρίντριχ Σίλερ (1759 - 1805) ήταν Γερμανός θεατρικός συγγραφέας, ποιητής, φιλόσοφος και ιστορικός. Ήταν μία από τις σπουδαιότερες μορφές των ευρωπαϊκών γραμμάτων και ένας από τους πρώτους εκπρόσωπους του ρομαντικού κινήματος. Προς το τέλος της ζωής του ανέπτυξε φιλία με τον Γκαίτε και συνεργάστηκε μαζί του σε μια σειρά μικρών σατιρικών ποιημάτων.

Ο Φρίντριχ Σίλερ γεννήθηκε στις 10 Νοεμβρίου 1759, στο Μάρμπαχ της Βυρτεμβέργης, ως μοναχογιός του στρατιωτικού γιατρού Γιόχαν Κάσπερ Σίλερ. Είχε πέντε αδελφές. Ο Σίλερ μεγάλωσε σε μια πολύ θρησκευόμενη προτεσταντική οικογένεια και πέρασε μεγάλο μέρος της νιότης του μελετώντας τη Βίβλο, κάτι που αργότερα θα επηρέαζε τη συγγραφή του για το θέατρο. Ο πατέρας του έλειπε στον Επταετή Πόλεμο όταν γεννήθηκε ο Φρίντριχ. Όταν τελείωσε ο πόλεμος, το 1763, ο πατέρας του Σίλερ έγινε αξιωματικός στρατολόγησης. Λόγω του υψηλού κόστους ζωής –ειδικά του ενοικίου– η οικογένεια μετακόμισε στην κοντινή πόλη Λορτς.

Εκεί που γεννήθηκε ο Φρίντριχ Σίλερ

Στο Λορτς, ο Σίλερ έλαβε την πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Η ποιότητα των μαθημάτων ήταν αρκετά κακή και ο Φρίντριχ έφευγε τακτικά από το μάθημα μαζί με τη μεγαλύτερη αδελφή του. Επειδή οι γονείς του ήθελαν ο Σίλερ να γίνει ιερέας, έβαλαν τον ιερέα του χωριού να διδάξει στο αγόρι τα λατινικά και τα ελληνικά. Ο πατέρας Μόζερ ήταν καλός δάσκαλος και αργότερα ο Σίλερ ονόμασε τον κληρικό στο πρώτο του έργο («Οι ληστές»). Μικρός, ο Σίλερ ενθουσιάστηκε από την ιδέα να γίνει κληρικός και συχνά φορούσε μαύρες ρόμπες και προσποιείτο ότι κήρυττε.

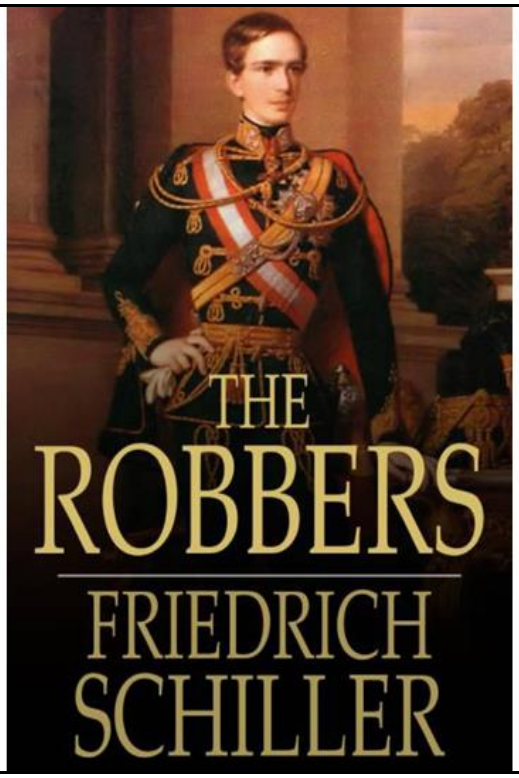

Το 1766 η οικογένεια εγκατέλειψε το Λορτς για την κύρια κατοικία του Δούκα της Βυρτεμβέργης, το Λούντβιχσμπουργκ. Ο πατέρας του Σίλερ δεν είχε πληρωθεί για τρία χρόνια και η οικογένεια ζούσε με τις οικονομίες της, αλλά δεν είχε πια την οικονομική δυνατότητα να το κάνει. Έτσι ο πατέρας Σίλερ ανέλαβε μια υπεύθυνη θέση στη φρουρά στο Λούντβιχσμπουργκ. Εκεί ο Δούκας πρόσεξε το αγόρι του Σίλερ και το τοποθέτησε το 1773, όταν εκείνο ήταν 14 χρόνων, σε μια επίλεκτη στρατιωτική ακαδημία που είχε ιδρυθεί από τον Δούκα, όπου τελικά σπούδασε ιατρική. Το μεγαλύτερο μέρος της σχετικά σύντομης ζωής του ο Σίλερ υπέφερε από ασθένειες που προσπαθούσε να θεραπεύσει μόνος του.

Το 1783 ο Σίλερ γράφει το δεύτερο θεατρικό έργο του με τίτλο «Έρωτας και ραδιουργία». Στη συνέχεια γράφει τη «Συνωμοσία του Φιέσκο στη Γένοβα» και το 1787 το «Δον Κάρλος». Έργα με τα οποία ο Σίλερ επιτίθεται στους αυλικούς, που με τις ραδιουργίες τους δημιουργούν την εγκληματική ζωή του κόσμου.

Εν τω μεταξύ, το 1786 γράφει το περίφημο λυρικό ποίημα «Ωδή στη χαρά». Ο Μπετόβεν θα χρησιμοποιήσει από αυτό το ποίημα στίχους για το τέταρτο μέρος της Ένατης συμφωνίας του. Το έργο αυτό, μάλιστα, επιλέχθηκε ως ύμνος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποτελεί μία από τις κορυφαίες συναντήσεις μορφών του Δυτικού Πολιτισμού.

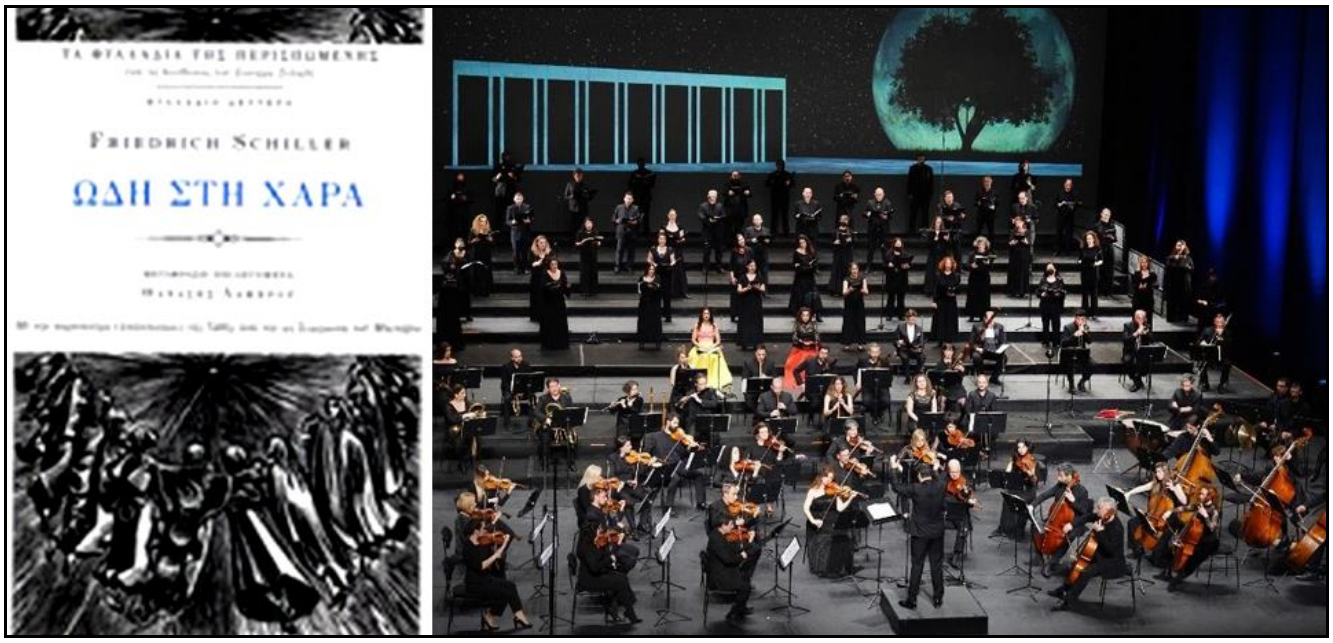

Το 1789 γίνεται καθηγητής της Ιστορίας και της Φιλοσοφίας στο σημαντικό πανεπιστήμιο της Ιένα και γράφει τρία ιστορικά βιβλία. Την «Ιστορία της απόσπασης των Ηνωμένων Κάτω Χωρών από την ισπανική κυριαρχία», την «Ιστορία του Τριακονταετούς Πολέμου» και «Περί της Μετανάστευσης των Λαών, των Σταυροφοριών και του Μεσαίωνα».

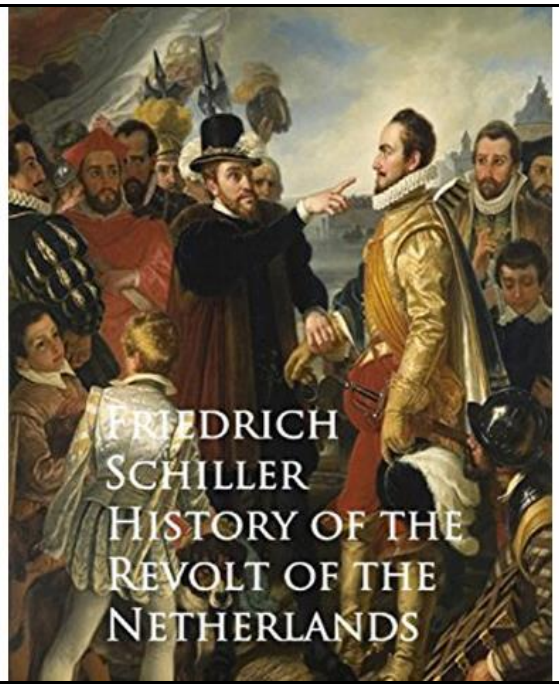

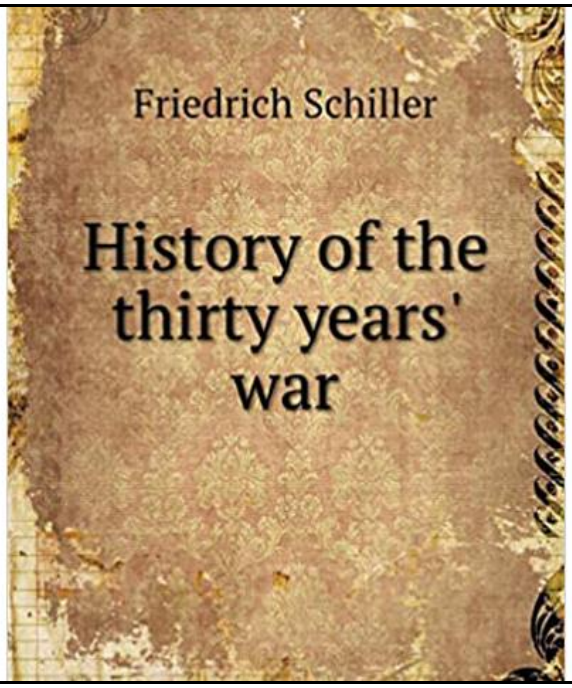

Το 1790, ο Σίλερ παντρεύτηκε τη Σαρλότε φον Λένγκεφελντ. Μαζί απέκτησαν δυο γιους και δυο κόρες.

Το φιλοσοφικό έργο του Φρίντριχ Σίλερ, γραμμένο υπό τη μορφή επιστολών ή φιλοσοφικών δοκιμίων εξετάζει κυρίως ζητήματα της αισθητικής φιλοσοφίας. Ιδιαίτερη αξία έχει η κριτική που ασκεί στις ιδέες του Διαφωτισμού, η ανάλυσή του για τη φύση του Ωραίου και του Υψηλού αλλά και οι ψυχολογικές και κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της ανθρώπινης φύσης που επιχειρούσε κυρίως μέσω των επιστολών του. Μερικά από τα φιλοσοφικά βιβλία του Σίλερ είναι: «Ο περίπατος υπό τας φιλύρας», «Για την αισθητική παιδεία του ανθρώπου» και «Περί αφελούς και συναισθηματικής ποιήσεως».

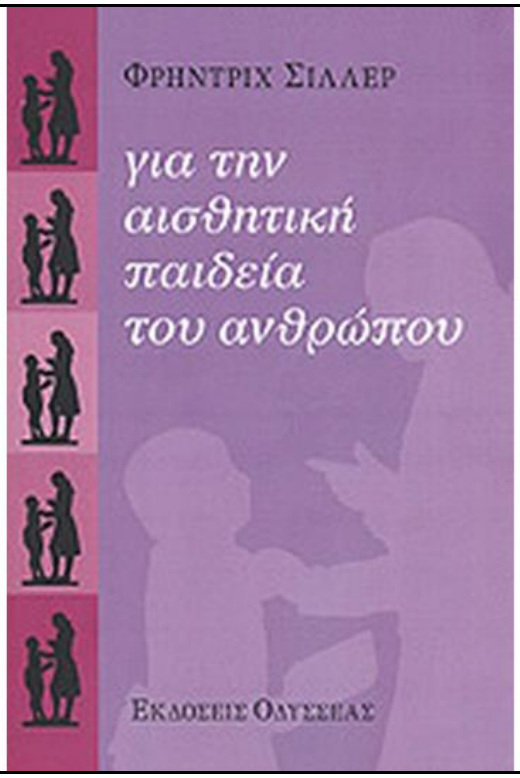

Ο Σίλερ επέστρεψε με την οικογένειά του στη Βαϊμάρη από την Ιένα το 1799. Ο Γκαίτε τον έπεισε να επιστρέψει στη θεατρική συγγραφή. Μαζί με τον Γκαίτε ίδρυσαν το «Θέατρο της Βαϊμάρης», το οποίο έγινε το κορυφαίο θέατρο στη Γερμανία. Η συνεργασία τους βοήθησε σε μια αναγέννηση του θεατρικού δράματος στη Γερμανία. Για τα επιτεύγματά του ο Σίλερ το 1802 ονομάστηκε από τον Δούκα της Σαξονικής Βαϊμάρης «φον».

Ο Σίλερ συνέχισε να γράφει θεατρικά έργα, όπως η «Μαίρη Στιούαρτ», Η «Παρθένα της Ορλεάνης» και ο «Γουλιέλμος Τέλος».

Ο Σίλερ πέθανε στις 9 Μαΐου 1805, σε ηλικία 46 χρόνων, από φυματίωση.

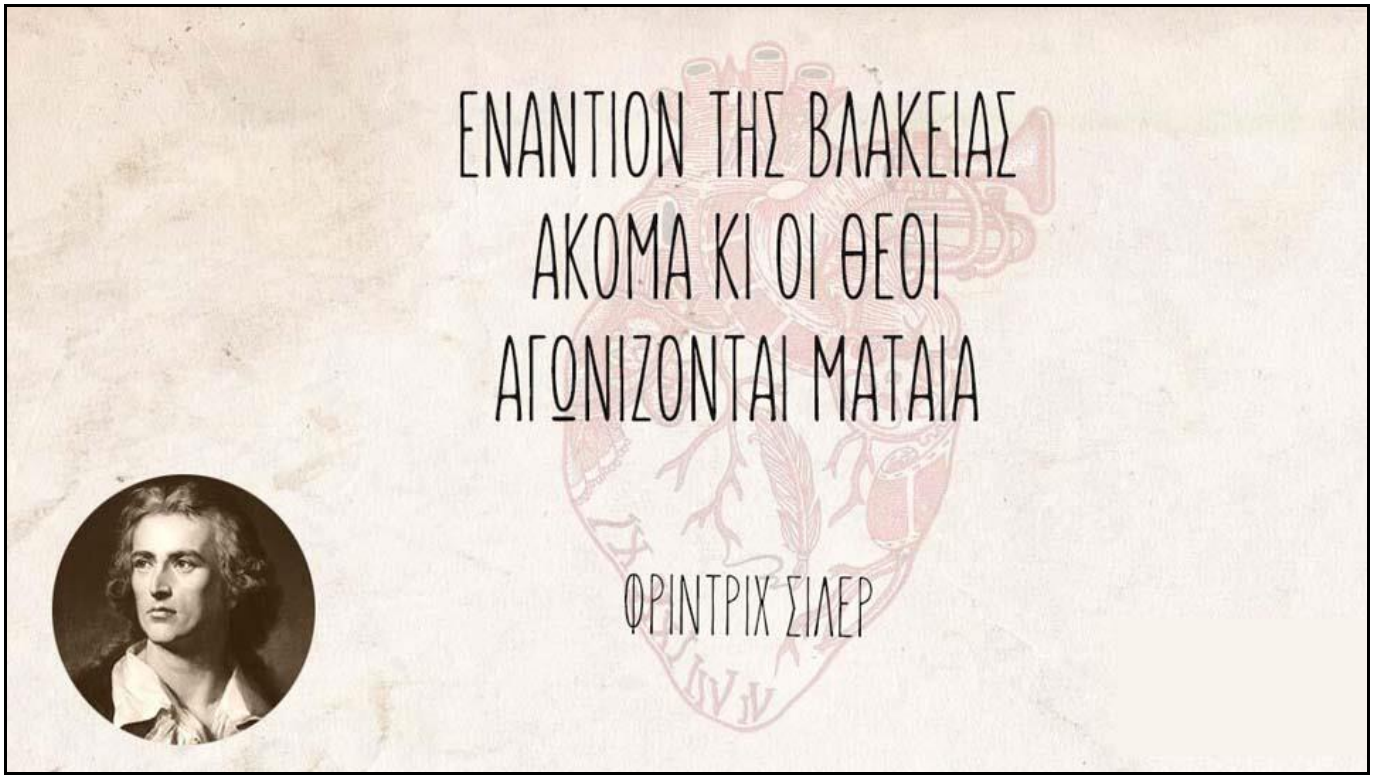

ΤΖΕΪΝ ΟΣΤΕΝ

Η Τζέιν Όστεν (1775 - 1817) είναι μία από τις πιο δημοφιλείς και πολυδιαβασμένες μυθιστοριογράφους της αγγλικής λογοτεχνίας. Από το 1811 ως το 1815 γράφοντας τα μυθιστορήματα «Λογική και ευαισθησία», «Περηφάνια και προκατάληψη», «Μάνσφιλντ Παρκ» και «Έμμα» καθιερώθηκε ως συγγραφέας. Τα έργα της Όστεν είναι μέρος της μετάβασης προς τον ρεαλισμό του 19ου αιώνα. Η πλοκή των έργων της, αν και κατά βάση κωμική, υπογραμμίζει την εξάρτηση των γυναικών από τον γάμο προς εξασφάλιση κοινωνικού κύρους και οικονομικής ασφάλειας.

Η Τζέιν Όστεν γεννήθηκε στις 16 Δεκεμβρίου του 1775 στο χωριό Στήβεντον της Νοτιοανατολικής Αγγλίας. Πατέρας της ήταν ο Τζωρτζ Όστεν, εφημέριος του χωριού. Είχε έξι αδελφούς και μια μεγαλύτερή της αδελφή, την αγαπημένη της Κασσάνδρα. Η Τζέιν και η Κασσάνδρα έζησαν μαζί μέχρι τον θάνατο της Τζέιν. Και οι δύο τους δεν παντρεύτηκαν ποτέ.

Το 1783 η Τζέιν και η αδελφή της Κασσάνδρα στάλθηκαν για να εκπαιδευτούν από την κυρία Αν Κώλεϊ, η οποία τους πήρε μαζί της στο Σαουθάμπτον. Το φθινόπωρο και τα δύο κορίτσια στάλθηκαν πίσω στο σπίτι τους όταν έπαθαν τύφο και η Τζέιν παραλίγο να πεθάνει. Στη συνέχεια τα κορίτσια πήγαν σε ένα καλό ιδιωτικό σχολείο-οικοτροφείο για κορίτσια, στο χωριό Reading του Μπέρκσαϊρ. Το σχολικό πρόγραμμα περιλάμβανε κάποια γαλλικά, ορθογραφία, κεντήματα, χορό και μουσική. Οι αδελφές επέστρεψαν στο σπίτι τους τον Δεκέμβριο του 1786 επειδή τα σχολικά δίδακτρα για τα δύο κορίτσια ήταν πολύ υψηλά για την οικογένειά τους.

Το υπόλοιπο της εκπαίδευσής της προήλθε από το διάβασμα, καθοδηγούμενο από τον πατέρα και τα αδέλφια της Τζέιμς και Χένρι. Η Τζέιν είχε απεριόριστη πρόσβαση τόσο στη βιβλιοθήκη του πατέρα της όσο και στη βιβλιοθήκη ενός οικογενειακού φίλου, του Γουόρεν Χέστινγκς. Αυτές οι συλλογές βιβλίων αποτελούσαν μια μεγάλη και ποικίλη βιβλιοθήκη. Ο πατέρας της ήταν επίσης ανεκτικός στα πειράματα της Τζέιν στο γράψιμο και παρείχε στις δύο αδελφές ακριβό χαρτί και άλλα υλικά για τη γραφή και τα σχέδιά τους.

Οι ιδιωτικές θεατρικές παραστάσεις ήταν ουσιαστικό μέρος της εκπαίδευσης της Τζέιν. Από την παιδική της ηλικία η οικογένεια και οι φίλοι τους ανέβαζαν θεατρικά έργα στον αχυρώνα του πρεσβυτέριου, όπως, για παράδειγμα, τους «Αντίπαλους» του Ρίτσαρντ Σέρινταν. Ο μεγαλύτερος αδελφός της Τζέιν έγραφε τους προλόγους και τους επίλογους και συμμετείχε σ' αυτές τις δραστηριότητες, πρώτα ως θεατής και αργότερα ως συμμετέχων. Τα περισσότερα έργα ήταν κωμωδίες, πράγμα που υποδηλώνει πώς καλλιεργήθηκε η σατιρική διάθεση της Τζέιν.

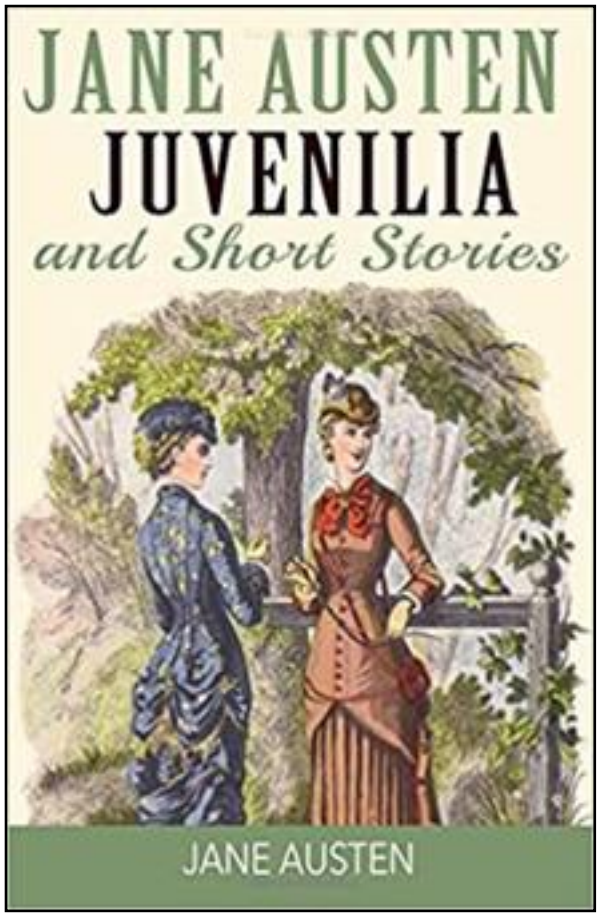

Από την ηλικία των έντεκα ετών η Τζέιν Όστεν έγραψε ποιήματα και ιστορίες για τη διασκέδαση τη δική της και της οικογένειάς της. Σε αυτά τα έργα οι λεπτομέρειες της καθημερινής ζωής είναι υπερβολικές, οι συνηθισμένες τεχνικές πλοκής παρωδούνται και οι ιστορίες είναι γεμάτες από αναρχικές φαντασιώσεις της γυναικείας δύναμης. Ξεχωρίζοντας έργα γραμμένα μεταξύ 1787 και 1793 (δηλαδή από 12 ως 18 χρόνων), η Όστεν δημιούργησε αντίγραφα είκοσι εννιά πρώτων έργων σε τρία δεμένα τετράδια, που σήμερα αναφέρονται ως «Πρωτόλεια». Ονόμασε τα τρία τετράδια "Τόμος ο πρώτος", "Τόμος ο δεύτερος" και "Τόμος ο τρίτος" και αριθμούν συνολικά 90.000 λέξεις που έγραψε εκείνα τα χρόνια.

Μεταξύ αυτών των έργων είναι ένα σατιρικό μυθιστόρημα με τίτλο «Αγάπη και φιλία», με τη λέξη Freindship αναγραμματισμένη σκόπιμα. Το έγραψε σε ηλικία δεκατεσσάρων ετών το 1790, χλευάζοντας τα δημοφιλή μυθιστορήματα ευαισθησίας. Τον επόμενο χρόνο έγραψε την «Ιστορία της Αγγλίας», ένα χειρόγραφο τριάντα τεσσάρων σελίδων συνοδευόμενο από δεκατρείς μικρογραφίες ακουαρέλας από την αδελφή της, Κασσάνδρα. Η Ιστορία της Όστεν παρωδίασε τη δημοφιλή ιστορική γραφή, ιδιαίτερα την Ιστορία της Αγγλίας του Όλιβερ Γκόλντσμιθ. Εικάζεται πως εκείνη την εποχή αποφάσισε να γίνει επαγγελματίας συγγραφέας. Όταν ήταν περίπου δεκαοκτώ ετών η Όστεν άρχισε να γράφει μεγαλύτερα, πιο εξελιγμένα έργα.

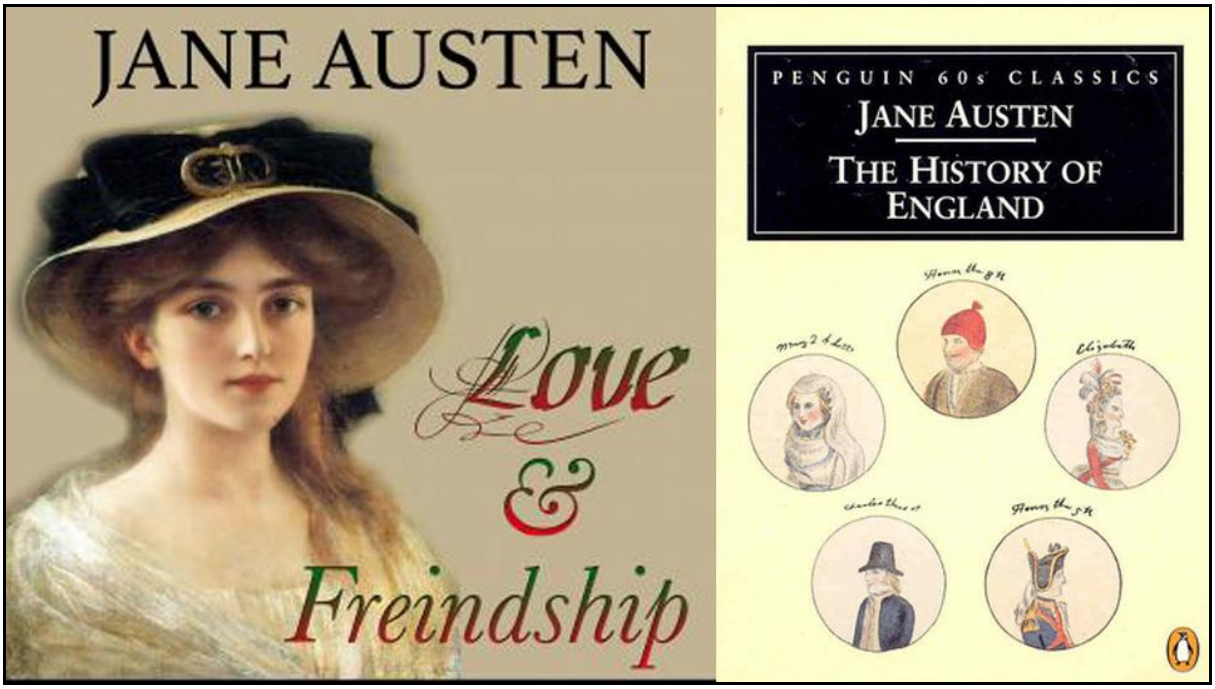

Προσπάθησε να βρει έναν εκδότη για τα έργα της, αλλά κανείς δεν δεχόταν έργα γραμμένα από γυναίκα. Το 1797 η Όστεν γνώρισε την ξαδέλφη της (και μέλλουσα κουνιάδα της), την Ελίζα ντε Φεγίντ (στη φωτογραφία), μια Γαλλίδα αριστοκράτισσα, της οποίας ο πρώτος σύζυγος, ο Κόμης ντε Φεγίντ, είχε εκτελεστεί με γκιλοτίνα, με αποτέλεσμα εκείνη να καταφύγει στη Βρετανία, όπου παντρεύτηκε τον Χένρι Όστεν. Η περιγραφή της εκτέλεσης του Κόμη ντε Φεγίντ που έγινε από τη χήρα του άφησε στην Όστεν μια έντονη φρίκη για τη Γαλλική Επανάσταση που κράτησε για το υπόλοιπο της ζωής της.

Το 1798, σε ηλικία 23 χρόνων γράφει το μυθιστόρημα «Σούζαν», μια σάτιρα για τα λαϊκά διηγήματα τρόμου, που κυκλοφορούσαν εκείνη την εποχή. Πρωταγωνίστρια ήταν μια κοπέλα, η Κάθριν Μόρλαντ, η οποία αφού διάβασε πάρα πολλά βιβλία τρόμου, θεωρεί τον εαυτό της ηρωίδα ενός ρομάντζου και φαντάζεται δολοφονίες και αθλιότητες κάθε είδους, αν και η αλήθεια αποδεικνύεται πολύ πεζή.

Τον Δεκέμβριο του 1800 ο πατέρας της Τζωρτζ Όστεν ανακοίνωσε απροσδόκητα την απόφασή του να αποσυρθεί από εφημέριος, να εγκαταλείψει το Στήβεντον και να μεταφέρει την οικογένειά του στο Μπαθ. Ενώ η συνταξιοδότηση και τα ταξίδια ήταν καλά για τον γέροντα Όστενς, η Τζέιν Όστεν σοκαρίστηκε όταν της είπαν ότι μετακόμιζε από το μοναδικό σπίτι που γνώρισε ποτέ. Μια ένδειξη της κατάστασης του πνεύματός της είναι η έλλειψη παραγωγικότητας ως συγγραφέα κατά τη διάρκεια της ζωής της στο Μπαθ.

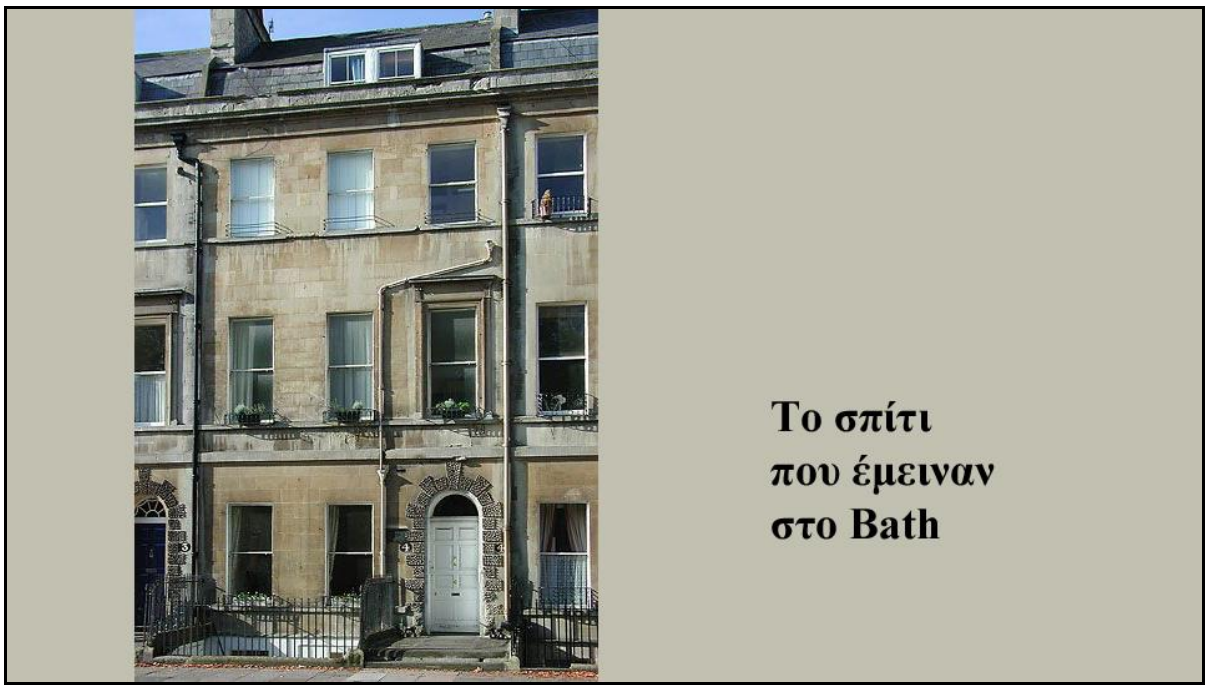

Τον Ιανουάριο του 1805 πεθαίνει ο πατέρας της Τζέιν Όστεν. Ο σχετικά ξαφνικός θάνατος του πατέρα της άφησε την Τζέιν, την Κασσάνδρα και τη μητέρα τους σε μια επισφαλή οικονομική κατάσταση. Ο Έντουαρντ, ο Τζέιμς, ο Χένρι και ο Φράνσις Όστεν δεσμεύτηκαν να κάνουν ετήσιες συνεισφορές για να στηρίξουν τη μητέρα και τις αδελφές τους. Για τα επόμενα τέσσερα χρόνια, οι συνθήκες διαβίωσης της οικογένειας αντανακλούσαν την οικονομική τους ανασφάλεια. Τον Ιούλιο του 1809, ο αδελφός της Όστεν, Έντουαρντ, πρόσφερε στη μητέρα και στις αδελφές του μια πιο ήσυχη ζωή – τη χρήση ενός μεγάλου εξοχικού σπιτιού στο χωριό Τσώτον που ήταν μέρος του κοντινού κτήματος του Έντουαρντ. Και τότε η Τζέιν Όστεν άρχισε να γράφει τα σημαντικά μυθιστορήματά της.

Η αγροικία στο Τσώτον σήμερα μουσείο της Τζέιν Όστεν

Όπως πολλές γυναίκες συγγραφείς εκείνη την εποχή, η Όστεν δημοσίευσε τα βιβλία της ανώνυμα. Εκείνη την εποχή, οι ιδανικοί ρόλοι για μια γυναίκα ήταν να είναι σύζυγος και μητέρα. Το γράψιμο για τις γυναίκες ήταν, στην καλύτερη περίπτωση, δευτερεύουσα μορφή δραστηριότητας. Μια γυναίκα που ήθελε να είναι συγγραφέας πλήρους απασχόλησης θεωρείτο ότι υποτιμά τη θηλυκότητά της, οπότε βιβλία γυναικών συνήθως δημοσιεύονταν ανώνυμα για να διατηρηθεί η εντύπωση ότι η γυναίκα συγγραφέας δημοσιεύει μόνο ό,τι γράφει ως είδος μερικής απασχόλησης και δεν επιδιώκει να γίνει «λογοτεχνική λέαινα» (δηλαδή διασημότητα).

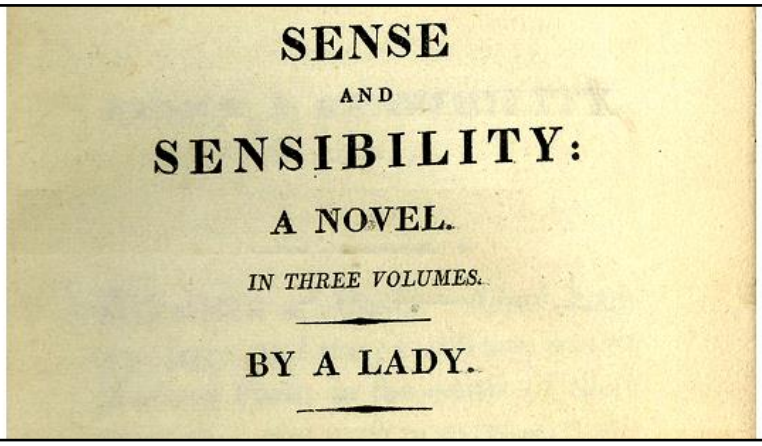
SENSE
AND
SENSIBILITY:
A NOVEL.
IN THREE VOLUMES.
BY A LADY.

ΛΟΓΙΚΗ και ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ

Γραμμένο BY A LADY

Τον Οκτώβριο του 1811 εμφανίζεται το βιβλίο της «Λογική και ευαισθησία». Το μυθιστόρημα ακολουθεί δύο νεαρές κυρίες στο καινούριο τους σπίτι, ένα φτωχό αγροτικό, ιδιοκτησία ενός μακρινού συγγενή, όπου βιώνουν τον έρωτα, τον ρομαντισμό και την ερωτική απογοήτευση. Η φιλοσοφική ανάλυση του μυθιστορήματος είναι ασαφής: ο αναγνώστης πρέπει να αποφασίσει αν η λογική και η ευαισθησία έχουν αληθινά συγχωνευθεί.

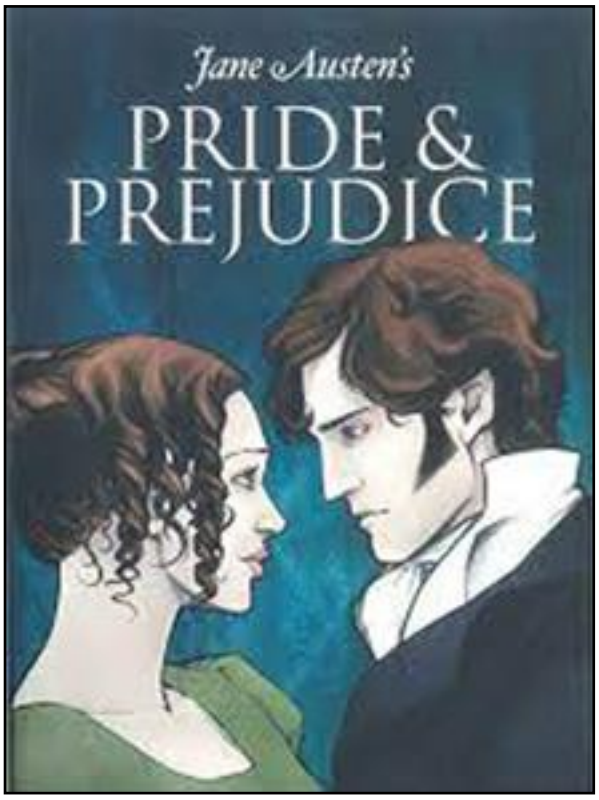

Το 1813 δημοσιεύεται το δεύτερο βιβλίο της «Περηφάνια και Προκατάληψη». Στις σχέσεις που παρουσιάζονται η περηφάνια της μιας πλευράς και η προκατάληψη της άλλης σιγά-σιγά προσπερνιούνται και οι χαρακτήρες αποκομίζουν μεγαλύτερη γνώση του εαυτού τους και των άλλων. Αν και ονομάζεται κυρίως ρομαντικό μυθιστόρημα, μπορεί επίσης να θεωρηθεί σατιρικό βιβλίο.

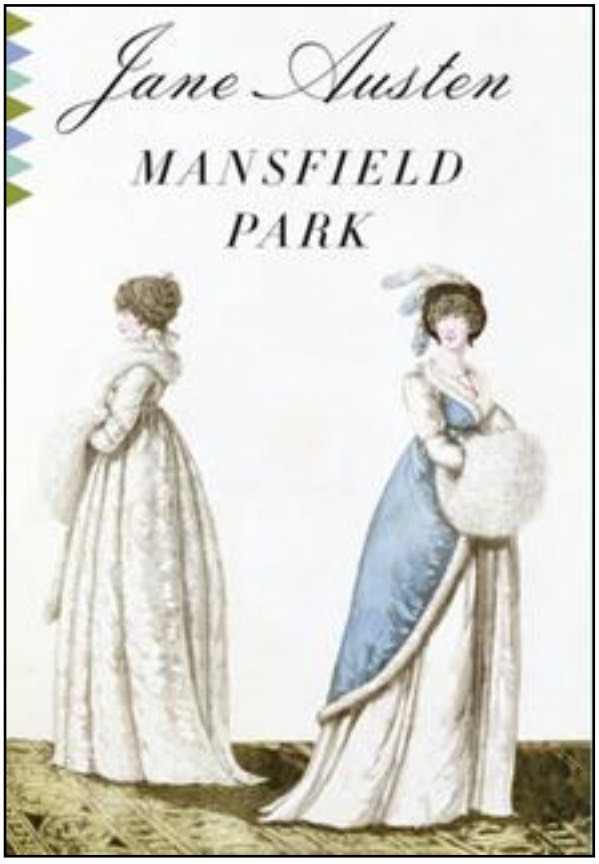

Το 1814 δημοσιεύεται το τρίτο βιβλίο της με τίτλο «Μάνσφιλντ Παρκ». Το μυθιστόρημα αφηγείται την ιστορία μιας κοπέλας, ξεκινώντας όταν η υπερφορτωμένη οικογένειά της την στέλνει σε ηλικία δέκα ετών για να ζήσει στο σπίτι μιας πλούσιας θείας και του θείου της και στη συνέχεια περιγράφει την εξέλιξή της μέχρι την αρχή της ενηλικίωσής της.

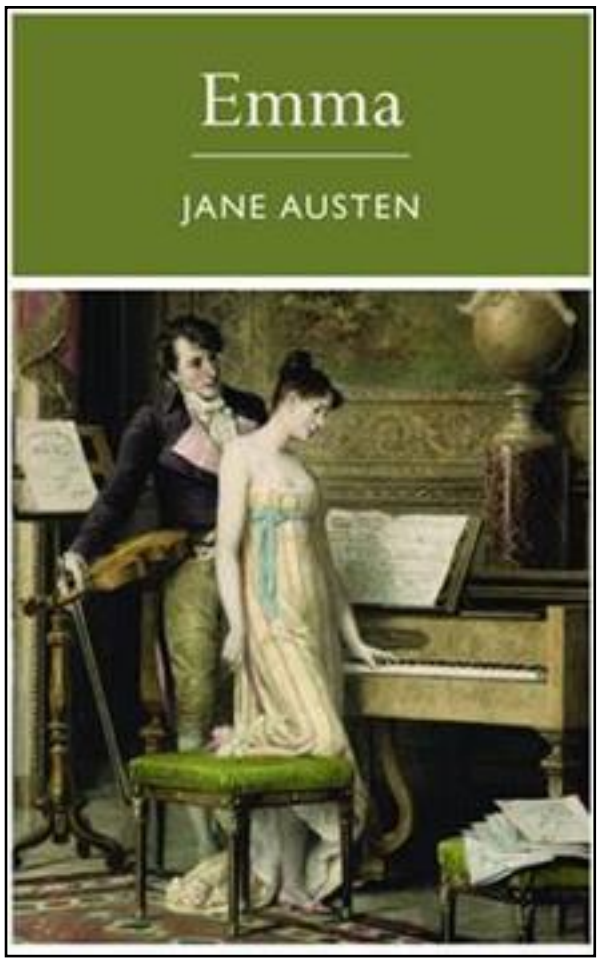

Το 1815 εκδίδεται το τέταρτο βιβλίο της με τίτλο «Έμμα». Είναι ένα μυθιστόρημα για τη νεανική αλαζονεία και τις ρομαντικές παρεξηγήσεις. Τοποθετείται σε ένα φανταστικό εξοχικό χωριό και τα γύρω κτήματα και περιλαμβάνει τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων ενός μικρού αριθμού οικογενειών. Όπως και στα άλλα μυθιστορήματά της, η Όστεν διερευνά τις ανησυχίες και τις δυσκολίες των γυναικών. Η Έμμα είναι μια κωμωδία σχέσεων και αναπαριστά θέματα γάμου, φύλου, ηλικίας και κοινωνικής θέσης.

Η Τζέιν Όστεν πέθανε το 1817, σε ηλικία 42 ετών, έπειτα από πολύμηνη ταλαιπωρία από επώδυνη ασθένεια. Όλα τα βιβλία της μεταφέρθηκαν από το 1940 μέχρι σήμερα πολλές φορές στον κινηματογράφο.

ΑΔΕΛΦΟΙ ΓΚΡΙΜ

Οι αδελφοί Γκριμ, ο Γιάκομπ (1785 - 1863) και ο Βίλχελμ (1786 ως 1859) ήταν Γερμανοί ακαδημαϊκοί, φιλόλογοι, πολιτιστικοί ερευνητές, λεξικογράφοι και συγγραφείς που μαζί ειδικεύτηκαν στη συλλογή και τη δημοσίευση λαογραφίας τον 19ο αιώνα. Ήταν από τους πιο γνωστούς αφηγητές λαϊκών παραμυθιών. Η πρώτη τους συλλογή λαϊκών παραμυθιών, με τίτλο «Παιδικά και Οικογενειακά Παραμύθια», ξεκίνησε να εκδίδεται το 1812.

Ο Γιάκομπ γεννήθηκε στις 4 Ιανουαρίου 1785 και ο αδελφός του, Βίλχελμ, στις 24 Φεβρουαρίου 1786. Και τα δύο αδέρφια γεννήθηκαν στην πόλη Χάναου στο κέντρο της σημερινής Γερμανίας, τότε μέσα στην Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Γονείς τους ήταν ο Φίλιπ Γκριμ και η Ντοροθέα. Ήταν το δεύτερο και το τρίτο μεγαλύτερα αδέλφια που επέζησαν σε μια οικογένεια με εννέα παιδιά, τρία από τα οποία πέθαναν στη βρεφική ηλικία. Το 1791, η οικογένεια μετακόμισε στην επαρχιακή πόλη Στάιναου όταν ο Φίλιπ Γκριμ ορίστηκε εκεί ως τοπικός δικαστικός. Η οικογένεια έγινε σημαντικό μέλος της κοινότητας, κατοικώντας σε ένα μεγάλο σπίτι που περιβαλλόταν από λιβάδια. Τα παιδιά εκπαιδεύτηκαν στο σπίτι από ιδιωτικούς δασκάλους, παίρνοντας αυστηρές οδηγίες ως Λουθηρανοί γεγονός που οδήγησε σε μια δια βίου θρησκευτική πίστη. Αργότερα πήγαν σε τοπικά σχολεία.

Το σπίτι που έζησαν από το 1791 ως το 1796

Το 1796 ο Φίλιπ Γκριμ πέθανε από πνευμονία, βυθίζοντας την οικογένειά του στη φτώχεια και αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν το μεγάλο σπίτι τους. Η Ντοροθέα εξαρτιόταν από την οικονομική υποστήριξη του πατέρα της και της αδελφής της. Τα δύο αδέρφια άφησαν την οικογένειά τους για να παρακολουθήσουν το Γυμνάσιο στο Κάσελ, το οποίο είχε κανονίσει και πληρώσει η θεία τους. Τα αδέλφια ήρθαν εξαιρετικά κοντά μολονότι διέφεραν σε ιδιοσυγκρασία: ο Γιάκομπ ήταν συνεσταλμένος και ο Βίλχελμ εξωστρεφής (αν και συχνά υπέφερε από κακή υγεία). Έχοντας μια ισχυρή εργασιακή ηθική, διέπρεψαν στις σπουδές τους. Στο Κάσελ αντιλήφθηκαν έντονα την κατώτερη κοινωνική τους θέση σε σχέση με τους μαθητές από ισχυρές οικογένειες που τους έδιναν περισσότερη προσοχή. Ωστόσο, κάθε αδελφός αποφοίτησε επικεφαλής της τάξης του: ο Γιάκομπ το 1803 και ο Βίλχελμ το 1804.

Το Γυμνάσιο στο Κάσελ

Στη συνέχεια τα αδέλφια σπούδασαν στο Πανεπιστήμιο του Μάρμπουργκ. Το πανεπιστήμιο ήταν μικρό με περίπου 200 φοιτητές και εκεί αντιλήφθηκαν οδυνηρά ότι οι φοιτητές κατώτερης κοινωνικής θέσης δεν είχαν ίση μεταχείριση. Αποκλείστηκαν από την εισαγωγή λόγω της κοινωνικής τους θέσης και έπρεπε να ζητήσουν ιδιαίτερη έγκριση για να σπουδάσουν νομικά. Οι πλουσιότεροι φοιτητές έπαιρναν επιδόματα, αλλά τα αδέλφια αποκλείστηκαν ακόμη και από το επίδομα για δίδακτρα. Η φτώχεια τούς κρατούσε μακριά από τις φοιτητικές δραστηριότητες και την πανεπιστημιακή κοινωνική ζωή. Αλλά συνέχισαν τις σπουδές τους με σθένος.

Τα αδέλφια εμπνεύστηκαν από τον καθηγητή τους, Φρίντριχ φον Savigny, ο οποίος τους ξύπνησε το ενδιαφέρον για την ιστορία και τη φιλολογία, και στράφηκαν στη μελέτη της μεσαιωνικής γερμανικής λογοτεχνίας. Συμμερίζονταν την επιθυμία του Savigny να δουν την ενοποίηση των 200 γερμανικών πριγκιπάτων σε ένα ενιαίο κράτος. Ο Γιάκομπ ήταν ακόμη, το 1805, οικονομικά υπεύθυνος για τη μητέρα του, τον αδελφό του και τα μικρότερα αδέλφια του, γι' αυτό αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τις σπουδές του για να συντηρήσει την οικογένεια, της οποίας η φτώχεια ήταν τόσο ακραία που τα τρόφιμα ήταν συχνά σπάνια. Έπιασε δουλειά στην Επιτροπή Πολέμου. Σε ένα γράμμα που έγραψε στη θεία του εκείνη την εποχή, ο Βίλχελμ έλεγε για την κατάστασή τους: «Εμείς οι πέντε άνθρωποι τρώμε μόνο τρεις μερίδες και μόνο μία φορά την ημέρα».

Ο Γιάκομπ βρήκε πλήρη απασχόληση το 1808, όταν διορίστηκε βιβλιοθηκάριος της Αυλής του Βασιλιά της Βεστφαλίας και συνέχισε για να γίνει βιβλιοθηκάριος στο Κάσελ. Μετά τον θάνατο της μητέρας τους εκείνη τη χρονιά, έγινε πλήρως υπεύθυνος για τα μικρότερα αδέλφια του. Κανόνισε και πλήρωσε για τις σπουδές του αδελφού του Λούντβιχ στη σχολή καλών τεχνών και για την εκτεταμένη επίσκεψη του Βίλχελμ στο Χάλε για να αναζητήσει θεραπεία για καρδιακές και αναπνευστικές παθήσεις, μετά την οποία ο Βίλχελμ έγινε κι αυτός βιβλιοθηκάριος μαζί με τον Γιάκομπ. Εκείνη την εποχή άρχισαν να συλλέγουν λαϊκά παραμύθια.

Κατά τη διάρκεια της απασχόλησής τους ως βιβλιοθηκάριων –που πληρώνονταν ελάχιστα αλλά τους παρείχε αρκετό χρόνο για έρευνα– οι αδελφοί Γκριμ γνώρισαν μια παραγωγική περίοδο, εκδίδοντας βιβλία μεταξύ 1812 και 1830. Το 1812 εξέδωσαν τον πρώτο τους τόμο με 86 λαϊκά παραμύθια, τα «Παιδικά και Οικογενειακά Παραμύθια».

Μερικά από αυτά τα παραμύθια ήταν «Ο Χάνσελ και Η Γκρέτελ», η «Σταχτοπούτα», …

… η «Κοκκινοσκουφίτσα», «Η Χιονάτη και οι Επτά Νάνοι» κ.ά.

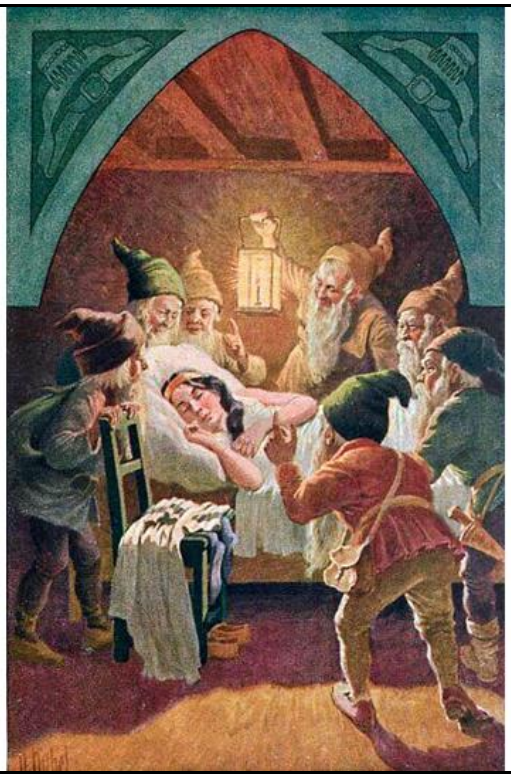

Ακολούθησαν γρήγορα δύο τόμοι γερμανικών θρύλων (με 585 ιστορίες) και ένας τόμος της πρώιμης ιστορίας της λογοτεχνίας.

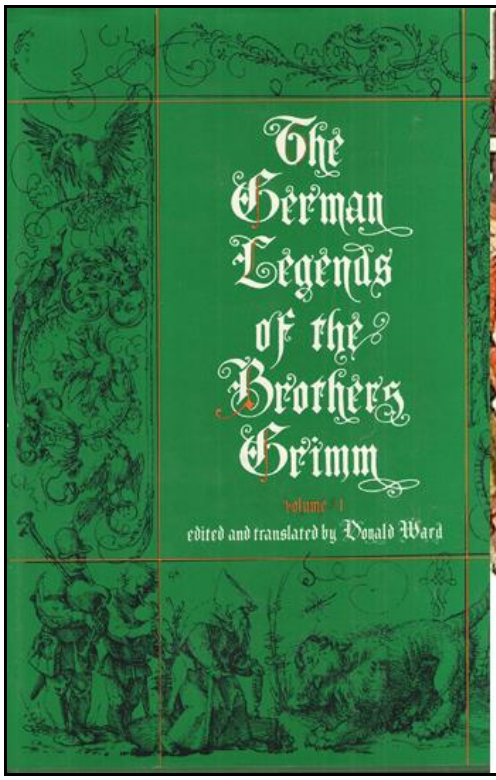

Γερμανικοί θρύλοι

Συνέχισαν να δημοσιεύουν έργα σχετικά με τα δανέζικα και ιρλανδικά λαϊκά παραμύθια (και επίσης τη σκανδιναβική μυθολογία), ενώ συνέχισαν να επιμελούνται τη συλλογή γερμανικών λαϊκών παραμυθιών. Αυτά τα έργα έγιναν τόσο πλατιά αναγνωρισμένα που οι αδελφοί Γκριμ πήραν αργότερα επίτιμα διδακτορικά από τα πανεπιστήμια του Μάρμπουργκ, του Βερολίνου και του Μπρεσλάου.

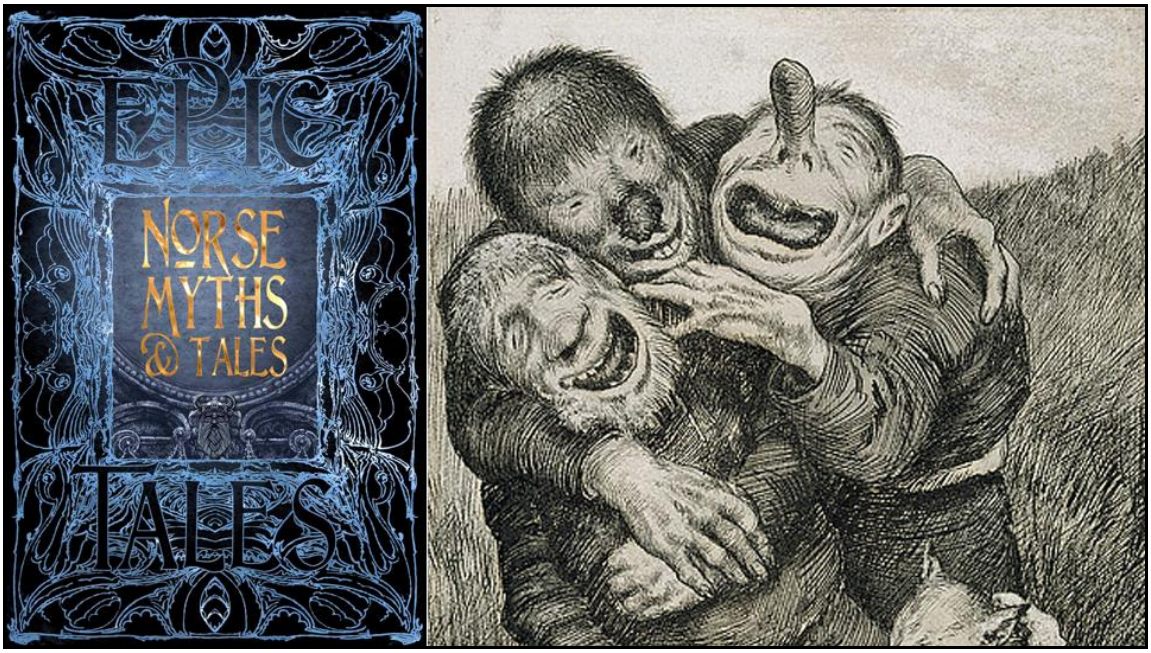

Το 1825 ο Βίλχελμ παντρεύτηκε την Ενριέτ Ντοροθέα. Καταγόταν από μια οικογένεια που τους άρεσαν οι αφηγήσεις ιστοριών. Μαζί με τη μητέρα και τις αδερφές της έλεγαν ιστορίες στους αδελφούς Γκριμ. Ο Γιάκομπ δεν παντρεύτηκε ποτέ, αλλά συνέχισε να ζει στο ίδιο σπίτι με τον Βίλχελμ και την Ενριέτα.

Το 1830 και τα δύο αδέρφια παραβλέφθηκαν όταν ήταν διαθέσιμη η θέση του επικεφαλής βιβλιοθηκονόμου, κάτι που τους απογοήτευσε πολύ. Μετακόμισαν στο Γκέτινγκεν στο Βασίλειο του Ανόβερου όπου εργάστηκαν στο Πανεπιστήμιο του Γκέτινγκεν: ο Γιάκομπ ως καθηγητής και επικεφαλής βιβλιοθηκάριος και ο Βίλχελμ ως καθηγητής.

Τα επόμενα εφτά χρόνια οι αδελφοί Γκριμ συνέχισαν να ερευνούν, να γράφουν και να δημοσιεύουν. Το 1835 ο Γιάκομπ δημοσίευσε τη «Γερμανική Μυθολογία». Ο Βίλχελμ συνέχισε να επιμελείται και να προετοιμάζει την τρίτη έκδοση των «Παιδικών και Οικογενειακών Παραμυθιών» για δημοσίευση. Τα δύο αδέρφια δίδασκαν γερμανικές σπουδές στο πανεπιστήμιο, έχοντας μεγάλη εκτίμηση.

Ο Βίλχελμ και ο Γιάκομπ Γκριμ το 1837

Η δεκαετία του 1830 ήταν μια περίοδος πολιτικής αναταραχής και αγροτικής εξέγερσης στη Γερμανία, που οδήγησε στο κίνημα για δημοκρατική μεταρρύθμιση, γνωστό ως «Νεαρή Γερμανία». Υπήρξε αντίδραση εναντίον των απαιτήσεων του Έρνεστ Αουγκούστους, βασιλιά του Ανόβερου, ο οποίος διέλυσε το κοινοβούλιο του Ανόβερου το 1837 και ζήτησε όρκους πίστης από τους δημόσιους υπάλληλους, συμπεριλαμβανομένων των καθηγητών στο Πανεπιστήμιο του Γκέτινγκεν. Επειδή αρνήθηκαν να υπογράψουν τον όρκο, επτά καθηγητές απολύθηκαν και τρεις απελάθηκαν από το Ανόβερο, συμπεριλαμβανομένου του Γιάκομπ που πήγε στο Κάσελ.

Έρνεστ Αουγκούστους

Αργότερα πήγαν εκεί ο Βίλχελμ με την Ενριέτ και τα τέσσερα παιδιά τους.

Το 1838 τα αδέλφια ήταν χωρίς εισόδημα και πάλι σε ακραίες οικονομικές δυσκολίες, έτσι ξεκίνησαν αυτό που έγινε ένα ισόβιο έργο τους: τη συγγραφή ενός αξιόπιστου λεξικού. Ο πρώτος τόμος του Γερμανικού Λεξικού τους εκδόθηκε μόλις το 1854. Οι αδελφοί εξαρτιόνταν και πάλι από φίλους και υποστηρικτές για οικονομική βοήθεια και επιρροή στην εύρεση εργασίας.

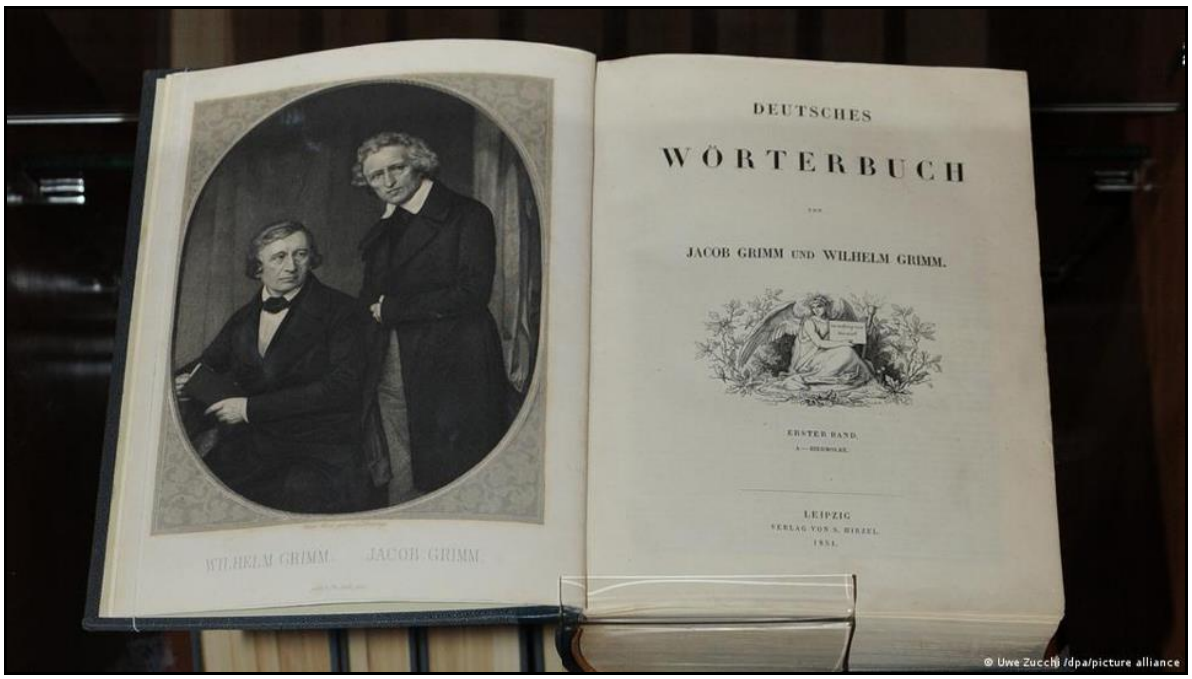

Το 1840 ο φον Savigny και η Μπετίνα φον Άρνιμ προσέφυγαν με επιτυχία στον Φρειδερίκο Γουλιέλμο Δ' της Πρωσίας για λογαριασμό των αδελφών Γκριμ στους οποίους προσφέρθηκαν θέσεις στο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου. Εκτός από τις θέσεις διδασκαλίας, η Ακαδημία Επιστημών τους πρόσφερε υποτροφίες για να συνεχίσουν την έρευνά τους. Μόλις εγκαταστάθηκαν στο Βερολίνο συνέχισαν τις προσπάθειές τους για το γερμανικό λεξικό και τις δημοσιεύσεις των ερευνών τους.

Ο Γιάκομπ έστρεψε την προσοχή του στην έρευνα των γερμανικών νομικών παραδόσεων και της ιστορίας της γερμανικής γλώσσας, η οποία δημοσιεύτηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1840 και στις αρχές της δεκαετίας του 1850. Εν τω μεταξύ, ο Βίλχελμ άρχισε να ερευνά τη μεσαιωνική λογοτεχνία ενώ επεξεργαζόταν νέες εκδόσεις των παραμυθιών.

Μετά τις Επαναστάσεις του 1848 στα γερμανικά κρατίδια, τα αδέλφια εκλέχθηκαν στο πολιτικό κοινοβούλιο. Ο Γιάκομπ έγινε εξέχον μέλος της Εθνοσυνέλευσης στο Μάιντς. Οι πολιτικές τους δραστηριότητες ήταν βραχύβιες, καθώς η ελπίδα τους για μια ενωμένη Γερμανία μειώθηκε και η απογοήτευσή τους μεγάλωνε. Αφού αποσύρθηκαν από τη διδασκαλία, οι αδελφοί Γκριμ αφοσιώθηκαν στο Γερμανικό Λεξικό για το υπόλοιπο της ζωής τους.

Ο Βίλχελμ πέθανε από μόλυνση στο Βερολίνο το 1859 και ο Γιάκομπ γινόταν όλο και πιο απομονωμένος, βαθιά αναστατωμένος από τον θάνατο του αδελφού του. Συνέχισε να εργάζεται για το Λεξικό μέχρι τον θάνατό του το 1863.

ΟΝΟΡΕ ΝΤΕ ΜΠΑΛΖΑΚ

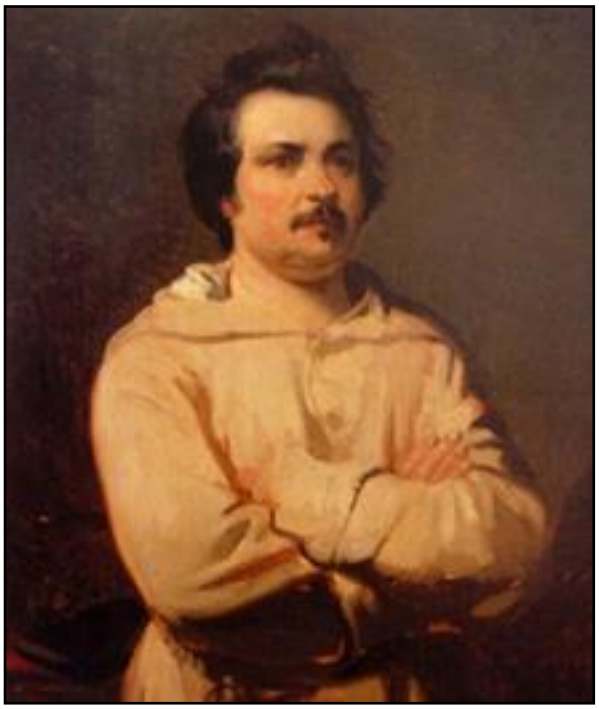

Ο Ονορέ ντε Μπαλζάκ (1799 ως 1850) ήταν Γάλλος λογοτέχνης του πρώτου μισού του 19ου αιώνα. Συγκαταλέγεται στους θεμελιωτές του ρεαλισμού στην ευρωπαϊκή λογοτεχνία, ενώ θεωρείται και ένας από τους σημαντικότερους μυθιστοριογράφους όλων των εποχών. Έφερε εις πέρας ένα μνημειώδες έργο, την «Ανθρώπινη Κωμωδία», μια συλλογή αρκετών μυθιστορημάτων που φιλοδοξούν να περιγράψουν τη γαλλική κοινωνία της εποχής του.

Ο Ονορέ ντε Μπαλζάκ γεννήθηκε στην πόλη Τουρ της Γαλλίας. Ήταν το πρώτο από τα τέσσερα παιδιά της οικογένειας. Ο πατέρας του, Μπερνάρ-Φρανσουά, 50 χρόνων, είχε παντρευτεί τη μητέρα του, Αν Σαρλότ, 18 χρόνων, ως επιβράβευση για τις επαγγελματικές του υπηρεσίες σε έναν φίλο της οικογένειάς της.

Ο πατέρας και η μητέρα του

Μέχρι την ηλικία των τεσσάρων χρόνων ο Ονορέ μεγάλωσε, μαζί με μια αδελφή του, μακριά από το σπίτι τους, σε μια γκουβερνάντα. Όταν επέστρεψαν σπίτι κρατήθηκαν μακριά από τους γονείς με μια άλλη πολύ σκληρή γκουβερνάντα που την περιγράφει στο έργο του «Το κρίνο στην κοιλάδα» με το όνομα Καρολίν.

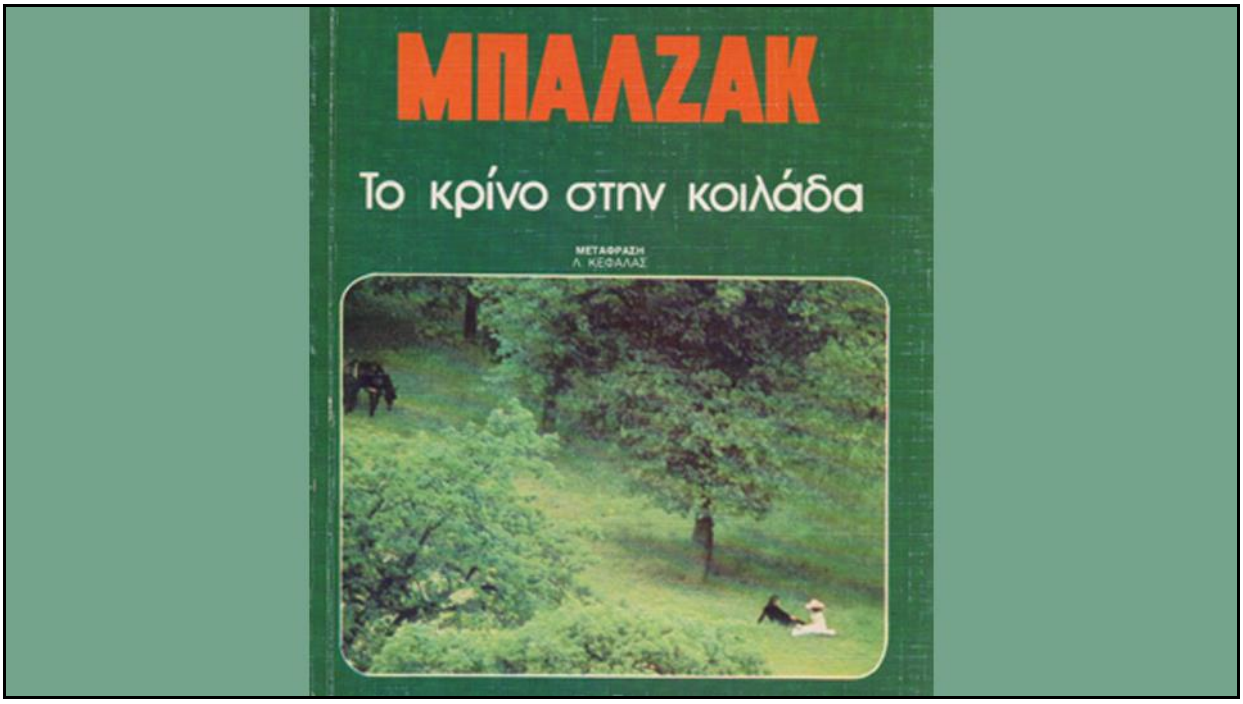

Σε ηλικία δέκα ετών, ο Μπαλζάκ στάλθηκε στο Ρητορικό Κολλέγιο της Βαντόμ, όπου σπούδασε για επτά χρόνια. Ο πατέρας του, προσπαθώντας να ενσταλάξει την ίδια σκληρή εργασιακή ηθική που του είχε κερδίσει την εκτίμηση της κοινωνίας, έδινε επίτηδες ελάχιστα χρήματα στο αγόρι. Αυτό τον έκανε αντικείμενο χλευασμού μεταξύ των πολύ πλουσιότερων συμμαθητών του.

Ο Μπαλζάκ δυσκολευόταν να προσαρμοστεί στη μάθηση με αποστήθιση στο σχολείο. Ως αποτέλεσμα, τον έστελναν συχνά στην «κόγχη», ένα κελί τιμωρίας που προοριζόταν για ανυπάκουους μαθητές. Ο θυρωρός στο σχολείο, όταν ρωτήθηκε αργότερα αν θυμόταν τον Ονορέ, απάντησε: «Είχα την τιμή να τον συνοδεύσω στο μπουντρούμι περισσότερες από εκατό φορές!» Ωστόσο, ο χρόνος της μοναξιάς έδωσε στο αγόρι άφθονη ελευθερία να διαβάσει κάθε βιβλίο που έβρισκε.

Το 1814 η οικογένεια Μπαλζάκ μετακόμισε στο Παρίσι και ο Ονορέ, 15 χρόνων, στάλθηκε σε ιδιωτικούς δασκάλους και σχολεία για τα επόμενα δυόμισι χρόνια. Αυτή ήταν μια δυστυχισμένη περίοδος στη ζωή του, κατά την οποία αποπειράθηκε να αυτοκτονήσει σε μια γέφυρα πάνω από τον ποταμό Λίγηρα.

Το 1816 ο Μπαλζάκ άρχισε σπουδές στη Σορβόννη. Όταν ολοκλήρωσε τις σπουδές του πείστηκε από τον πατέρα του να τον ακολουθήσει στα Νομικά θέματα. Για τρία χρόνια εκπαιδεύτηκε και εργάστηκε στο συμβολαιογραφείο ενός οικογενειακού φίλου. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου ο Μπαλζάκ άρχισε να κατανοεί τις ιδιοτροπίες της ανθρώπινης φύσης. Στο μυθιστόρημά του «Ο συμβολαιογράφος», του 1840, έγραψε ότι ένας νέος στο νομικό επάγγελμα βλέπει «τους λαδωμένους τροχούς κάθε περιουσίας, τον φρικτό καυγά των κληρονόμων για πτώματα που δεν έχουν ακόμα κρυώσει και την ανθρώπινη καρδιά να παλεύει με τον Ποινικό Κώδικα».

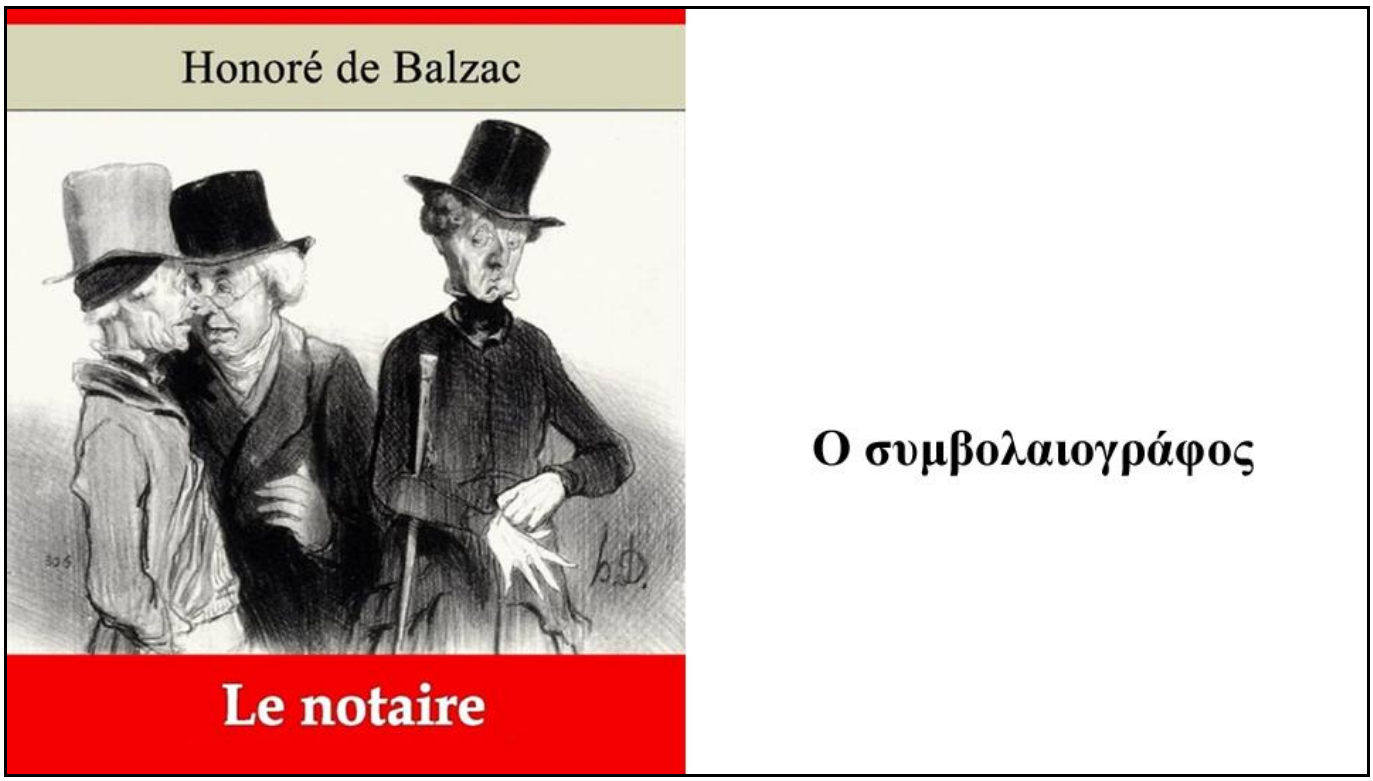

Το 1819 έμεινε μόνος σε μια φτωχική σοφίτα για να αφιερωθεί στη συγγραφή φιλοσοφικών δοκιμίων, μυθιστορημάτων σε μορφή επιστολών ή τραγωδιών. Μέχρι το 1822 ο Μπαλζάκ ήταν ήδη δημιουργός αρκετών έργων, για τα οποία χρησιμοποιούσε και αρκετά ψευδώνυμα. Το 1820 ο Μπαλζάκ ολοκλήρωσε την πεντάπρακτη τραγωδία «Κρόμγουελ».

Το 1825 ξεκίνησε μια σχέση με τη Δούκισσα Ντ' Αμπραντές (που ήταν συγγραφέας), με τη βοήθεια της οποίας έγινε γνωστός στους κοσμικούς κύκλους του Παρισιού. Παράλληλα, έγινε εκδότης, ενώ το διάστημα 1826-1828 δημιούργησε και τυπογραφείο, με οδυνηρές όμως οικονομικές συνέπειες, καθώς καταστράφηκε οικονομικά, καταρρέοντας από τα χρέη.

Το 1829 δημοσιεύτηκε το μυθιστόρημά του «Οι Σουάνοι», που αποτέλεσε την πρώτη εμπορική του επιτυχία και την αρχή της αναγνώρισής του ως συγγραφέα. Τον επόμενο χρόνο, δηλώνοντας πως κατάγεται από τους Μπαλζάκ της Αντράγκ, πρόσθεσε αυθαίρετα στο όνομά του τον όρο «ντε» και έγινε Ονορέ ντε Μπαλζάκ.

Το 1831 σημειώθηκε η επιτυχία του έργου του «Το Μαγικό Δέρμα», μια ιστορία που μοιάζει με παραμύθι για έναν απελπισμένο νεαρό που βρίσκει ένα δέρμα ζώου το οποίο υπόσχεται μεγάλη δύναμη και πλούτο. Αποκτά αυτά τα πράγματα, αλλά χάνει την ικανότητα να τα διαχειρίζεται. Στο τέλος η υγεία του καταρρέει και τον καταστρέφει η ίδια του η σύγχυση.

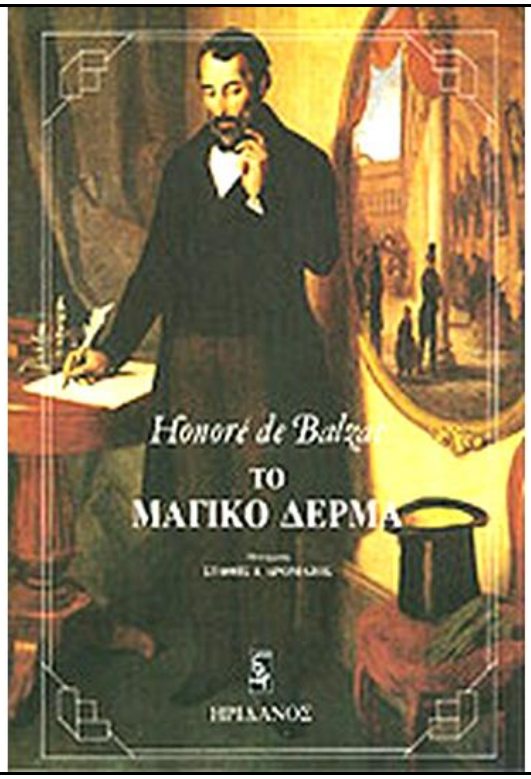

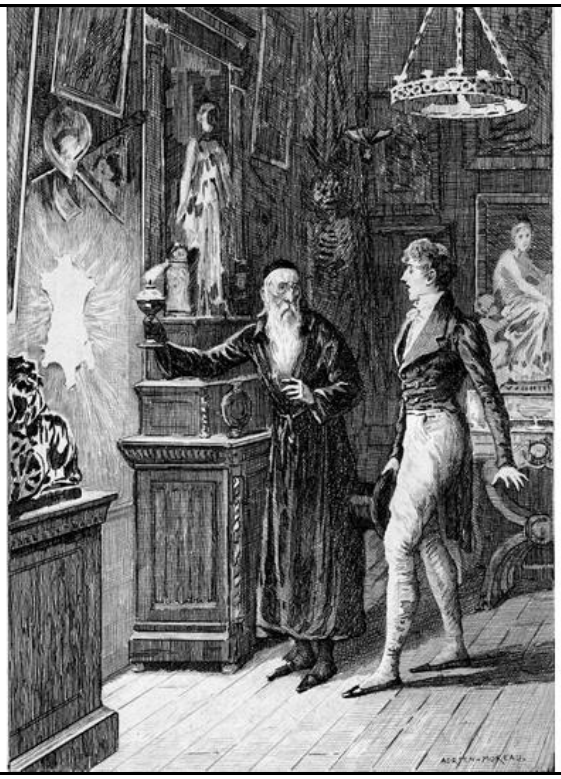

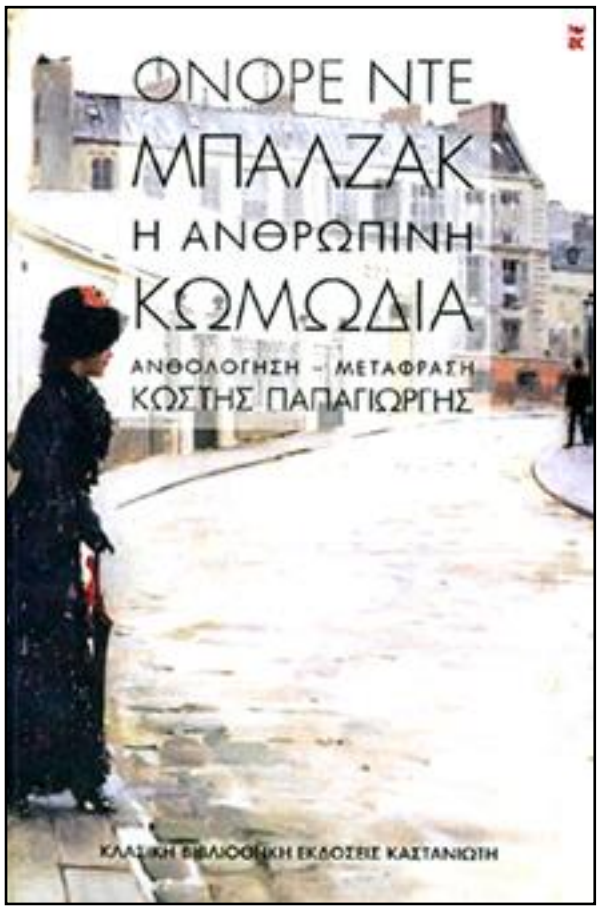

Αφού έγραψε πολλά μυθιστορήματα, το 1832 ο Μπαλζάκ συνέλαβε την ιδέα να δημιουργήσει μια τεράστια σειρά βιβλίων που θα ζωγράφιζαν ένα πανοραμικό πορτρέτο «όλων των πτυχών της κοινωνίας». Τελικά το έργο ονομάστηκε «Η ανθρώπινη κωμωδία» και συμπεριέλαβε σε αυτό όλη τη μυθοπλασία που δημοσίευσε στη διάρκεια της ζωής του. Σε 25 χρόνια έγραψε συνολικά 91 μυθιστορήματα, 30 νουβέλες, 5 θεατρικά έργα και αρκετές φιλοσοφικές σπουδές. Αυτό θα ήταν το έργο ζωής του Μπαλζάκ.

Το 1832 είχε λάβει το πρώτο γράμμα της Εβελίνα Χάνσκα, πολωνικής καταγωγής, με την οποία αλληλογραφούσε για περίπου 18 χρόνια. Το 1850 γνωρίστηκαν από κοντά και παντρεύτηκαν.

Εβελίνα Χάνσκα

Πέντε μήνες αργότερα, στις 18 Αυγούστου 1850, ο Μπαλζάκ πέθανε στο Παρίσι, σε ηλικία 51 ετών.

Εκείνη την ημέρα τον είχε επισκεφθεί ο Βίκτωρ Ουγκώ, ο οποίος μετά εκφώνησε τον επικήδειο στην κηδεία του.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΟΥΣΚΙΝ

Ο Αλέξανδρος Πούσκιν (1799 ως 1837) ήταν Ρώσος λογοτέχνης, ο μεγαλύτερος ποιητής της Ρωσίας που θεωρείται και ο δημιουργός της νεότερης ρωσικής λογοτεχνίας. Ήταν γνωστός φιλέλληνας.

Ο Πούσκιν γεννήθηκε στη Μόσχα από γονείς ευγενείς, τον Σεργκέι Πούσκιν και τη Νάντια Χάνιμπαλ, οι οποίοι μόλις είχαν εγκατασταθεί στην πρωτεύουσα μετά την παραίτηση του πατέρα του, Σεργκέι, από τον τσαρικό στρατό και τη γέννηση της αδελφής του Όλγας λίγο καιρό νωρίτερα. Το 1805 γεννήθηκε και το τρίτο παιδί, ο Λεβ. Οι γονείς τους τα παραμελούσαν με τον πατέρα να διαθέτει πολύ λίγο χρόνο γι' αυτά και τη μητέρα να είναι αρκετά ιδιότροπη στην έκφραση της αγάπης της.

Ο Πούσκιν μικρός ήταν παχύς και αδέξιος. Η μητέρα του επινοούσε τιμωρίες για να του αποβάλλει τις κακές συνήθειες και την αδεξιότητά του, στο τέλος όμως η υπομονή της εξαντλείτο γιατί ήταν ανυπάκουος. Ωστόσο, η Νάντια ήταν πολύ τρυφερή στην Όλγα και ιδιαιτέρως στον μικρότερο αδελφό του ποιητή, τον Λεβ, πράγμα που έκανε τον Αλέξανδρο εσωστρεφές παιδί.

Με τους γονείς του μιλούσε Γαλλικά, συνήθεια των ευγενών της εποχής. Τα Ρωσικά τα έμαθε από τη γιαγιά του από την πλευρά της μητέρας του και τους δουλοπάροικους που υπηρετούσαν στο σπίτι του. Δύο δουλοπάροικοι άσκησαν μεγάλη επίδραση πάνω του, καθώς και η τροφός του από την οποία έμαθε τη λαϊκή ρωσική ποίηση. Ο αδελφός του πατέρα του, ποιητής Βασίλι Πούσκιν, τον βοήθησε επίσης στα πρώιμα καλλιτεχνικά του βήματα και αγαπήθηκε ιδιαίτερα από τον μικρό Αλέξανδρο.

Το 1811, σε ηλικία 12 ετών, έφυγε από τη Μόσχα, πήγε στην Αγία Πετρούπολη και μπήκε υπότροφος στο Λύκειο του Τσάρσκογιε-Σελό, που μόλις είχε εγκαινιάσει τη λειτουργία του, έχοντας ιδρυθεί από τον Τσάρο Αλέξανδρο Α΄. Αυτό το Λύκειο αποτέλεσε λίκνο ελεύθερων πνευμάτων και επαναστατών, με πολλούς νέους, τέκνα ευγενών, να ενστερνίζονται φιλελεύθερες ιδέες. Η ποίηση αποτελούσε μάθημα με μεγάλη σπουδαιότητα, με τους μισούς μαθητές να γράφουν ποιήματα.

Το 1815 ο Πούσκιν έγραψε το ποίημα «Ο Ίσκιος του Φονβίζιν», όπου σατίριζε δριμύτατα τους αρχαΐζοντες, παίρνοντας σαφή θέση στο γλωσσικό πρόβλημα που γνώριζε όξυνση τότε. Το 1817 έγραψε την ωδή «Η Ελευθερία», εναντίον του δεσποτισμού, κάνοντας έκκληση στους άρχοντες για εγκαθίδρυση της συνταγματικής μοναρχίας, επικαλούμενος το Φυσικό Δίκαιο της ελευθερίας. Η ωδή αυτή διαβάστηκε από πολλούς, θεωρήθηκε όμως αντικαθεστωτική και δεν τυπώθηκε παρά μόνο στο εξωτερικό, πολλά χρόνια μετά τον θάνατό του.

Ο Πούσκιν απαγγέλει ένα ποίημά του στο Λύκειο (1815)

Οι νέοι που έβγαιναν από το Λύκειο του Τσάρσκογιε-Σελό διορίζονταν –συνήθως σύμφωνα με τις προτιμήσεις τους– είτε σε στρατιωτικά συντάγματα είτε στις κεντρικές πολιτικές υπηρεσίες. Ο Πούσκιν αποφοίτησε και διορίστηκε στο Υπουργείο των Εξωτερικών. Άρχισε να συχνάζει σε λογοτεχνικούς κύκλους και να ζει έντονα. Ο πρίγκιπας Πιοτρ Βιάζεμσκι έγραψε τότε στον θείο του ποιητή, τον Βασίλι Πούσκιν: «Πρέπει να τον κλείσουμε σε κανένα φρενοκομείο. Τι διαβόλους έχει μέσα του! Όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία μου δίνω για να μπορώ να γράψω τέτοιους στίχους. Αυτό το λυσσασμένο ξεπεταρόνι θα μας καταφέρει όλους εμάς – εμάς και τους προγόνους μας».

Ρουσλάν και Λιουντμίλλα

Πολλά ποιήματα που έγραψε ο Πούσκιν στα χρόνια 1817 ως 1820 συντίθενται από παιχνιδιάρικους στίχους, εκφράζοντας, άλλα από αυτά ήρεμα αισθήματα και άλλα ισχυρά πάθη, όπως στο ποίημα «Ο θρίαμβος του Βάκχου». Την ίδια περίοδο ο ποιητής έγραψε το πρώτο μεγάλο ποιητικό του έργο, ένα κωμικοηρωικό έπος τριών χιλιάδων στίχων, το «Ρουσλάν και Λιουντμίλλα», ένα μεγάλο παραμύθι με θρυλικές περιπέτειες του ήρωα που αναζητεί την αγαπημένη του κι αγωνίζεται να τη σώσει από τις εχθρικές μαγικές δυνάμεις.

Παράλληλα, όμως, συνέχισε την καυστική μέσω των γραπτών του περιγραφή της κοινωνικής κατάστασης στην τσαρική Ρωσία και της έντονης δεσποτικής φύσης της, προκαλώντας τελικά την οργή του τσάρου Αλέξανδρου Α΄, ο οποίος αποφάσισε να τον στείλει εξορία σε ένα κτήμα στη Βορειοδυτική Ρωσία.

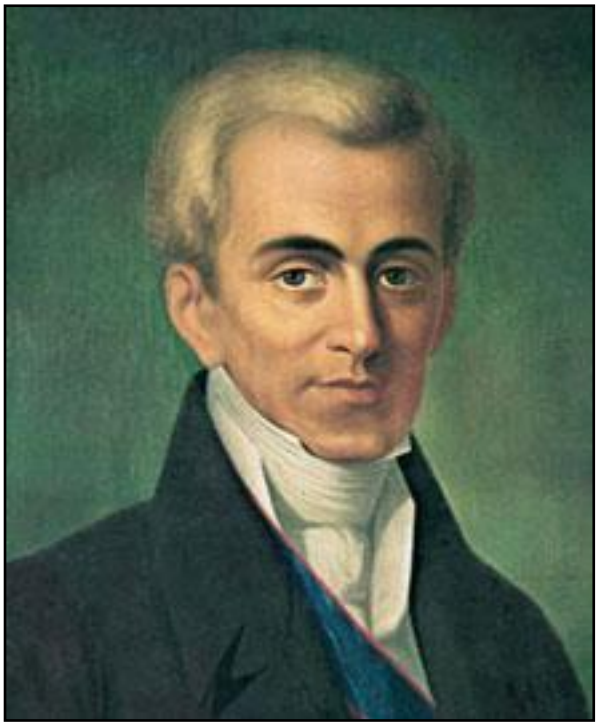

Έσπευσαν πάντως να τον βοηθήσουν τρεις κορυφαίοι τότε εκπρόσωποι των ρωσικών γραμμάτων. Ενεργοποίησαν υψηλές γνωριμίες τους και με τη συνδρομή και της Τσαρίνας κινητοποιήθηκαν για να τον σώσουν από την οργή του Τσάρου. Την πλάστιγγα όμως έγειρε οριστικά υπέρ του ο Ιωάννης Καποδίστριας, άμεσος προϊστάμενος του Πούσκιν στο Υπουργείο Εξωτερικών, αφού πρώτα του υποσχέθηκε ο Πούσκιν να μείνει μακριά από την πολιτική για ένα χρόνο. Μετά την υπόσχεση αυτή ο Καποδίστριας απέσπασε την έγκριση του Τσάρου για μετάθεση του αντιδραστικού Πούσκιν στη Νότια Ρωσία.

Στο τότε ρωσικό Κισινιόφ, την πρωτεύουσα σήμερα της Μολδαβίας, όπου μετατέθηκε, ο Πούσκιν τέθηκε υπό την επίβλεψη του στρατηγού Ιβάν Ίνζοφ, ανθρώπου γενναίου και καλλιεργημένου, που ήταν διακεκριμένος πολεμιστής των ναπολεόντειων πολέμων, έπειτα από επιθυμία του Καποδίστρια, ο οποίος με επιστολή του στον στρατηγό του ζητάει να δείξει φροντίδα στον νεαρό ποιητή, συμπληρώνοντας: «Δεν υπάρχει ακρότητα στην οποία να μην υπέπεσε ο ατυχής αυτός νέος, όπως δεν υπάρχει και τελειότητα που δεν θα μπορούσε να επιτύχει με την υψηλή ποιότητα των χαρισμάτων του».

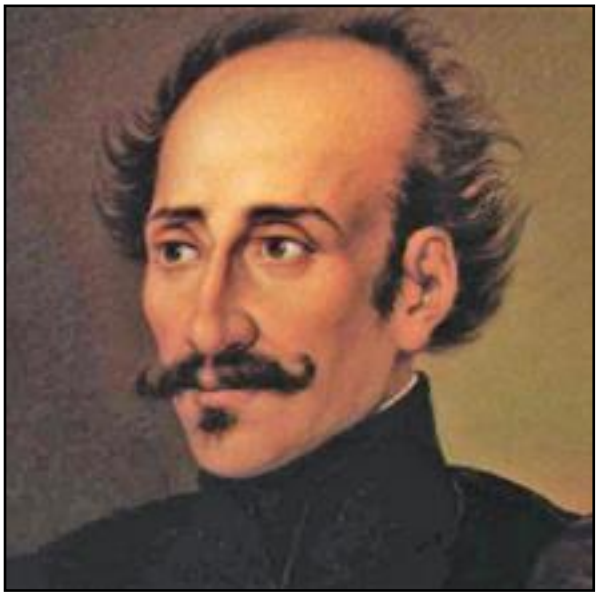

Στο Κισινιόφ, το 1821, ο Πούσκιν ήρθε πιο κοντά στην υπόθεση της προσπάθειας των Ελλήνων για ανεξαρτησία, πιστεύοντας ακράδαντα ότι η Ελλάδα θα θριάμβευε και εκθειάζοντας την ανδρεία του Αλέξανδρου Υψηλάντη. Ο ενθουσιασμός του όμως δεν κράτησε πολύ. Απογοητεύτηκε με τον Αλέξανδρο Υψηλάντη και δυσφόρησε που μετά την άτυχη μάχη στο Δραγατσάνι ο Υψηλάντης κατέφυγε στην Αυστρία.

Την ίδια εποχή, έγραψε μια από τις καλύτερες μπαλάντες του, «Το τραγούδι του σοφού Ολέγκ», βασισμένο σε σκανδιναβικό και ρωσικό μύθο. Στη μπαλάντα αυτή στρέφεται στους καιρούς του Ολέγκ και του Ίγκορ, πρώτων ηγεμόνων του Κίεβου. Η μπαλάντα ακολουθούσε το καλλιτεχνικό ρεύμα του Ρομαντισμού και μιλούσε για την αξία της συντροφικότητας, τους φίλους που αφήσαμε πίσω, την αλαζονεία, την τιμή, τις αρχέγονες ιδέες της συλλογικότητας που προδώσαμε και τη νέμεση.

Ρουσλάν και Λιουντμίλλα

Ως τα τέλη του 1822 έγραψε τα ποιήματα «Ο αιχμάλωτος του Καύκασου» και «Η πηγή του Μπαχτσέ-σαράι». Είχε κάνει τότε και αρκετά ταξίδια, στο Κίεβο, στην ανατολική Ουκρανία και ένα μεγάλο ταξίδι στον Καύκασο. Χαρακτηριστικό θέμα των ποιημάτων αυτών είναι ο ανεκπλήρωτος έρωτας.

Ο αιχμάλωτος του Καύκασου

Τον Δεκέμβριο του 1825 σημειώθηκε στην Αγία Πετρούπολη και τη Μόσχα εξέγερση κατά του Τσάρου, εξέγερση με διαφορετικό αίτημα στις δύο πόλεις. Στη μεν Αγία Πετρούπολη το αίτημα ήταν η παροχή Συντάγματος, στη δε Μόσχα η εγκαθίδρυση της Δημοκρατίας. Κοινό όμως αίτημα και των δύο κινημάτων ήταν η απελευθέρωση των χωρικών από τη δουλοπαροικία και του λαού από τον δεσποτισμό. Η εξέγερση απέτυχε υπό το βάρος των κανονιών και ακολούθησαν τα μαρτύρια των Δεκεμβριστών.

Ξεκίνησαν ανακρίσεις με συμμετοχή και του ίδιου του αυτοκράτορα, Νικολάου Α΄ στην ανακριτική επιτροπή. Καταδικάστηκαν σε θάνατο και εκτελέστηκαν με απαγχονισμό οι θεωρούμενοι ως πρωταίτιοι, μεταξύ των οποίων και ο συνταγματάρχης και ιδεολογικό μυαλό του κινήματος Πάβελ Ιβάνοβιτς Πέστελ, βετεράνος των πολέμων 1812-1813. Σχεδόν όλοι τους ήταν πολύ καλοί φίλοι του Πούσκιν. Πολλοί άλλοι εξορίστηκαν σε καταναγκαστικά έργα στα βάθη της Σιβηρίας και πέθαναν από τις κακουχίες ή επέστρεψαν στα σπίτια τους μετά από πολλά χρόνια. Πολλοί από τους Δεκεμβριστές που μαρτύρησαν στους τόπους εξορίας ήταν από το Λύκειο του Τσάρσκογιε-Σελό, παλιοί συμμαθητές του ποιητή.

Ο Πούσκιν έγινε κι αυτός στόχος των Ανακριτικών Αρχών. Ο τσάρος όμως, Νικόλαος Α΄, σκέφθηκε ότι η σύλληψη του πιο φημισμένου ποιητή της Ρωσίας θα έβλαπτε τον θρόνο του, ιδίως μάλιστα από τη στιγμή που δεν υπήρχαν στοιχεία ούτε καν ηθικής συνέργειάς του στο κίνημα των Δεκεμβριστών. Παράλληλα, ο ποιητής έστειλε επιστολή του στον τσάρο στην οποία επικαλείται τη μεγαλοψυχία του αυτοκράτορα και υπόσχεται ότι δεν θα εκδηλώσει από εδώ και πέρα γνώμες αντίθετες προς την καθιερωμένη τάξη. Εκείνη την περίοδο ο Πούσκιν γράφει και το περίφημο θεατρικό δράμα του με τίτλο «Μπόρις Γκοντούνοφ», το οποίο παρουσιάστηκε στο θέατρο χωρίς λογοκρισία μόνο το 2007. Ο συμβιβασμός δεν τον απάλλαξε, όμως, από δύσκολες ώρες.

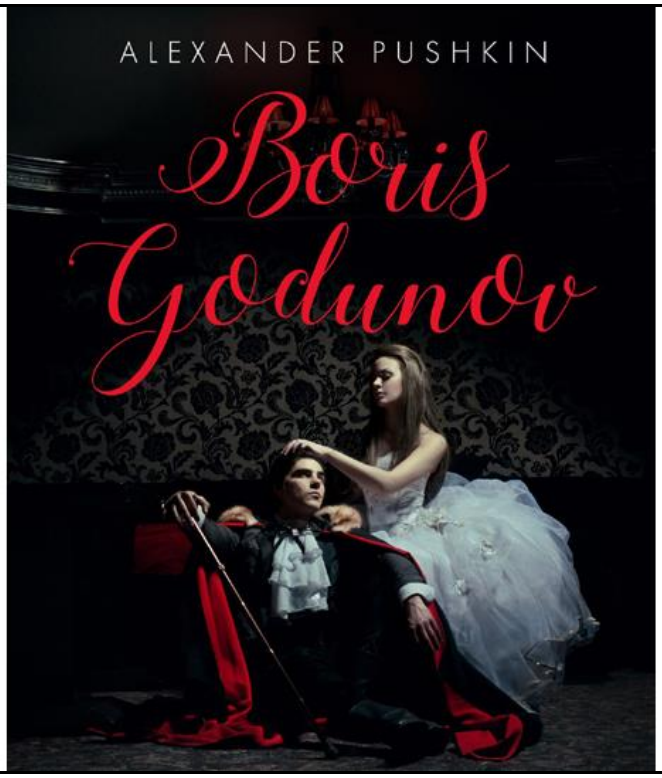

Μπόρις Γκοντούνοφ

Το 1926 πήγε στη Μόσχα. Η λογοκρισία των έργων του –την οποία σύμφωνα με την υπόσχεση του Πούσκιν ασκούσε προσωπικά ο Τσάρος– ήταν πολύ πιεστική και η παρακολούθηση της αστυνομίας πολύ στενή. Επιπλέον οι κριτικοί αντιμετώπισαν τα έργα του αυτής της περιόδου δυσμενώς και, το χειρότερο, πολλοί ομοϊδεάτες του τον κατηγόρησαν ως αποστάτη. Παρόλα αυτά εκείνη την εποχή έγραψε τις λεγόμενες «μικρές τραγωδίες» του (Μότσαρτ και Σαλιέρι, Ο πέτρινος επισκέπτης και άλλες.), καθώς και πεζογραφήματα, ποιήματα και άρθρα.

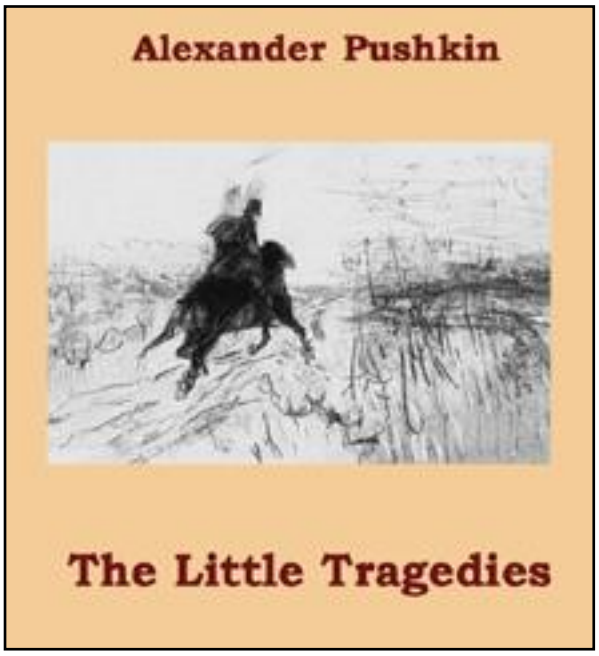

Το 1831 παντρεύτηκε την Νατάλια Γκοντσαρόβα ύστερα από μια περιπετειώδη σχέση. Ο γάμος είχε καθυστερήσει για έναν χρόνο εξαιτίας μιας επιδημίας χολέρας.

Εγκαταστάθηκε στην Αγία Πετρούπολη, διορίστηκε και πάλι σε κρατική θέση και το 1834 πήρε και ένα χαμηλό αυλικό αξίωμα. Του ανατέθηκε να γράψει μια ιστορία του Μεγάλου Πέτρου τον οποίο θαύμαζε, αλλά αυτός έγραψε την «Ιστορία [της εξέγερσης] του Πουγκατσόφ» και ένα μυθιστόρημα με σχετικό θέμα και τίτλο «Η κόρη του λοχαγού».

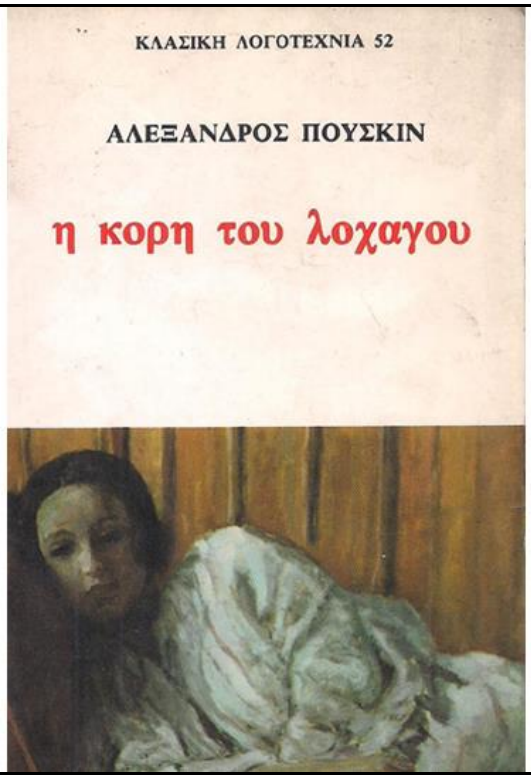

Τον Νοέμβριο του 1836 ο Πούσκιν άρχισε να παίρνει ανώνυμες υβριστικές επιστολές, στις οποίες τον αποκαλούσαν «Ιστοριογράφο του Τάγματος των Κερατάδων». Ο ποιητής είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η προέλευση των επιστολών αυτών είχε να κάνει με τις επίμονες ερωτοτροπίες του Ζωρζ ντ' Αντές, ενός αξιωματικού του ιππικού της φρουράς στην Αγία Πετρουπολη, γαλλικής καταγωγής, με τη σύζυγό του.

Οι φήμες και τα ανώνυμα γράμματα δεν σταματούσαν. Ο Πούσκιν προσκάλεσε τον ντ' Αντές σε μονομαχία, παρά την επίσημη απαγόρευση που υπήρχε. Η μονομαχία έγινε το απόγευμα της 27ης Ιανουαρίου του 1837 στα χιονισμένα περίχωρα της Αγίας Πετρούπολης, με δυνατό αέρα και θερμοκρασία δεκαπέντε βαθμούς υπό το μηδέν. Ο Πούσκιν τραυματίστηκε θανάσιμα στο κάτω μέρος της κοιλιάς και μεταφέρθηκε με άμαξα στο σπίτι του στην πρωτεύουσα. Πέρασε τις τελευταίες μέρες της ζωής του στο γραφείο του, ανάμεσα σε αγαπημένα του πρόσωπα, θαυμαστές και φίλους. Άφησε την τελευταία του πνοή στο ανάκλιντρο του γραφείου του δύο μέρες αργότερα, στις 29 Ιανουαρίου 1837 σε ηλικία 37 ετών.

Η τελευταία βολή του Πούσκιν

Ο Νικολάι Γκόγκολ έγραψε για τον Πούσκιν: Ο Πούσκιν ήταν για όλους τους ποιητές σαν μια ποιητική φλόγα που έπεσε απ' τα ουράνια και από την οποία σαν κεράκια άναψαν άλλοι αυτοφυείς ποιητές. Γύρω του διαμορφώθηκε ολόκληρος αστερισμός. Ο Μαξίμ Γκόρκι είπε γι' αυτόν: Για μας τους Ρώσους ο Πούσκιν είναι η αρχή κάθε αρχής.

ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΚΩ

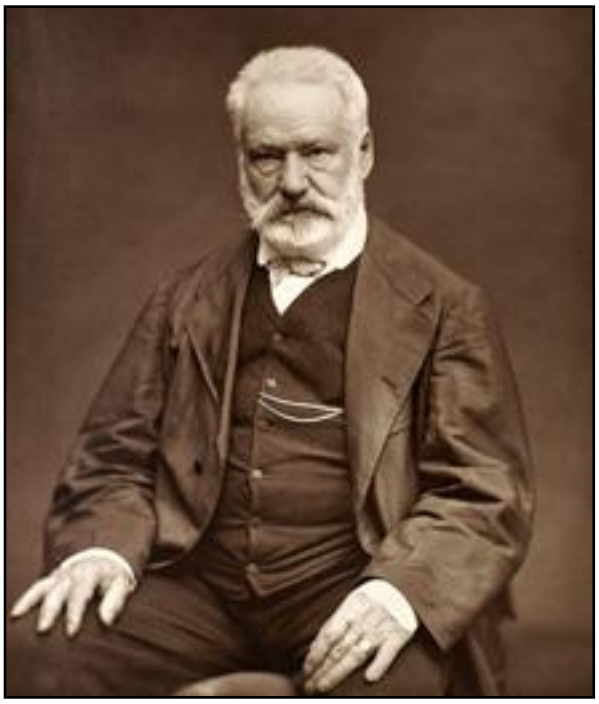

Ο Βίκτωρ Ουγκώ γεννήθηκε στις 26 Φεβρουαρίου 1802 στην πόλη Μπεζανσόν της ανατολικής Γαλλίας. Ήταν ο νεότερος γιος του Ιωσήφ-Λεοπόλδου Ουγκώ και της Σοφί Τρεμπισέ που απέκτησαν τρία αγόρια μέσα σε τέσσερα χρόνια από το 1797 που παντρεύτηκαν. Ο πατέρας του ήταν στρατηγός του Ναπολέοντα και ιδεολογικά τοποθετημένος στους δημοκρατικούς ενώ θρησκευτικά δήλωνε αθεϊστής. Στο άλλο άκρο η μητέρα του, προερχόμενη από παλιά αριστοκρατική οικογένεια, ήταν φιλομοναρχική και ρωμαιοκαθολική.

Δεδομένου ότι ο πατέρας του Ουγκώ ήταν αξιωματικός στον στρατό του Ναπολέοντα, η οικογένεια μετακινείτο συχνά σε διάφορα μέρη. Κουρασμένη από τη συνεχή μετακίνηση που απαιτούσε η στρατιωτική ζωή, η Σοφί χώρισε προσωρινά από τον Λεοπόλδο και εγκαταστάθηκε στο Παρίσι το 1803 με τους γιους της. Εκεί άρχισε έναν δεσμό με τον στρατηγό Βίκτωρα Φανό ντε λα Ορί, που γίνεται ο νονός του μικρού Βίκτωρα, από τον οποίο παίρνει και το μικρό του όνομα.

Τον Οκτώβριο του 1807 η οικογένεια επανενώθηκε για δύο χρόνια με την απόφαση της Σοφί να μεταβεί στην Ιταλία, όπου ο σύζυγός της υπηρετούσε ως κυβερνήτης επαρχίας. Εκεί η Σοφί ανακάλυψε ότι ο Λεοπόλδος είχε μια κρυφή σχέση με μια Αγγλίδα, την Κατερίνη Τόμας. Το 1808, ενώ ο σύζυγός της πήγε να πολεμήσει στην Ισπανία, εκείνη με τα παιδιά της πηγαίνουν πάλι στο Παρίσι. Το 1811 τα αγόρια πηγαίνουν στον πατέρα τους, στην Ισπανία, και στέλνονται σε ένα μεγάλο σχολείο της Μαδρίτης. Και γίνεται τυπικός ο χωρισμός των γονιών του Βύρωνα. Το 1812 ο Βίκτωρ Φανό ντε λα Ορί συλλαμβάνεται και εκτελείται.

Ο Βίκτωρ Ουγκώ στάλθηκε από τον πατέρα του το 1815 (και έμεινε ως το 1818) σε οικοτροφείο του Παρισιού, ενώ παρακολουθούσε μαθήματα στο Λύκειο του Μεγάλου Λουδοβίκου. Από πολύ νωρίς ξεκίνησε να γράφει ποιήματα και να μεταφράζει κλασικούς Λατίνους ποιητές όπως ο Βιργίλιος. Η πρώιμη φιλοδοξία του τον έσπρωξε να γράψει σε ηλικία μόλις 14 ετών σε μία εφημερίδα της εποχής: «Επιθυμώ να γίνω ή Σατωβριάνδος ή τίποτα». Το 1817 βραβεύτηκε από τη Γαλλική Ακαδημία για κάποιο ποίημά του, ενώ οι Ακαδημαϊκοί αρνήθηκαν να πιστέψουν πως ήταν 15 χρόνων. Και το 1819 βραβεύτηκε από την Ακαδημία της Τουλούζης. Ο Σατωβριάνδος αποκάλεσε τον Ουγκώ «εξαιρετική φυσιογνωμία», προφητεύοντας έτσι το μεγάλο μέλλον του νεαρού συγγραφέα.

Το 1818 (σε ηλικία 16 χρόνων) ο Βίκτωρ πήγε να μείνει με τη μητέρα του και άρχισε να παρακολουθεί τη Νομική Σχολή. Ο Βίκτωρ ερωτεύτηκε και αρραβωνιάστηκε κρυφά, παρά τις επιθυμίες της μητέρας του, την παιδική του φίλη Αντέλ Φουσέ. Τον Ιούνιο του 1821 η Σοφί πέθανε.

Ο Βίκτωρ παντρεύτηκε την Αντέλ στα 20 χρόνια του. Ένας γάμος, που όπως και αυτός των γονιών του, χαρακτηρίζεται από δυσαρμονία μεταξύ των συζύγων και οδηγεί τον συγγραφέα σε μία μακροχρόνια σχέση με τη μούσα του, ηθοποιό Ζυλιέτ Ντρουέ, μέχρι τον θάνατό της το 1882. Εκτός από αυτό, όμως, ο γάμος του κρύβει και μια τραγωδία, αφού ο μικρότερος αδελφός του Ευγένιος, όντας κρυφά ερωτευμένος με την Αντέλ, χάνει τα λογικά του την ημέρα του γάμου και παραμένει μέχρι το τέλος της ζωής του σε ίδρυμα.

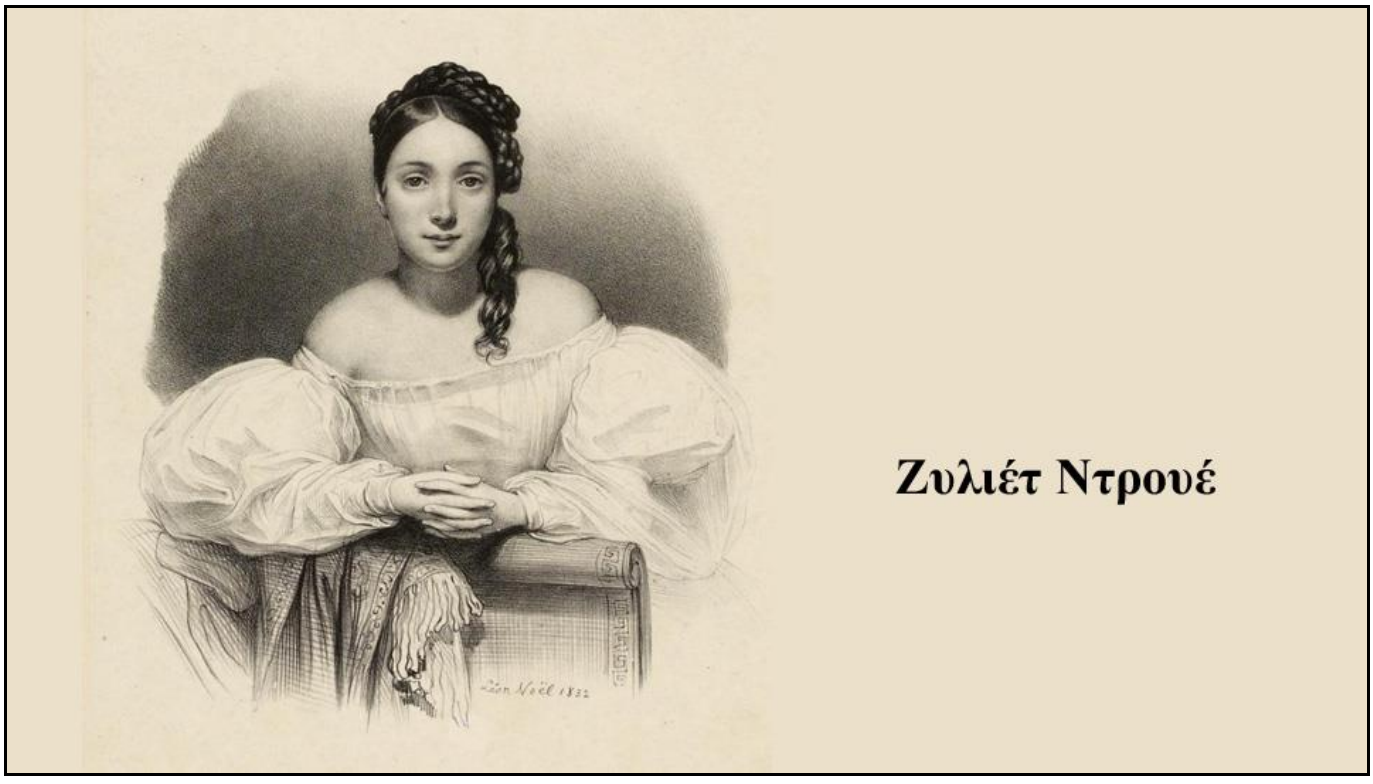

Το 1823 ο Βίκτωρ Ουγκώ κάνει το λογοτεχνικό του ντεμπούτο με το μυθιστόρημα «Χαν της Ισλανδίας», το οποίο κυκλοφόρησε με ψευδώνυμο σε τέσσερις μικρούς τόμους. Η ποιητική συλλογή που τον καθιερώνει εκδίδεται στα 1826 και είναι οι «Ωδές και Μπαλάντες». Ακολουθεί τον ίδιο χρόνο το μυθιστόρημα Μπυγκ Ζαργκάλ και το 1827 το θεατρικό έργο Κρόμγουελ.

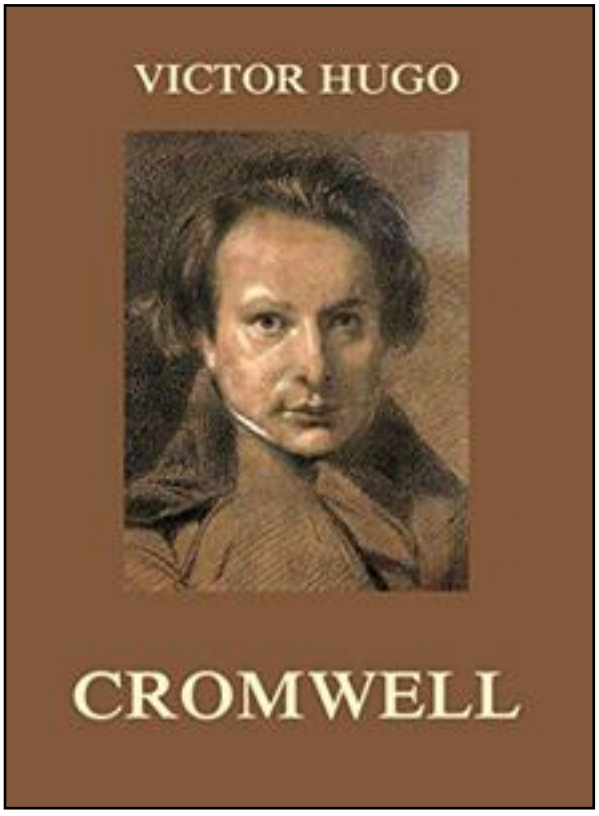

Στον «Πρόλογο του Κρόμγουελ» ο Ουγκώ προτείνει στους σύγχρονούς του δραματουργούς να απαλλαγούν από τις φόρμες, που επέβαλλε ο γαλλικός θεατρικός κλασικισμός, εισάγοντας στη θεατρική τέχνη το ρομαντικό δράμα. Έχοντας ήδη γνωρίσει το σαιξπηρικό έργο και τη γερμανική θεατρογραφία, με τον πρόλογό του δίνει το έναυσμα μιας πολύχρονης διαμάχης μεταξύ Γαλλικού Κλασικισμού και Ρομαντισμού. Επιπλέον με τον Κρόμγουελ εισηγείται ένα υπόδειγμα σύγχρονου ιστορικού δράματος, που υπακούει στη σαιξπηρική τεχνική.

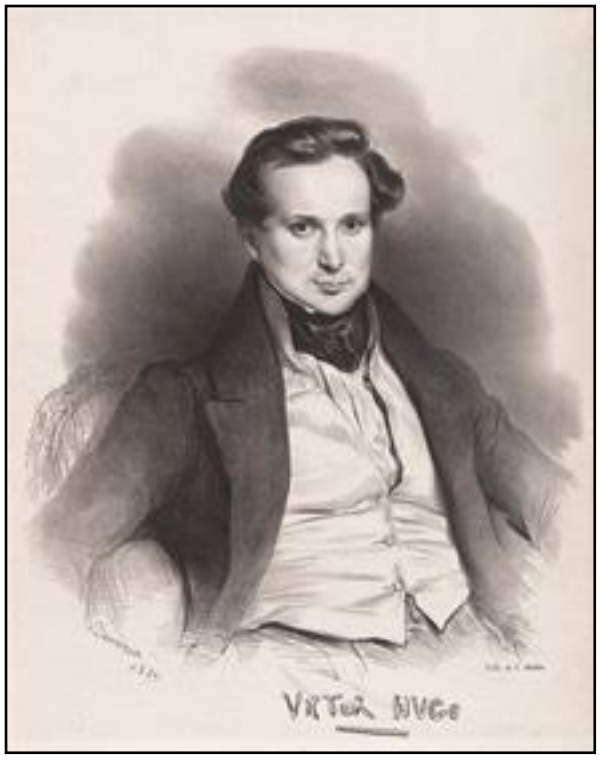

Το 1829 δημοσίευσε την ποιητική συλλογή «Ανατολίτικα», ένα από τα πιο αξιόλογα έργα του, εμπνευσμένο από την Ελληνική Επανάσταση του 1821. Ο φιλελληνισμός του Ουγκώ, που φανερώνεται με το έργο αυτό, παρέμεινε θερμός και αγνός και δεν άφησε ευκαιρία, από το 1821 μέχρι την Κρητική Επανάσταση του 1866, να τον εκδηλώνει σαν ιερό σύμβολο της θρησκείας του που λεγόταν Ελευθερία.

Η περίοδος των ετών 1830 ως 1843 αποτελεί το διάστημα καταξίωσης του Ουγκώ με πλούσια παραγωγή έργων. Το 1830 ανεβαίνει με μεγάλη επιτυχία το θεατρικό του έργο «Ερνάνης». Λίγο αργότερα, το 1831, κυκλοφορεί το διάσημο μυθιστόρημά του «Η Παναγία των Παρισίων», που σύντομα μεταφράστηκε σε πολλές γλώσσες. Παράλληλα δημοσιεύει έργα λυρικής ποίησης, εμπνευσμένα από το ειδύλλιό του με τη Ζυλιέτ Ντρουέ. Το 1841, έπειτα από δύο άκαρπες υποψηφιότητες, εκλέγεται μέλος της Γαλλικής Ακαδημίας.

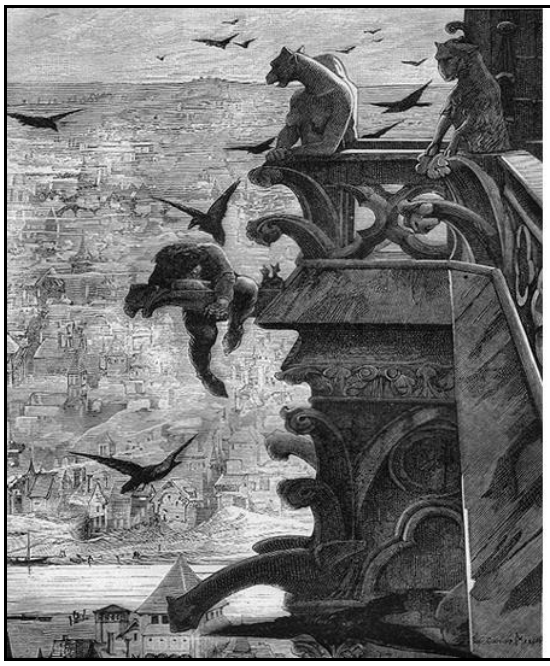

Εικόνα εμπνευσμένη από την "Παναγία των Παρισίων"

Η ζωή του θα σημαδευτεί μέχρι τέλους από μια προσωπική τραγωδία, τον θάνατο από πνιγμό στον Σηκουάνα της νεόνυμφης κόρης του Λεοπολδίνης (19 χρόνων) και του συζύγου της στις 4 Σεπτεμβρίου 1843 μετά από ανατροπή του πλοίου που επέβαιναν. Ο Ουγκώ εκείνες τις μέρες βρισκόταν σε ταξίδι στα Πυρηναία και πληροφορήθηκε το γεγονός διαβάζοντας τυχαία κάποια εφημερίδα. Η καταλυτική επίδραση του συμβάντος πάνω του φάνηκε από το ότι δεν δημοσίευσε κανένα έργο του τουλάχιστον για μία δεκαετία.

Ο Ουγκώ με την κόρη του Λεοπολδίνη

Το ενδιαφέρον του τώρα κερδίζει η πολιτική και αρχικά υποστηρίζει με θέρμη τον βασιλιά Λουδοβίκο Φίλιππο, ο οποίος το 1845 τον διορίζει μέλος της Άνω Βουλής. Εκεί εκφώνησε λόγους ενάντια στη θανατική καταδίκη και την κοινωνική αδικία ενώ υποστήριξε την ελευθερία του Τύπου και την αυτοδιάθεση της Πολωνίας. Μετά την Επανάσταση του 1848 και την ανακήρυξη της Β΄ Γαλλικής Δημοκρατίας εκλέγεται βουλευτής Παρισίων στη Συντακτική και, στη συνέχεια, στη Νομοθετική Συνέλευση. Τότε γίνεται θερμός υποστηρικτής του Ναπολέοντα του τρίτου, ανιψιού του Ναπολέοντα Βοναπάρτη, συντασσόμενος ενεργά με την προώθηση της υποψηφιότητάς του για την Προεδρία της Δημοκρατίας.

Η πραξικοπηματική κατάλυση της δημοκρατίας από τον Ναπολέοντα τον τρίτο το 1851 και η ανάδειξή του σε Αυτοκράτορα κάνει τον Ουγκώ να αλλάξει τις αντιλήψεις του και να στραφεί με μένος εναντίον του. Η επικείμενη δίωξή του, μετά από αυτό, τον αναγκάζει

να διαφύγει στις Βρυξέλλες. Έτσι εγκαινίασε τη μακρά περίοδο αυτοεξορίας του, που θα διαρκέσει περίπου 20 χρόνια.

Στη διάρκεια της εξορίας του δημοσίευσε δύο πολιτικά μανιφέστα εναντίον του Ναπολέοντα του τρίτου, το «Ναπολέων ο Μικρός» (το 1852) και το «Επιστολές στον Λουδοβίκο Βοναπάρτη» (το 1855), που διαδόθηκαν ευρέως παράνομα στη Γαλλία, ενώ αργότερα έγραψε, αναφορικά με τα γεγονότα της εποχής, το έργο «Η ιστορία ενός εγκλήματος». Το 1853 κυκλοφορεί και την ποιητική του συλλογή «Τιμωρίες», όπου με λυρισμό επαγγέλλεται τον θρίαμβο της παγκόσμιας δημοκρατίας.

Η ιστορία
ενός εγκλήματος

Αρχικά εγκαταστάθηκε στις Βρυξέλλες. Το 1852, όμως, πήγε στο Βρετανικό νησί Τζέρσεϊ. Αλλά η ανησυχία των τοπικών αρχών για τη δράση του τον ανάγκασε να το εγκαταλείψει το 1855 και να πάει στο γειτονικό νησί Γκέρνσεϊ.

Στο νησί Γκέρνσεϊ διαμένει στο Χότβιλ Χάους, από όπου έχει τη δυνατότητα να παρατηρεί τη θάλασσα και τις απέναντι γαλλικές ακτές. Εκεί, στρεφόμενος από τη μεταφυσική αναζήτηση στην ανθρώπινη εποποιία, συγγράφει την ποιητική συλλογή «Ο Θρύλος των Αιώνων» (το 1859) και ολοκληρώνει το αριστούργημά του «Οι Άθλιοι» (το 1862).

«Οι Άθλιοι» άρεσαν αμέσως πολύ στα λαϊκά στρώματα και θεωρήθηκαν ως το πρώτο μοντέρνο μυθιστόρημα. Σε αυτό το έργο, το οποίο δούλευε περίπου από το 1828, ο Ουγκώ αποτυπώνει μισό αιώνα γαλλικής ιστορίας. Αποτελεί μια επική τοιχογραφία των μεγάλων γεγονότων της Γαλλίας συνδυαζόμενων με την ιστόρηση ενός μεγάλου έρωτα. Το βιβλίο δεν ενθουσίασε τον κύκλο των διανοούμενων κριτικών, ενώ μπήκε από τον Πάπα Πίο τον δέκατο-τέταρτο στον κατάλογο των απαγορευμένων βιβλίων. Εντούτοις, το έργο αυτό εξάπλωσε σε όλο τον κόσμο τη φήμη του Ουγκώ.

Σκίτσο της Τιτίκας από την πρώτη έκδοση

Το 1859 ο Ναπολέων ο τρίτος προσφέρει αμνηστία σε όλους τους πολιτικούς εξόριστους αλλά ο Ουγκώ αρνείται να επιστρέψει μη επιθυμώντας να κάνει οποιαδήποτε παραχώρηση έναντι του μονάρχη. Το ξέσπασμα του Γαλλοπρωσικού Πολέμου τον οδηγεί στην επιστροφή του στη Γαλλία τον Αύγουστο του 1870, λίγο μετά την ανακήρυξη της Τρίτης Γαλλικής Δημοκρατίας. Ως βουλευτής της Εθνοσυνέλευσης ψηφίζει κατά της ειρήνης και αμέσως παραιτείται. Ακολουθούν η πολιορκία των Παρισίων και η ήττα της Γαλλίας.

Η πολιορκία των Παρισίων

Ο Ουγκώ απομακρύνεται και πάλι από την πατρίδα του το 1871 κατά τη διάρκεια της επικράτησης της Παρισινής Κομμούνας και παραμένει στις Βρυξέλλες και το Λουξεμβούργο. Το ίδιο έτος πεθαίνει ο γιος του Κάρολος και το επόμενο έτος η κόρη του Αντέλ εισάγεται σε άσυλο ψυχικά ασθενών. Στα τρία προηγούμενα οικογενειακά δράματα προστίθεται το 1873 και ο θάνατος του γιου του Φραγκίσκου - Βίκτωρα.

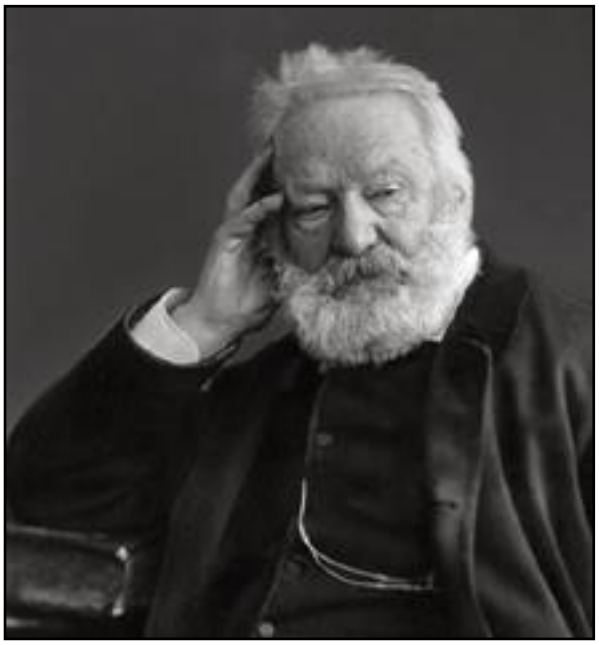

Στις 30 Ιανουαρίου 1876 ο Βίκτωρ Ουγκώ ονομάζεται ισόβιος Γερουσιαστής από τη Γαλλική Δημοκρατία. Την τελευταία αυτή πολιτική περίοδο της ζωής του γίνεται το είδωλο της ριζοσπαστικής αριστεράς. Ο ίδιος είναι πλέον οπαδός ενός ουτοπικού σοσιαλισμού πιστεύοντας στην κοινωνική συμφιλίωση και την ειρηνική επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων, σε σχέση με την επαναστατική βία. Θεωρεί ότι ο ατομικός δρόμος προς την ηθική τελείωση, προς την καλοσύνη, οδηγεί στη «σωτηρία» του ατόμου και της κοινωνίας.

Ο Βίκτωρ Ουγκώ πέθανε στις 22 Μαΐου 1885 σε ηλικία 83 ετών έχοντας λάβει εν ζωή σπάνια δόξα για πνευματικό δημιουργό. Στη Γαλλία κηρύχθηκε εθνικό πένθος. Την ημέρα της κηδείας του περίπου 2.000.000 άνθρωποι συνόδευσαν τον επιφανή νεκρό από την Αψίδα του Θριάμβου στο Πάνθεον, το οποίο ορίστηκε ως τελευταία του κατοικία.

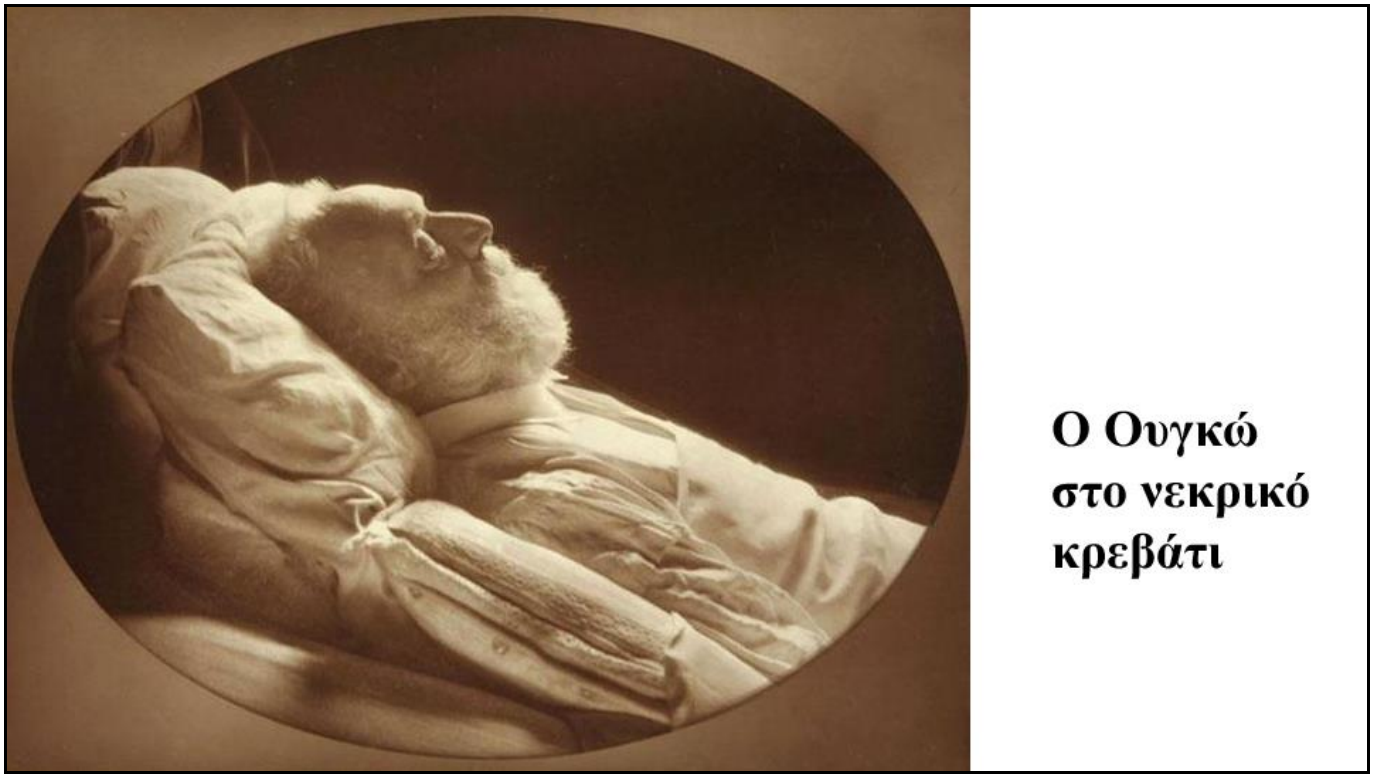

Ο Ουγκώ στο νεκρικό κρεβάτι

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΟΥΜΑΣ

Ο Αλέξανδρος Δουμάς (1802 ως 1870) ήταν Γάλλος συγγραφέας, γνωστός κυρίως από τα ιστορικά του μυθιστορήματα τα οποία τον κατέστησαν έναν από τους πιο πολυδιαβασμένους Γάλλους συγγραφείς στον κόσμο. Πολλά από τα μυθιστορήματά του, όπως Ο Κόμης Μοντεχρήστος, Οι Τρεις Σωματοφύλακες, Μετά Είκοσι Έτη κ.ά., αρχικά είχαν δημοσιευθεί σε σειρές. Έγραψε επίσης θεατρικά έργα και άρθρα σε περιοδικά.

Ο πατέρας του Αλέξανδρου Δουμά, Θωμάς-Αλέξανδρος, ήταν γιος ενός Γάλλου ευγενή και ανώτατου αξιωματικού της γαλλικής αποικίας του Άγιου Δομίνικου (σήμερα Αϊτή) και μιας σκλάβας Αφρο-Καραϊβικής καταγωγής. Ο Θωμάς-Αλέξανδρος επέστρεψε στη Γαλλία με τον πατέρα του και εκπαιδεύτηκε σε στρατιωτική σχολή και έπειτα μπήκε στο στρατό. Παντρεύτηκε τη Μαρί Λαμπουρέ, την κόρη ενός ταβερνιάρη, και μετά από έναν καβγά με τον πατέρα του άλλαξε το επίθετό του και πήρε αυτό της μητέρας του (Δουμάς). Ο Θωμάς-Αλέξανδρος έφτασε στο βαθμό του στρατηγού στην ηλικία των 31 χρόνων. Πολέμησε με διάκριση στη Γαλλική επανάσταση και στην Αιγυπτιακή εκστρατεία. Αλλά έπεσε σε δυσμένεια το 1800 και ζήτησε άδεια να γυρίσει πίσω στη Γαλλία. Στην επιστροφή του το καράβι έπρεπε να δέσει στη Σικελία, όπου αυτός και οι σύντροφοί του έγιναν αιχμάλωτοι πολέμου για δύο χρόνια. Σε αυτό το διάστημα η υγεία του είχε σοβαρά προβλήματα και έχασε μεγάλο μέρος από την περιουσία του. Ο Θωμάς-Αλέξανδρος πέθανε το 1806 όταν ο γιος του, Αλέξανδρος, ήταν μόλις 4 χρόνων.

Ο Αλέξανδρος Δουμάς γεννήθηκε στις 24 Ιουλίου 1802. Όταν ήταν εννιά χρόνων πήγε σε έναν ηγούμενο που του έδωσε τα πρώτα μαθήματα της βασικής εκπαίδευσης. Στα δεκατρία του, ο μικρός Αλέξανδρος δεν γνώριζε σχεδόν τίποτα. Η μόνη μόρφωσή του ήταν η ανάγνωση της Βίβλου, μυθολογικά παραμύθια, ο Ροβινσώνας Κρούσος και «Τα παραμύθια της Χαλιμάς». Ωστόσο, η καλλιγραφία του ήταν εξαιρετική. Έτσι, σε ηλικία 12 χρόνων προσλήφθηκε ως γραφέας σε ένα συμβολαιογραφείο.

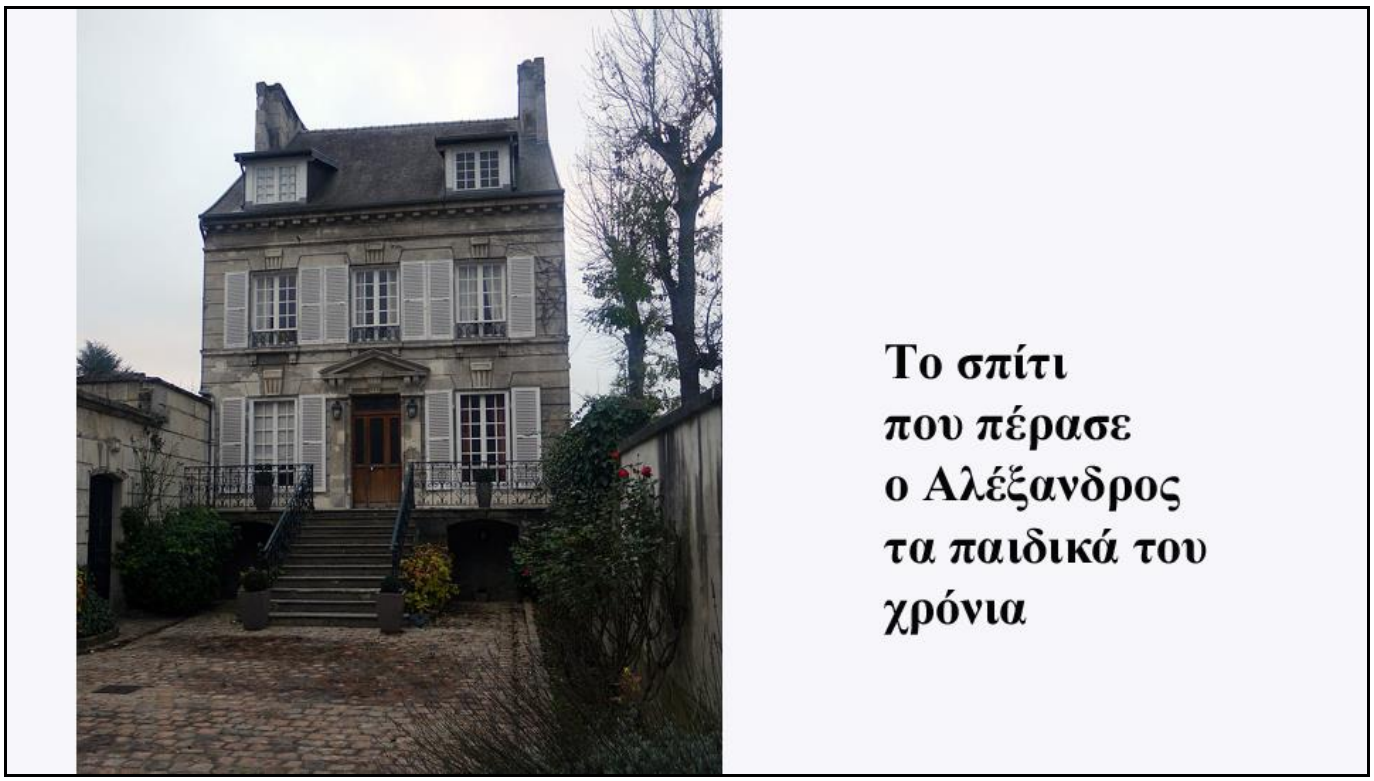

Το 1822 πήγε στο Παρίσι, όπου ο γραφικός του χαρακτήρας και το γεγονός ότι ο πατέρας του ήταν λίγο-πολύ γνωστός, του έδωσε μια θέση αντιγραφέα στο γραφείο του Δούκα της Ορλεάνης και μελλοντικού βασιλιά Λουδοβίκου Φιλίππου. Βρίσκοντας πως τα έσοδά του ήτανε πάρα πολύ λίγα και δεν του έφταναν για μια πολυδάπανη ζωή όπως την ήθελε, ο Αλέξανδρος Δουμάς αποφάσισε να γράψει για το θέατρο, θεωρώντας πως ο τρόπος αυτός ήταν ο κατάλληλος για να κερδίσει χρήματα. Το καινούριο στυλ με το οποίο έγραφε άρεσε στο κοινό και το 1825 κέρδισε τα πρώτα του χρήματα ως συγγραφέας. Έτσι μπόρεσε να φέρει τη μητέρα του στο Παρίσι. Παράλληλα, άρχισε να κάνει γνωριμίες στους φιλολογικούς κύκλους.

Το έργο που έκανε γνωστό το όνομα του Αλέξανδρου Δουμά ήταν το δράμα «Ο Ερρίκος Γ΄ και η Αυλή του» (το 1829), που ήταν το πρώτο επιτυχημένο έργο της νέας ρομαντικής εποχής. Ύστερα από αυτό, ο Αλέξανδρος Δουμάς ανέβασε και άλλα θεατρικά έργα, από τα οποία πολλά παίζονται ακόμη και σήμερα. Αν και τα θεατρικά έργα του Δουμά τού έφερναν σημαντικά έσοδα, τα μεγάλα έξοδα που έκανε τον ανάγκαζαν να βρίσκεται σχεδόν πάντα βουτηγμένος στα χρέη. Οι κριτικοί χτύπησαν το έργο του.

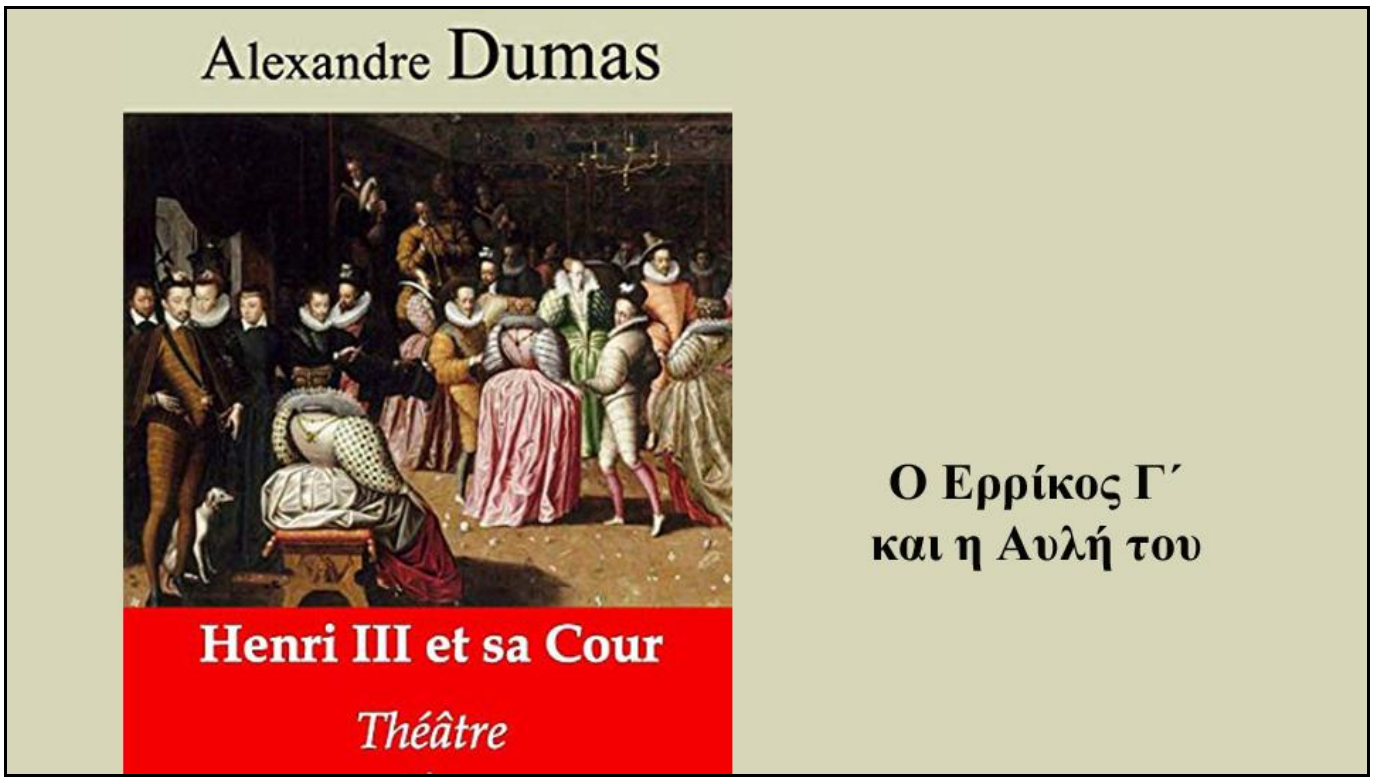

Το 1830 ο Δουμάς πήρε μέρος στην Επανάσταση του Ιουλίου που ανέβασε στον θρόνο της Γαλλίας τον Δούκα της Ορλεάνης. Όσο κρατούσαν οι πολιτικές διαμάχες που προκάλεσε η άνοδος του Λουδοβίκου Φιλίππου, ο Δουμάς συμμετείχε ενεργά στον αγώνα. Καθώς το Παρίσι είχε ανάγκη από πυρομαχικά, προσφέρθηκε να πάει στο Σουασόν και να φέρει. Επρόκειτο για εξαιρετικά εμπιστευτική αποστολή, την οποία έβγαλε σε πέρας.

Το 1832, για να γλιτώσει από τη χολέρα που έπληξε το Παρίσι, ο Δουμάς ταξίδεψε στην Ελβετία όπου συνάντησε τον Σατωμπριάν και στη συνέχεια στη βόρεια Ιταλία. Καταγράφει τις πρώτες του εντυπώσεις από το ταξίδι του. Στη συνέχεια ακολούθησαν ταξίδια στην Ιταλία (το 1835) και μετά στη Γερμανία και στο Βέλγιο (το 1838).

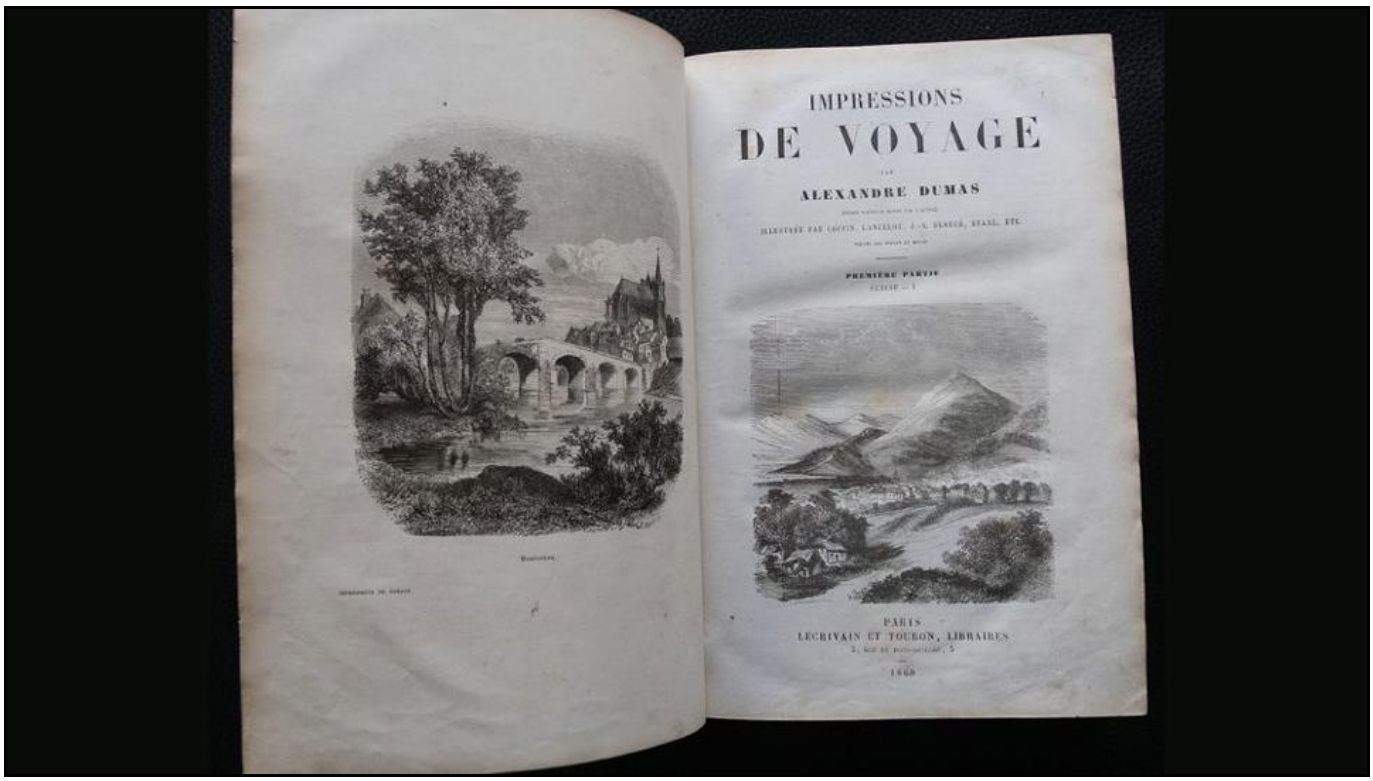

Το 1840 ο Δουμάς παντρεύεται την ηθοποιό Ίντα Φεριέ. Το ζευγάρι χωρίζει το 1844.

Παρά την προσωπική επιτυχία του Δουμά, εκείνος έπρεπε να αντιμετωπίσει ρατσιστικές διακρίσεις που σχετίζονταν με την καταγωγή του από μικτές φυλές. Το 1843 έγραψε μια σύντομη νουβέλα, με τίτλο «Ζωρζ», στην οποία πραγματεύτηκε μερικά από τα θέματα της φυλής και τις επιπτώσεις της αποικιοκρατίας. Η απάντησή του σε έναν άνθρωπο που τον έβρισε για τη μερική αφρικανική καταγωγή του έγινε διάσημη. Ο Δουμάς είπε: «Ο πατέρας μου ήταν μιγάς, ο παππούς μου ήταν νέγρος και ο προπάππος μου ήταν πίθηκος. Βλέπετε, κύριε, η οικογένειά μου ξεκινά εκεί που τελειώνει η δική σας».

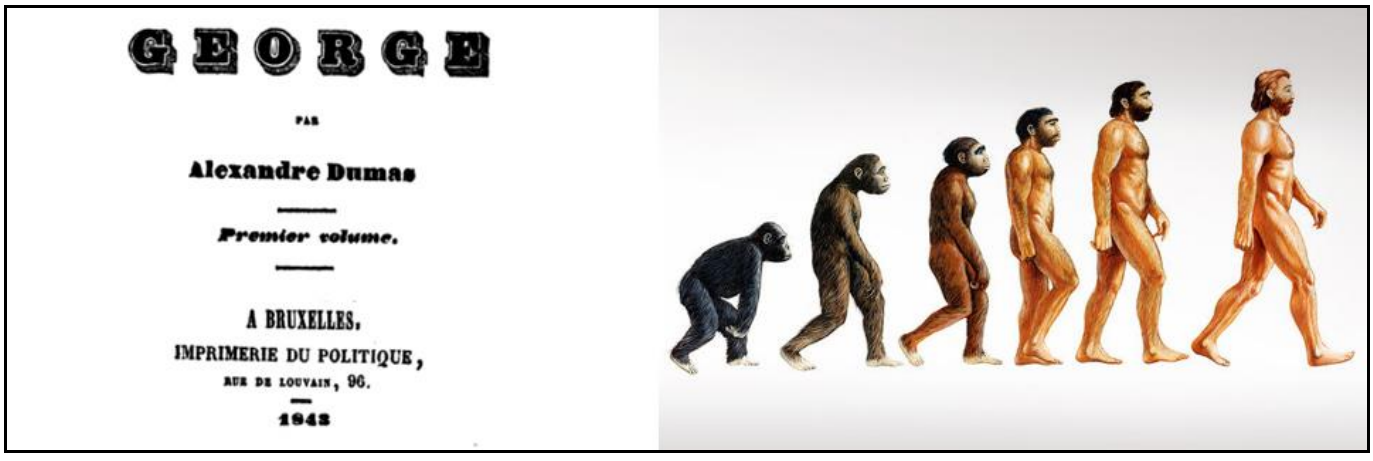

Ο Δουμάς στρέφεται προς το μυθιστόρημα. «Οι Τρεις Σωματοφύλακες» (το 1844) σημείωσαν μεγάλη επιτυχία. Είναι το πιο πολυδιαβασμένο έργο του συγγραφέα και ανήκει στην κατηγορία των ιστορικών μυθιστορημάτων από την άποψη ότι το περιεχόμενό του είναι παρμένο από την ιστορία, μολονότι ελάχιστες είναι πραγματικά οι ιστορικές σκηνές του. Όπως συνήθως, ο Δουμάς παίρνει αφορμές από πραγματικά γεγονότα για να στήσει πάνω σ' αυτά ολόκληρο μυθιστορηματικό οικοδόμημα, το οποίο δεν ανταποκρίνεται στην πραγματική ιστορία.

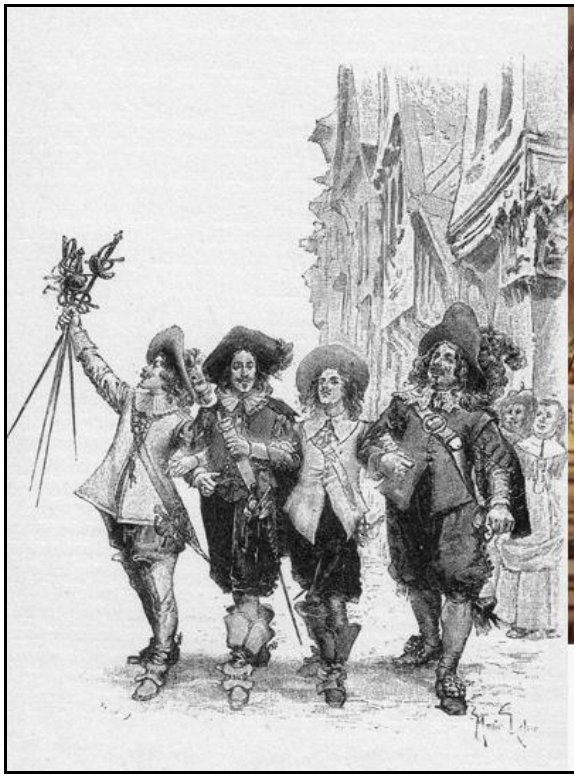

Ο Καρδινάλιος Ρισελιέ

Άγαλμα του Ντ' Αρτανιάν στο Μάαστριχτ

Όλιβερ Κρόμγουελ

Το 1845 παρουσιάζει το μυθιστόρημα «Μετά είκοσι έτη» που είναι συνέχεια των Τριών Σωματοφυλάκων». Το μυθιστόρημα ακολουθεί γεγονότα στη Γαλλία κατά τη διάρκεια της παιδικής βασιλείας του Λουδοβίκου ΙΔ΄, καθώς και το τέλος του Αγγλικού εμφύλιου πολέμου, που οδήγησε στη νίκη του Όλιβερ Κρόμγουελ και στην εκτέλεση του βασιλιά Κάρολου Α΄ της Αγγλίας.

Το 1846 παρουσιάζεται το μυθιστόρημα «Κόμης Μοντε-Κρίστο». Μαζί με τους «Τρεις Σωματοφύλακες», θεωρείται το δημοφιλέστερο έργο του Δουμά. Συγκεντρώνει όλες τις αρετές του ρομαντικού μυθιστορήματος, καθώς και την κριτική των αστικών αξιών, τη νοσταλγία του θεϊκού, τα ιστορικά γεγονότα, το εξωτικό όνειρο. Το μυθιστόρημα, πέρα από την περιπέτεια του πρωταγωνιστή, περιστρέφεται γύρω από τις έννοιες της ελπίδας, της δικαιοσύνης, της εκδίκησης, της συγχώρεσης και του ελέους.

Το 1846 ο Δουμάς έχτισε το δικό του θέατρο στο Παρίσι, το οποίο ονόμασε «Ιστορικό θέατρο». Το θέατρο εγκαινιάστηκε τον Φεβρουάριο του 1847 και φιλοξένησε έργα πολλών Ευρωπαίων συγγραφέων (Σαίξπηρ, Γκαίτε, Καλντερόν, Σίλερ) προτού χρεοκοπήσει το 1850.

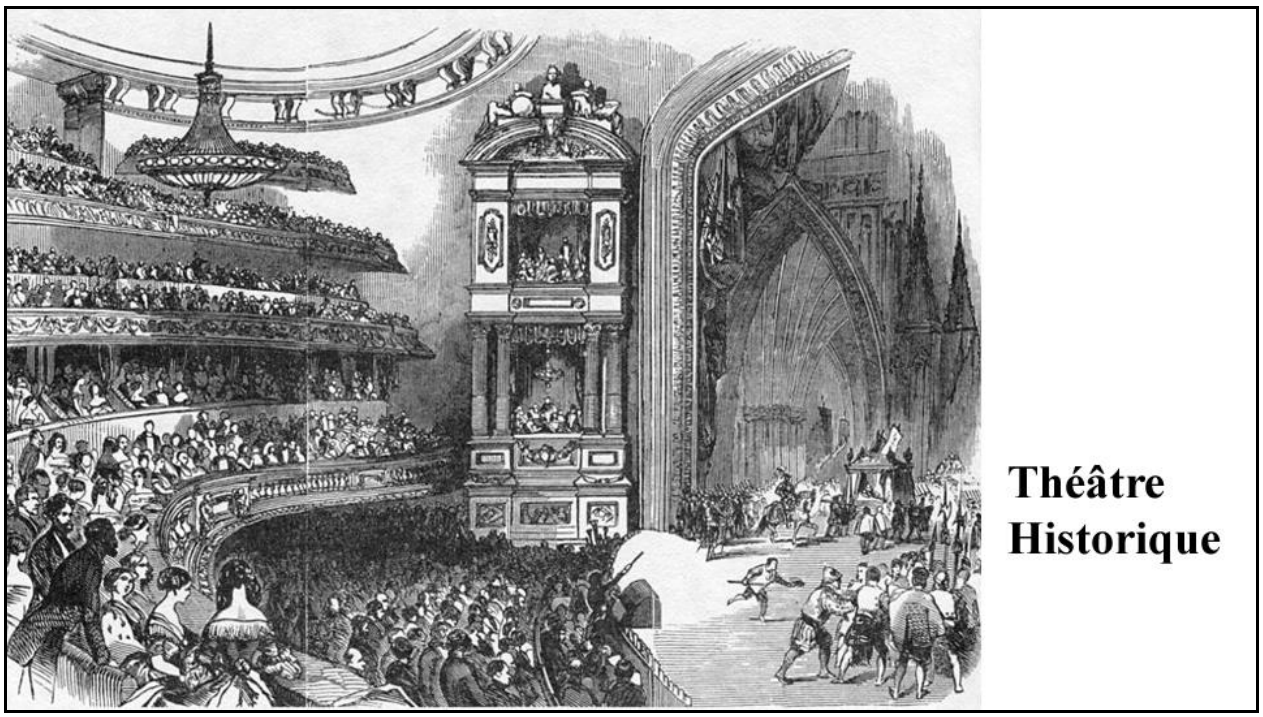

Το 1848 κυκλοφορεί το μυθιστόρημα «Ο Υποκόμης της Βραζελόνης». Είναι το τρίτο έργο στη σειρά που άρχισε με τους «Τρεις Σωματοφύλακες». Το τελευταίο τμήμα του έχει τίτλο «Το σιδηρούν προσωπείο».

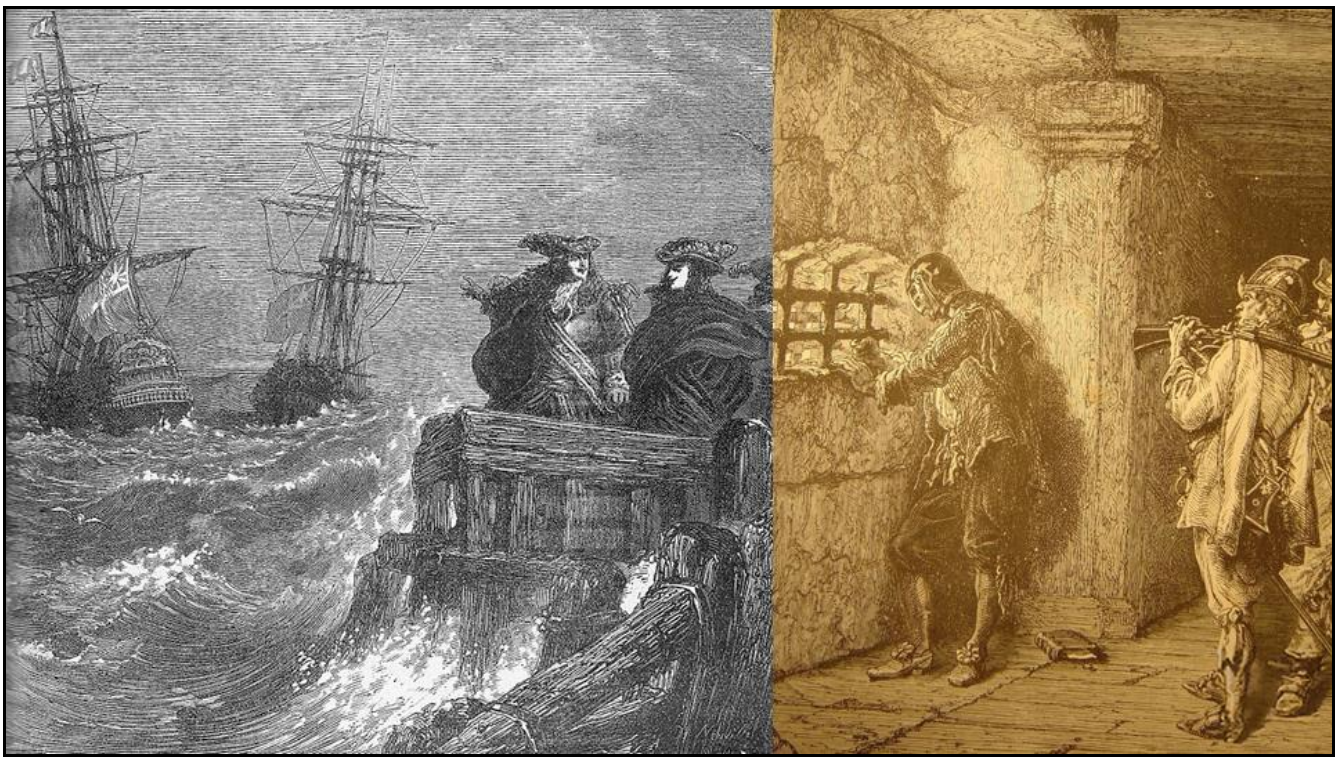

Το 1850 εκδίδεται το μυθιστόρημα «Η μαύρη τουλίπα». Το μυθιστόρημα εξελίσσεται στην Ολλανδία του 17ου αιώνα σε μια εποχή με έντονες πολιτικές κρίσεις.

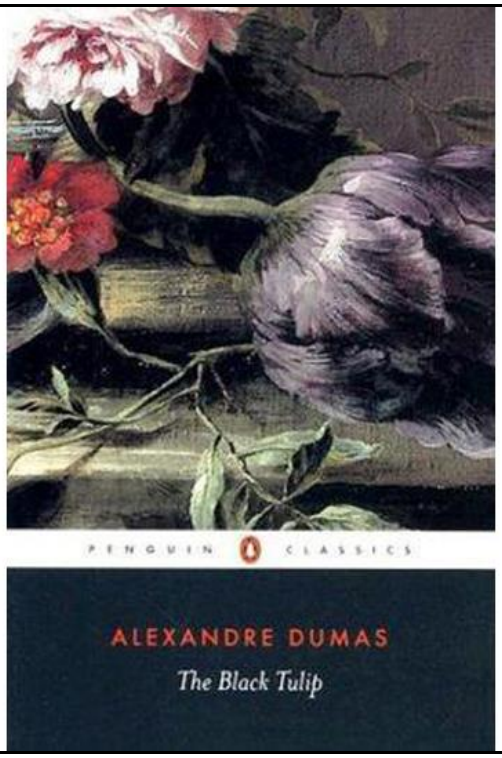

Η μαύρη τουλίπα

Τον Δεκέμβριο του 1851 ο Δουμάς μαζί με τον Βίκτωρα Ουγκώ αυτοεξορίστηκαν στις Βρυξέλλες για να διαμαρτυρηθούν για το πραξικόπημα του Ναπολέοντα Γ΄. Ο Δουμάς αρχίζει να γράφει τα «Απομνημονεύματά» του στις Βρυξέλλες. Χάρη στις επιτυχίες του στις Βρυξέλλες έγινε μεγαλομέτοχος της Εθνικής Τράπεζας του Βελγίου.

Ο Αλέξανδρος Δουμάς με τον Βίκτωρα Ουγκώ

Το 1853 ο Δουμάς γυρίζει στο Παρίσι και συνεχίζει να γράφει διάφορα άρθρα και βιβλία, μεταξύ των οποίων και «Οι Μοϊκανοί του Παρισιού».

LE MOUSQUETAIRE

JOURNAL DE M. ALEXANDRE DUMAS.

Περιοδικό που εκδίδει ο Αλέξανδρος Δουμάς από το 1955 ως το 1957

Το 1858 και το 1859 κάνει τον γύρο της Ρωσίας. Στη συνέχεια πηγαίνει από το 1860 μέχρι το 1864 στην Ιταλία όπου γίνεται φίλος και θαυμαστής, όπως γράφει ο ίδιος, του Γαριβάλδι. Παράλληλα συνεχίζει να γράφει τις αναμνήσεις του.

Το 1865 γυρίζει στη Γαλλία και μένει στην πόλη Ροσκόφ της Βρετάνης.

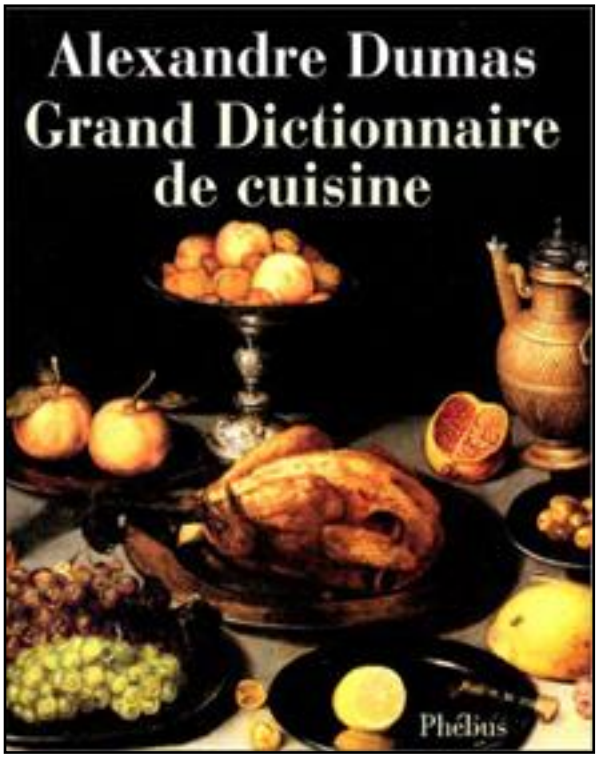

Εκεί γράφει το τελευταίο του βιβλίο που είναι το «Μεγάλο λεξικό της κουζίνας».

Ο Αλέξανδρος Δουμάς είχε στη ζωή του πολλές ερωτικές σχέσεις από τις οποίες απέκτησε τουλάχιστον τέσσερα παιδιά. Ένα από αυτά ήταν ο Αλέξανδρος Δουμάς ο νεώτερος. Ήταν κι αυτός συγγραφέας. Είναι γνωστό το έργο του «Η κυρία με τις καμέλιες».

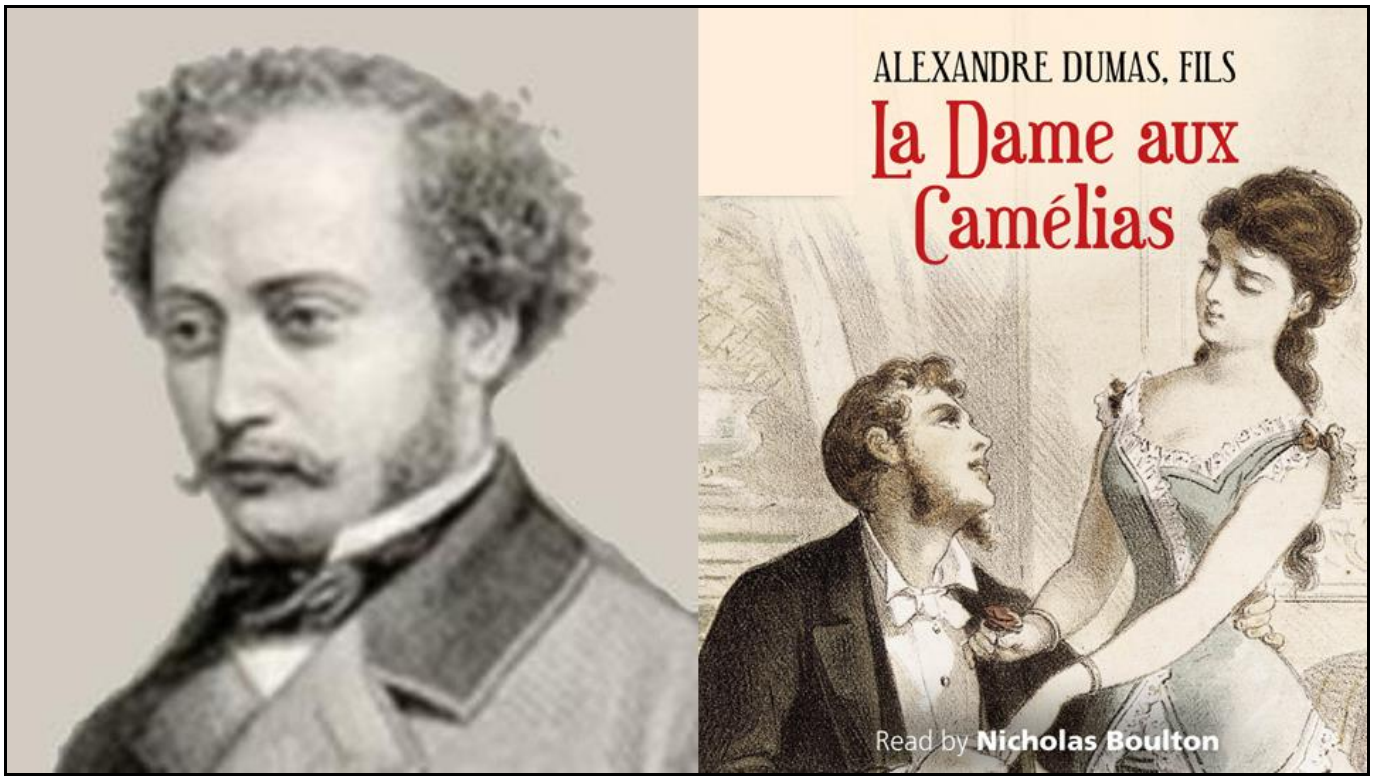

Τον Σεπτέμβριο του 1870, μετά από ένα αγγειακό επεισόδιο που τον άφησε σχεδόν παράλυτο, ο Αλέξανδρος Δουμάς εγκαταστάθηκε στο σπίτι του γιου του, Αλέξανδρου Δουμά του νεώτερου, όπου και πέθανε στις 5 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους. Το 2002 ο τάφος του μεταφέρθηκε στο Πάνθεον του Παρισιού.

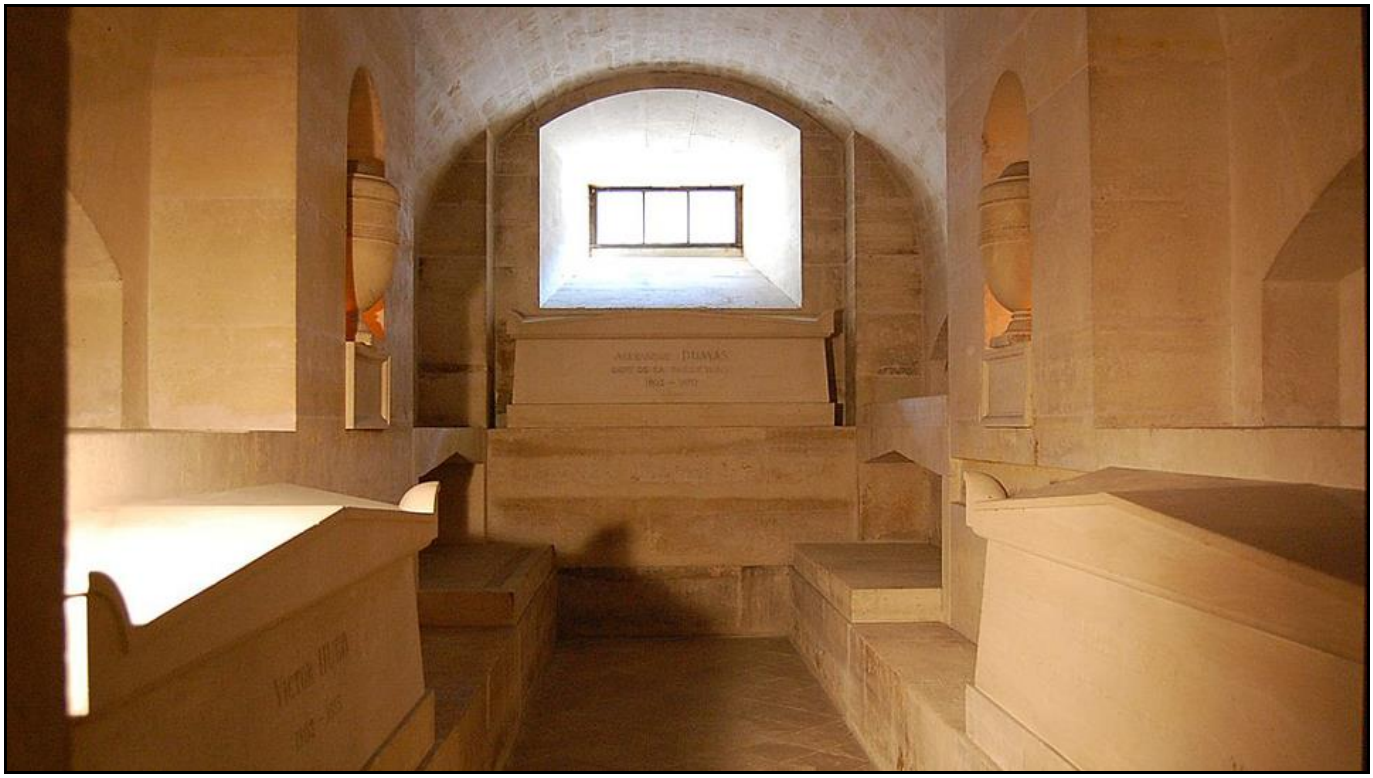

ΧΑΝΣ ΚΡΙΣΤΙΑΝ ΑΝΤΕΡΣΕΝ

Ο Χανς Κρίστιαν Άντερσεν (1805 ως 1875) ήταν Δανός συγγραφέας. Αν και παραγωγικός συγγραφέας θεατρικών έργων, ταξιδιωτικών ιστοριών, μυθιστορημάτων και ποιημάτων, τον θυμόμαστε περισσότερο για τα παραμύθια του. Τα παραμύθια του Άντερσεν, που αποτελούνται από 156 ιστορίες σε εννέα τόμους και είναι μεταφρασμένα σε περισσότερες από 125 γλώσσες, έχουν ενσωματωθεί πολιτισμικά στη συλλογική συνείδηση της Δύσης. Είναι εύκολα προσιτά στα παιδιά, αλλά ταυτόχρονα προσφέρουν μαθήματα αρετής και αντοχής στις δυσκολίες της ζωής στους ώριμους αναγνώστες.

Ο Χανς Κρίστιαν Άντερσεν γεννήθηκε στις 2 Απριλίου 1805 στο Όντενσε, στο νησί Φιονία της Δανίας. Ο πατέρας του ήταν τσαγκάρης με ενδιαφέρον για τα βιβλία. Διάβαζε στο παιδί του τις «Χίλιες και μία νύχτες». Έφυγε από το σπίτι για να συμμετάσχει στο Βοηθητικό Σώμα στους Ναπολεόντειους Πολέμους, αλλά επέστρεψε με εξασθενημένη υγεία και πέθανε λίγο μετά την επιστροφή του στο Όντενσε. Η μητέρα του ήταν αγράμματη και συντηρούσε τον εαυτό της ως πλύστρα και αργότερα παντρεύτηκε ξανά.

Ο Χανς ήταν ένα περίεργο παιδί με εξαιρετική φαντασία. Πολλές φορές τον έβλεπαν να περπατά στο δρόμο σαν ονειροπαρμένος και το μυαλό του δεν το είχε πουθενά αλλού, παρά μόνο στα ποιήματα και στο διάβασμα. Προσπάθησε άδικα να μάθει την τέχνη του πατέρα του. Όταν τέλειωσε το σχολείο των άπορων παιδιών, μπήκε σε ένα ραφτάδικο για να μάθει την τέχνη, αλλά ούτε και εκεί τα κατάφερε. Από μικρός άρχισε να ενδιαφέρεται για το θέατρο.

Ήταν δεκατεσσάρων χρονών, όταν, κυνηγώντας μια καλύτερη τύχη, έφθασε στην Κοπεγχάγη χωρίς χρήματα με σκοπό να γίνει ηθοποιός. Έδωσε εξετάσεις στη Βασιλική Σχολή Θεάτρου, αλλά ήταν τόσο άσχημος και αδύνατος, που δεν τον δέχτηκαν. Επειδή είχε ωραία φωνή, άρχισε να σπουδάζει μουσική, αλλά αρρώστησε ξαφνικά και χάλασε η φωνή του. Έτσι, το μόνο ταλέντο που του έμεινε ήταν το ταλέντο της ποίησης.

Οι στίχοι του άρεσαν και βρήκε έναν προστάτη, τον Ίονας Κόλιν, διευθυντή του Βασιλικού Δανικού Θεάτρου που τον έστειλε στο πανεπιστήμιο, όπου κέρδισε μια βασιλική επιχορήγηση. Ο Άντερσεν είχε μέχρι τότε δημοσιεύσει την πρώτη του ιστορία, «Το φάντασμα στον τάφο του Πάλνατοκ» (το 1822). Αν και δεν ήταν εξαιρετικός μαθητής, παρακολούθησε επίσης μαθήματα στην Ελσινόρη μέχρι το 1827.

Το 1827 δημοσίευσε ποιήματά του και έπειτα εξέδωσε μια σειρά έργων που του εξασφάλισαν την παγκόσμια δόξα. Μερικά από τα πιο γνωστά είναι: «Η μικρή γοργόνα», «Τα καινούρια ρούχα του αυτοκράτορα», «Οι αγριόκυκνοι», …

… «Η Βασίλισσα του χιονιού», «Η Βασιλοπούλα και το ρεβίθι», «Η Τοσοδούλα», …

Η Βασίλισσα του χιονιού | **Η Βασιλοπούλα και το ρεβίθι** | **Η Τοσοδούλα**

… «Το ασχημόπαπο», «Τα κόκκινα παπούτσια», «Χόλγκερ ο Δανός», …

Το ασχημόπαπο | **Τα κόκκινα παπούτσια** | **Χόλγκερ ο Δανός**

… «Το κοριτσάκι με τα σπίρτα», «Το μολυβένιο στρατιωτάκι», «Η δύναμη της αγάπης».

Το 1851 τύπωσε στη Σουηδία έναν τόμο με ταξιδιωτικές περιγραφές, που πήρε μεγάλη δημοσιότητα και αναγνώριση. Γενικά ο Άντερσεν δημοσίευσε πολλά άλλα ταξιδιωτικά κείμενα, όπως για τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Αγγλία, την Ιταλία, την Ισπανία, την Πορτογαλία κ.ά. Κάθε ταξιδιωτικό του κείμενο συνδυάζει τεκμηριωτικές και περιγραφικές αφηγήσεις των εμπειριών του, προσθέτοντας επιπλέον φιλοσοφικά αποσπάσματα για θέματα όπως το τι σημαίνει να είσαι συγγραφέας και ποια είναι η φύση της μυθοπλασίας σε λογοτεχνικές ταξιδιωτικές αναφορές. Μερικά από τα οδοιπορικά, όπως στη Σουηδία, περιέχουν ακόμη και παραμύθια.

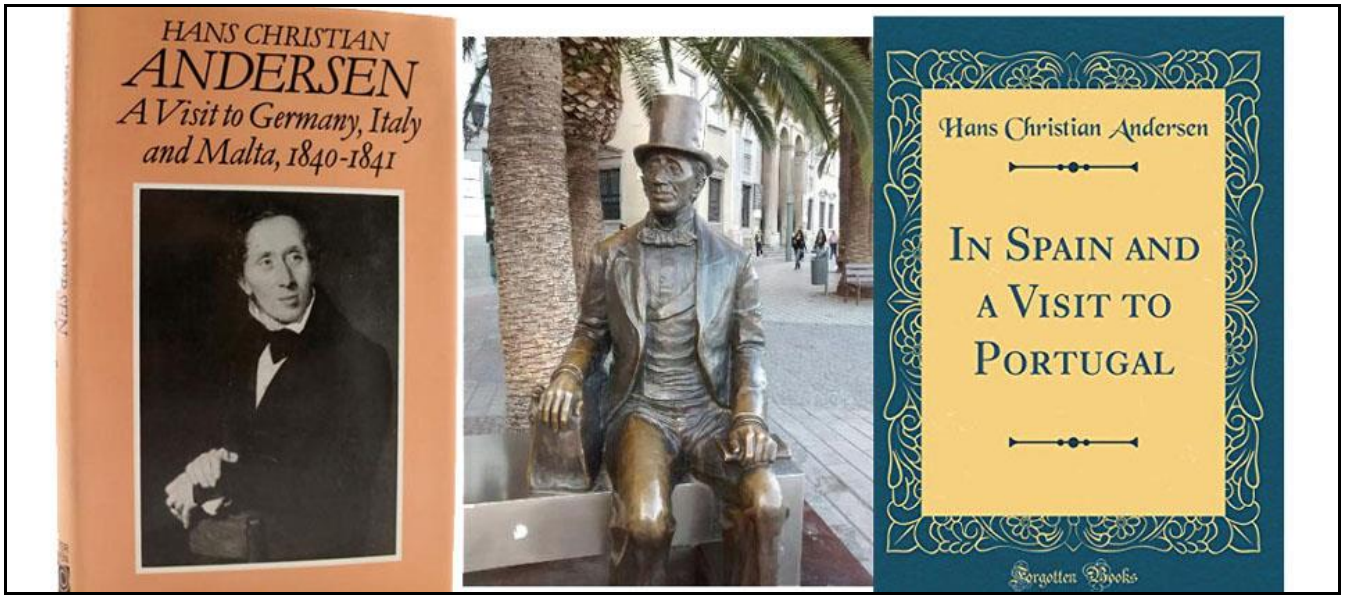

Ο Άντερσεν ήρθε και στην Ελλάδα. Στις 2 Απριλίου, την ημέρα των γενεθλίων του, περιπλανήθηκε στην Αθήνα, πέρασε από τον Πύργο των Ανέμων και ανέβηκε στον Βράχο της Ακρόπολης. Η εικόνα που αντίκρισε με τα λεηλατημένα μάρμαρα τον συγκλόνισε. Όσο καιρό έμεινε στην Αθήνα, ο Άντερσεν ανέβαινε κάθε μέρα στην Ακρόπολη, είτε με ήλιο είτε με βροχή.

Οι συμπατριώτες του τον ξενάγησαν στην πόλη της Αθήνας, στον Πειραιά, στη μονή του Δαφνίου, στην Ελευσίνα, στο Φάληρο και στις 6 Απριλίου επισκέφθηκε τα κοντινότερα χωριά της Αττικής, το Μαρούσι και την Κηφισιά. Έφυγε από την Αθήνα για Πειραιά με προορισμό το λιμάνι της Σύρου και από εκεί την Κωνσταντινούπολη στις 20 Απριλίου 1841. Έγραψε: «Θα έρθω και πάλι στην Ελλάδα! είπα στους φίλους μου που είχαν έρθει να με αποχαιρετήσουν στο λιμάνι του Πειραιά. Μακάρι ο Θεός να έδινε τα λόγια μου να ήταν προφητικά», χωρίς δυστυχώς να πραγματοποιήσει την επιθυμία του αυτή.

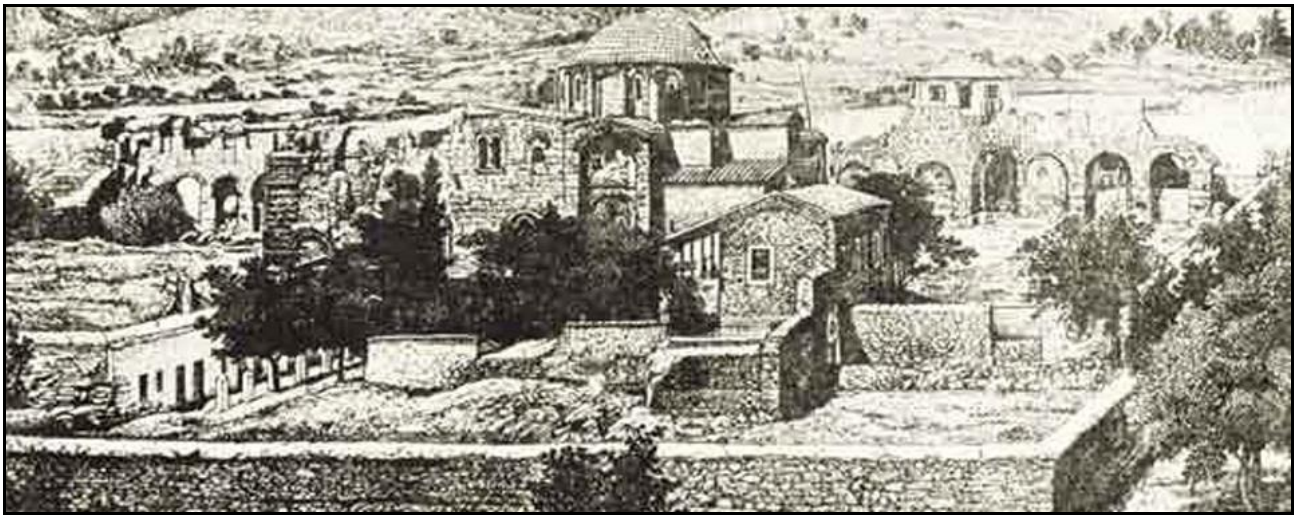

Στις αρχές του 1872, σε ηλικία 67 ετών, ο Άντερσεν έπεσε από το κρεβάτι του και τραυματίστηκε σοβαρά. Ποτέ δεν ανάρρωσε πλήρως από τους τραυματισμούς που προέκυψαν. Αμέσως μετά άρχισε να εμφανίζει σημάδια καρκίνου στο συκώτι. Πέθανε στις 4 Αυγούστου 1875 σε ένα σπίτι κοντά στην Κοπεγχάγη – το σπίτι στενών του φίλων. Λίγο πριν από τον θάνατό του, ο Άντερσεν είχε συμβουλεύσει έναν συνθέτη για τη μουσική στην κηδεία του, λέγοντας: «Οι περισσότεροι από τους ανθρώπους που θα περπατήσουν μετά από εμένα θα είναι παιδιά, οπότε κάντε το ρυθμό να κρατήσει τον χρόνο με μικρά βήματα».

Το σπίτι
στο οποίο πέθανε
ο Χανς Κρίστιαν Άντερσεν

ΧΑΡΙΕΤ ΜΠΙΤΣΕΡ ΣΤΟΟΥ

Η Χάριετ Μπίτσερ Στόου (1811 ως 1896) ήταν Αμερικανίδα συγγραφέας και υπέρμαχος της κατάργησης της δουλείας. Είναι πολύ γνωστή για το μυθιστόρημά της «Η Καλύβα του Μπάρμπα-Θωμά», που το έγραψε το 1852, και περιγράφει τις απάνθρωπες συνθήκες στις οποίες ζούσαν οι Αφροαμερικανοί σκλάβοι στην Αμερική.

Η Χάριετ Μπίτσερ γεννήθηκε στο Λίτσφιλντ του Κονέκτικατ, στις 14 Ιουνίου 1811. Ήταν το έκτο από τα 11 παιδιά που γεννήθηκαν από τον σημαντικό Καλβινιστή ιεροκήρυκα Λάιμαν Μπίτσερ. Μητέρα της ήταν η πρώτη του γυναίκα, Ροξάνα, μια βαθιά θρησκευόμενη γυναίκα που πέθανε όταν η Χάριετ ήταν μόλις πέντε ετών.

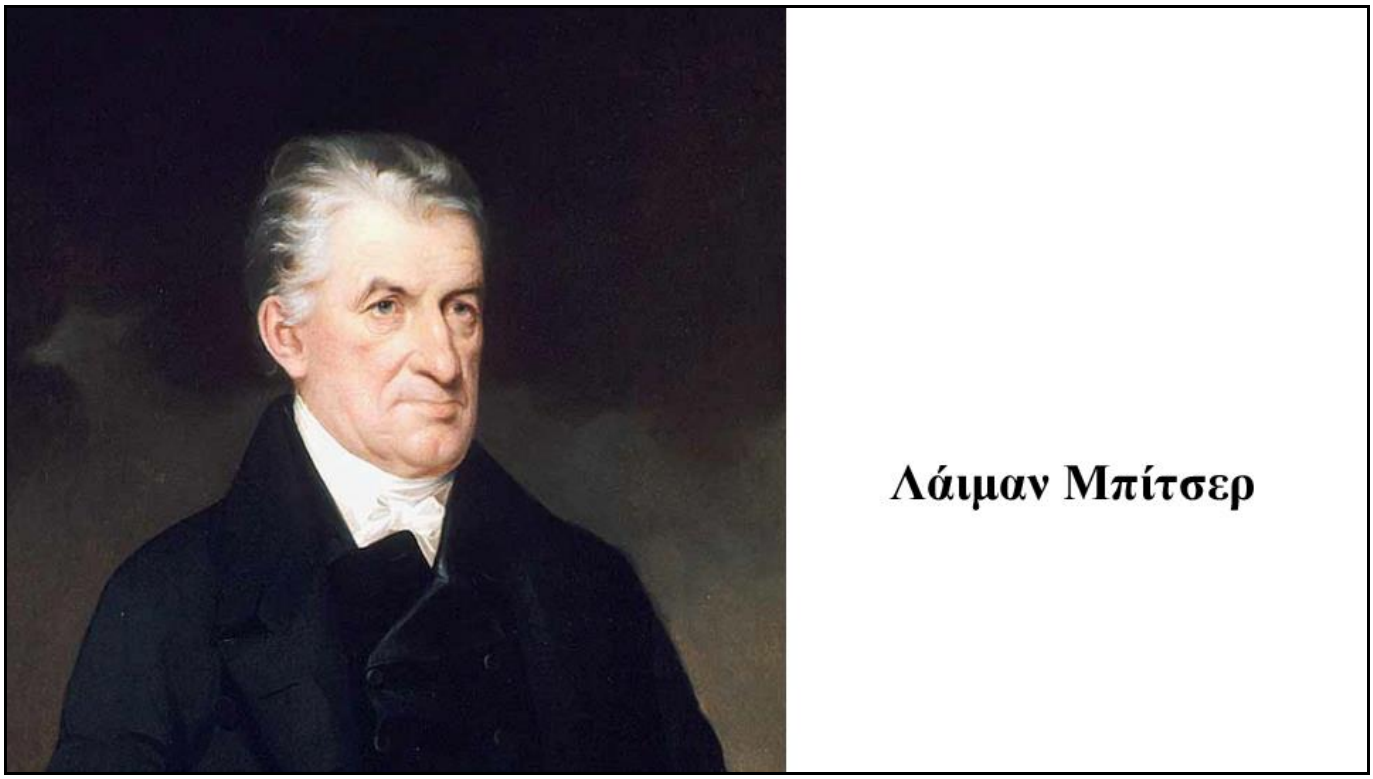

Λάιμαν Μπίτσερ

Ανάμεσα στα αδέλφια της ήταν η Κάθαριν, η οποία έγινε εκπαιδευτικός και συγγραφέας. Η Χάριετ γράφηκε στο γυναικείο σχολείο του Χάρτφορντ που διευθυνόταν από την Κάθαριν. Εκεί είχε μια εκπαίδευση –σπάνια για τα κορίτσια εκείνης της εποχής– με έμφαση στις κλασικές σπουδές, τις γλώσσες και τα μαθηματικά.

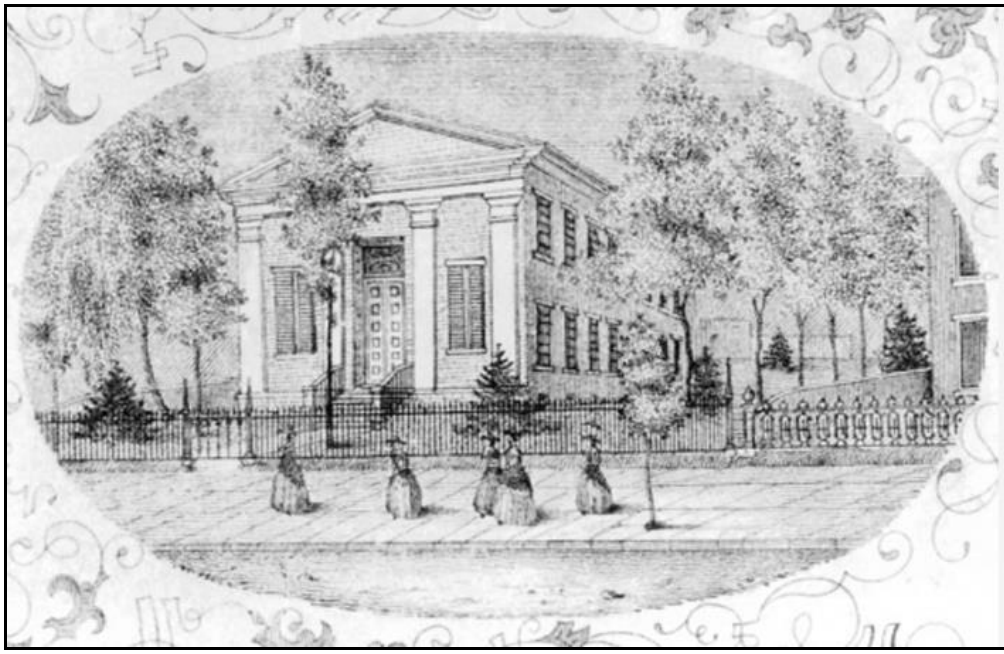

Το γυναικείο σχολείο του Χάρτφορντ

Το 1832, σε ηλικία 21 ετών, η Χάριετ Μπίτσερ μετακόμισε στο Σινσινάτι του Οχάιο, για να μείνει με τον πατέρα της, ο οποίος είχε γίνει πρόεδρος της Θεολογικής Σχολής του Λέιν. Εκεί εντάχθηκε επίσης σε ένα λογοτεχνικό σαλόνι και κοινωνικό κλαμπ, στα μέλη του οποίου περιλαμβάνονταν σημαντικές προσωπικότητες.

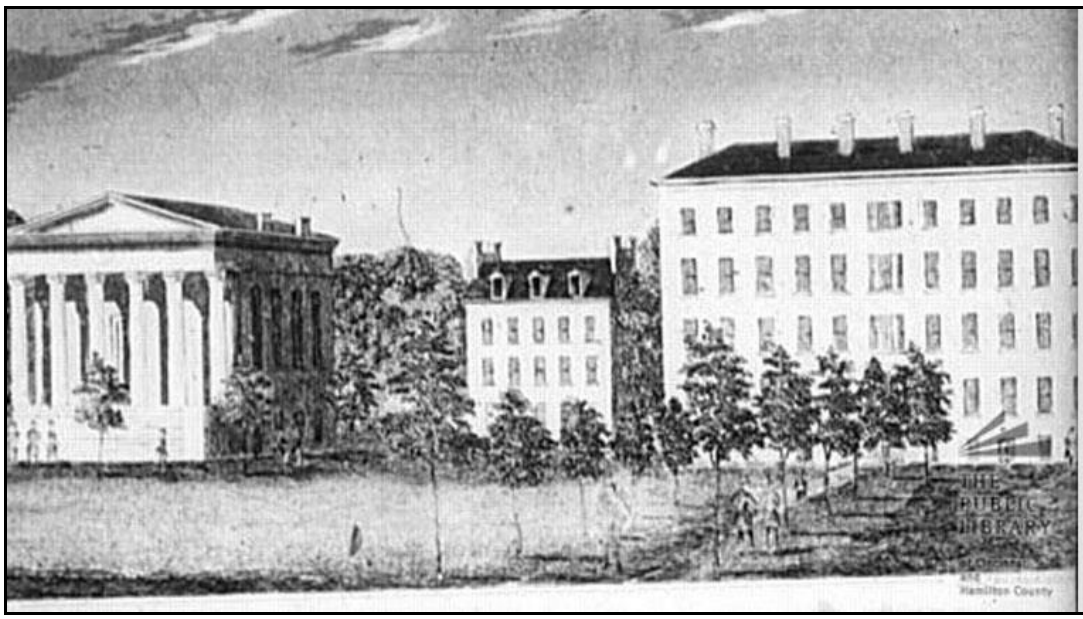

Η Θεολογική Σχολή του Λέιν

Οι εμπορικές και ναυτιλιακές επιχειρήσεις του Σινσινάτι στον ποταμό Οχάιο ήταν σε άνθηση, προσελκύοντας πολυάριθμους μετανάστες από διάφορα μέρη της χώρας, συμπεριλαμβανομένων πολλών σκλάβων που είχαν διαφύγει, κυνηγούς επιδομάτων που τους αναζητούσαν και Ιρλανδούς μετανάστες που εργάζονταν στα κανάλια και τους σιδηρόδρομους της πολιτείας. Το 1829 οι Ιρλανδοί είχαν επιτεθεί στους μαύρους, καταστρέφοντας περιοχές της πόλης, προσπαθώντας να διώξουν αυτούς τους ανταγωνιστές στη δουλειά. Η Χάριετ γνώρισε αρκετούς Αφροαμερικανούς που είχαν υποφέρει σε αυτές τις επιθέσεις και η εμπειρία τους συνέβαλε στο να γράψει αργότερα για τη δουλεία.

Η Χάριετ επηρεάστηκε επίσης από μια μεγάλη συζήτηση για τη δουλεία. Στις συζητήσεις που διεξήχθησαν 18 ημέρες τον Φεβρουάριο του 1834 στο Λέιν, μεταξύ των υπερασπιστών του αποικισμού και της κατάργησής του, κέρδισαν αποφασιστικά εκείνοι που υποστήριζαν την κατάργηση. Ο πατέρας της Χάριετ και οι διαχειριστές, φοβισμένοι για περισσότερη βία από λευκούς κατά της κατάργησης, απαγόρευσαν οποιαδήποτε περαιτέρω συζήτηση του θέματος. Το αποτέλεσμα ήταν μια μαζική έξοδος των φοιτητών της Θεολογικής Σχολής του Λέιν, μαζί με έναν υποστηρικτικό διαχειριστή και έναν καθηγητή, που μετακόμισαν ως ομάδα στο νέο Κολλεγιακό Ινστιτούτο Όμπερλιν, όταν οι διαχειριστές αυτού του Ινστιτούτου συμφώνησαν, με μεγάλη δυσκολία και λίγες ψήφους, να δεχτούν φοιτητές ανεξαρτήτως «φυλής» και να επιτρέπεται η συζήτηση οποιουδήποτε θέματος.

Στη λογοτεχνική λέσχη στο Λέιν η Χάριετ γνώρισε τον ιερέα Κάλβιν Έλις Στόου, έναν χήρο που ήταν καθηγητής της Βιβλικής Λογοτεχνίας στη Σχολή. Ο Στόου ήταν Αμερικανός Βιβλικός μελετητής που βοήθησε στη διάδοση της δημόσιας εκπαίδευσης στις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι δυο τους παντρεύτηκαν στη Σχολή τον Ιανουάριο του 1836. Οι Στόου απέκτησαν επτά παιδιά, μεταξύ των οποίων και δύο δίδυμες κόρες.

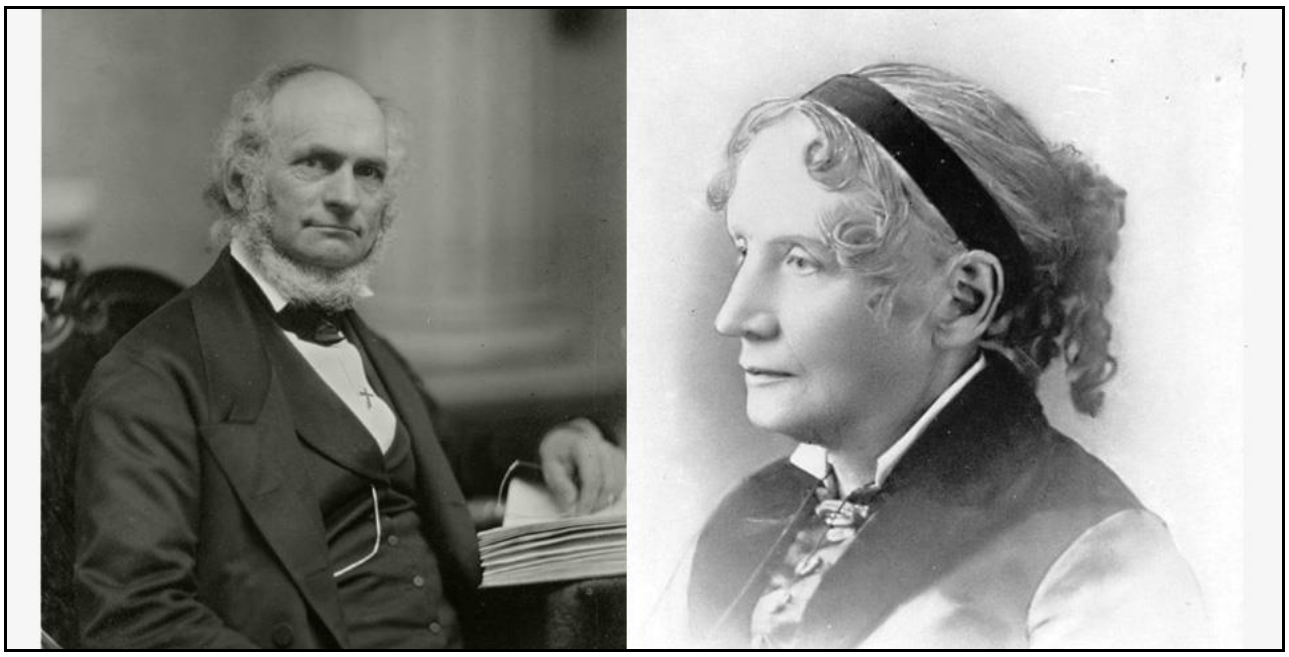

Το 1850 το Κογκρέσο ψήφισε τον νόμο περί φυγής σκλάβων, απαγορεύοντας τη βοήθεια σε φυγάδες και ενισχύοντας τις κυρώσεις ακόμη και σε ελεύθερες πολιτείες. Εκείνη την εποχή, η Χάριετ είχε μετακομίσει με την οικογένειά της στο Brunswick του Maine, όπου ο σύζυγός της δίδασκε τώρα εκεί. Το σπίτι τους κοντά στην πανεπιστημιούπολη προστατεύεται ως εθνικό ιστορικό ορόσημο. Οι Στόου ήταν ένθερμοι επικριτές της δουλείας, στεγάζοντας προσωρινά αρκετούς σκλάβους φυγάδες στο σπίτι τους.

Κάτι που επηρέασε ιδιαίτερα τη Χάριετ Στόου στον αγώνα της εναντίον της δουλείας ήταν πιθανότατα ο χαμός του δεκαοκτάμηνου γιου της, Σάμιουελ Στόου. Είχε δηλώσει μάλιστα το εξής: «Έχοντας βιώσει την απώλεια κάποιου τόσο κοντινού μου προσώπου, μπορώ να συμπάσχω με όλους τους φτωχούς, ανίσχυρους σκλάβους στους άδικους πλειστηριασμούς. Θα είσαι πάντα στην καρδιά μου Σάμιουελ Στόου».

Στις 9 Μαρτίου του 1850, η Στόου έγραψε στον Γκαμαλιέλ Μπέιλι, εκδότη του εβδομαδιαίου περιοδικού κατά της δουλείας «The National Era», ότι σχεδίαζε να γράψει μια ιστορία για το πρόβλημα της δουλείας: «Αισθάνομαι τώρα ότι ήρθε η ώρα που ακόμη και μια γυναίκα που μπορεί να πει μια λέξη για την ελευθερία και την ανθρωπότητα είναι υποχρεωμένη να μιλήσει ... Ελπίζω ότι κάθε γυναίκα που μπορεί να γράψει δεν θα μείνει σιωπηλή».

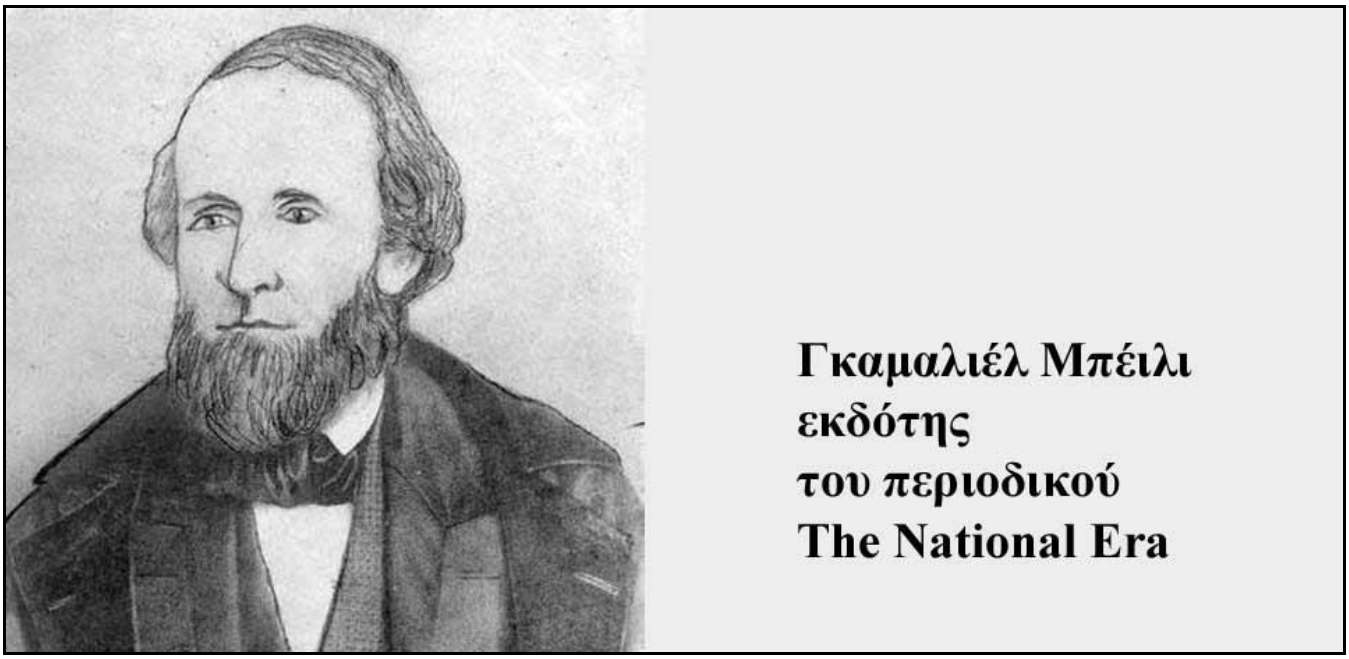

Τον Ιούνιο του 1851, όταν η Στόου ήταν 40 ετών, η πρώτη έκδοση της «Καλύβας του Μπάρμπα-Θωμά» δημοσιεύτηκε σε σειριακή μορφή στο περιοδικό The National Era. Αρχικά χρησιμοποίησε τον υπότιτλο «Ο άνθρωπος που ήταν πράγμα», αλλά σύντομα άλλαξε σε «Ζωή ανάμεσα στους ταπεινούς». Οι συνέχειες δημοσιεύονταν εβδομαδιαία από τις 5 Ιουνίου 1851 ως την 1η Απριλίου 1852. «Η Καλύβα του Μπάρμπα-Θωμά» εκδόθηκε σε μορφή βιβλίου στις 20 Μαρτίου 1852, με αρχική εκτύπωση 5.000 αντιτύπων. Σε λιγότερο από έναν χρόνο, το βιβλίο πούλησε 300.000 αντίτυπα, κάτι χωρίς προηγούμενο.

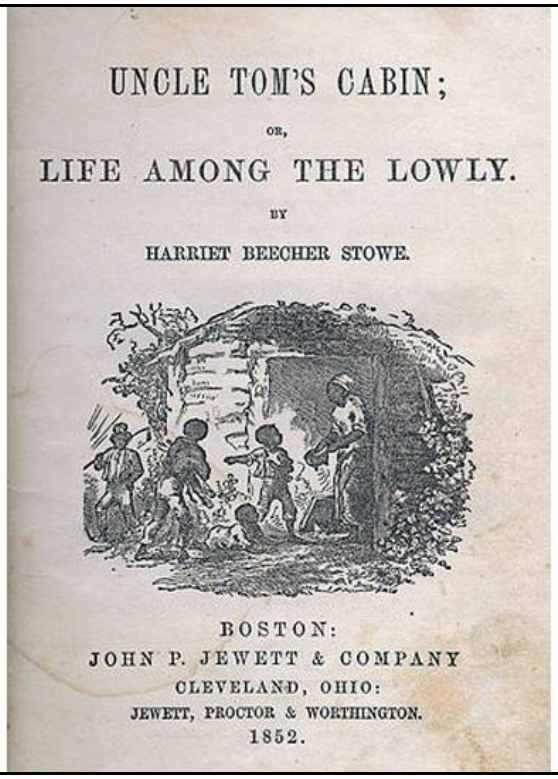
UNCLE TOM'S CABIN;
OR,
LIFE AMONG THE LOWLY.
BY
HARRIET BEECHER STOWE.
BOSTON:
JOHN P. JEWETT & COMPANY
CLEVELAND, OHIO:
JEWETT, PROCTOR & WORTHINGTON.
1852.

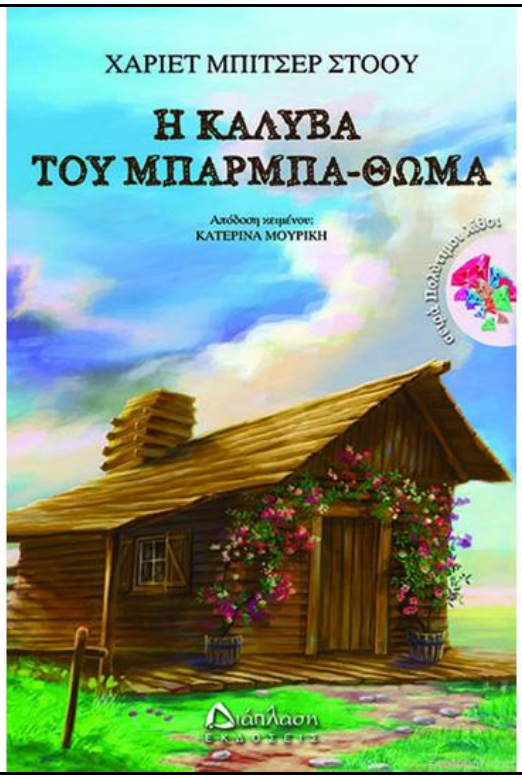

Η συναισθηματική απεικόνιση του βιβλίου για τις επιπτώσεις της δουλείας στα άτομα τράβηξε την προσοχή του έθνους. Η Στόου έδειξε ότι η σκλαβιά άγγιζε όλη την κοινωνία, πέρα από τους ανθρώπους που εμπλέκονται άμεσα ως κύριοι, έμποροι και δούλοι. Το μυθιστόρημά της εντάχθηκε στη συζήτηση για την κατάργηση της δουλείας και προκάλεσε αντιδράσεις στον Νότο. Στον Νότο, η Στόου απεικονίστηκε ως εκτός πραγματικότητας, αλαζόνα και ένοχη για συκοφαντία. Στον Βορρά η κατάσταση ήταν τελείως διαφορετική. Μόνο στη Βοστώνη, μέσα σε ένα χρόνο, 300 μωρά ονομάστηκαν Εύα (ένας από τους χαρακτήρες του βιβλίου) και ένα θεατρικό έργο βασισμένο στο βιβλίο ανέβηκε στη Νέα Υόρκη τον Νοέμβριο.

Ο Μπάρμπα-Θωμάς και η μικρή Εύα

Μετά την έναρξη του Εμφύλιου Πολέμου, η Στόου ταξίδεψε στην πρωτεύουσα, Ουάσινγκτον, όπου συναντήθηκε με τον Πρόεδρο Αβραάμ Λίνκολν στις 25 Νοεμβρίου 1862. Υποτίθεται πως ο Λίνκολν την υποδέχτηκε λέγοντάς της χαμογελαστά: «Εσύ είσαι η μικρή γυναίκα που έγραψε το βιβλίο που ξεκίνησε αυτόν τον μεγάλο πόλεμο».

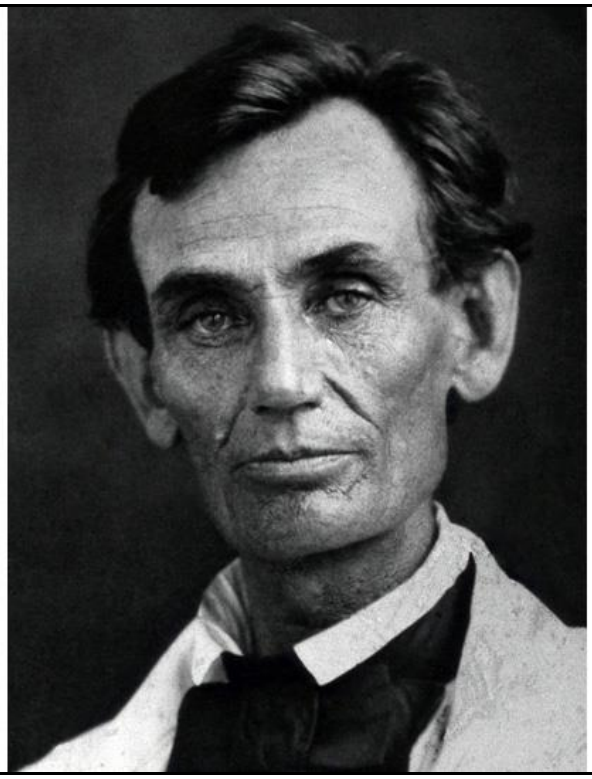

Αβραάμ Λίνκολν

Το 1973 η Στόου εγκαταστάθηκε στο Χάρτφορντ του Κονέκτικατ. Το σπίτι της ήταν κοντά στο σπίτι του Μαρκ Τουέιν. Σήμερα έχει διατηρηθεί και αυτό ως μουσείο. Η Στόου ήταν από τους ιδρυτές της Σχολής Τέχνης του Χάρτφορντ που αργότερα έγινε τμήμα του Πανεπιστημίου του Χάρτφορντ.

Μετά τον θάνατο του συζύγου της το 1886, η υγεία της Στόου χειροτέρευσε. Πέθανε την 1η Ιουλίου 1896 σε ηλικία 85 χρόνων.

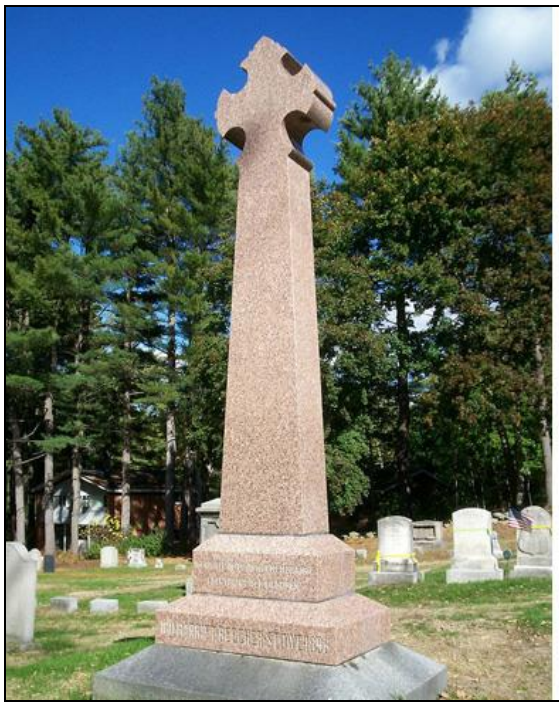

Το μνήμα

και

Η προτομή

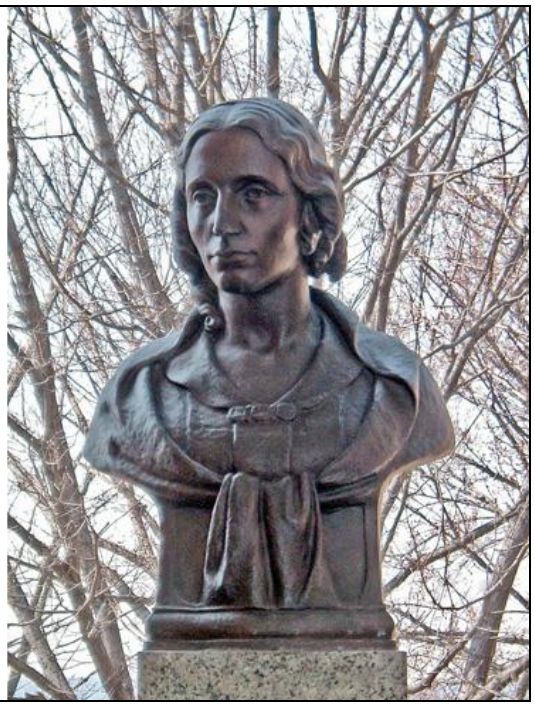

Η Χάριετ Στόου έγραψε αρκετά βιβλία και άρθρα. Χαρακτηριστικά είναι εκείνα που περιγράφουν τα ταξίδια της και τη ζωή της μέσα σε έναν κόσμο που αλλάζει.

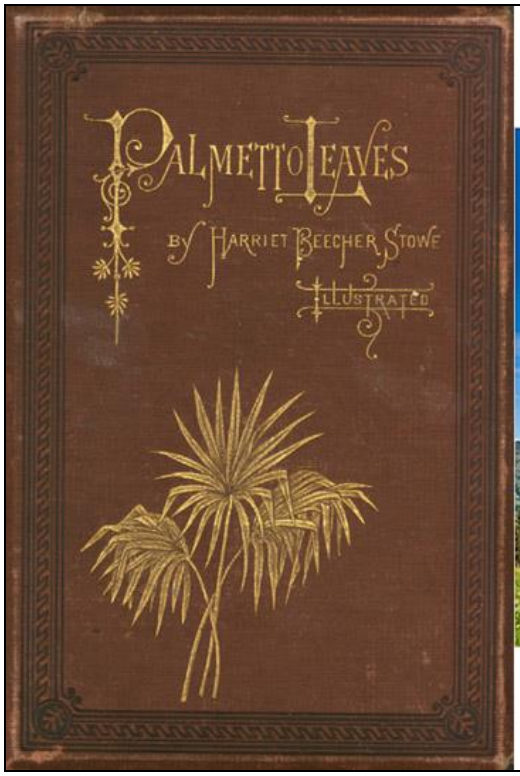

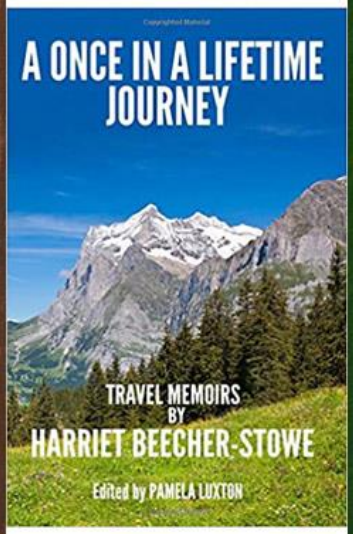

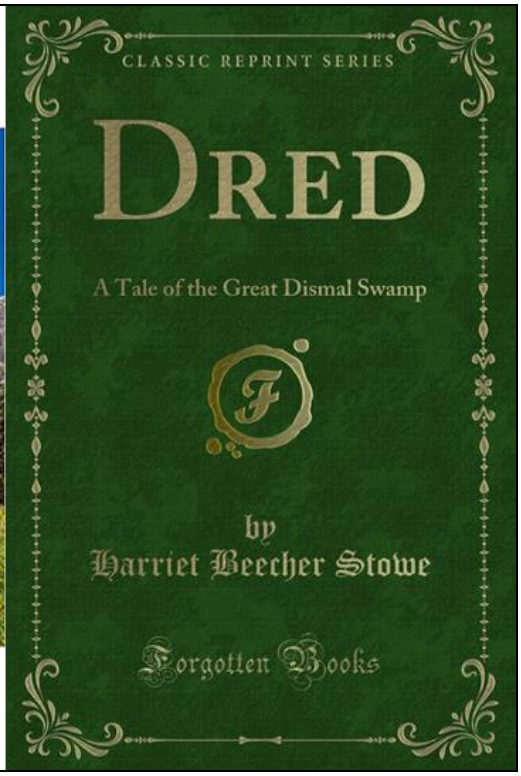

ΚΑΡΟΛΟΣ ΝΤΙΚΕΝΣ

Ο Κάρολος Ντίκενς (1812 - 1870) ήταν Άγγλος συγγραφέας και κοινωνικός κριτικός. Δημιούργησε μερικούς από τους πιο γνωστούς φανταστικούς χαρακτήρες και θεωρείται από πολλούς ως ο μεγαλύτερος μυθιστοριογράφος της Βικτοριανής εποχής. Τα έργα του γνώρισαν πρωτοφανή δημοτικότητα κατά τη διάρκεια της ζωής του. Κριτικοί και μελετητές τον είχαν αναγνωρίσει ως λογοτεχνική ιδιοφυΐα. Τα μυθιστορήματά του και τα διηγήματά του διαβάζονται πολύ και σήμερα.

Ο Κάρολος Ντίκενς γεννήθηκε στις 7 Φεβρουαρίου 1812, στο Πόρτσμουθ. Ήταν το δεύτερο από τα οκτώ παιδιά του Τζον Ντίκενς και της Ελίζαμπεθ. Ο πατέρας του ήταν υπάλληλος στο Ναυτικό Ταμείο και ήταν προσωρινά τοποθετημένος σε αυτή την περιοχή. Τον Ιανουάριο του 1815 ο Τζον Ντίκενς ανακλήθηκε στο Λονδίνο και η οικογένεια μετακόμισε στο Κεντ, όπου έμειναν ώσπου ο Κάρολος έγινε 11 ετών. Η πρώιμη παιδική του ηλικία μοιάζει να ήταν ειδυλλιακή.

Ο Κάρολος όπως και τα άλλα παιδιά της ηλικίας του περνούσε αρκετό καιρό με δραστηριότητες εκτός σπιτιού, αλλά ταυτόχρονα εκείνος ήταν βιβλιοφάγος. Λάτρευε τα χιουμοριστικά περιπετειώδη μυθιστορήματα, καθώς και τον Ροβινσώνα Κρούσο. Διάβαζε και ξαναδιάβαζε τις «Χίλιες και Μια Νύχτες». Η εξαιρετική μνήμη που διέθετε του επέτρεψε να διατηρήσει ζωηρές αναμνήσεις της παιδικής του ηλικίας, όπως και μνήμες χαρακτήρων και γεγονότων, στοιχεία που χρησιμοποίησε στο λογοτεχνικό του έργο. Η σύντομη εργασία του πατέρα του ως υπάλληλου στο Ναυτικό Ταμείο του επέτρεψε την ολιγοετή πολυτέλεια ιδιωτικής εκπαίδευσης.

Το προαύλιο της φυλακής

Η οικογένεια μένοντας στο Κεντ, είχε χρέη που συσσωρεύονταν ραγδαία και καθώς ο Τζον Ντίκενς δεν μπορούσε να ανταποκριθεί στα έξοδά του, ο δανειστής του τον κυνήγησε και τον έριξε σε μια φυλακή στο Λονδίνο για εκείνους που είχαν χρέη το 1824. Η σύζυγός του και τα μικρότερα αδέλφια του Κάρολου, ακολούθησαν τον πατέρα τους στη φυλακή, όπως συνηθιζόταν για τους φτωχότερους οφειλέτες, καθώς δεν μπορούσαν να τους προσφέρουν αλλιώς στέγη και τροφή. Ο Κάρολος έμεινε με μια οικογενειακή φίλη που ήταν μια φτωχή γριά. Και λίγο αργότερα, έμεινε στη σοφίτα του σπιτιού ενός δικαστικού κλητήρα. Τις Κυριακές ο Κάρολος μαζί με τη μεγαλύτερη αδελφή του πήγαιναν στη φυλακή για να δουν τον πατέρα τους.

Ο Κάρολος Ντίκενς σε ηλικία δώδεκα ετών αναγκάστηκε να διακόψει το σχολείο για να πληρώσει τα έξοδα στέγασής του και για να βοηθήσει την οικογένειά του με την αποπληρωμή του χρέους του πατέρα του. Εργαζόταν σε δεκάωρες βάρδιες σε μια αποθήκη βερνικιών παπουτσιών με μια ασήμαντη αμοιβή, κολλώντας ετικέτες σε βαζάκια με βερνίκι παπουτσιών. Οι κουραστικές και συχνά απάνθρωπες εργασιακές συνθήκες έμειναν βαθιά χαραγμένες στη μνήμη του Ντίκενς και επηρέασαν το λογοτεχνικό του έργο αλλά και τα δοκίμιά του. Αυτή η εμπειρία αποτέλεσε το θεμέλιο για το ενδιαφέρον του στις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και τις συμβάσεις εργασίας, την αυστηρότητα των οποίων επωμίζονταν οι φτωχοί.

Η μητέρα τον Τζον Ντίκενς πέθανε σύντομα, απροσδόκητα και του άφησε μια κληρονομιά που του επέτρεπε να εξοφλήσει τα χρέη του και να βγει από τη φυλακή. Η μητέρα του Κάρολου δεν στήριξε την άμεση αποχώρηση του γιου της από την αποθήκη βερνικιών. Αυτή η στάση επηρέασε βαθύτατα τον Κάρολο και τον ώθησε να διαμορφώσει την άποψη ότι ο πατέρας πρέπει να παίρνει τις αποφάσεις στην οικογένεια και ότι η μητέρα πρέπει να βρει τον ρόλο της, περιορισμένη στα καθήκοντα του σπιτιού. Η αδυναμία της μητέρας του να ανταποκριθεί στη θέλησή του για αποδέσμευση από το εργοστάσιο βερνικιών ήταν καταλυτικός παράγοντας για την πικρία του απέναντι στις γυναίκες.

Αφού ο Κάρολος Ντίκενς απαλλάχθηκε από τη δουλειά που μισούσε, στάλθηκε στην Ακαδημία του Γουέλινγκτον στην πόλη του Κάμντεν, όπου παρέμεινε δύο χρόνια. Ένα σχολείο που το θεώρησε πολύ κακό από κάθε άποψη. Στη συνέχεια εργάστηκε σε ένα νομικό γραφείο ως βοηθός κλητήρα από το 1827 ως το 1828. Είχε το χάρισμα του μίμου και μπορούσε να υποδυθεί πρόσωπα από το περιβάλλον του: πελάτες, δικηγόρους και κλητήρες. Ήταν φανατικός θεατρόφιλος. Ισχυριζόταν ότι παρακολουθούσε καθημερινά θεατρικές παραστάσεις. Αγαπημένος του ηθοποιός ήταν ο Τσαρλς Μάθιους και ο Ντίκενς είχε αποστηθίσει τους πολυμονολόγους του (δηλαδή φάρσες στις οποίες ο Μάθιους υποδυόταν όλους τους χαρακτήρες).

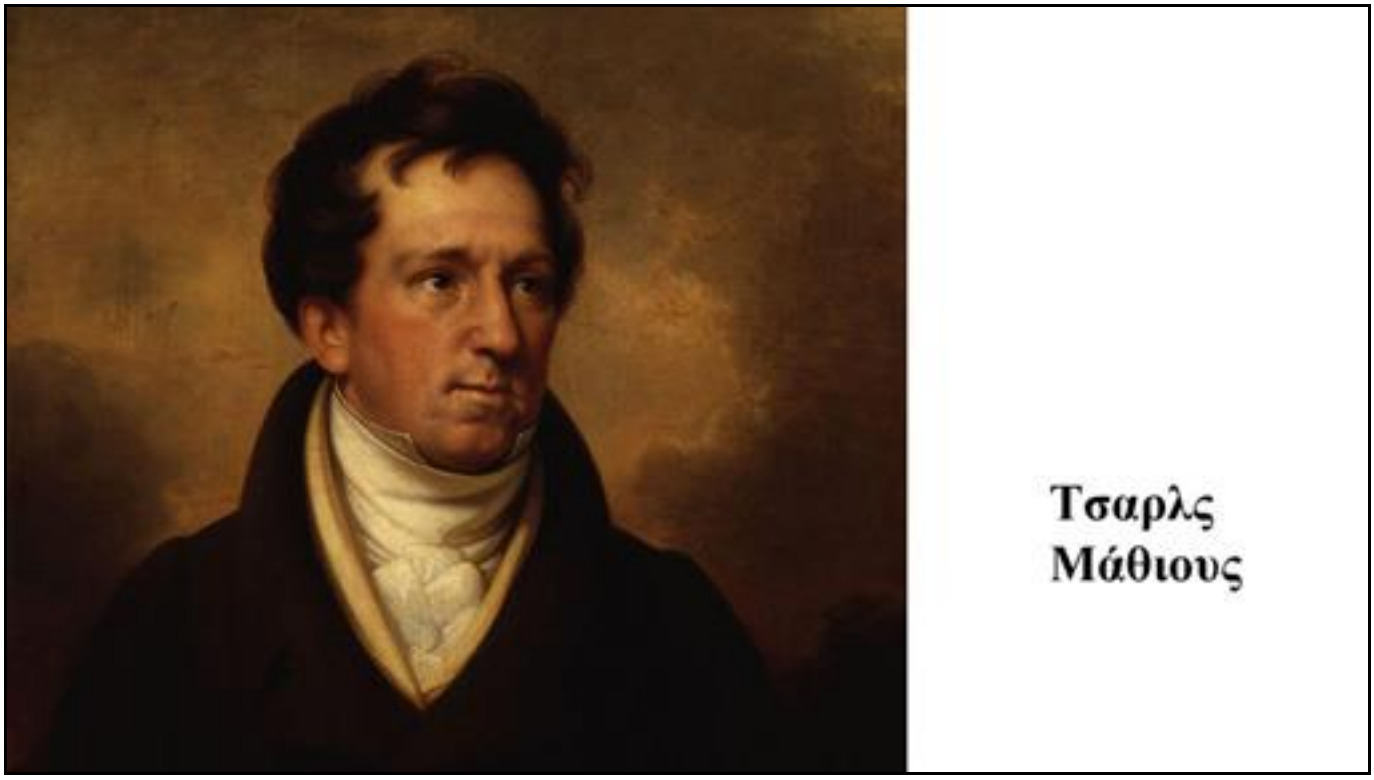

Έχοντας μάθει στενογραφία, εγκατέλειψε τη δουλειά του κλητήρα για να ασχοληθεί με τη δημοσιογραφία. Ένας μακρινός συγγενής του ήταν ανεξάρτητος ανταποκριτής σε υποθέσεις αστικού δικαίου κι έτσι ο Ντίκενς κατόρθωσε να παίρνει θέση στο ακροατήριο, ώστε να εργάζεται ως ανταποκριτής, καλύπτοντας τις νομικές διαδικασίες για σχεδόν τέσσερα χρόνια. Αυτή η προϋπηρεσία είναι εμφανής σε πολλά κατοπινά έργα του, όπως στο Νίκολας Νίκλεμπι. Η ζωντανή αναπαράσταση των μηχανορραφιών και της γραφειοκρατίας του νομικού συστήματος διαφώτισαν το κοινό και λειτούργησαν ως όχημα διασποράς των αντιλήψεων του Ντίκενς σχετικά με το βαρύ φορτίο που επωμίζονταν οι άποροι, που αναγκάζονταν λόγω των συνθηκών να καταφεύγουν στον Νόμο.

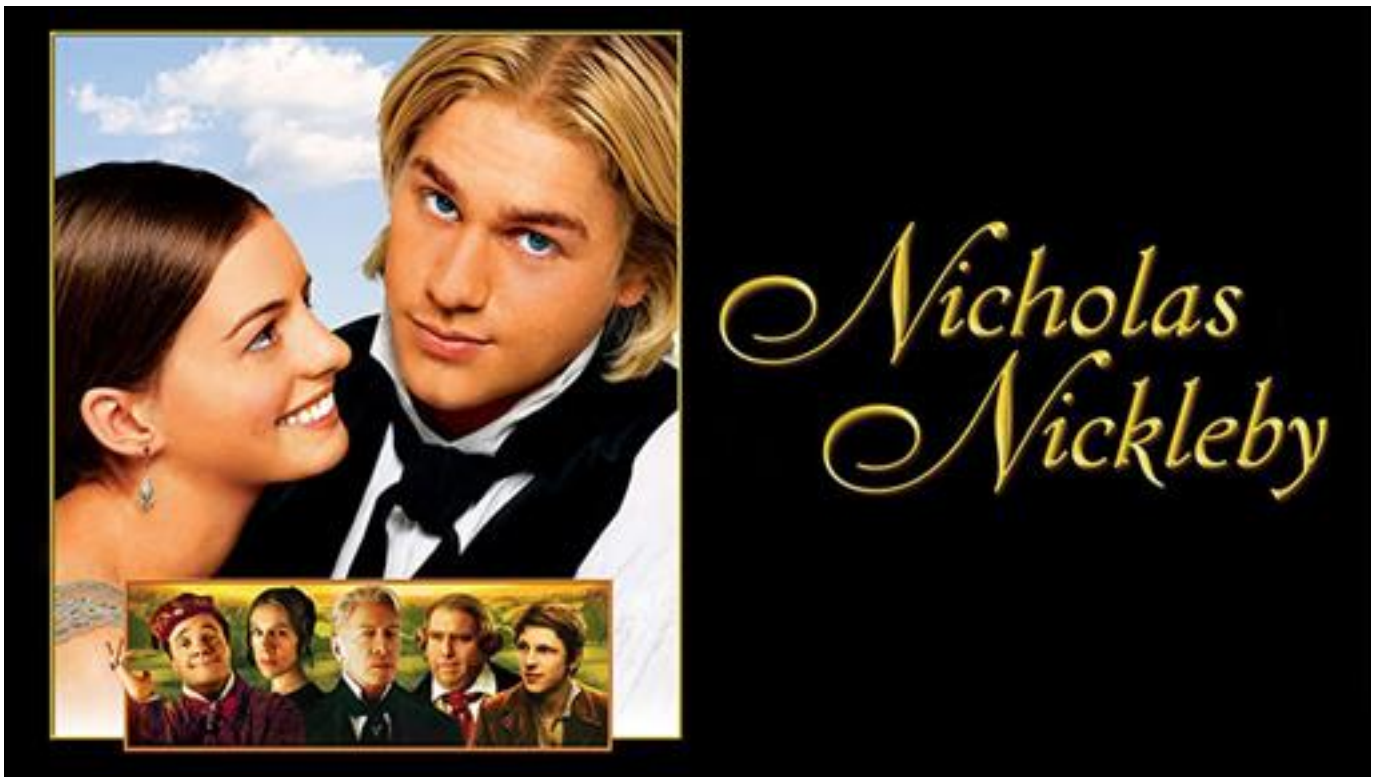

Το 1830, σε ηλικία 18 χρόνων, ο Ντίκενς γνώρισε την πρώτη του αγάπη, τη Μαρία Μπίτνελ, η οποία θεωρείται ότι αποτέλεσε το πρότυπο για τον χαρακτήρα της Ντόρας στο έργο «Δαβίδ Κόπερφιλντ». Οι γονείς της Μαρίας, όμως, δεν τον ενέκριναν για την κόρη τους και διέκοψαν τη σχέση τους, στέλνοντάς την σε σχολείο στο Παρίσι.

Το 1832, στην ηλικία των 20 ετών, ο Ντίκενς ήταν δραστήριος και η αυτοπεποίθησή του ολοένα και αυξανόταν. Απολάμβανε τις μιμήσεις και την ψυχαγωγία που ήταν δημοφιλής στην εποχή του. Δεν είχε ούτε κάποια αίσθηση ούτε κάποια άποψη του τι ήθελε να γίνει και παρόλα αυτά γνώριζε ότι επιθυμούσε φήμη. Με το θέατρο να του ασκεί έλξη –έγινε ένα από τα πρώτα μέλη της λέσχης Γκάρικ– και κατόρθωσε να συμμετάσχει σε αξιολόγηση ενός ρόλου ηθοποιού στο Κόβεντ Γκάρντεν. Ο Ντίκενς προετοιμάστηκε πολύ σοβαρά και αποφάσισε να μιμηθεί τον κωμικό Τσαρλς Μάθιους, αλλά τελικά έχασε την ακρόαση εξαιτίας ενός κρυολογήματος.

Πριν προκύψει άλλη ευκαιρία, είχε ήδη ξεκινήσει τη συγγραφική του καριέρα. Το 1833 έστειλε την πρώτη του ιστορία σε Λονδρέζικο περιοδικό. Εν τω μεταξύ ο Γουίλιαμ Μπάροου, θείος του από την πλευρά της μητέρας του, του πρόσφερε εργασία στον «Καθρέφτη της Βουλής» και εργάστηκε στη Βουλή των Κοινοτήτων του Ηνωμένου Βασιλείου για πρώτη φορά στις αρχές του 1832. Νοίκιασε δωμάτιο σε ένα πανδοχείο και εργάστηκε ως πολιτικός ανταποκριτής, δημοσιογραφώντας για τις αντιδικίες του Κοινοβουλίου, ενώ ταξίδεψε σε αρκετά μέρη της Βρετανίας για να καλύψει εκλογικές εκστρατείες για λογαριασμό της εφημερίδας «Πρωινό Χρονικό». Η δημοσιογραφία του σε

περιοδικά αποτέλεσε την πρώτη ανθολογία διηγημάτων του, που δημοσιεύτηκε το 1836 με τον τίτλο «Σκιαγραφήματα του Μποζ», όπου το Μποζ ήταν υποκοριστικό που ο ίδιος χρησιμοποιούσε ως ψευδώνυμο για μερικά χρόνια.

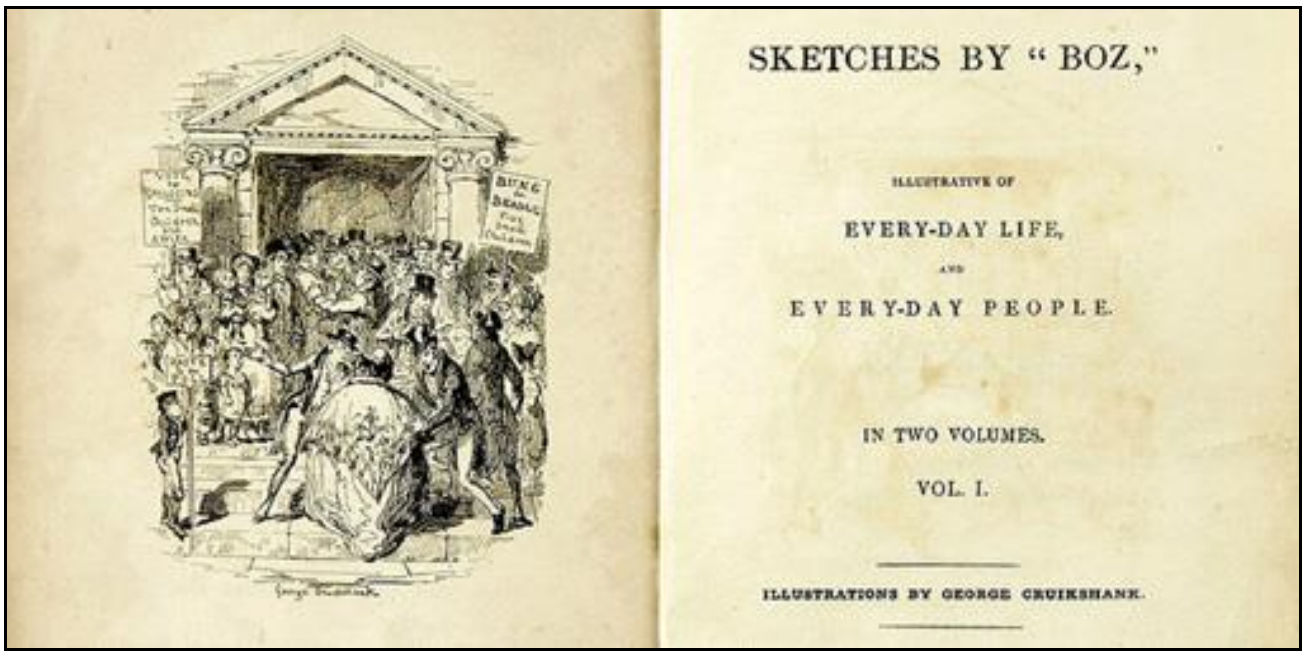

SKETCHES BY "BOZ,"

ILLUSTRATIVE OF

EVERY-DAY LIFE,

AND

EVERY-DAY PEOPLE.

IN TWO VOLUMES.

VOL. I.

ILLUSTRATIONS BY GEORGE CRUIKSHANK.

Τον Μάρτιο του 1836 κυκλοφόρησαν τα «Χαρτιά του Πίκγουικ», που έγιναν ανάρπαστα από το αναγνωστικό κοινό. Μετά εκδόθηκε ο «Όλιβερ Τουίστ», εμπνευσμένος από όσα είχε δει και γνωρίσει ο Ντίκενς στις περιοδείες του ως ανταποκριτής εφημερίδας. Ο Όλιβερ Τουίστ έγινε μια από τις πιο γνωστές ιστορίες του Ντίκενς και ήταν το πρώτο βικτοριανό μυθιστόρημα με πρωταγωνιστή ένα παιδί.

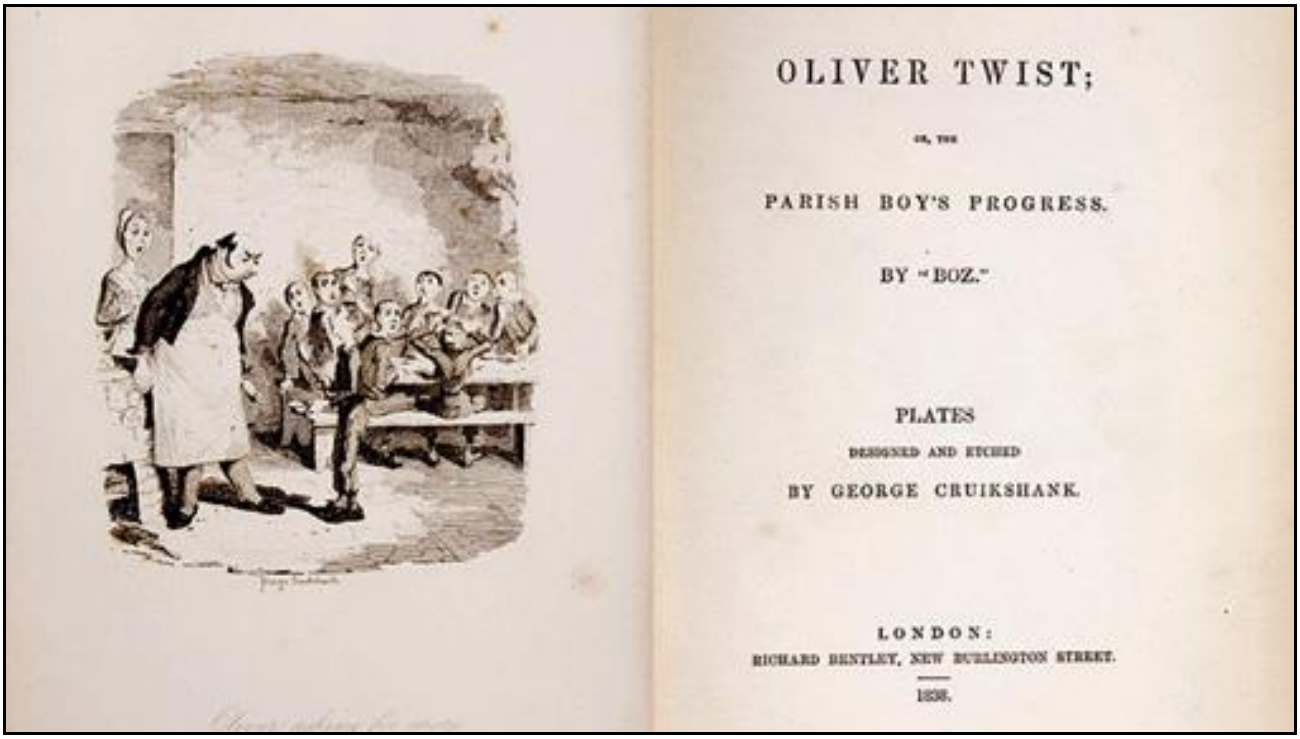

OLIVER TWIST;

OR, THE

PARISH BOY'S PROGRESS.

BY "BOZ."

PLATES

DESIGNED AND ETCHED

BY GEORGE CRUIKSHANK.

LONDON:

RICHARD BENTLEY, NEW BURLINGTON STREET.

1838.

Κατά τη διάρκεια των πρώτων αυτών επιτυχιών του, ο Ντίκενς είχε παντρευτεί την Αικατερίνη Χόγκαρθ και η οικογένειά του μεγάλωνε με γοργό ρυθμό, καθώς απέκτησε συνολικά 10 παιδιά. Τα οικονομικά του επίσης βελτιώνονταν πολύ και συνεχώς άλλαζε σπίτι, το ένα πιο μεγάλο από το άλλο.

Η δημοτικότητα του Ντίκενς μεγάλωνε. Έγινε γνωστός στην Αμερική όπως και στην Αγγλία. Το 1842 διέσχισε τον Ατλαντικό και οι Αμερικανοί τον υποδέχθηκαν με ενθουσιασμό. Κι όμως, του νεαρού Ντίκενς οι Αμερικανοί τού φάνηκαν ακαλλιέργητοι και θορυβώδεις, μασούσαν καπνό, είχαν δούλους και δεν σέβονταν την ξένη πνευματική ιδιοκτησία. Δεν δίστασε καθόλου να εκφράσει τις απόψεις του και γυρίζοντας στην Αγγλία έγραψε τις όχι και τόσο κολακευτικές εντυπώσεις του από την Αμερική στα «Αμερικάνικα Σημειώματα».

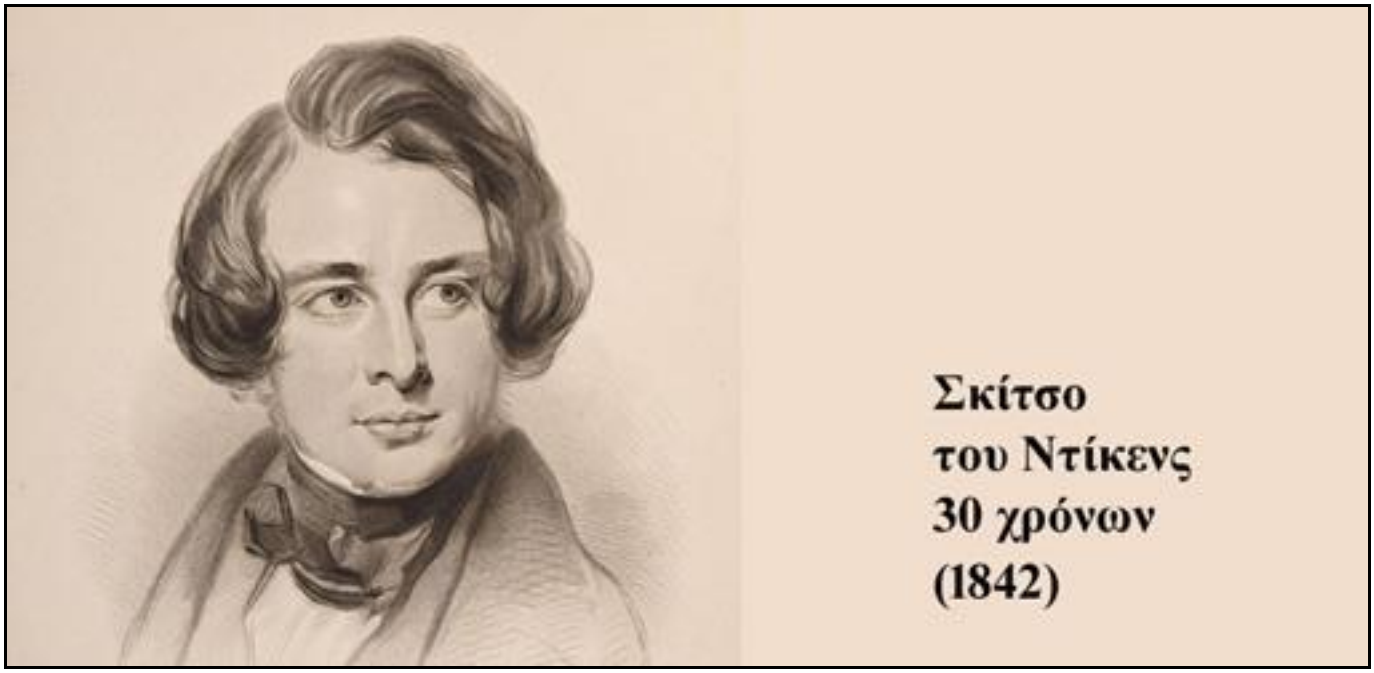

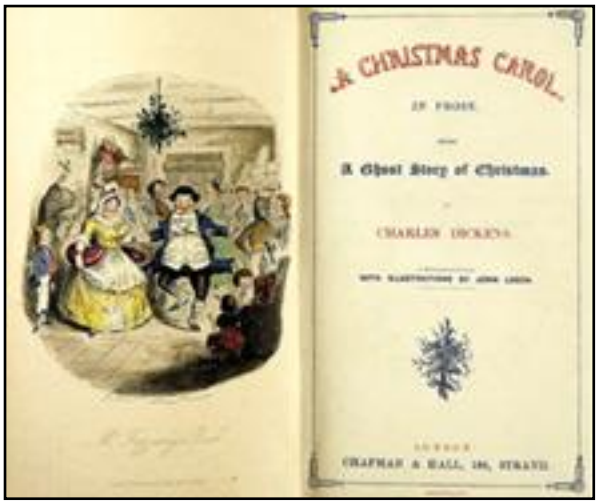

Γυρίζοντας από την Αμερική στην Αγγλία έγραψε το «Πνεύμα των Χριστουγέννων» - A Christmas Carol. Αναφέρεται στην ιδεολογική, ηθική και συναισθηματική μεταστροφή του παράξενου και τσιγκούνη Σκρουτζ μετά την υπερφυσική επίσκεψη που δέχτηκε από τον πεθαμένο συνεταίρο του και από τα φαντάσματα των Χριστουγέννων του Παρελθόντος, του Παρόντος και του Μέλλοντος.

Η Άντζελα Κουτς συνάντησε τον Ντίκενς το 1846 και του ζήτησε να στηρίξει τη δημιουργία ενός σπιτιού για τη λύτρωση γυναικών της εργατικής τάξης που είχαν κατρακυλήσει ηθικά. Ένα σπίτι που θα αντικαθιστούσε τα τιμωρητικά καθεστώτα των υπαρχόντων ιδρυμάτων με ένα μεταρρυθμιστικό περιβάλλον που θα ευνοούσε την εκπαίδευση και την επάρκεια στις οικιακές μικροδουλειές. Ο Ντίκενς ίδρυσε το σπίτι, με την ονομασία Urania Cottage, το οποίο διαχειριζόταν και επέβλεπε για δέκα χρόνια, θέτοντας τους κανόνες του σπιτιού, ελέγχοντας τους λογαριασμούς και εξετάζοντας τις τρόφιμες. Εκτιμάται ότι περίπου 100 γυναίκες πέρασαν με επιτυχία μεταξύ 1847 και 1859.

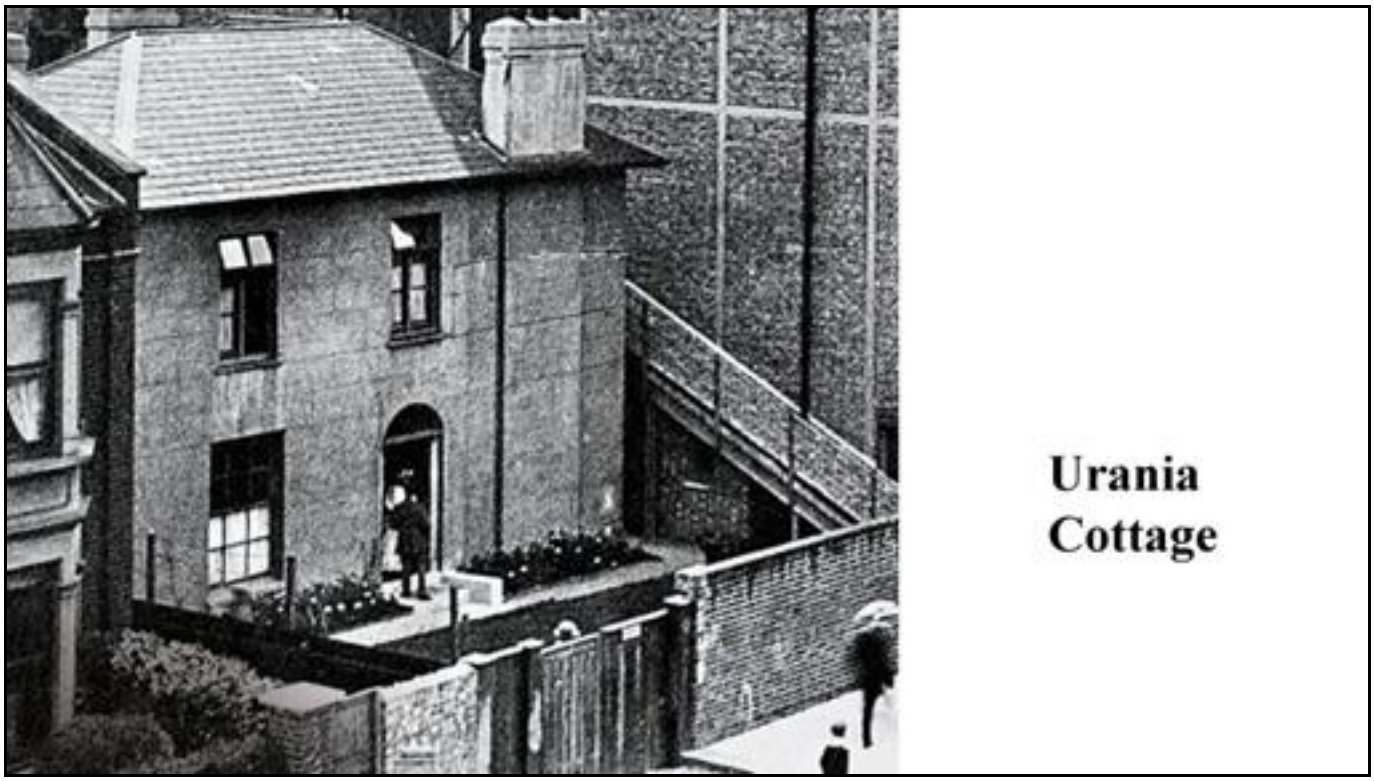

Ο Ντίκενς έκανε συχνά διακοπές στη Γαλλία που αγαπούσε. Σε μια ομιλία του, στα Γαλλικά, στο Παρίσι το 1846, ονόμασε τους Γάλλους «τους πρώτους ανθρώπους στο σύμπαν». Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του στο Παρίσι, ο Ντίκενς συναντήθηκε με τους Γάλλους διανοούμενους Αλέξανδρο Δουμά, Βίκτωρα Ουγκώ, Φρανσουά-Ρενέ ντε Σατωμπριάν και άλλους.

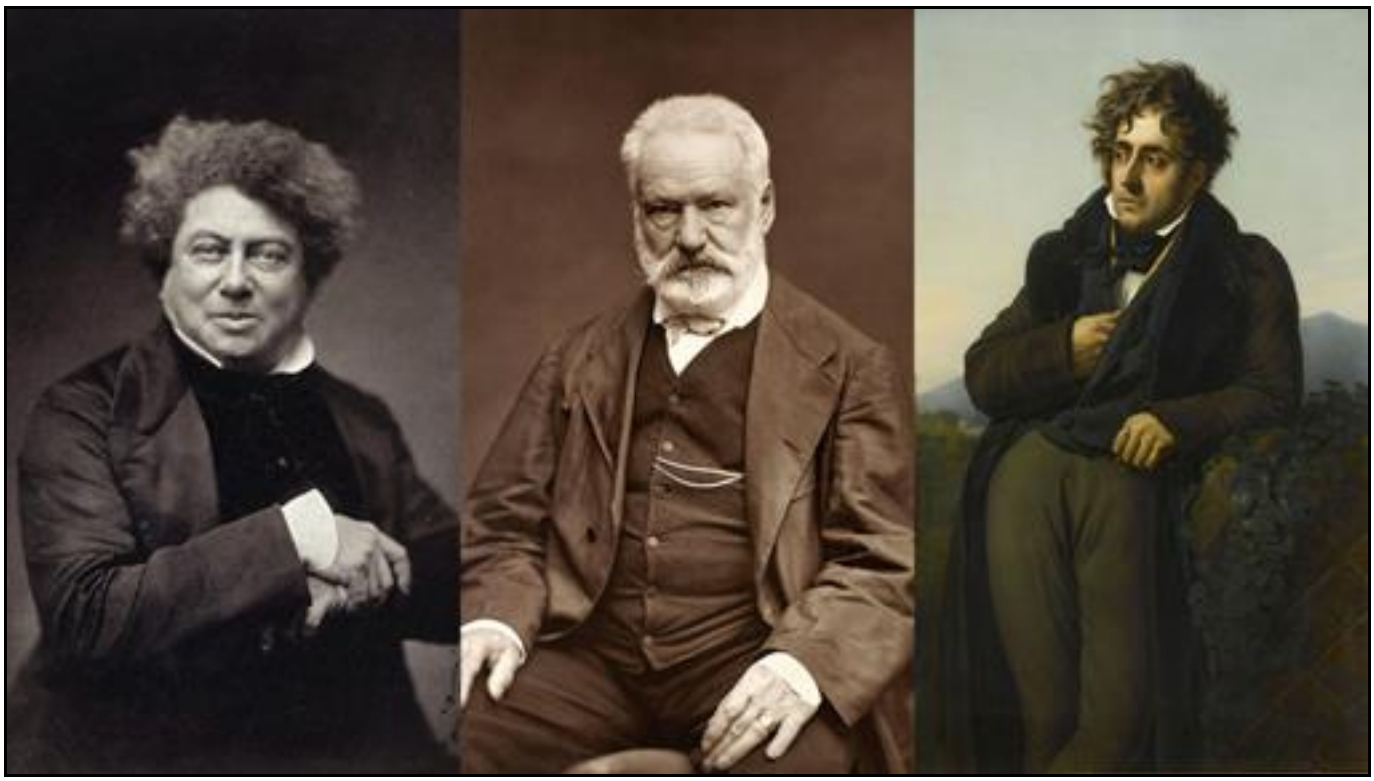

Το βιβλίο «Δαβίδ Κόπερφιλντ», που εκδόθηκε το 1850, είναι σχεδόν η αυτοβιογραφία του Ντίκενς. Στο έργο αυτό απαθανατίζει τον πατέρα του στο πρόσωπο του Μικόμπερ, και τον εαυτό του στο πρόσωπο του Δαβίδ.

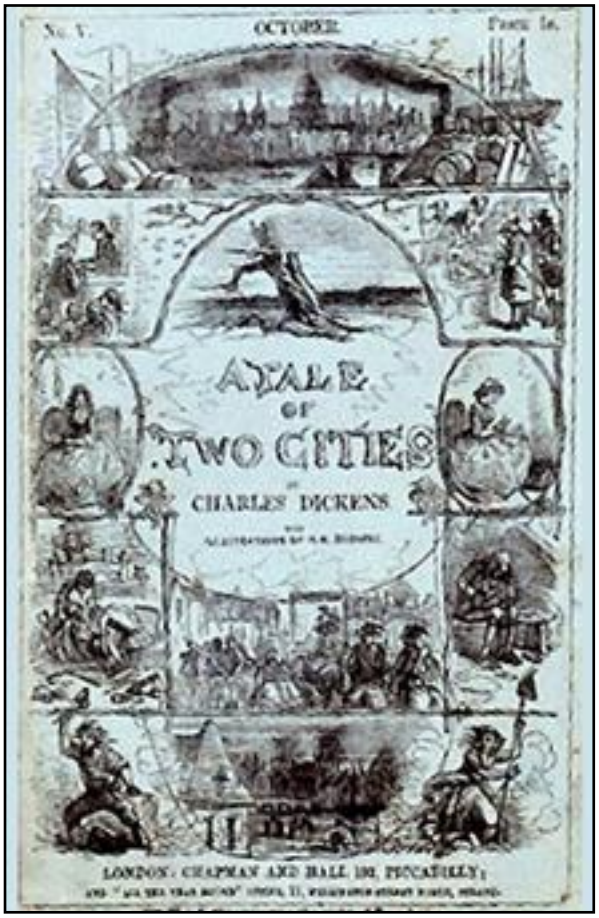

Το 1855, όταν ο καλός φίλος του Ντίκενς και φιλελεύθερος βουλευτής Όστιν Λάγιαρντ δημιούργησε μια Διοικητική Ένωση Μεταρρυθμίσεων για να απαιτήσει σημαντικές μεταρρυθμίσεις του Κοινοβουλίου, ο Ντίκενς προσχώρησε και πρόσφερε εθελοντικά πόρους για να υποστηρίξει τους στόχους του Λάγιαρντ. Με εξαίρεση τον Λόρδο Τζον Ράσελ, που ήταν ο μόνος κορυφαίος πολιτικός στον οποίο ο Ντίκενς πίστευε και στον οποίο αργότερα αφιέρωσε την «Ιστορία δύο πόλεων», ο Ντίκενς θεωρούσε ότι η πολιτική αριστοκρατία και η ανικανότητά της ήταν ο θάνατος της Αγγλίας. Όταν ο ίδιος και ο Λάγιαρντ κατηγορήθηκαν για συμμετοχή στην ταξική σύγκρουση, ο Ντίκενς απάντησε ότι οι τάξεις ήταν ήδη σε αντίθεση και ο αίτιος ήταν η αριστοκρατική τάξη.

Ο Ντίκενς σχολίαζε επίσης τις εξωτερικές υποθέσεις, δηλώνοντας την υποστήριξή του στον Γκαριμπάλντι και στον Ματσίνι, βοηθώντας στη συγκέντρωση κεφαλαίων για τις εκστρατείες τους και δηλώνοντας πως «μια ενωμένη Ιταλία θα έχει τεράστια σημασία για την ειρήνη του κόσμου και θα ήταν ένας βράχος στον δρόμο του Λουδοβίκου Ναπολέοντα». Έλεγε: «Νιώθω για την Ιταλία σαν να ήμουν γεννημένος Ιταλός».

Το 1856 το εισόδημά του από τα έργα του τού επέτρεψε να αγοράσει το Γκατς Χιλ Πλέις στο Κεντ. Όταν ήταν παιδί 9 χρόνων, ο Ντίκενς είχε περάσει από το σπίτι και ονειρευόταν να ζήσει σε αυτό. Η περιοχή ήταν επίσης η σκηνή μερικών από τα γεγονότα του Ερρίκου του τέταρτου του Σαίξπηρ και αυτή η λογοτεχνική σύνδεση τον ευχαριστούσε.

Το 1857 ο Ντίκενς προσέλαβε επαγγελματίες ηθοποιούς για το θεατρικό έργο του «Τα παγωμένα βάθη». Ο Ντίκενς ερωτεύτηκε μια από τις ηθοποιούς, την Έλεν Τέρναν, και αυτό το πάθος διήρκεσε το υπόλοιπο της ζωής του. Ο Ντίκενς ήταν 45 ετών και η Τέρναν 18 όταν πήρε την απόφαση να χωρίσει από τη σύζυγό του, Αικατερίνη, το 1858. Το διαζύγιο ήταν αδιανόητο για κάποιον τόσο διάσημο όσο εκείνος ήταν στη Βικτωριανή εποχή. Όταν η Αικατερίνη έφυγε πήρε μαζί της ένα παιδί, αφήνοντας τα άλλα παιδιά να μεγαλώσουν από την αδερφή της Τζωρτζίνα που επέλεξε να μείνει στο Γκατς Χιλ.

Το 1858 ο Ντίκενς στήριξε οικονομικά το νοσοκομείο για παιδιά Great Ormond Street σε μια μεγάλη κρίση. Το νοσοκομείο αυτό έχει εξελιχθεί σήμερα σε ένα από τα μεγαλύτερα στον κόσμο κέντρα εγχείρησης καρδιάς παιδιών.

Το 1861 εκδίδεται το τελευταίο ολοκληρωμένο μυθιστόρημα του Ντίκενς «Μεγάλες προσδοκίες». Μια σύγκρουση πλούτου και φτώχειας, αγάπης και απόρριψης και ο τελικός θρίαμβος του καλού επάνω στο κακό.

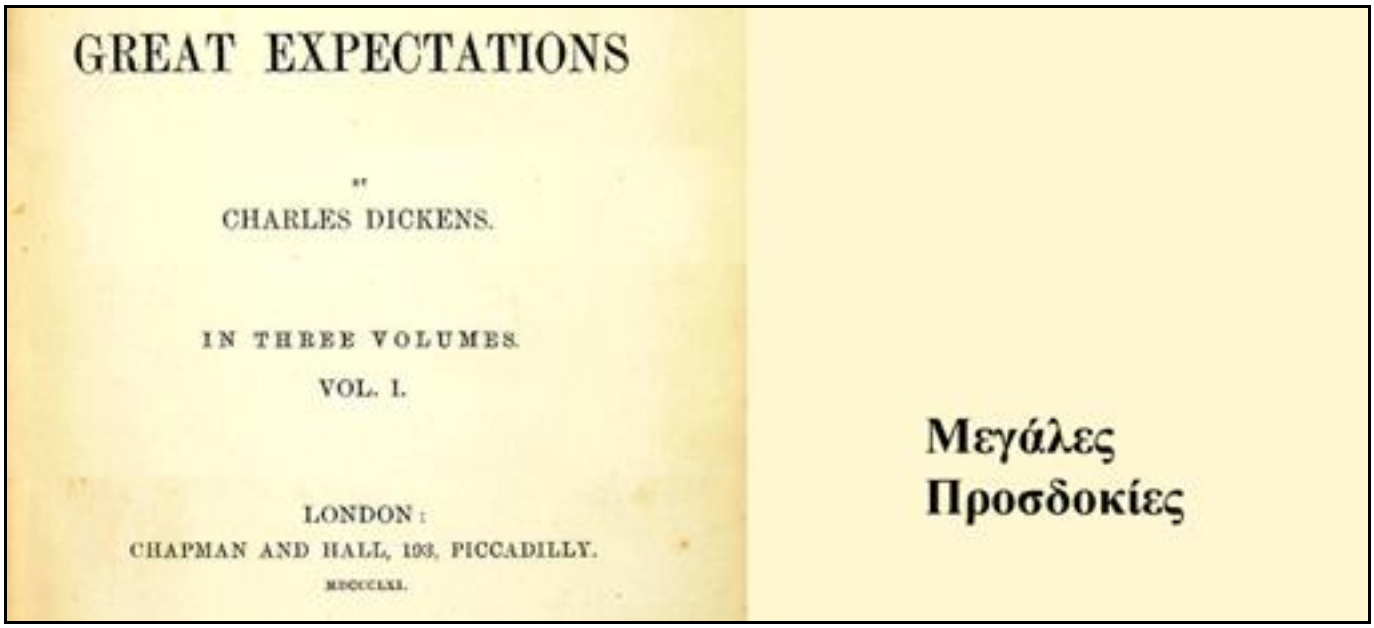
GREAT EXPECTATIONS

BY

CHARLES DICKENS.

IN THREE VOLUMES.

VOL. I.

LONDON:
CHAPMAN AND HALL, 193, PICCADILLY.
MDCCCLXI.

Μεγάλες Προσδοκίες

Στις 9 Ιουνίου 1865, ενώ επέστρεφε από το Παρίσι με την Έλεν Τέρναν, ο Ντίκενς έζησε το σιδηροδρομικό δυστύχημα του Στάπλχερστ. Οι επτά πρώτες άμαξες του τρένου βγήκαν από μια γέφυρα από χυτοσίδηρο που ήταν υπό επισκευή. Η μόνη άμαξα πρώτης κατηγορίας που έμεινε στις γραμμές ήταν αυτή με την οποία ταξίδευε ο Ντίκενς. Πριν φτάσουν οι διασώστες, ο Ντίκενς φρόντισε και παρηγόρησε τους τραυματίες με μια φιάλη κονιάκ και ένα καπέλο που το γέμιζε με νερό και έσωσε μερικές ζωές.

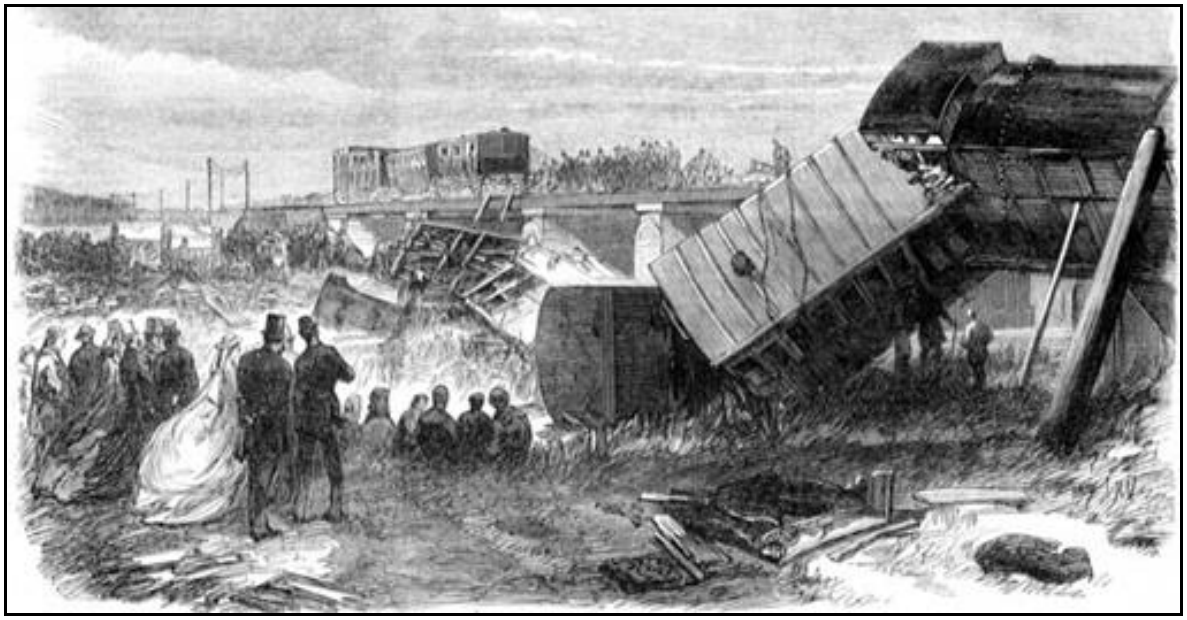

Το 1867 μια πολύ δελεαστική προσφορά από την Αμερική τον έκανε να διασχίσει πάλι τον Ατλαντικό. Οι Αμερικανοί τον υποδέχθηκαν με ενθουσιασμό. Ξέχασαν τα όσα είχε γράψει κάποτε γι' αυτούς, αλλά κι αυτός αναίρεσε εκείνα τα λόγια του, βλέποντας τις αλλαγές μετά τον Αμερικανικό εμφύλιο πόλεμο. Σε ένα συμπόσιο που έκανε προς τιμήν του το Τυπογραφείο Ντελμόνικο της Νέας Υόρκης έκανε μια έκκληση για τη φιλία των δύο αγγλόφωνων λαών.

Το 1868 ο Ντίκενς επέστρεψε στην Αγγλία και δύο χρόνια αργότερα, το 1870, πέθανε στο Ρότσεστερ. Η σορός του τάφηκε στο Αββαείο του Γουεστμίνστερ.

ΧΕΡΜΑΝ ΜΕΛΒΙΛ

Ο Χέρμαν Μέλβιλ (1819 ως 1891) ήταν Αμερικανός συγγραφέας, περισσότερο γνωστός για το κλασικό του έργο «Μόμπι Ντικ» που το εμπνεύστηκε καθώς πέρασε και αρκετό διάστημα σε φαλαινοθηρικό.

Ο Χέρμαν Μέλβιλ γεννήθηκε στη Νέα Υόρκη την 1η Αυγούστου 1819. Γονείς του ήταν ο Άλαν Μέλβιλ και η Μαρία. Ο Χέρμαν ήταν το τρίτο από τα οκτώ παιδιά της οικογένειας με σκωτσέζικη και ολλανδική καταγωγή. Μέρος μιας εδραιωμένης οικογένειας της Βοστώνης, ο Άλαν Μέλβιλ πέρασε πολύ χρόνο εκτός Νέας Υόρκης και στην Ευρώπη ως έμπορος και εισαγωγέας γαλλικών ξηρών προϊόντων. Και οι δύο παππούδες του Χέρμαν Μέλβιλ ήταν ήρωες του Αμερικανικού Πολέμου για την Ανεξαρτησία και ο Χέρμαν αισθανόταν ικανοποίηση από τη «διπλή επαναστατική του καταγωγή».

Ο Χέρμαν Μέλβιλ πήγε σχολείο στην ηλικία των 5 χρόνων. Όταν ήταν 7 χρόνων κόλλησε οστρακιά, αλλά κατάφερε να την ξεπεράσει. Το 1832 όταν έγινε 12 χρόνων ο πατέρας του χρεωκόπησε και πέθανε και η οικογένεια βρέθηκε σε μεγάλη οικονομική αδυναμία. Έτσι ο Χέρμαν έγινε υπάλληλος σ' ένα κατάστημα. Το 1835 ενώ ακόμα δούλευε υπάλληλος, γράφηκε στην Ακαδημία του Όλμπανι. Και στην οικονομική κρίση του 1837 κατάφερε να διοριστεί δάσκαλος σε ένα σχολείο της Μασαχουσέτης.

Το σπίτι που έμεινε ο Μέλβιλ από το 1838 ως το 1847

Το 1839 μετά την απόλυσή του από το σχολείο πήγε ως απλός ναύτης σε ένα εμπορικό πλοίο. Γυρίζοντας από το πρώτο ταξίδι του, το 1840, εντάχθηκε στο προσωπικό του φαλαινοθηρικού «Ακούσνε».

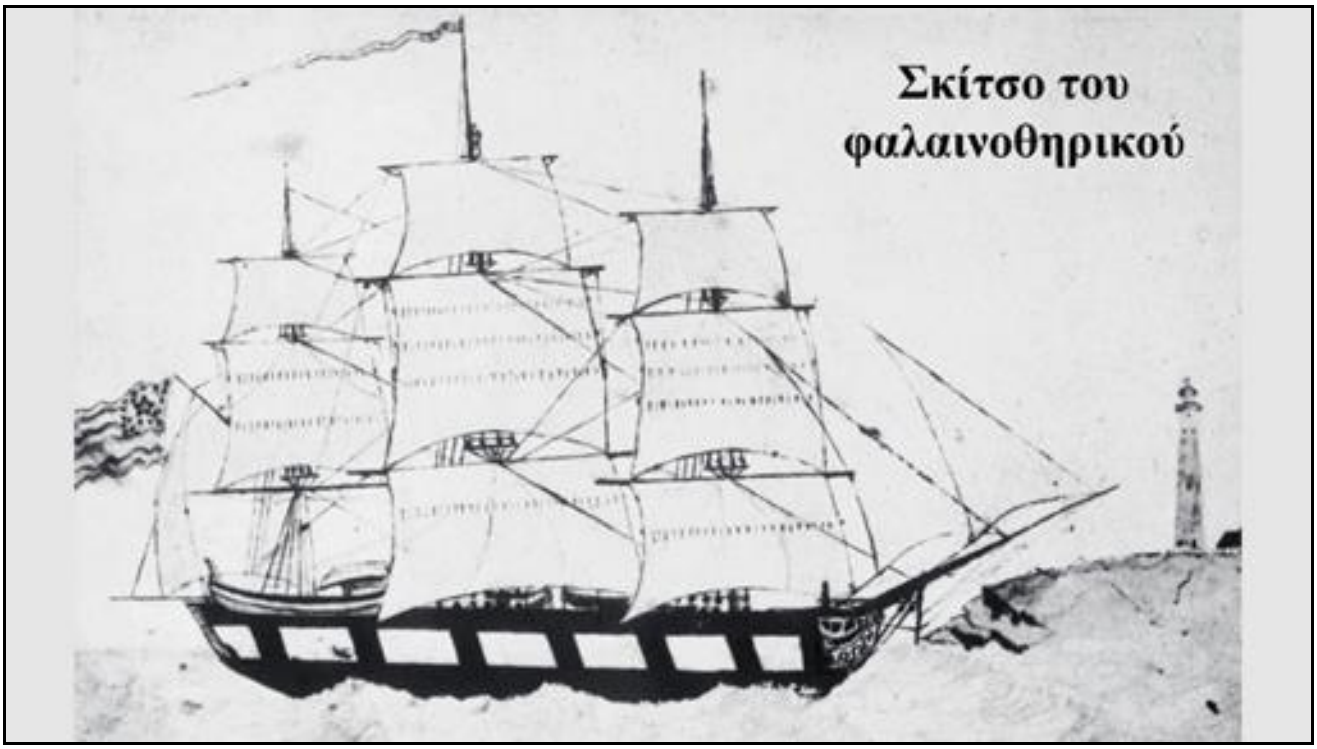

Σκίτσο του φαλαινοθηρικού

Τον Ιούλιο του 1842, κι αφού έμεινε 18 μήνες στο "Ακούσνε", ο Μέλβιλ πήδησε ένα πρωί από το καράβι (μαζί με έναν συνάδελφό του ναυτικό) ενώ το πλοίο ήταν αγκυροβολημένο στις νήσους Μαρκέζας του Νότιου Ειρηνικού Ωκεανού. Η σκληρή ζωή πάνω στο φαλαινοθηρικό και η επιθυμία του να εξερευνήσει τα νησιά, ήταν ίσως οι αιτίες που τον έσπρωξαν σ' αυτή τη φυγή. Για κάποιο διάστημα έζησε μαζί με τους ιθαγενείς Τύπη που, όπως είπε αργότερα ο ίδιος, ήταν κανίβαλοι. Δεν είναι ξεκαθαρισμένο αν ο Μέλβιλ υπήρξε φιλοξενούμενός τους ή αιχμάλωτός τους. Η ιστορία της παραμονής του στις Μαρκέζας, περιγράφεται στο βιβλίο του "Τύπη", το οποίο ολοκλήρωσε το 1845 αλλά συνάντησε πολλές δυσκολίες για τη δημοσίευσή του

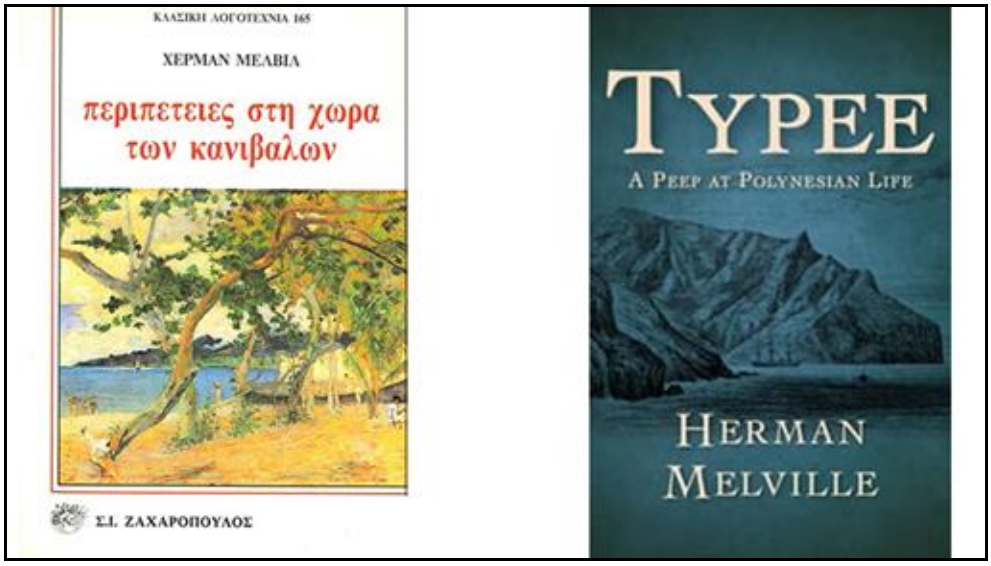

Περί τα μέσα Αυγούστου, ο Μέλβιλ έφυγε από το νησί με το αυστραλιανό φαλαινοθηρικό «Λούσι Αν», με προορισμό την Ταϊτή, όπου συμμετείχε σε μια ανταρσία και φυλακίστηκε για λίγο. Τον Οκτώβριο αυτός και ο σύντροφός του δραπέτευσαν από την Ταϊτή. Ο Μέλβιλ βασίστηκε σε αυτές τις εμπειρίες για το βιβλίο «Όμοο», τη συνέχεια του «Τύπη». Τον Νοέμβριο, συμφώνησε να είναι ναυτικός σε ένα φαλαινοθηρικό για μια εξάμηνη δραστηριότητα και απολύθηκε στα νησιά της Χαβάης τον Μάιο του 1843.

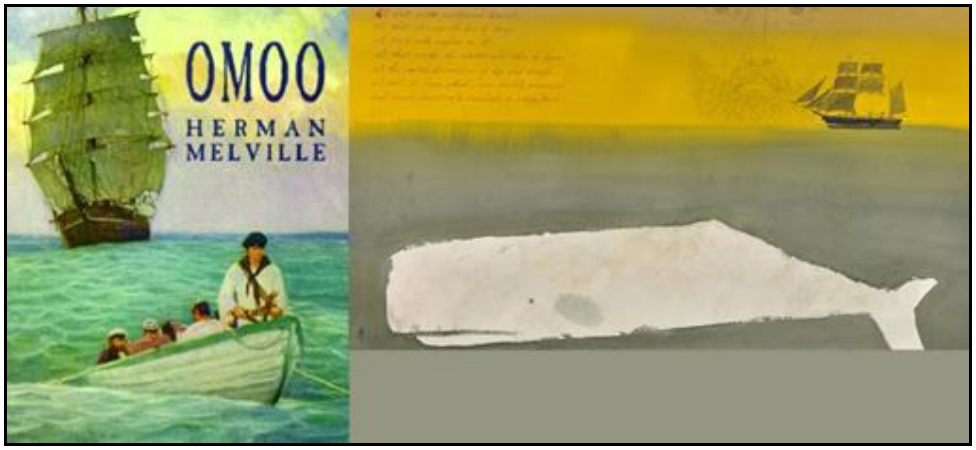

Στη Χαβάη έπιασε δουλειά σ’ ένα γραφείο και σ’ ένα βιβλιοπωλείο. Σύντομα όμως έφτασε στη Χονολουλού το παλιό του πλοίο, το "Ακούσνε", που έψαχνε για λιποτάκτες. Φοβούμενος μήπως τον βρουν και τον ξαναπάρουν στο φαλαινοθηρικό, ο Μέλβιλ έσπευσε να μπει σε ένα αμερικάνικο πολεμικό πλοίο ως απλός ναύτης. Δεκατέσσερις μήνες αργότερα έφτασε στο λιμάνι της Βοστώνης. Τις εμπειρίες του στο πολεμικό πλοίο έγραψε στο βιβλίο του «Γουάιτ-Τζάκετ - Ο ασπροφόρης».

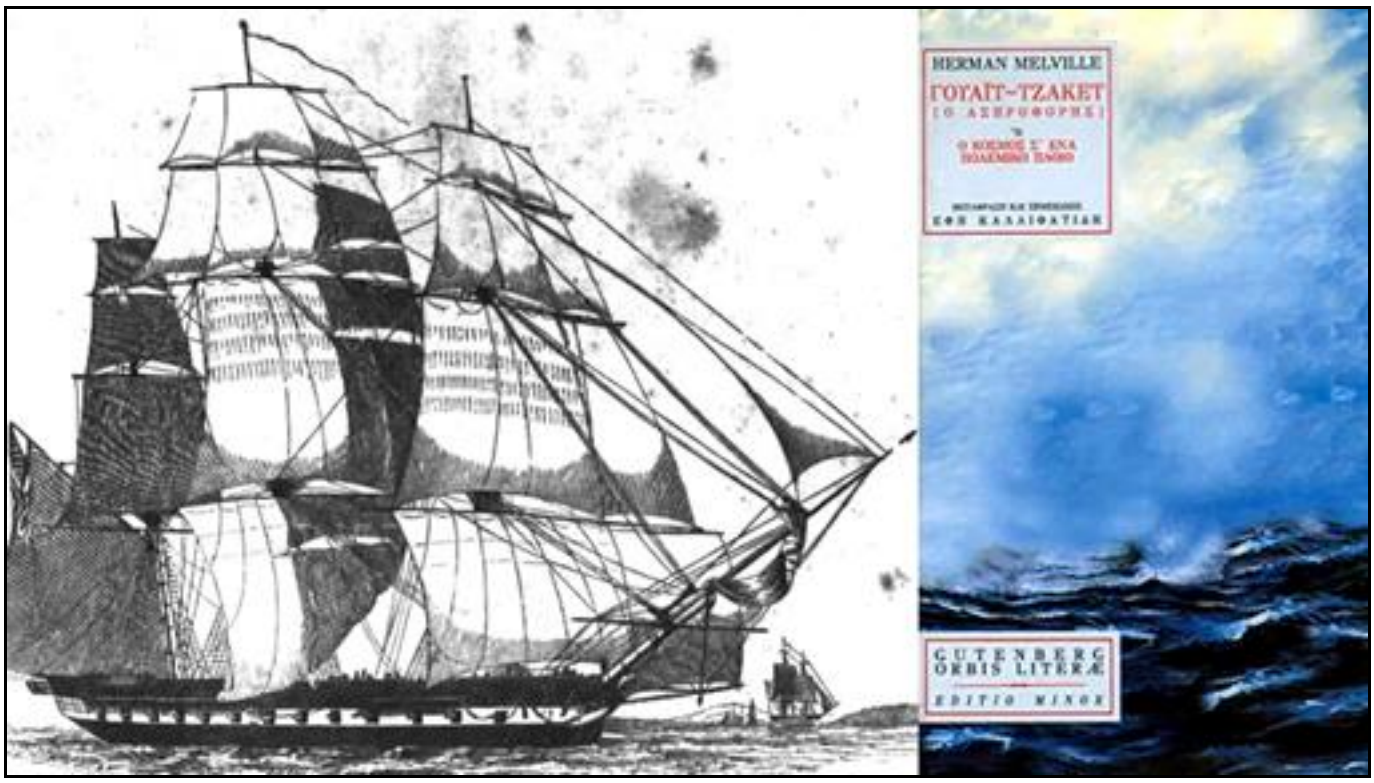

Γυρίζοντας στις Ηνωμένες Πολιτείες άρχισε να ασχολείται σοβαρά με το γράψιμο. Μετά την έκδοση των βιβλίων του "Τύπη" και "Όμοο" είχε γίνει διάσημος ως ο άνθρωπος που γλύτωσε από τους ανθρωποφάγους. Τα επόμενα έργα του ήταν το "Μαρντί" και η "Κόκκινη Φλόγα".

Τον Αύγουστο του 1847 ο Μέλβιλ παντρεύτηκε την Ελίζαμπεθ Σω, κόρη του Λέμιουελ Σω, προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Μασαχουσέτης και φίλου του πατέρα του από το κολλέγιο. Απέκτησαν μαζί 4 παιδιά: δυο αγόρια και δυο κορίτσια.

Αγόρασαν και ένα αγροτόσπιτο στο Πίτσφιλντ της Μασαχουσέτης. Εκεί γνώρισε και συνδέθηκε στενά με τον διάσημο συγγραφέα Ναθάνιελ Χόθορν. Σ’ αυτόν αφιέρωσε ο Μέλβιλ το βιβλίο του «Μόμπι Ντικ», το οποίο εκδόθηκε το 1851.

Ακολούθησαν και άλλα έργα του όπως ο "Μπενίτο Σερένο" και ο "Μπίλι Μπαντ". Αλλά η φήμη του σαν συγγραφέα ξέπεσε εκείνα τα χρόνια. Το 1866 αναγκάστηκε να γίνει τελωνειακός στη Νέα Υόρκη για να ζήσει. Έμεινε σ' αυτή τη θέση 19 χρόνια.

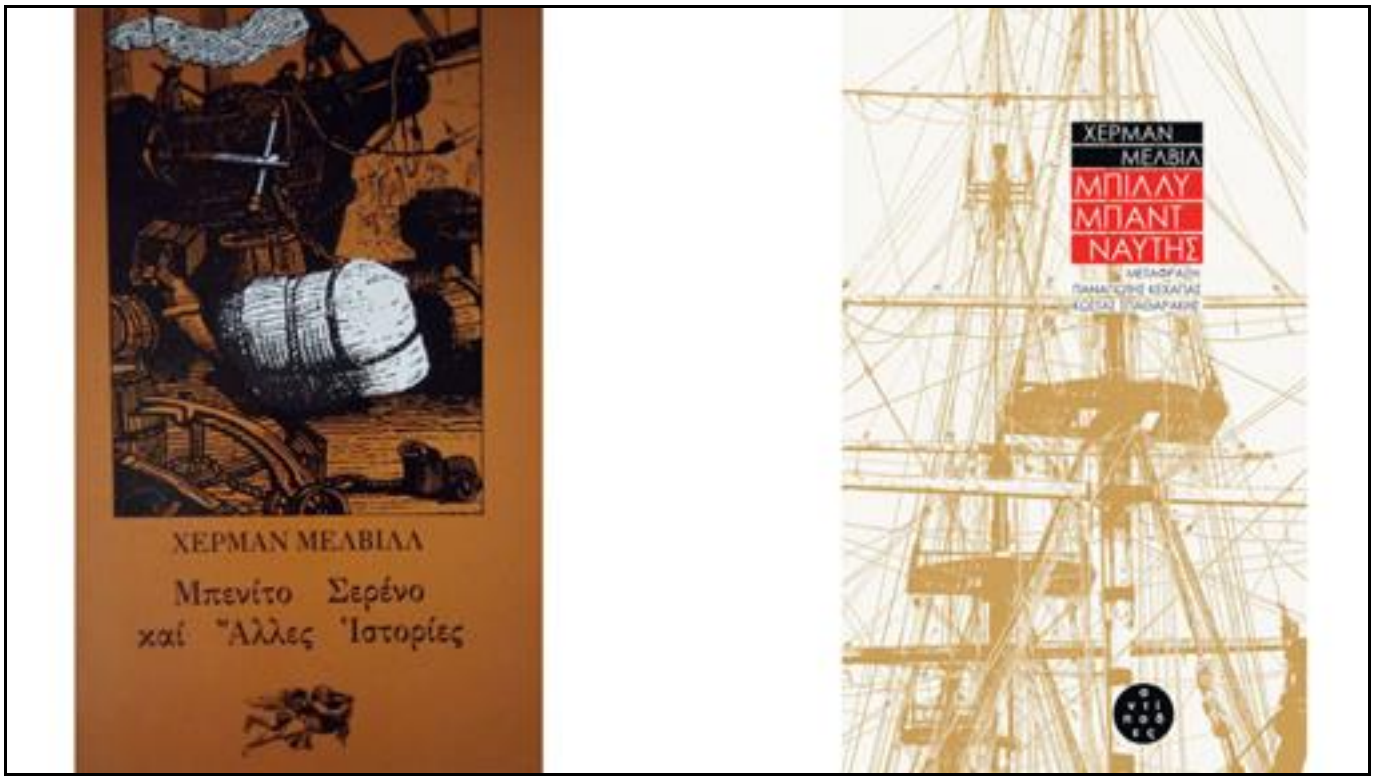

Ο Χέρμαν Μέλβιλ πέθανε στις 28 Σεπτεμβρίου 1891, σε ηλικία 72 χρόνων στη Νέα Υόρκη από καρδιακή προσβολή. Τα βιβλία του είχαν σχεδόν ξεχαστεί απ' όλους. Μόνο αργότερα, το 1920, ανανεώθηκε το ενδιαφέρον το κοινού για τα έργα του Μέλβιλ. Σήμερα αναγνωρίζεται ως ένας από τους πιο διάσημους Αμερικανούς συγγραφείς και το βιβλίο του "Μόμπι Ντικ" θεωρείται ένα από τα καλύτερα έργα του κόσμου.

ΙΟΥΛΙΟΣ ΒΕΡΝ

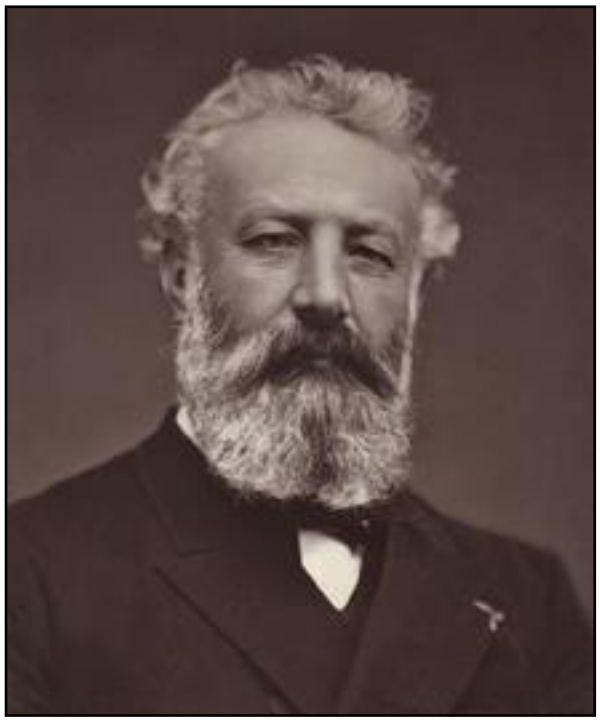

Ο Ιούλιος Βερν (1828 ως 1905) ήταν Γάλλος μυθιστοριογράφος, ποιητής και θεατρικός συγγραφέας, ιδιαίτερα γνωστός για τα περιπετειώδη μυθιστορήματά του και τη βαθιά επιρροή του στο λογοτεχνικό είδος της επιστημονικής φαντασίας. Είναι περισσότερο γνωστός από τα μυθιστορήματά του «Ταξίδι στο Κέντρο της Γης», «20.000 λεύγες κάτω από τη θάλασσα» και «Ο γύρος του κόσμου σε 80 μέρες».

Ο Ιούλιος Βερν γεννήθηκε στις 8 Φεβρουαρίου 1828 στη Νάντη. Ήταν το μεγαλύτερο από τα πέντε παιδιά του Πέτρου Βερν, δικηγόρου, και της συζύγου του Σοφίας. Είχε έναν αδελφό και τρεις αδελφές. Το 1834, σε ηλικία έξι ετών, ο Βερν πήγε σε ένα οικοτροφείο. Η δασκάλα του ήταν χήρα ενός ναυτικού καπετάνιου που είχε εξαφανιστεί περίπου 30 χρόνια πριν. Η δασκάλα έλεγε συχνά στους μαθητές ότι ο σύζυγός της ήταν ναυαγός και ότι τελικά θα επέστρεφε σαν τον Ροβινσόνα Κρούσο από τον παράδεισο του ερημικού νησιού του. Το θέμα του Ροβινσόνα θα έμενε στο μυαλό του Βερν σε όλη του τη ζωή και θα εμφανιζόταν σε πολλά μυθιστορήματά του.

THE
LIFE
AND
STRANGE SURPRIZING
ADVENTURES
OF
ROBINSON CRUSOE,
Of YORK, MARINER:
Who lived Eight and Tweney Years, all alone in an un-inhabited Island on the Coast of AMERICA, near the Mouth of the Great River of OROONOQUE;
Having been cast on Shore by Shipwreck, wherein all the Men perished but himself.
WITH
An Account how he was at last as strangely deliver'd by PYRATES.
Written by Himself.
LONDON:
Printed for W. TAYLOR at the Ship in Pater-Noster Row. MDCCXIX.

Στη συνέχεια πέρασε από δύο καθολικά σχολεία, όπου γρήγορα διακρίθηκε στην απομνημόνευση της γεωγραφίας, στα ελληνικά, στα λατινικά και στο τραγούδι. Το 1844 πήγε στο Βασιλικό Λύκειο της Νάντης, στο οποίο και παρακολούθησε μέχρι το 1846 επιπλέον μαθήματα για ρητορική και φιλοσοφία. Στην εφηβεία του έγραψε και ένα ημιτελές έργο που περιγράφει τα μαθήματα στα καθολικά σχολεία με πολύ υποτιμητικούς όρους. Ήδη από το 1847, σε ηλικία 19 χρόνων, ο Βερν σκεφτόταν σοβαρά να γράψει μεγάλα έργα στο στυλ του Βίκτωρα Ουγκώ.

Με πιέσεις του πατέρα του πήγε στο Παρίσι για να σπουδάσει Νομική την περίοδο της Γαλλικής επανάστασης του 1848. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, οι επιστολές του Βερν προς τους γονείς του επικεντρώθηκαν κυρίως στα έξοδα και σε μια ξαφνική σειρά από βίαιες κράμπες στο στομάχι, η πρώτη από τις πολλές που θα υπέφερε κατά τη διάρκεια της ζωής του. Ένα άλλο πρόβλημα υγείας εμφανίστηκε το 1851 όταν ο Βερν υπέστη την πρώτη από τις τέσσερις κρίσεις παράλυσης του προσώπου. Αυτές οι κρίσεις οφείλονταν σε φλεγμονή στο μέσο αυτί. Παρόλα αυτά και μολονότι ταυτόχρονα έγραφε διηγήματα, το 1851 τελείωσε τη Νομική και πήρε το δίπλωμά του.

Το 1851, ο Βερν συναντήθηκε με τον αρχισυντάκτη του περιοδικού «Μουσείο των οικογενειών» που έψαχνε άρθρα για τη γεωγραφία, την ιστορία, την επιστήμη και την τεχνολογία και ήθελε να βεβαιωθεί ότι το εκπαιδευτικό στοιχείο θα είναι προσβάσιμο σε μεγάλο λαϊκό κοινό χρησιμοποιώντας ένα απλό στυλ πεζογραφίας ή μια ελκυστική φανταστική ιστορία. Ο Βερν ήταν ο κατάλληλος γι' αυτή τη δουλειά. Ο Βερν του

πρόσφερε αρχικά μια σύντομη ιστορική περιπέτεια, «Τα πρώτα καράβια του Μεξικανικού Ναυτικού» Το περιοδικό τη δημοσίευσε τον Ιούλιο του 1851 και τον Αύγουστο δημοσίευσε ένα δεύτερο διήγημα του Βερν, «Ένα ταξίδι με Αερόστατο». Οι ταξιδιωτικές ιστορίες που έγραψε για το περιοδικό αποκάλυψαν το πραγματικό του ταλέντο: να περιγράφει με απολαυστικό τρόπο εξωφρενικές περιπέτειες και ταξίδια, δίνοντας έξυπνα επιστημονικά και γεωγραφικά στοιχεία που έδιναν έναν αέρα αληθοφάνειας.

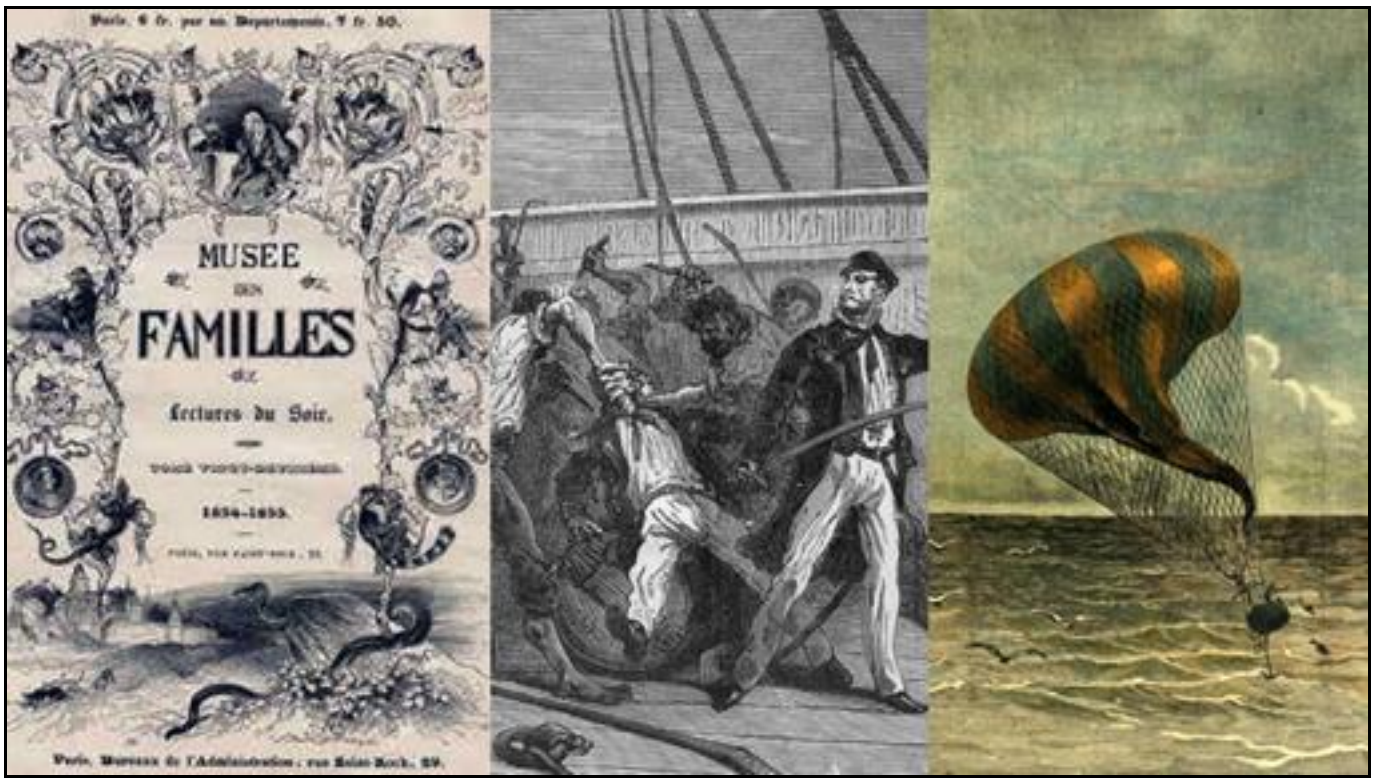

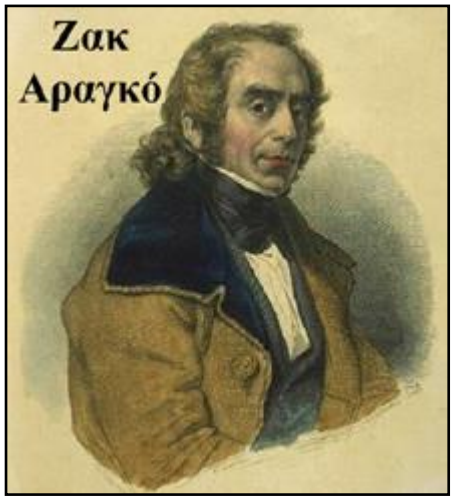

Παρά τις πιέσεις του πατέρα του να εξασκήσει το επάγγελμα του δικηγόρου συνέχισε να γράφει διηγήματα. Περνούσε πολύ χρόνο στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Γαλλίας, διεξάγοντας έρευνα για τις ιστορίες του και τροφοδοτώντας το πάθος του για την επιστήμη και τις πρόσφατες ανακαλύψεις, ειδικά στη γεωγραφία. Ήταν σε αυτή την περίοδο που ο Βερν γνώρισε τον επιφανή γεωγράφο και εξερευνητή Ζακ Αραγκό, ο οποίος συνέχισε να ταξιδεύει πολύ παρά την τύφλωσή του (είχε χάσει εντελώς την όρασή του το 1837). Οι δύο άντρες έγιναν φίλοι και οι πρωτοποριακές και πνευματώδεις αφηγήσεις του Αραγκό για τα ταξίδια του οδήγησαν τον Βερν σε ένα νέο αναπτυσσόμενο είδος λογοτεχνίας: αυτό της ταξιδιωτικής γραφής.

Ο Βερν συνέχισε να γράφει διηγήματα που δημοσιεύονταν σε συνέχειες στο περιοδικό, όπως το «Μάρτιν Παζ», μια νουβέλα που διαδραματιζόταν στη Λίμα του Περού, «Ο Μάστερ Ζαχάριους», για έναν κατασκευαστή ρολογιών, και «Ένας χειμώνας μέσα στον πάγο».

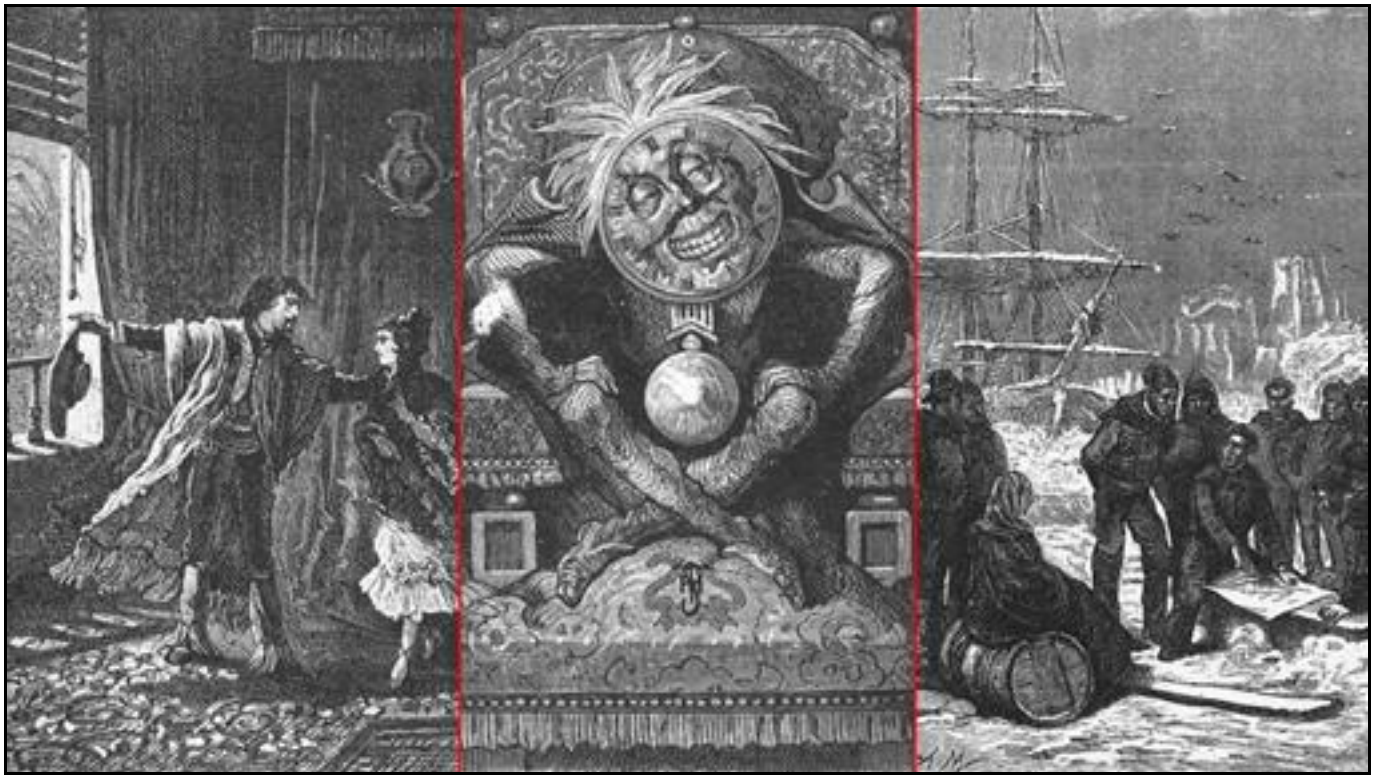

Τον Μάιο του 1856, ο Βερν ταξίδεψε στην Αμιέν για να γίνει κουμπάρος στον γάμο ενός φίλου του. Εκεί γνώρισε την Ονορίν Μορέλ, χήρα 26 ετών με δύο μικρά παιδιά. Ελπίζοντας να βρει μια κάπως ασφαλή πηγή εισοδήματος, ώστε να ζητήσει σε γάμο την Ονορίν, δέχτηκε την πρόταση του αδελφού της να εργαστεί για έναν χρηματιστή. Ο πατέρας του Βερν ήταν αρχικά αντίθετος, αλλά τελικά έδωσε την έγκρισή του. Με την οικονομική του κατάσταση τελικά να φαίνεται ελπιδοφόρα, το ζευγάρι παντρεύτηκε τον Ιανουάριο του 1857. Τον Αύγουστο του 1861 γεννήθηκε ο μοναδικός γιος του.

Το 1862, κι αφού συνάντησε μεγάλες δυσκολίες να βρει εκδότη για το έργο του, ο Ιούλιος Βερν γνώρισε τον Πιέρ-Ζυλ Ετζέλ, έναν από τους πιο σημαντικούς Γάλλους εκδότες του 19ου αιώνα, ο οποίος εξέδωσε έργα του Μπαλζάκ, του Βίκτωρα Ουγκώ, της Γεωργίας Σάνδη και άλλων. Ο Ετζέλ διάβασε μια ιστορία του Βερν σχετικά με την εξερεύνηση της Αφρικής με αερόστατο, η οποία είχε απορριφθεί από άλλους εκδότες επειδή θεωρήθηκε «υπερβολικά επιστημονική». Όμως ο Ετζέλ αποφάσισε να δώσει την ευκαιρία στον νέο συγγραφέα. Με τη βοήθεια του Ετζέλ, ο Βερν ξαναέγραψε την ιστορία, η οποία και κυκλοφόρησε το 1863 σε βιβλίο με τίτλο «Πέντε εβδομάδες με αερόστατο». Το βιβλίο σημείωσε μεγάλη επιτυχία και ο Ετζέλ έγινε ο μοναδικός εκδότης του Ιούλιου Βερν.

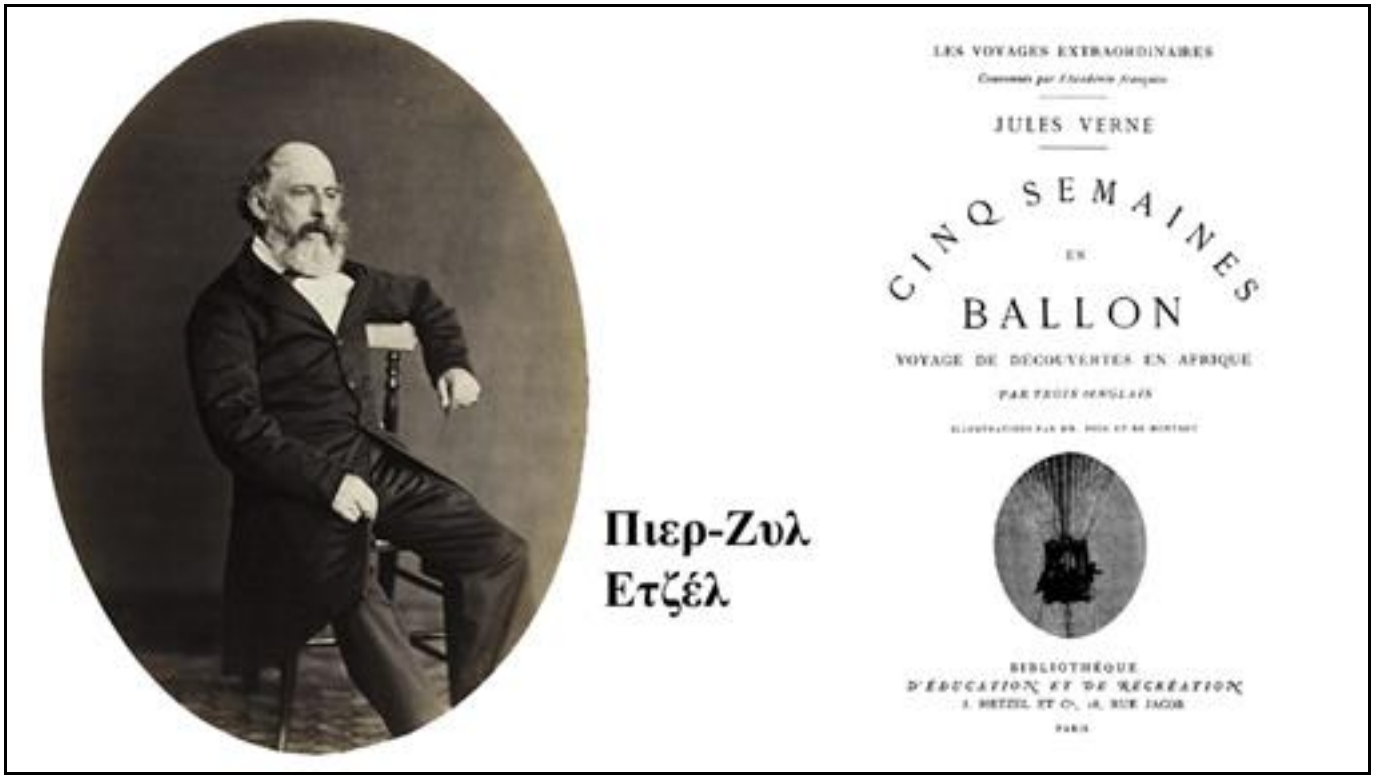

Μετά την επιτυχία του «Πέντε εβδομάδες με αερόστατο» ο Βερν έγινε γνωστός ως συγγραφέας και μπορούσε πλέον να συντηρείται μόνο με τη συγγραφή. Τα επόμενα χρόνια έγραψε πολλά μυθιστορήματα που συνήθως δημοσιεύονταν σε συνέχειες στο 15νθήμερο περιοδικό του Ετζέλ «Περιοδικό για την Εκπαίδευση και την Ψυχαγωγία» πριν εκδοθούν ως βιβλία. Ο Βερν και ο Ετζέλ αποτέλεσαν ένα εξαιρετικό δίδυμο συγγραφέα-εκδότη μέχρι τον θάνατο του Ετζέλ το 1886. Ακολουθώντας τις συμβουλές του Ετζέλ, ο Ιούλιος Βερν πρόσθετε κωμικές πινελιές στα μυθιστορήματά του, άλλαζε τις δυσάρεστες καταλήξεις των έργων του σε ευχάριστες και περνούσε ήπια διάφορα πολιτικά μηνύματα.

Το 1863 ο Ιούλιος Βερν έγραψε ένα μυθιστόρημα με τίτλο «Το Παρίσι στον 20ό αιώνα», όπου ένας νεαρός άνδρας ζει το 1960 σ' έναν κόσμο με γυάλινους ουρανοξύστες, τρένα υψηλής ταχύτητας, αυτοκίνητα που κινούνται με φυσικό αέριο σε ασφαλτοστρωμένους

δρόμους, ηλεκτρικά φώτα που φωτίζουν ολόκληρες πόλεις τη νύχτα, αριθμομηχανές, ανελκυστήρες, χρήση αιολικής ενέργειας, ένα παγκόσμιο δίκτυο επικοινωνιών, καθώς και όπλα τόσο καταστροφικά που κάνουν τον πόλεμο αδιανόητο, αλλά δεν μπορεί να βρει την ευτυχία και καταλήγει σ' ένα τραγικό τέλος. Ο Ετζέλ σκέφτηκε ότι η απαισιοδοξία του μυθιστορήματος θα έβλαπτε την ακμάζουσα καριέρα του Βερν και πρότεινε να περιμένει 20 χρόνια για να το δημοσιεύσει. Ο Βερν έβαλε το χειρόγραφο σ' ένα ασφαλές σημείο, όπου ανακαλύφθηκε το 1989. Δημοσιεύθηκε το 1994. Την ίδια εποχή δημοσιεύθηκαν για πρώτη φορά και πολλά άλλα μυθιστορήματα και διηγήματα του Βερν.

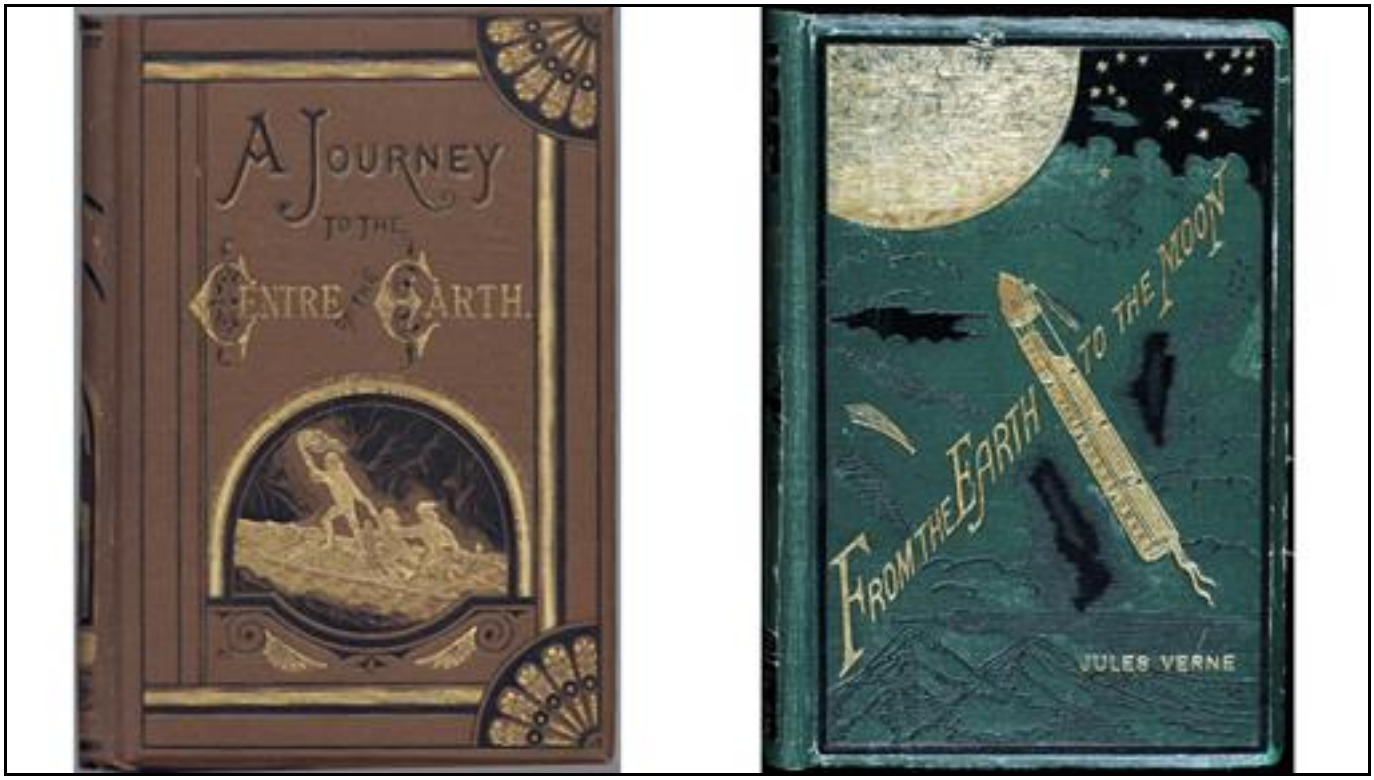

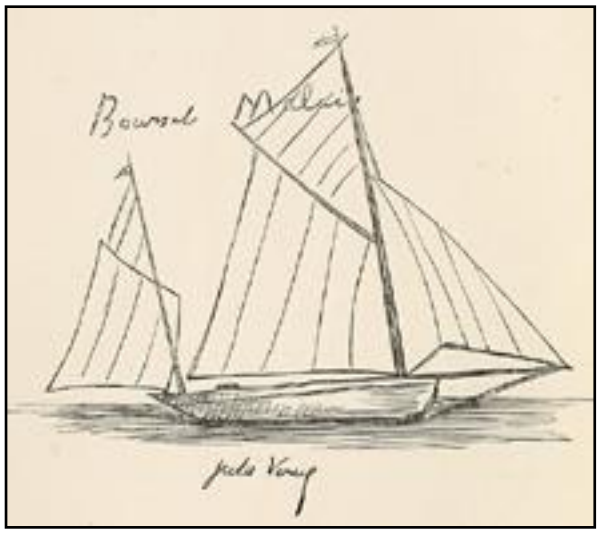

Το 1867 ο Βερν αγόρασε ένα μικρό σκάφος, το Saint-Michel, το οποίο αντικατέστησε διαδοχικά με το Saint-Michel II και το Saint-Michel III καθώς βελτιώθηκε η οικονομική του κατάσταση. Με το πλοίο Saint-Michel III, έκανε τον περίπλου της Ευρώπης. Στη φωτογραφία σκίτσο του Βερν για το πρώτο του σκάφος.

Το 1869 εκδόθηκε το βιβλίο του «20.000 λεύγες κάτω από τη θάλασσα». Με την επέμβαση του Ετζέλ έγινε μια αλλαγή σχετική με τον πλοίαρχο Νέμο. Για να μην προσβάλει τον στρατιωτικό σύμμαχο της Γαλλίας εκείνη την εποχή, τη Ρωσική Αυτοκρατορία, η καταγωγή και το παρελθόν του πλοιάρχου Νέμο άλλαξαν σημαντικά. Αρχικά ήταν Πολωνός πρόσφυγας, που ήθελε να εκδικηθεί για τη διαίρεση της πατρίδας του και τον θάνατο της οικογένειάς του κατά την Εξέγερση του Ιανουαρίου και τελικά έγινε Ινδός πρίγκιπας που αγωνίζεται κάτω από τη θάλασσα εναντίον της Βρετανικής Αυτοκρατορίας μετά την Ινδική Εξέγερση του 1857.

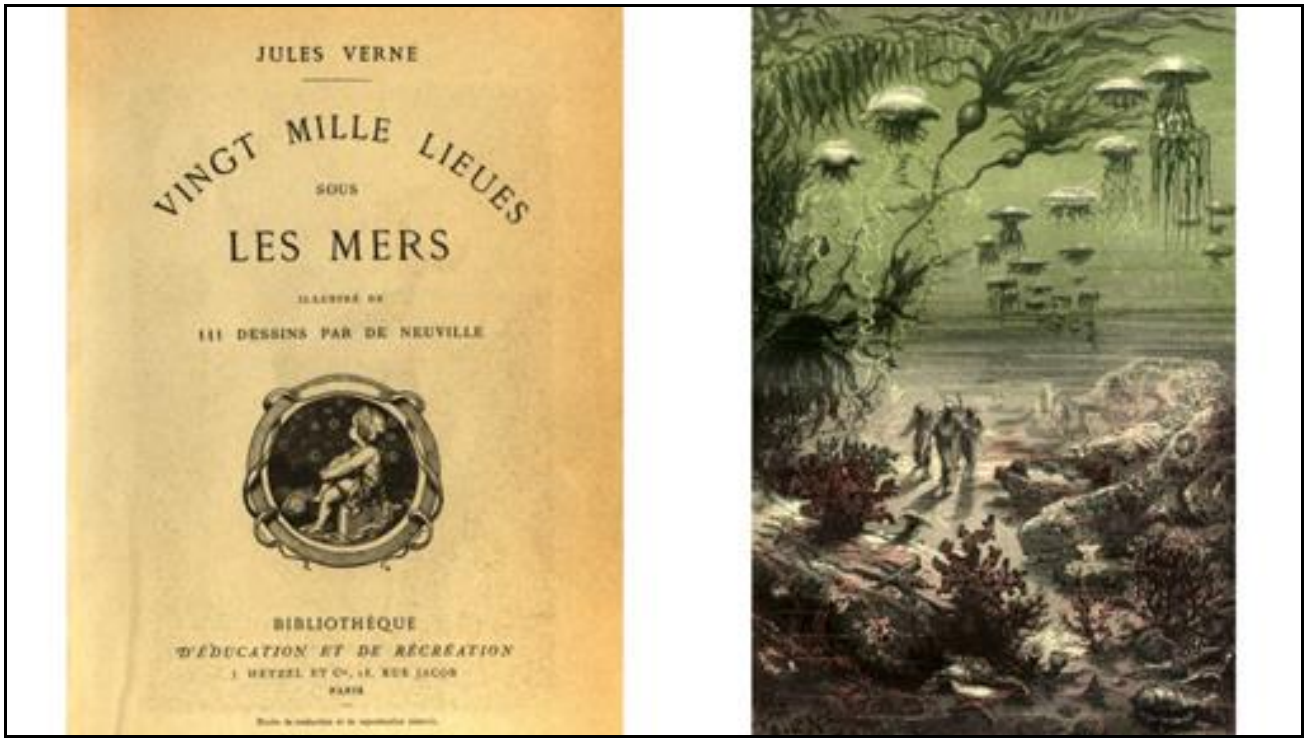

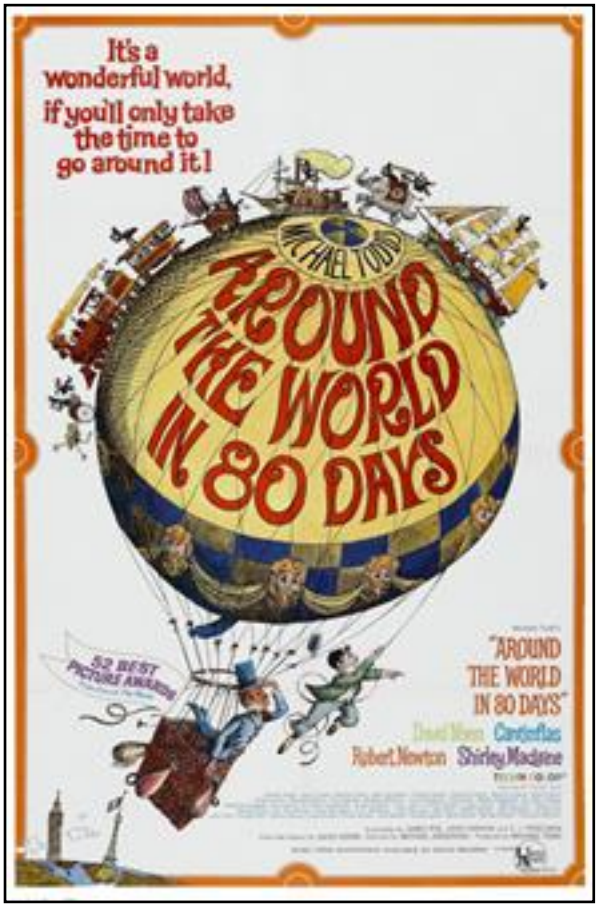

Το 1872 εκδίδεται το βιβλίο «Ο γύρος του κόσμου σε 80 μέρες», το οποίο γίνεται το 1874 και θεατρικό έργο, όπως και ο «Μιχαήλ Στρογκώφ» το 1876. «Ο γύρος του κόσμου σε 80 μέρες» ήταν η μεγαλύτερη επιτυχία του Βερν από άποψη πωλήσεων.

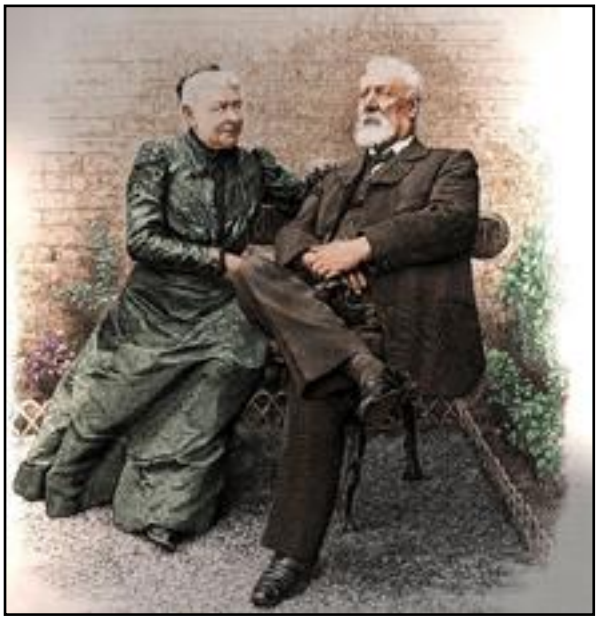

Το 1888,ο Ιούλιος Βερν μπήκε στην πολιτική και εξελέγη δημοτικός σύμβουλος της Αμιένης, θέση την οποία υπηρέτησε επί 15 χρόνια. Στις 24 Μαρτίου 1905, και ενώ έπασχε από διαβήτη, ο Ιούλιος Βερν πέθανε στο σπίτι του με τη χαρά ότι το έργο του είχε αγαπηθεί και εκτιμηθεί.

Ο Ιούλιος Βερν συνάρπασε τη φαντασία όχι μόνο της Γαλλίας, όπου γεννήθηκε, αλλά και όλης της ευρωπαϊκής ηπείρου και της Αμερικής. Τα μυθιστορήματά του μεταφράστηκαν σχεδόν σε όλες τις γλώσσες του κόσμου. Έγραψε ταξιδιωτικές ιστορίες που διαδραματίζονται σε θάλασσες, σε στεριές και στον αέρα, προβλέποντας μερικά από τα σύγχρονα κατορθώματα του ανθρώπου. Τα μεγάλα συγγράμματά του εισήγαγαν στη φιλολογία μια νέα σχολή, περιγράφοντας με σχεδόν επιστημονικό τρόπο τις τολμηρές και απίστευτες περιπέτειες, που ήταν άγνωστες στους συγχρόνους του.

Ο τύμβος του Ιούλιου Βερν στην Αμιένη

ΛΕΩΝ ΤΟΛΣΤΟΪ

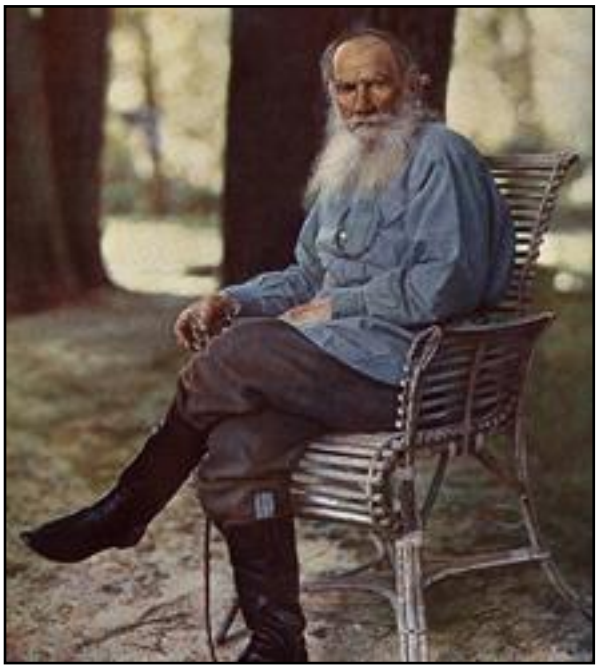

Ο Λέων Τολστόι (1828 ως 1910) ήταν Ρώσος συγγραφέας. Είναι ένας από τους μεγαλύτερους συγγραφείς όλων των εποχών. Τα πιο γνωστά του έργα είναι «Πόλεμος και Ειρήνη» και «Άννα Καρένινα».

Ο Λέων Τολστόι γεννήθηκε το 1828 στη Γιάσναγια Πολιάνα, ένα οικογενειακό μεγάλο κτήμα, 200 χιλιόμετρα νότια της Μόσχας. Ήταν το τέταρτο από τα πέντε παιδιά του Κόμη Νικολάι Τολστόι, βετεράνου του Πατριωτικού Πολέμου του 1812 εναντίον του Ναπολέοντα, και της Κόμισσας Μαρίγια. Η μητέρα του πέθανε όταν ήταν δύο χρόνων και ο πατέρας του όταν ήταν εννιά χρόνων. Ο Λέων Τολστόι και τα αδέλφια του μεγάλωσαν από συγγενείς.

Το κτήμα εθνικοποιήθηκε το 1921 και έγινε επίσημα μουσείο αφιερωμένο στον Τολστόι. Το σπίτι περιέχει τα προσωπικά υπάρχοντα και την επίπλωση του σπιτιού του Τολστόι, καθώς και τη βιβλιοθήκη του με τα 22.000 βιβλία. Το κτήμα-μουσείο εκτός από το σπίτι του συγγραφέα, περιέχει και το σχολείο που ίδρυσε για τα παιδιά χωρικών και το πάρκο όπου βρίσκεται σήμερα ο απλός τάφος του Τολστόι.

Ο Λέων Τολστόι στο γραφείο του το 1908

Το 1844 άρχισε να σπουδάζει νομικά και ανατολικές γλώσσες στο Πανεπιστήμιο του Καζάν, όπου οι καθηγητές τον περιέγραψαν ως «ανίκανο και απρόθυμο να μάθει». Ο Τολστόι εγκατέλειψε το πανεπιστήμιο στη μέση των σπουδών του, επέστρεψε στο σπίτι του και στη συνέχεια πέρασε πολύ χρόνο στη Μόσχα και την Αγία Πετρούπολη, ζώντας μια ξένοιαστη και ανέμελη ζωή. Άρχισε να γράφει κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, μεταξύ άλλων και του πρώτου του μυθιστορήματος, «Παιδική ηλικία», μια πλασματική αφήγηση για τη νεότητά του, η οποία δημοσιεύτηκε το 1852.

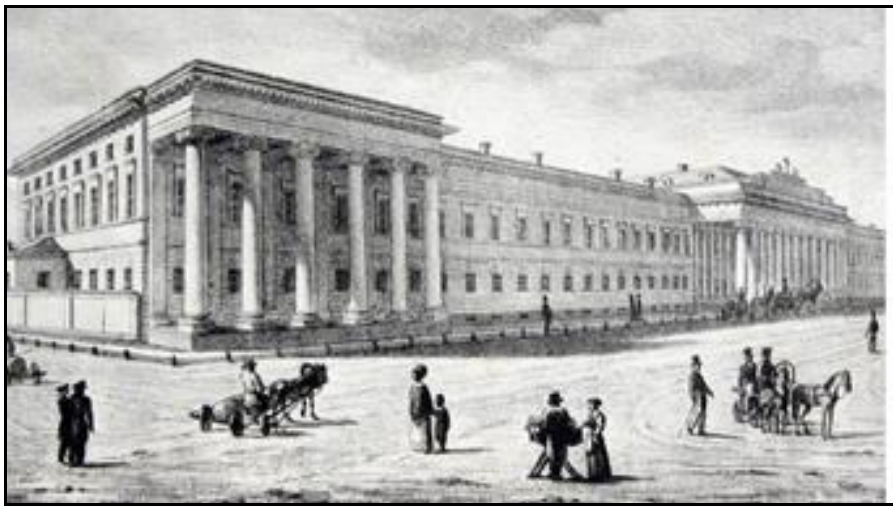

Το Πανεπιστήμιο του Καζάν

Το 1851, μετά από μεγάλα χρέη τυχερών παιχνιδιών, πήγε με τον μεγαλύτερο αδελφό του στον Καύκασο και εντάχθηκε στον στρατό. Ο Τολστόι υπηρέτησε ως νεαρός αξιωματικός πυροβολικού κατά τη διάρκεια του πολέμου της Κριμαίας και βρισκόταν στη Σεβαστούπολη κατά τη διάρκεια της 11μηνης πολιορκίας της το 1854-55. Κατά τη διάρκεια του πολέμου αναγνωρίστηκε για το θάρρος του και προήχθη σε υπολοχαγό. Έμεινε συγκλονισμένος από τον αριθμό των νεκρών και εγκατέλειψε τον στρατό μετά το τέλος του πολέμου της Κριμαίας.

Η εμπειρία του στο στρατό και τα δύο ταξίδια του στην Ευρώπη το 1857 και το 1860 μετέτρεψαν τον Τολστόι από έναν άσωτο και προνομιούχο συγγραφέα σε έναν μη-βίαιο και πνευματικά αναρχικό. Κατά την επίσκεψή του το 1857 στη Γαλλία ο Τολστόι ήταν μάρτυρας μιας δημόσιας εκτέλεσης στο Παρίσι, μια τραυματική εμπειρία που σημάδεψε το υπόλοιπο της ζωής του. Σε μια επιστολή του προς έναν φίλο του ο Τολστόι έγραψε: «Η αλήθεια είναι ότι το κράτος είναι μια συνωμοσία που έχει σχεδιαστεί όχι μόνο για να εκμεταλλευτεί, αλλά κυρίως για να διαφθείρει τους πολίτες του... Στο εξής, δεν θα υπηρετήσω ποτέ καμία κυβέρνηση οπουδήποτε». Η αντίληψη του Τολστόι για τη μη-βία ενισχύθηκε όταν διάβασε μια γερμανική έκδοση του ινδικού Κουράλ, που είχε επιρροή σε όλους τους ηθικούς, κοινωνικούς, πολιτικούς, οικονομικούς, θρησκευτικούς, φιλοσοφικούς και πνευματικούς τομείς της ιστορίας των Ινδιών.

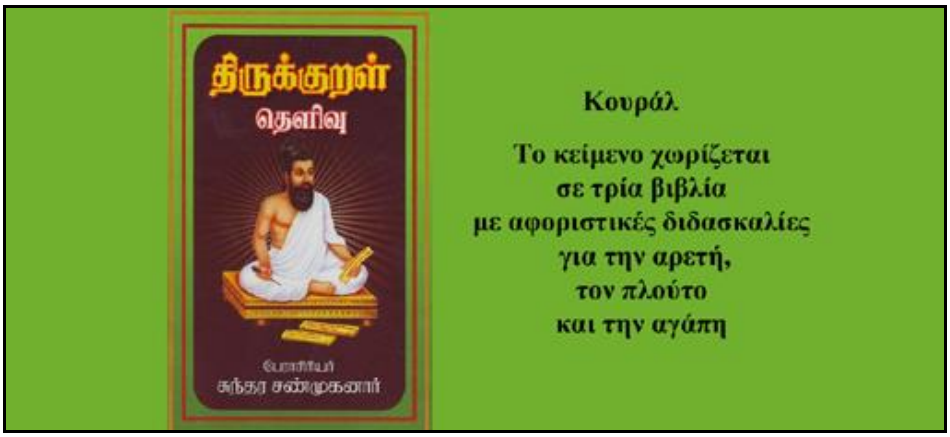

Το ευρωπαϊκό του ταξίδι το 1860-61 διαμόρφωσε τόσο την πολιτική όσο και τη λογοτεχνική του εξέλιξη όταν γνώρισε τον Βίκτωρα Ουγκό. Ο Τολστόι διάβασε το πρόσφατο τότε βιβλίο του Ουγκό «Οι Άθλιοι». Η παρόμοια επίκληση σκηνών μάχης σε αυτό το μυθιστόρημα του Ουγκό και στο «Πόλεμος και Ειρήνη» του Τολστόι υποδεικνύει αυτή την επιρροή.

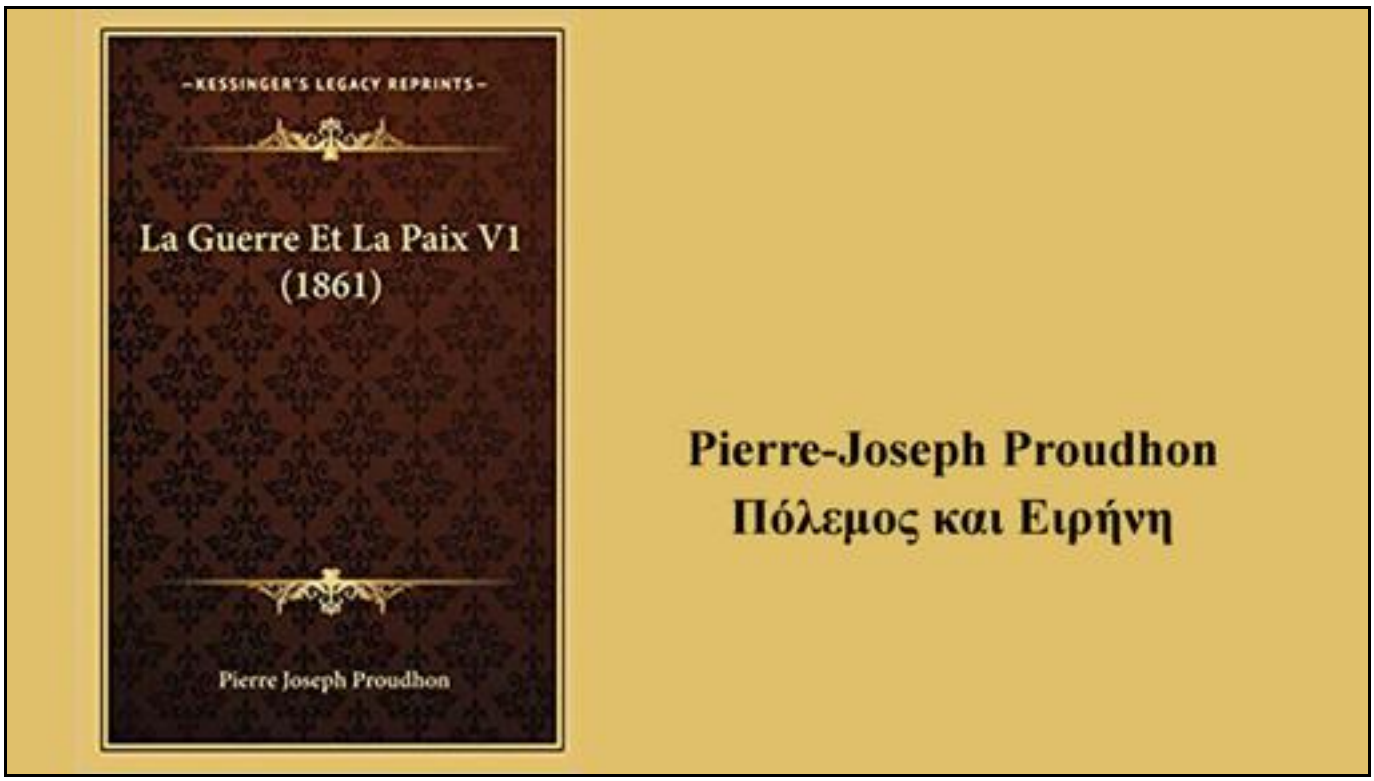

Η πολιτική φιλοσοφία του Τολστόι επηρεάστηκε επίσης από μια επίσκεψη τον Μάρτιο του 1861 στον Γάλλο αναρχικό Πιερ-Ζοζέφ Προυντόν, ο οποίος τότε ζούσε στην εξορία με ένα ψεύτικο όνομα στις Βρυξέλλες. Ο Τολστόι αξιολόγησε την επικείμενη έκδοση του Προυντόν, «Πόλεμος και Ειρήνη», και αργότερα χρησιμοποίησε τον ίδιο τίτλο για το αριστούργημά του. Οι δύο άντρες συζήτησαν επίσης για την εκπαίδευση. Όπως έγραψε ο Τολστόι: «Αν εξιστορήσω αυτή τη συνομιλία με τον Προυντόν, θα δείξω ότι, κατά την προσωπική μου εμπειρία, ήταν ο μόνος άνθρωπος που κατάλαβε τη σημασία της εκπαίδευσης και της εξάπλωσης των εφημερίδων στην εποχή μας».

Γεμάτος ενθουσιασμό, ο Τολστόι επέστρεψε στη Γιάσναγια Πολιάνα και ίδρυσε 13 σχολεία για τα παιδιά των αγροτών της Ρωσίας, η οποία μόλις είχε καταργήσει τη δουλοπαροικία το 1861. Ο Τολστόι περιέγραψε τις αρχές των σχολείων στο δοκίμιο του 1862 «Το σχολείο στη Γιάσναγια Πολιάνα». Τα εκπαιδευτικά του πειράματα ήταν βραχύβια, κυρίως λόγω παρενόχλησης από την τσαρική μυστική αστυνομία. Ωστόσο μπορεί δικαιολογημένα να πει κάποιος πως ήταν το πρώτο παράδειγμα μιας συνεκτικής θεωρίας της δημοκρατικής εκπαίδευσης.

Τον Σεπτέμβριο του 1862 ο Τολστόι παντρεύτηκε τη δεκαοχτάχρονη Σοφία Τολστάγια, 16 χρόνια μικρότερή του. Τις παραμονές του γάμου τους, ο Τολστόι έδωσε στη Σοφία τα ημερολόγιά του, που περιέγραφαν λεπτομερώς τις σχέσεις του με άλλες γυναίκες. Η Σοφία ήταν ο αντιγραφέας των μεγάλων έργων του Τολστόι, επεξεργαζόμενη τα χειρόγραφα ξανά και ξανά από την αρχή ως το τέλος της νύχτας στο σπίτι με το φως των κεριών, αφού τα παιδιά και οι υπηρέτες είχαν κοιμηθεί, χρησιμοποιώντας ένα στυλό μελάνης και μερικές φορές χρειαζόταν μεγεθυντικό φακό, για να διαβάσει τις σημειώσεις του συζύγου της.

Η οικογένεια του Τολστόι είχε δεκατρία παιδιά, οκτώ από τα οποία επέζησαν και μετά την παιδική τους ηλικία. Το 1887 η Σοφία ανέκτησε το ενδιαφέρον για τη σχετικά νέα τέχνη της φωτογραφίας, την οποία είχε μάθει να εξασκεί στην ηλικία των 16 ετών. Τράβηξε πάνω από 1.000 φωτογραφίες, που τεκμηρίωναν τη ζωή της, συμπεριλαμβανομένου του Τολστόι και της παρακμής της προ-σοβιετικής Ρωσικής Αυτοκρατορίας. Τεκμηρίωσε τη ζωή της με τον Λέοντα Τολστόι σε μια σειρά ημερολογίων, που δημοσιεύθηκαν σε αγγλική μετάφραση τη δεκαετία του 1980. Η Σοφία έγραψε επίσης τα απομνημονεύματά της, στα οποία έδωσε τον τίτλο «Η ζωή μου».

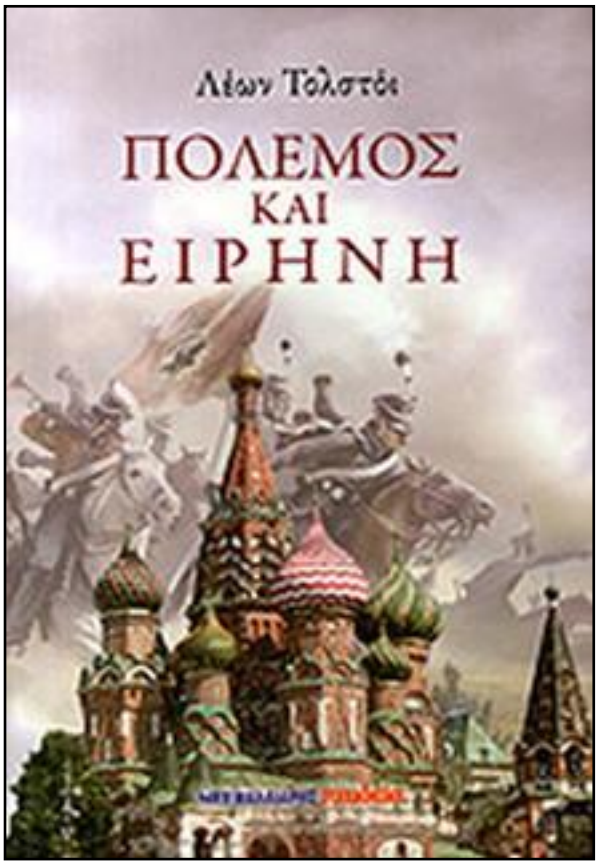

Το έργο «Πόλεμος και Ειρήνη» δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά το 1869. Έργο επικής διάστασης, θεωρείται ως ένα από τα πιο σημαντικά έργα της παγκόσμιας λογοτεχνίας, που σκιαγραφεί με πολλές λεπτομέρειες τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν εξαιτίας της γαλλικής εισβολής στη Ρωσία, περιγράφοντας και τον αντίκτυπο της εποχής του Ναπολέοντα στην τσαρική κοινωνία, όπως φαίνεται μέσα από τα μάτια πέντε ρωσικών αριστοκρατικών οικογενειών.

Η «Άννα Καρένινα» δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά το 1878. Μαζί με το «Πόλεμος και Ειρήνη» θεωρείται ένα από τα κορυφαία έργα του συγγραφέα. Ο Τολστόι περιγράφει το πώς το πάθος ενός ανθρώπου μπορεί να τον οδηγήσει στο προσωπικό δράμα και την καταστροφή, ενώ αναλύει ψυχολογικά τους ανθρώπινους χαρακτήρες. Με βάση το μυθιστόρημα αυτό έχουν ανέβει σε πολλές χώρες διάφορες θεατρικές παραστάσεις, ενώ στη σκηνή παίχτηκε και με τη μορφή μπαλέτου, όπερας, ακόμη και μιούζικαλ.

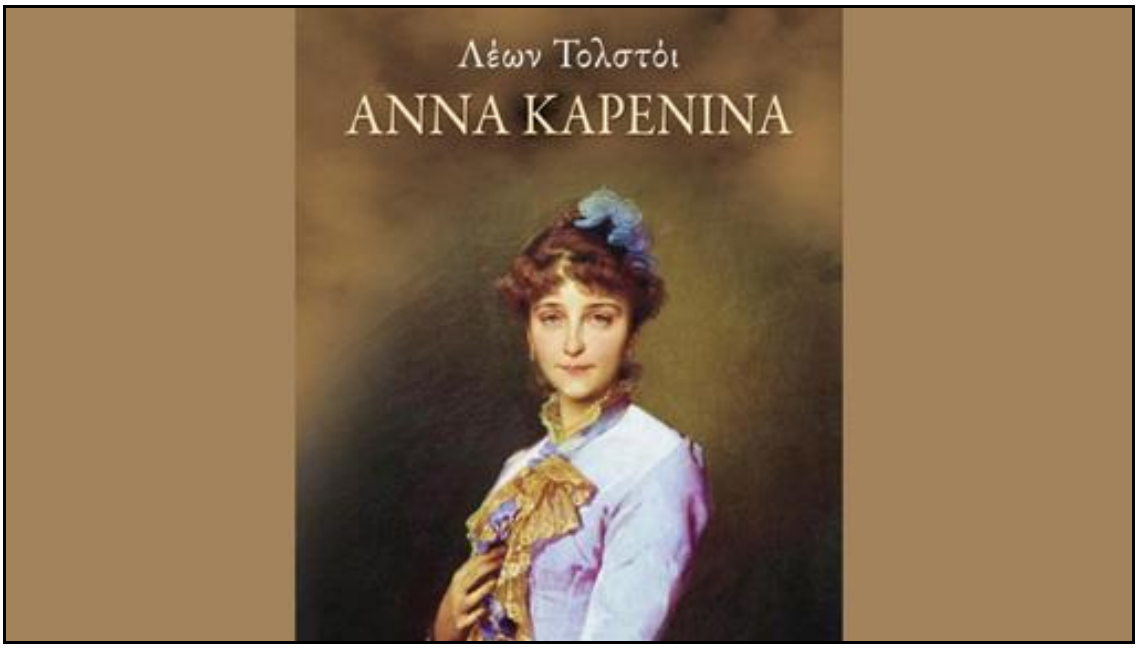

Αφού διάβασε το βιβλίο του Σοπενχάουερ «Ο Κόσμος ως Θέληση και Αναπαράσταση», ο Τολστόι άρχισε σταδιακά να υπερασπίζεται την ασκητική ηθική. Στο έκτο Κεφάλαιο του βιβλίου του «Μία Εξομολόγηση» (που εκδόθηκε το 1880), ο Τολστόι παρέθεσε την τελευταία παράγραφο του έργου του Σοπενχάουερ. Εξηγεί πώς μια πλήρης άρνηση του εαυτού προκαλεί μόνο ένα σχετικό τίποτα που δεν πρέπει να φοβόμαστε. Ο Τολστόι εντυπωσιάστηκε από την περιγραφή της χριστιανικής, βουδιστικής και ινδουιστικής ασκητικής ως το μονοπάτι προς την αγιότητα.

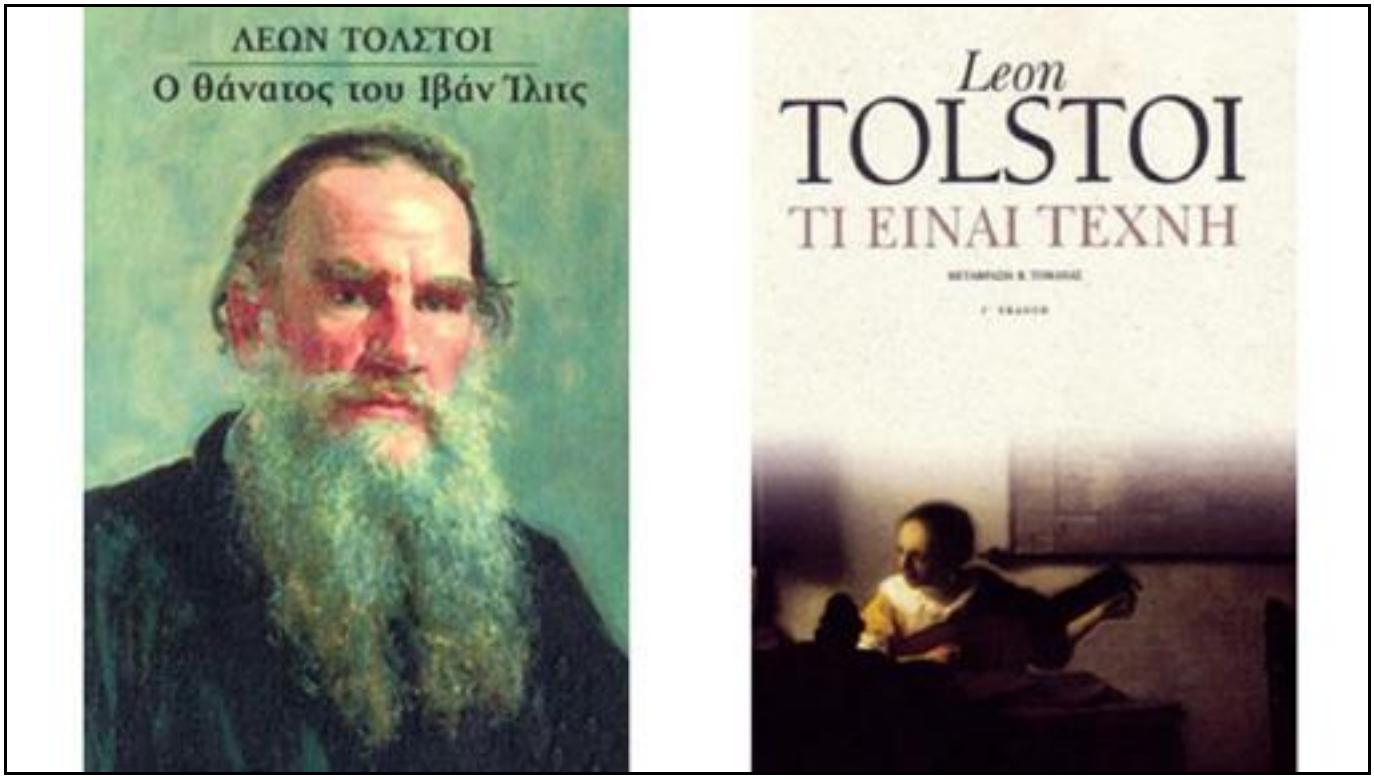

Ο Τολστόι πίστευε ότι η αριστοκρατία ήταν βάρος για τους φτωχούς. Αντιτάχθηκε στην ιδιοκτησία της γης και στον θεσμό του γάμου και εκτιμούσε την αγνότητα – ιδανικά που ασπάστηκε επίσης ο νεαρός τότε Γκάντι που ήρθε σε επικοινωνία μαζί του. Το πάθος του Τολστόι και το βάθος των αυστηρών ηθικών του απόψεων αποτυπώνεται στα τελευταία έργα του. Μερικά από τα έργα του στα οποία εκφράζεται η ιδιότυπη θρησκευτικότητά του είναι «Ο θάνατος του Ιβάν Ίλιτς» (το 1884), «Αφέντης και δούλος» (το 1895), «Τι πιστεύω» και η περίφημη πραγματεία του «Τι είναι τέχνη» (το 1897). Με τα θρησκευτικά κείμενά του ήρθε όμως σε αντιδικία με την εκκλησία της Ρωσίας, η οποία τελικά τον απέβαλε από τις τάξεις της το 1901.

Από το 1882 ως το 1901 έμενε στο σπίτι του στη Μόσχα, το οποίο είναι και αυτό σήμερα μουσείο. Μετά γύρισε στο κτήμα του στη Γιάσναγια Πολιάνα.

Το σπίτι - μουσείο στη Μόσχα

Ο Λέων Τολστόι πέθανε το 1910 από πνευμονία σε ηλικία 82 ετών.

Ο τάφος του Τολστόι στη Γιάσναγια Πολιάνα

ΜΑΡΚ ΤΟΥΕΪΝ

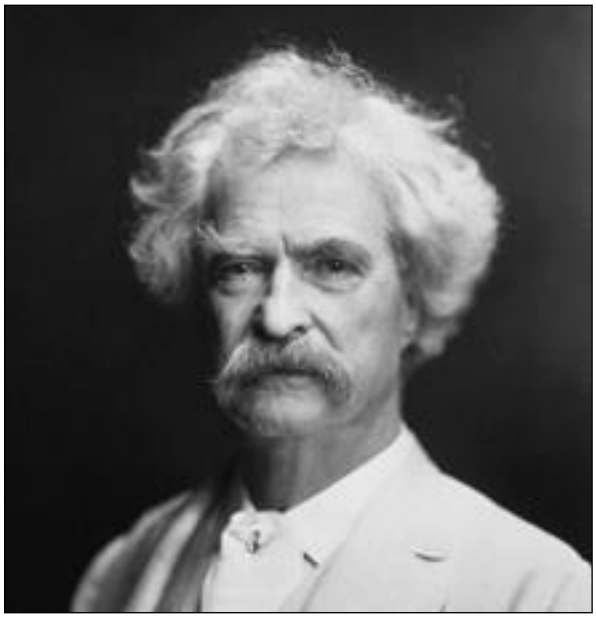

Ο Σάμουελ Κλέμενς (1835 - 1910), γνωστός κυρίως με το ψευδώνυμο Μαρκ Τουέιν, ήταν Αμερικανός συγγραφέας. Ανάμεσα στα πιο γνωστά βιβλία του είναι οι «Περιπέτειες του Τομ Σόγιερ» και οι «Περιπέτειες του Χάκλμπερι Φιν».

Ο Μαρκ Τουέιν γεννήθηκε στις 30 Νοεμβρίου 1835 σε μια κωμόπολη του Μισούρι. Ήταν το έκτο από τα επτά παιδιά του Τζον Μάρσαλ Κλέμενς και της Τζέιν. Μόνο τρία από τα αδέλφια του επέζησαν μετά την παιδική ηλικία. Τα υπόλοιπα πέθαναν πολύ μικρά. Όταν ήταν τεσσάρων χρόνων η οικογένειά του μετακόμισε σε ένα λιμάνι του ποταμού Μισισιπή. Ο πατέρας του ήταν δικηγόρος και πέθανε από πνευμονία όταν ο Τουέιν ήταν 11 χρόνων, αφήνοντας χρέη στην οικογένεια.

Δώδεκα χρόνων σταμάτησε το σχολείο και άρχισε να μαθαίνει τυπογραφία. Ο μεγαλύτερος αδελφός του, ο Οράιον, ξεκίνησε το 1850 να εκδίδει μια τοπική εφημερίδα. Το 1851, 16 χρόνων, ο Τουέιν εργάστηκε εκεί ως τυπογράφος και κατά διαστήματα δημοσίευε και κείμενά του. Σε ηλικία 18 χρόνων άφησε την εφημερίδα του αδελφού του και δούλεψε ως τυπογράφος στη Νέα Υόρκη, στη Φιλαδέλφεια και στο Σεντ Λιούις. Εκπαιδεύτηκε μόνος του σε δημόσιες βιβλιοθήκες τα βράδια, βρίσκοντας ευρύτερες πληροφορίες από ό,τι σε ένα συμβατικό σχολείο.

Ενώ ταξίδευε για δουλειές στη Νέα Ορλεάνη, αποφάσισε να γίνει οδηγός ποταμόπλοιου, κάτι που ήθελε από μικρός, ένα επάγγελμα το οποίο ο ίδιος αναγνώρισε πως του πρόσφερε σημαντικές εμπειρίες, έχοντας έρθει σε επαφή με πολλούς διαφορετικούς χαρακτήρες.

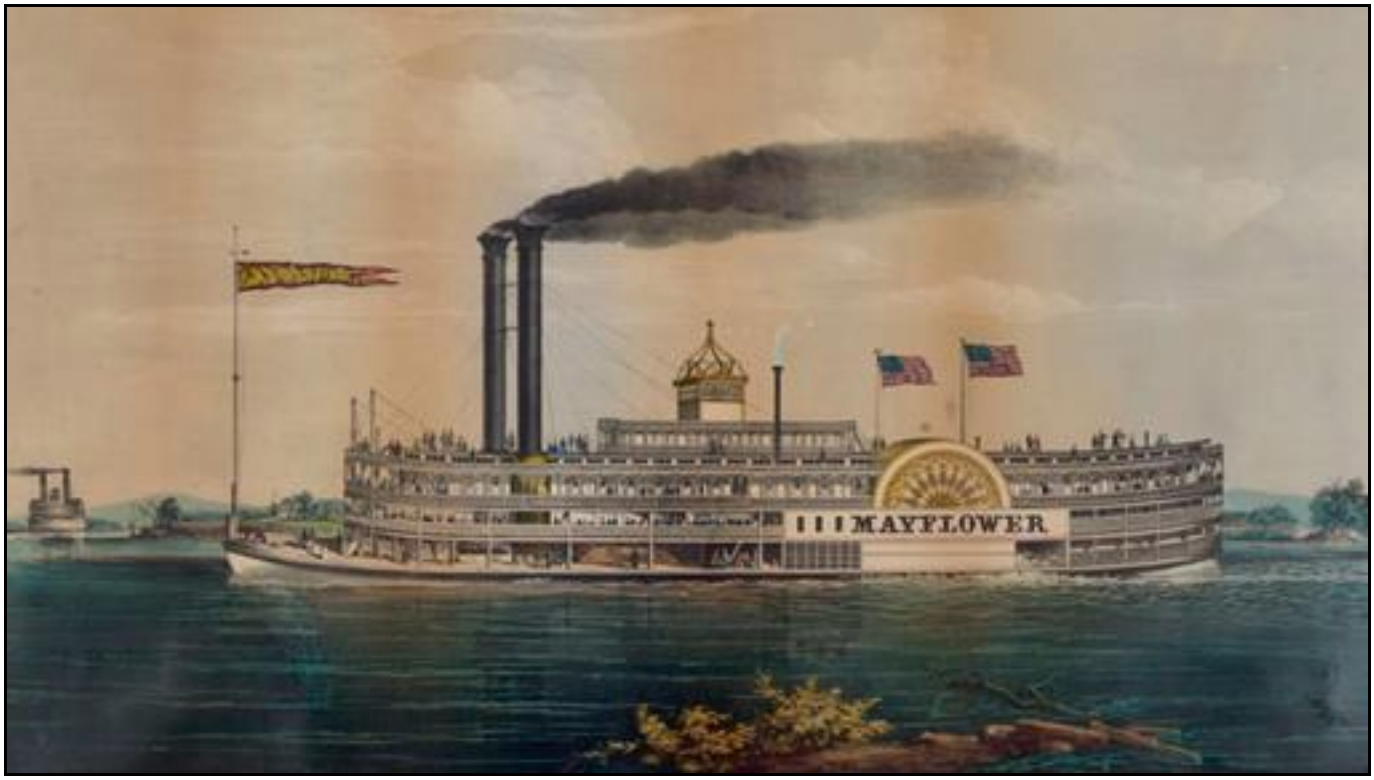

Στον ποταμό Μισισιπή, το 1850, αυτοί που μετρούσαν συνέχεια το βάθος του ποταμού χρησιμοποιούσαν παλιές λέξεις για μερικούς από τους αριθμούς. Για παράδειγμα αντί για "two - δύο" έλεγαν "twain". Έτσι, όταν το βάθος ήταν δύο οργιές φώναζαν «mark twain»!, δηλαδή «σημείωσε δύο», που ήταν ένα ασφαλές βάθος για ένα ποταμόπλοιο. Πιθανότατα ο Μαρκ Τουέιν πήρε από αυτή την έκφραση το ψευδώνυμό του.

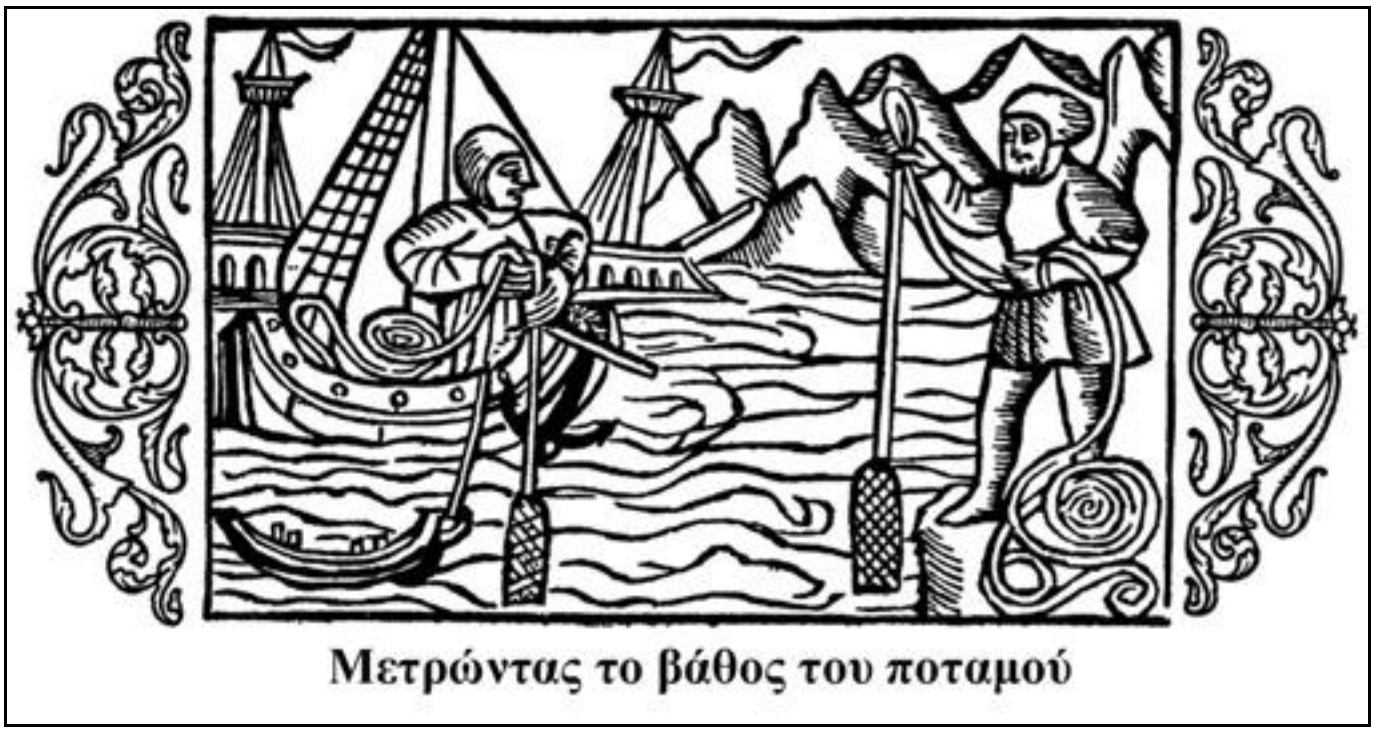

Μετρώντας το βάθος του ποταμού

Ενώ εκπαιδευόταν σε ποταμόπλοιο, ο Τουέιν έπεισε τον μικρότερο αδερφό του Χένρι να εργαστεί μαζί του και μάλιστα του βρήκε μια θέση υπάλληλου στο ποταμόπλοιο. Στις 13 Ιουνίου 1858 ο λέβητας του ατμόπλοιου εξερράγη. Ο Χένρι υπέκυψε στις πληγές του στις 21 Ιουνίου. Ο Τουέιν ισχυρίστηκε ότι είχε προβλέψει αυτόν τον θάνατο σε ένα όνειρο ένα μήνα νωρίτερα. Και αυτό ήταν που ενέπνευσε το ενδιαφέρον του για την παραψυχολογία. Ήταν από τα πρώτα μέλη της Εταιρείας Ψυχικής Έρευνας. Ο Τουέιν ενοχοποίησε τον εαυτό του για τον θάνατο του αδελφού του και θεωρούσε πως ήταν υπεύθυνος μέχρι το τέλος της ζωής του. Συνέχισε να εργάζεται σαν οδηγός ποταμόπλοιου μέχρι που ξέσπασε ο Αμερικανικός εμφύλιος πόλεμος το 1861, οπότε περιορίστηκε η μεταφορά εμπορευμάτων στον ποταμό Μισισιπή.

Με την έναρξη του Αμερικανικού εμφύλιου, ο αδελφός του Οράιον έγινε Γραμματέας του κυβερνήτη της περιφέρειας της Νεβάδας και ο Τουέιν τον ακολούθησε πηγαίνοντας στη Δύση. Τα αδέρφια ταξίδεψαν μαζί πάνω από δύο εβδομάδες σε μια άμαξα στη μεγάλη πεδιάδα και στα Βραχώδη Όρη, επισκεπτόμενοι την κοινότητα των Μορμόνων στη Σολτ Λέικ Σίτι.

Το ταξίδι του Twain τελείωσε στη Βιρτζίνια Σίτι, στη Νεβάδα, όπου προσπάθησε να γίνει μεταλλωρύχος. Δεν τα κατάφερε ως μεταλλωρύχος και πήγε να εργαστεί σε μια εφημερίδα της Βιρτζίνια Σίτι. Χρησιμοποίησε για πρώτη φορά το ψευδώνυμό του εδώ στις 3 Φεβρουαρίου 1863, όταν έγραψε έναν χιουμοριστικό ταξιδιωτικό οδηγό και τον υπέγραψε ως Μαρκ Τουέιν.

Το 1864 ο Τουέιν πήγε στο Σαν Φρανσίσκο και δούλεψε ως δημοσιογράφος σε τοπικές εφημερίδες. Η πρώτη του επιτυχία σαν συγγραφέας ήταν το 1865 με το χιουμοριστικό διήγημά του για τον «Βάτραχο που πηδάει». Έναν χρόνο αργότερα πήγε ως ρεπόρτερ στη Χαβάη. Τα ταξιδιωτικά άρθρα που έστελνε από εκεί ήταν δημοφιλή και έγιναν η βάση για τις πρώτες του ομιλίες. Το 1867 μια εφημερίδα χρηματοδότησε ένα ταξίδι του στη Μεσόγειο, στη διάρκεια του οποίου έγραψε, επίσης, μια σειρά από ταξιδιωτικά άρθρα που κυκλοφόρησαν μετά σε βιβλίο.

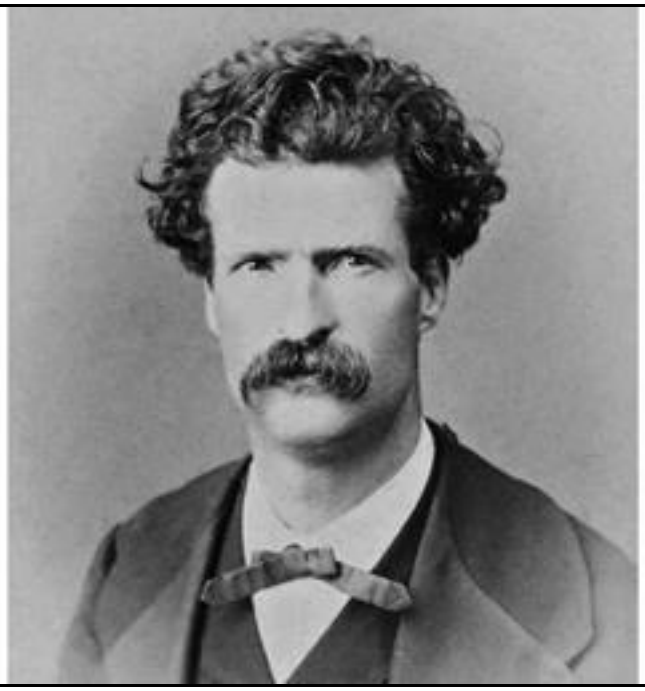

Ο Μαρκ Τουέιν σε ηλικία 31 χρόνων

Το 1870 ο Μαρκ Τουέιν παντρεύτηκε την Ολίβια Λάγκντον. Όπως έλεγε αργότερα ήταν «έρωτας με την πρώτη ματιά». Η Ολίβια προερχόταν από μια πλούσια αλλά φιλελεύθερη οικογένεια. Μέσα από αυτήν συνάντησε άτομα που ήθελαν την κατάργηση της δουλείας, σοσιαλιστές, αθεϊστές και ακτιβιστές για τα δικαιώματα των γυναικών και την κοινωνική ισότητα.

Το ζευγάρι έκανε τέσσερα παιδιά: τρία κορίτσια και ένα αγόρι. Αλλά το αγόρι πέθανε ενάμιση χρόνων από διφθερίτιδα.

Ο Τουέιν με την οικογένειά του πήγαν στο Χάρτφορντ του Κονέκτικατ, όπου έζησαν από το 1874 μέχρι το 1891 σε σπίτι που έκτισαν. Σε αυτή την περίοδο ο Τουέιν έγραψε πολλές από τις κλασικές νουβέλες του. Μεταξύ αυτών ήταν «Οι περιπέτειες του Τομ Σόγιερ» (το 1876), «Ο Πρίγκιπας και ο Φτωχός» (το 1881), «Οι περιπέτειες του Χάκλμπερι Φιν» (το 1885) και «Ένας Γιάνκης του Κονέκτικατ στην αυλή του βασιλιά Αρθούρου» (το 1889).

«Οι περιπέτειες του Τομ Σόγιερ» είναι μυθιστόρημα που αφορά ένα αγόρι το οποίο μεγαλώνει κοντά στον Μισισιπή γύρω στο 1840. Η πλοκή εξελίσσεται στην φανταστική πόλη Σεντ Πίτερσμπουργκ, που είναι εμπνευσμένη από την κωμόπολη του Μισούρι, όπου έζησε ο Μαρκ Τουέιν όταν ήταν αγόρι. Στο μυθιστόρημα ο Τομ Σόγιερ, συχνά με τον φίλο του Χάκλμπερι Φιν, μπλέκουν σε πολυάριθμες περιπέτειες.

Στο έργο «Ο πρίγκιπας και ο φτωχός» η πλοκή εξελίσσεται το 1537 και αφορά την ιστορία δύο νέων αγοριών τα οποία γεννήθηκαν την ίδια μέρα και είναι ολόιδια εμφανισιακά: Το ένα είναι ο Τομ Κάντι, που είναι φτωχός και ζει με τον βίαιο αλκοολικό πατέρα του σε μια γειτονιά του Λονδίνου και το άλλο είναι ο Εδουάρδος ΣΤ΄ της Αγγλίας, γιος του Ερρίκου Η΄. Μια μέρα που ο Τομ περπατά κοντά στο παλάτι συναντά τον Εδουάρδο και αποφασίζουν, αφού γνωριστούν καλύτερα και λόγω της εκπληκτικής ομοιότητάς τους, να ανταλλάξουν θέσεις.

«Οι περιπέτειες του Χάκλμπερι Φιν» αποτελούν συνέχεια του μυθιστορήματος «Οι περιπέτειες του Τομ Σόγιερ». Όταν δημοσιεύθηκε, το βιβλίο κατακρίθηκε για την εκτεταμένη χρήση βωμολοχιών. Κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα, και παρά το γεγονός ότι ο πρωταγωνιστής και η στάση του βιβλίου είναι αντιρατσιστική, το βιβλίο κατακρίθηκε για τη συχνή χρήση της λέξης νέγρος. Εν τούτοις, ο Έρνεστ Χέμινγουεϊ το είχε χαρακτηρίσει ως βάση όλης της σύγχρονης αμερικανικής λογοτεχνίας.

Το μυθιστόρημα «Ένας Γιάνκης του Κονέκτικατ στην αυλή του βασιλιά Αρθούρου» παρουσιάζει έναν ταξιδιώτη του χρόνου από τις σύγχρονες Ηνωμένες Πολιτείες, χρησιμοποιώντας τις γνώσεις του από την επιστήμη, για να εισαγάγει τη σύγχρονη τεχνολογία στην Αγγλία της εποχής του Αρθούρου.

Ο Τουέιν ήταν γοητευμένος από την επιστήμη και την επιστημονική έρευνα. Ανέπτυξε μια στενή και διαρκή φιλία με τον Νίκολα Τέσλα. Και οι δύο πέρασαν πολύ χρόνο μαζί στο εργαστήριο του Τέσλα. Στη φωτογραφία ο Τουέιν στο εργαστήριο του Τέσλα το 1894.

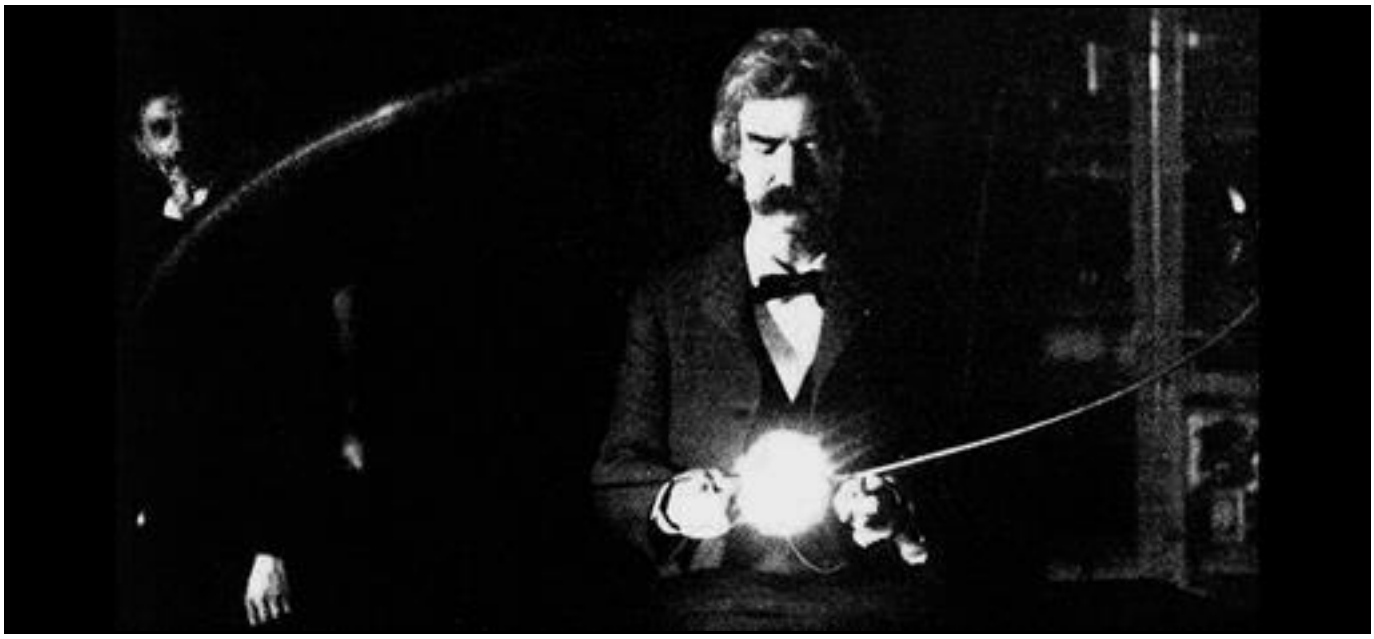

Ο Τουέιν ήταν από πολύ νωρίς υποστηρικτής της χρήσης των δακτυλικών αποτυπωμάτων ως τεχνική για εγκληματολογικές έρευνες. Παρουσίαζε το θέμα στη νουβέλα «Η ζωή στον Μισισιπή» (το 1883).

Το 1909, ο Τόμας Έντισον επισκέφθηκε τον Τουέιν στο σπίτι του και τον κινηματογράφησε. Είναι το μόνο γνωστό υπάρχον κινηματογραφικό υλικό του Τουέιν. Στη φωτογραφία μία σκηνή από το μικρό φιλμ.

Ο Τουέιν είχε κερδίσει ένα σημαντικό ποσό χρημάτων από τα γραπτά του και τις ομιλίες του. Αλλά έχασε πολλά από τις επενδύσεις του. Επένδυσε κυρίως σε νέες εφευρέσεις και τεχνολογίες, ιδιαίτερα στο μηχάνημα στοιχειοθεσίας Πέιτζ. Σχεδιάστηκε για να αντικαταστήσει τον άνθρωπο-στοιχειοθέτη με μια μορφή μηχανικής στοιχειοθεσίας που χρησιμοποιούσε έναν μηχανικό βραχίονα από μόλυβδο. Ήταν ένα υπέροχο μηχανικό θαύμα που εξέπληττε τους θεατές όταν δούλευε, αλλά ήταν επιρρεπές σε βλάβες.

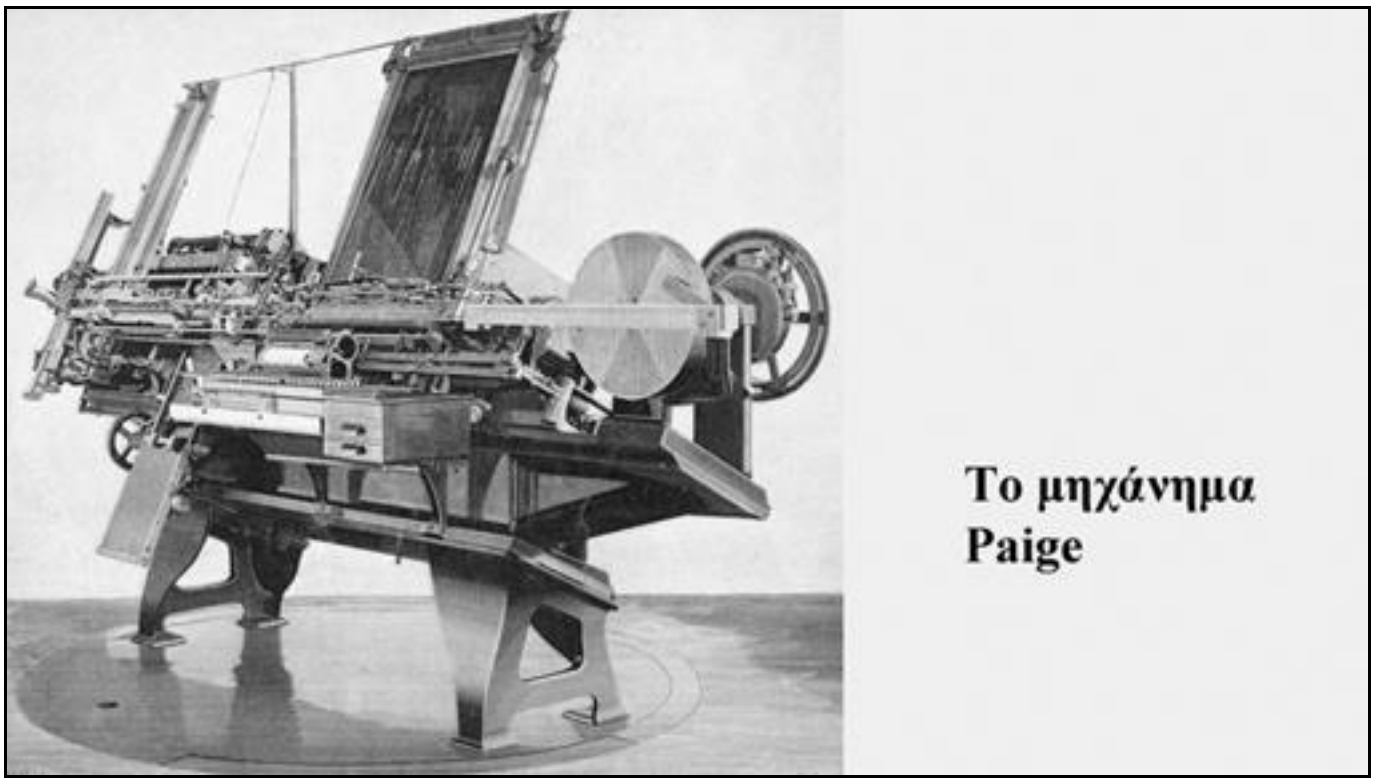

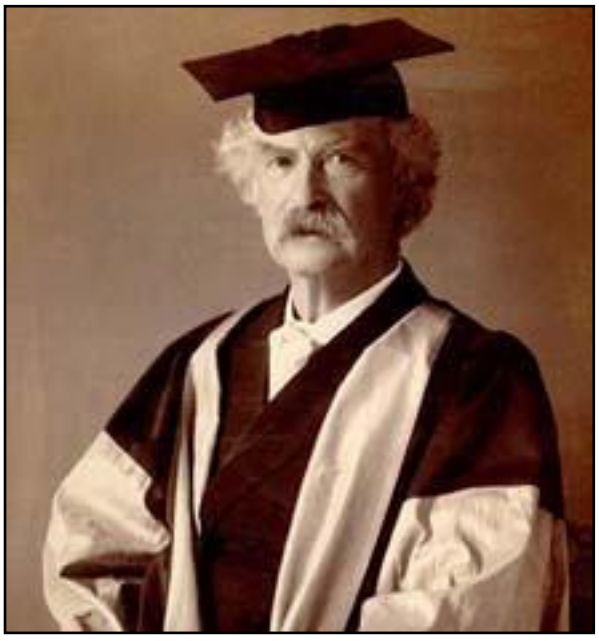

Το 1907 το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης τον τίμησε με το διδακτορικό των γραμμάτων.

Ο Τουέιν είχε γεννηθεί δύο εβδομάδες μετά την πλησιέστερη προσέγγιση του Κομήτη του Χάλεϊ το 1835. Το 1909 είπε: Ήρθα με τον Κομήτη του Χάλεϊ το 1835. Θα έρθει ξανά τον επόμενο χρόνο, και περιμένω να φύγουμε μαζί. Θα είναι η μεγαλύτερη απογοήτευση της ζωής μου αν δεν φύγω μαζί με τον Κομήτη του Χάλεϊ. Ο Παντοδύναμος έχει πει, χωρίς αμφιβολία: «Τώρα εδώ είναι αυτά τα δύο απίστευτα φρικιά - ήρθαν μαζί, πρέπει και να φύγουν μαζί».

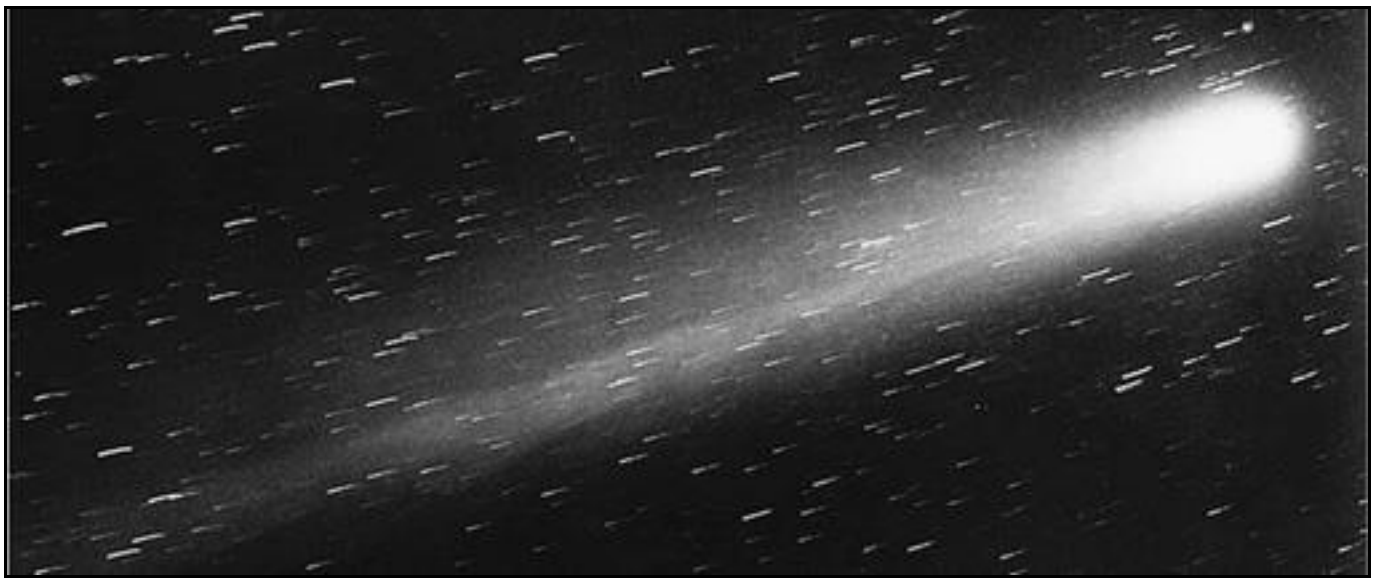

Ο Τουέιν πέθανε από καρδιακή προσβολή στις 21 Απριλίου 1910 – μια μέρα μετά την προσέγγιση του Κομήτη του Χάλεϊ στη γη. Τάφηκε στον οικογενειακό τάφο δίπλα στον τάφο της γυναίκας του που είχε πεθάνει το 1904.

ΕΜΙΛ ΖΟΛΑ

Ο Εμίλ Ζολά (1840 - 1902) ήταν Γάλλος συγγραφέας, σημαντικός εκπρόσωπος της λογοτεχνικής σχολής του νατουραλισμού. Έπαιξε καταλυτικό ρόλο στην πολιτική φιλελευθεροποίηση της Γαλλίας και στην απαλλαγή του λοχαγού Άλφρεντ Ντρέιφους, ο οποίος κατηγορήθηκε και καταδικάστηκε άδικα, γεγονός που συνοψίζεται στη διάσημη ανοιχτή επιστολή του Ζολά με τίτλο «Κατηγορώ».

Ο Εμίλ Ζολά γεννήθηκε στο Παρίσι στις 2 Απριλίου του 1840. Πατέρας του ήταν ο Φρανσουά Ζολά, Ιταλός μηχανικός με κάποιους Έλληνες προγόνους και μητέρα του η Εμιλί Ομπέρ, Γαλλίδα. Ο Φρανσουά Ζολά σχεδίαζε το φράγμα στην Εξ-αν-Προβάνς, όπου πήγε όλη η οικογένεια το 1843. Αλλά τέσσερα χρόνια αργότερα, το 1847, όταν ήταν να αρχίσει η κατασκευή του έργου, ο Φρανσουά Ζολά πέθανε από πνευμονία αφήνοντας τη γυναίκα και τον γιο του χωρίς χρήματα σε μια φτωχική πανσιόν.

Ο Εμίλ Ζολά παιδί με τους γονείς του

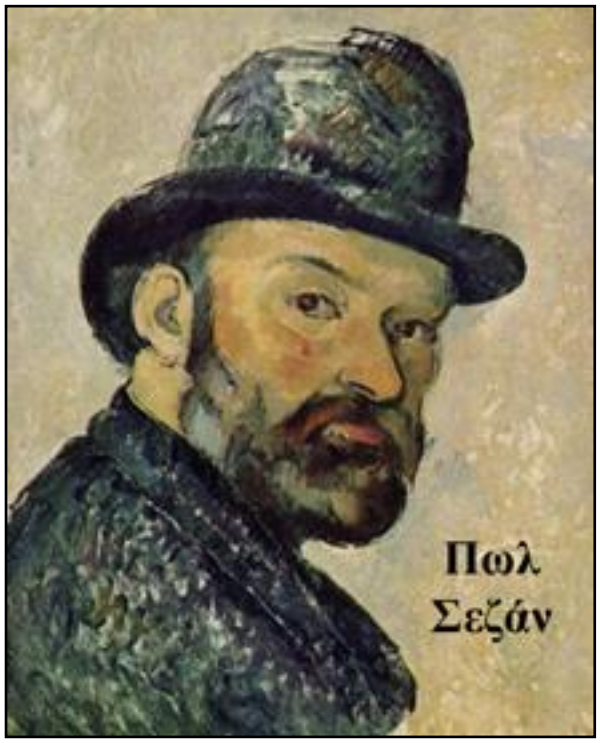

Τα παιδικά χρόνια του Εμίλ πέρασαν μέσα στη δυστυχία και στη μιζέρια. Το σχολείο που πήγαινε ήταν πολύ φτωχό και δεν μπορούσε να του προσφέρει τίποτα. Η μοναδική χαρά και η πραγματική μόρφωση που πήρε ήταν η στενή του φιλία με δύο συμμαθητές του. Ο ένας από αυτούς ήταν ο Πωλ Σεζάν, ο μετέπειτα διάσημος ζωγράφος. Ο Εμίλ, ο Πωλ και το άλλο παιδί ήταν αχώριστοι. Πάντα και οι τρεις μαζί περνούσαν τον καιρό τους τριγυρνώντας στις εξοχές και πάντα κουβαλούσαν στα σακίδιά τους, εκτός από το φτηνό κολατσιό τους, και το βιβλίο κάποιου διάσημου Γάλλου συγγραφέα. Από τα νιάτα του, ο Ζολά ήταν παθιασμένος με τη λογοτεχνία. Από μικρός θεωρούσε ότι η συγγραφή ήταν η πραγματική του κλήση. Στην έκτη τάξη έγραφε ήδη ένα μυθιστόρημα για τις Σταυροφορίες.

Όταν ο Ζολά έγινε 18 ετών πήγε στη μητέρα του που ήταν ήδη στο Παρίσι. Η μητέρα του ήθελε να τον δει νομικό, ωστόσο εκείνος απέτυχε να περάσει τις απαιτούμενες εξετάσεις δύο χρόνια αργότερα και έφυγε από τη σχολή. Πέρασαν δύσκολα χρόνια γεμάτα στερήσεις και κακουχίες. Ζούσαν σε μια κρύα σκοτεινή σοφίτα.

Εμιλί Ζολά
η μητέρα
του Εμίλ Ζολά

Το 1862 κατάφερε να μπει κλητήρας στον εκδοτικό οίκο Ασέτ. Αν και ο μισθός του ήταν μικρός, μπόρεσε να νοικιάσει ένα μικρό διαμέρισμα και να εγκατασταθεί εκεί με τη μητέρα του. Κατόπιν άρχισε να αρθρογραφεί σε εφημερίδες σχετικά με τη λογοτεχνία, την τέχνη και την πολιτική. Χαρακτηριστικές υπήρξαν οι θέσεις του κατά του Ναπολέοντα του τρίτου και του ιερατείου. Έτσι, μέσα σ' έναν χρόνο τα έσοδά του αυξήθηκαν χάρη στα άρθρα που έστελνε σε εφημερίδες και στο πρώτο του βιβλίο που δημοσιεύτηκε πριν γίνει 24 χρόνων.

Η υπηρεσία αποστολών των εκδόσεων Hachette

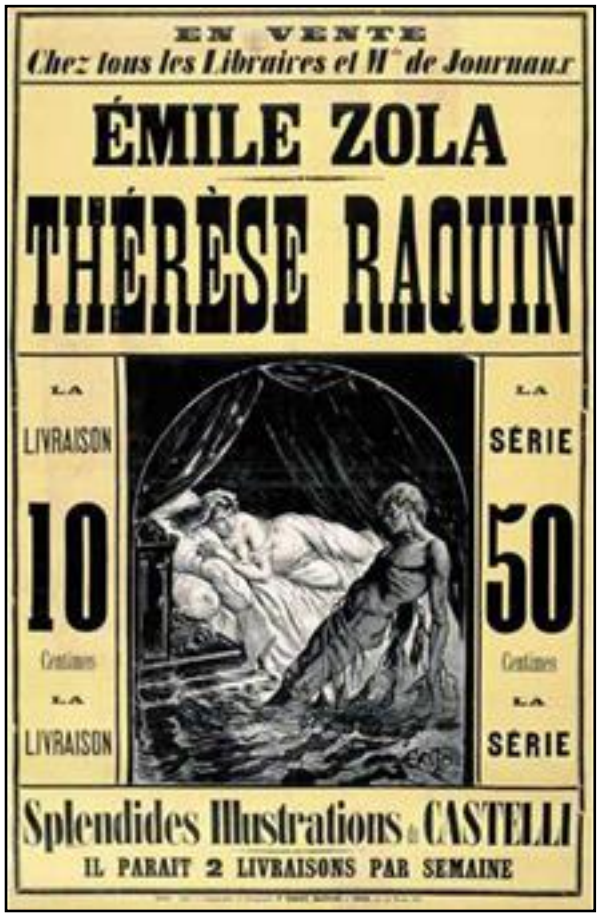

Τρία χρόνια αργότερα παρουσίασε ένα δεύτερο μυθιστόρημα με τίτλο «Τερέζ Ρακέν». Η επιτυχία του αυτή τον ενθάρρυνε και αποφάσισε στα 27 του χρόνια να εγκαταλείψει τη δουλειά του κλητήρα και να κερδίζει το ψωμί του μόνο από την πέννα του. Την επόμενη χρονιά, ο άσημος ακόμα νεαρός συγγραφέας πρότεινε σε έναν πλούσιο εκδότη να του δώσει μια προκαταβολή για να μπορέσει να βγάλει μια σειρά 20 μυθιστορημάτων που αφορούσαν τη γαλλική ζωή.

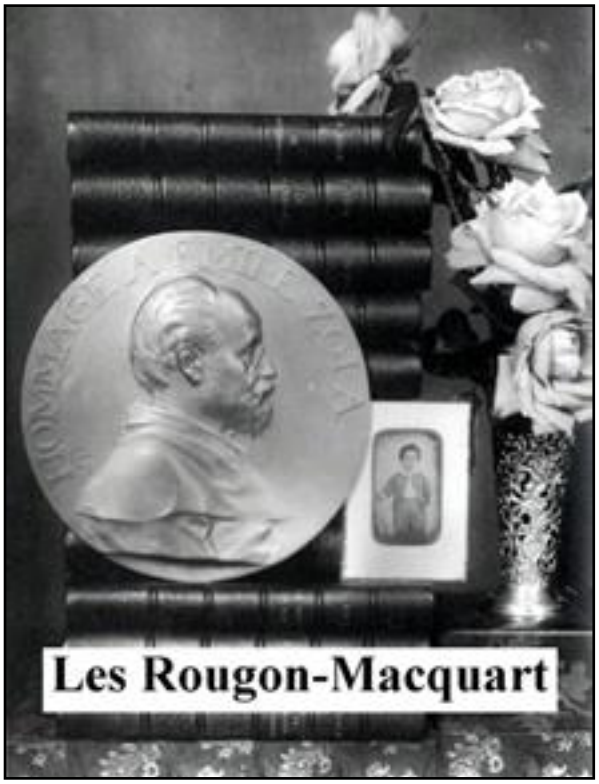

Έτσι, μετά το πρώτο σημαντικό μυθιστόρημά του, Τερέζ Ρακέν (το 1867), ξεκίνησε μια σειρά έργων με τίτλο «Οι Ρουγκόν-Μακάρ. Φυσική και κοινωνική ιστορία μιας οικογέ-νειας στη Δεύτερη Αυτοκρατορία», όπου περιλαμβάνονται περισσότερα από τα μισά μυθιστορήματά του, θέλοντας να αναλύσει με διεισδυτική κριτική ματιά τις πτυχές της τότε γαλλικής κοινωνίας. Σ' αυτή τη σειρά συγκαταλέγεται «Η ταβέρνα» (το 1877), ένα αριστούργημα το οποίο εμβαθύνει στο φαινόμενο του αλκοολισμού και της φτώχειας στην εργατική τάξη.

Επίσης, η «Νανά» (το 1880), που με τη συμβολική μορφή μιας πόρνης, η οποία διαφθείρει την παριζιάνικη ελίτ, δηλώνεται η κατάπτωση της Δεύτερης Γαλλικής Αυτοκρατορίας.

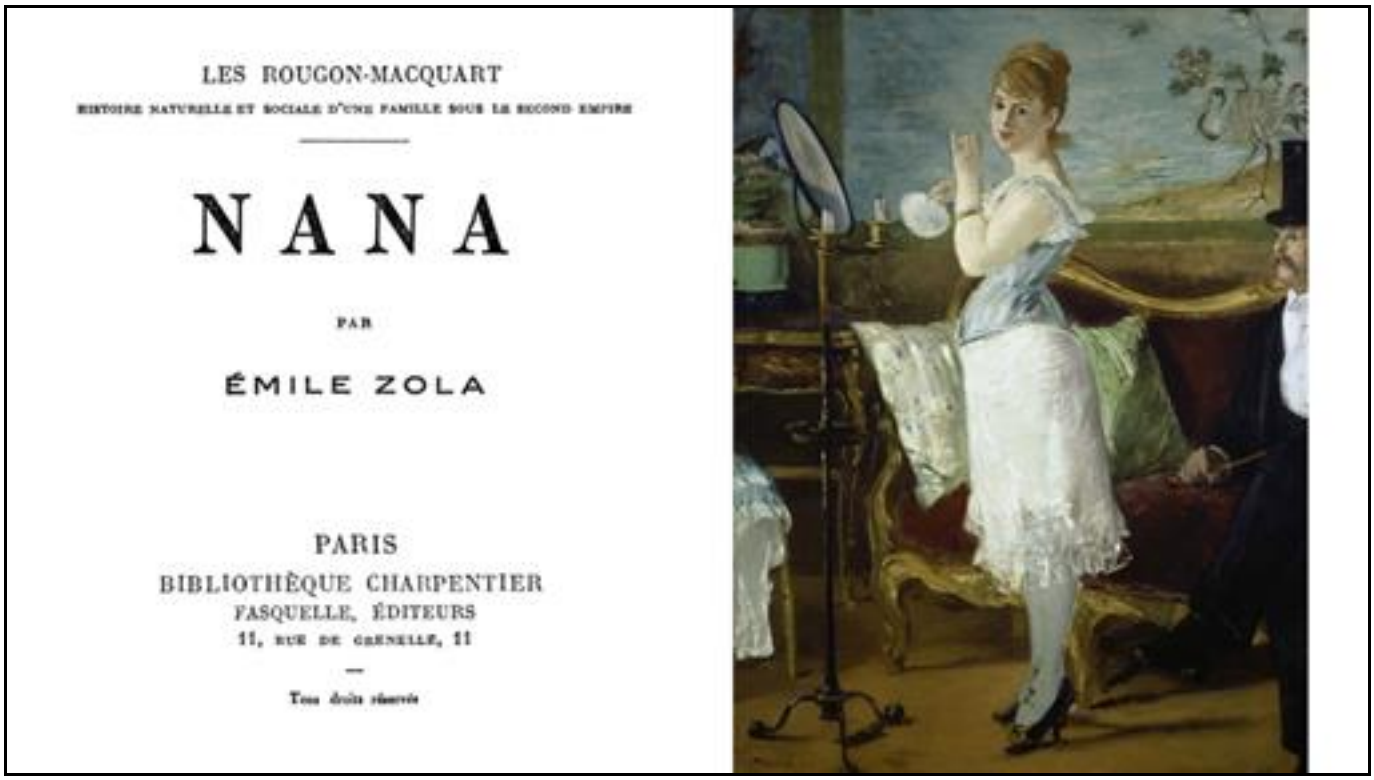
LES ROUGON-MACQUART

HISTOIRE NATURELLE ET SOCIALE D'UNE FAMILLE SOUS LE SECOND EMPIRE

NANA

PAR

ÉMILE ZOLA

PARIS

BIBLIOTHÈQUE CHARPENTIER

FASQUELLE, ÉDITEURS

11, RUE DE GRENELLE, 11

Tous droits réservés

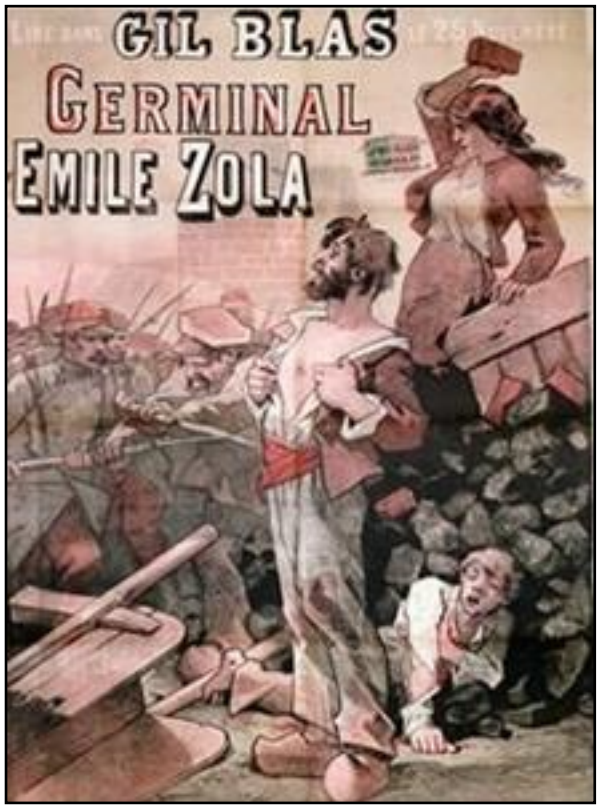

Επιπλέον, με το «Ζερμινάλ» (το 1885) –το καλύτερο ίσως έργο του– έστρεψε τον προβολέα στις απάνθρωπες συνθήκες εργασίας των ανθρακωρύχων. Η σειρά ολοκληρώθηκε το 1893.

Στα τέλη του 1864, ο Ζολά γνώρισε την Ελεονόρ Αλεξαντρίν Μελεΐ, η οποία αποκαλούσε τον εαυτό της Γκαμπριέλ. Παντρεύτηκαν το 1870 και μαζί φρόντιζαν τη μητέρα του Εμίλ.

Εκείνη την περίοδο είχε δημιουργηθεί μια ομάδα νεαρών λογοτεχνών που αυτοαποκαλούνταν «νατουραλιστές» και θεωρούσαν τον Ζολά δάσκαλό τους, ο οποίος πρώτος είχε χρησιμοποιήσει τη λέξη «νατουραλισμός» για να εξηγήσει τη ρεαλιστική μορφή που έδινε στα έργα του.

Το 1880 ο Εμίλ Ζολά ήταν πλέον μια από τις σημαντικότερες προσωπικότητες της λογοτεχνικής αστικής τάξης και διοργάνωνε πολιτιστικά δείπνα με διάφορους συγγραφείς στην πολυτελή βίλα του κοντά στο Παρίσι.

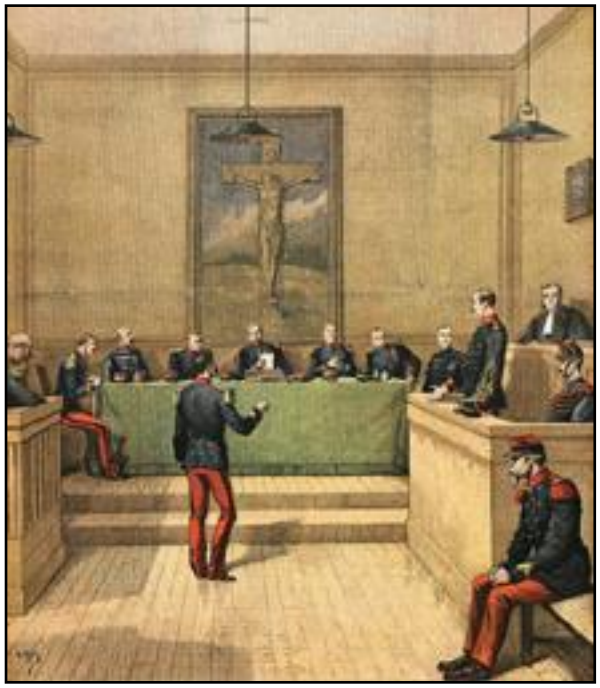

Το 1898, διάσημος πια και σεβαστός, ο Ζολά έμελλε να συνταράξει συθέμελα τη γαλλική κοινωνία και να διακινδυνεύσει τη σταδιοδρομία του καθώς ανακατεύτηκε στην περίφημη υπόθεση Ντρέιφους, που έκανε πάταγο εκείνη την εποχή. Η υπόθεση Ντρέιφους, υπήρξε ένα στρατιωτικοπολιτικό σκάνδαλο κατασκοπείας και ταυτόχρονα μία από τις μεγαλύτερες διεθνώς δικαστικές πλάνες που συντάραξε τη Γαλλία επί δώδεκα χρόνια. Κεντρικό πρόσωπο της υπόθεσης ήταν ο Γάλλος λοχαγός Άλφρεντ Ντρέιφους που ήταν Εβραίος.

Μετά από μια φαύλη και στημένη δίκη ο Ντρέιφους καταδικάστηκε σε καθαίρεση από τον βαθμό του και ισόβια κάθειρξη σε καθεστώς πλήρους απομόνωσης σε στρατιωτικό φρούριο. Ύστερα από την ατιμωτική τελετή που έγινε στη Στρατιωτική Σχολή, ο Ντρέιφους στάλθηκε στο Νησί του Διαβόλου (τόπος εξορίας στη Γαλλική Γουιάνα) για να εκτίσει την ποινή του.

Ο Εμίλ Ζολά στις 13 Ιανουαρίου 1898 δημοσίευσε στην πρώτη σελίδα της εφημερίδας «Λ'Ορόρ», του Ζωρζ Κλεμανσώ, το περίφημο «Κατηγορώ…!», μια ανοιχτή επιστολή προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ο Ζολά κατηγόρησε τον Στρατό ότι συγκάλυψε τη λανθασμένη καταδίκη του Ντρέιφους, λόγω αντισημιτισμού, και αθώωσε τον πραγματικό ένοχο Εστερχάζι με εντολή του Υπουργείου Στρατιωτικών. Παράλληλα δήλωνε την απέχθειά του προς την υποκρισία και τον φανατισμό. Το τεύχος της εφημερίδας τυπώθηκε σε 300.000 αντίτυπα αντί των 30.000 που ήταν ο συνηθισμένος αριθμός και έγινε ανάρπαστο. Το κείμενο αυτό αποτέλεσε την κύρια αιτία για την αναψηλάφιση της δίκης.

L'AURORE

Littéraire, Artistique, Sociale

J'Accuse...!

LETTRE AU PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE

Par ÉMILE ZOLA

Κατηγορώ...!
Επιστολή
στον Πρόεδρο
της Δημοκρατίας

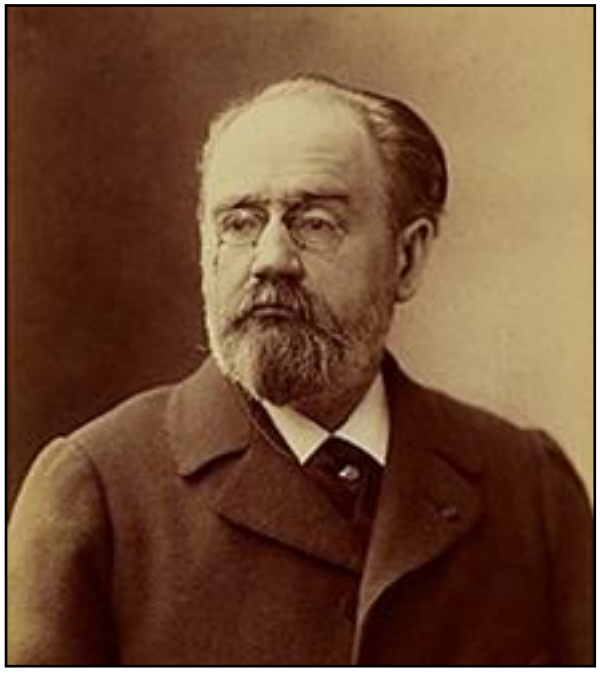

Η επιστολή προκάλεσε μεγάλη αίσθηση. Πολλές γαλλικές εφημερίδες χτύπησαν τον Ζολά, μποϊκόταραν τα βιβλία του και ο ίδιος μόλις κατόρθωσε να σωθεί από τη μανία του όχλου δραπετεύοντας στην Αγγλία. Η επιστολή του όμως έφερε το αποτέλεσμα που ήθελε. Τελικά έγινε αναθεώρηση της δίκης και ο Ντρέιφους αποδείχτηκε αθώος, γεγονός που οδήγησε και στη μεταρρύθμιση του συστήματος, συμπεριλαμβανομένου του χωρισμού εκκλησίας και κράτους.

Το 1902 ο Ζολά απεβίωσε λόγω δηλητηρίασης από τις αναθυμιάσεις του τζακιού στην κρεβατοκάμαρά του. Στην κηδεία του θρήνησαν όχι μόνον οι Γάλλοι, αλλά κι όλος ο κόσμος.

Ο τύμβος του Εμίλ Ζολά

ΑΡΘΟΥΡ ΚΟΝΑΝ ΝΤΟΫΛ

Ο Άρθουρ Κόναν Ντόυλ (1859 - 1930) ήταν Σκωτσέζος συγγραφέας και γιατρός. Δημιούργησε τον χαρακτήρα Σέρλοκ Χολμς το 1887. Έγραψε τέσσερα μυθιστορήματα και 56 μικρές ιστορίες για τον Χολμς και τον Δόκτορα Γουότσον. Οι ιστορίες του Σέρλοκ Χολμς αποτελούν ορόσημα στον τομέα της εγκληματικής φαντασίας. Ο Ντόιλ ήταν πολυγραφότατος συγγραφέας. Εκτός από τις ιστορίες του Χολμς, τα έργα του περιλαμβάνουν ιστορίες επιστημονικής φαντασίας για τον καθηγητή Τσάλεντζερ και χιουμοριστικές ιστορίες για τον ταξίαρχο Ζεράρ των Ναπολεόντιων πολέμων, καθώς και θεατρικά έργα, ποίηση και ιστορικά μυθιστορήματα.

Ο Άρθουρ Κόναν Ντόυλ γεννήθηκε στις 22 Μαΐου του 1859 στο Εδιμβούργο της Σκωτίας και ήταν το τρίτο από δέκα αδέλφια. Ο πατέρας του, Κάρολος Άλταμοντ Ντόυλ, ήταν Άγγλος ιρλανδικής καταγωγής και η μητέρα του, Μαίρη Φόλεϋ, ήταν Ιρλανδή. Ο πατέρας του ήταν καλλιτέχνης και κέρδιζε τα προς το ζην ως κυβερνητικός υπάλληλος, αλλά ήταν αλκοολικός και γι' αυτό οι σχέσεις του με τη γυναίκα του ήταν γενικά διαλυμένες.

Αυτοπροσωπογραφία του Κάρολου Άλταμοντ Ντόυλ

(πίσω του εμφανίζεται η σύζυγός του Μαίρη Φόλεϋ)

Σε ηλικία εννέα ετών, με τη βοήθεια κάποιων πλούσιων θείων του, ο Άρθουρ Κόναν Ντόυλ στάλθηκε στο Ιησουητικό προπαρασκευαστικό σχολείο του Στόουνυχερστ. Στη συνέχεια πήγε στο Κολλέγιο του Στόουνυχερστ ,αλλά όταν έφυγε από το κολλέγιο, το 1875, είχε απορρίψει τον Χριστιανισμό και ήταν αγνωστικιστής.

Από το 1876 ως το 1881 ο Ντόυλ σπούδασε Ιατρική στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου σπούδασε, επίσης, πρακτική βοτανική στον Βασιλικό Βοτανικό Κήπο στο Εδιμβούργο.

Το θερμοκήπιο για τροπικά φυτά στον Βασιλικό Βοτανικό Κήπο στο Εδιμβούργο

Το πρώτο του δημοσιευμένο κομμάτι, «Το μυστήριο της κοιλάδας Sasassa», μια ιστορία που διαδραματίζεται στη Νότια Αφρική, τυπώθηκε σε περιοδικό του Εδιμβούργου στις 6 Σεπτεμβρίου 1879, όταν ο Ντόυλ έκλεινε τα 20 χρόνια του. Και, μερικές μέρες αργότερα, στις 20 Σεπτεμβρίου δημοσίευσε το πρώτο του ακαδημαϊκό άρθρο, «Το Gelsemium ως δηλητήριο», στο Ιατρικό Περιοδικό της Βρετανίας. Ήταν μια μελέτη που εμφανίστηκε χρήσιμη σε μια έρευνα δολοφονίας του 21ου αιώνα. Ο Ντόυλ ήταν ένθερμος υποστηρικτής του υποχρεωτικού εμβολιασμού και έγραψε πολλά άρθρα που υποστήριζαν αυτή την πρακτική και κατάγγελναν τις απόψεις των αντι-εμβολιαστών.

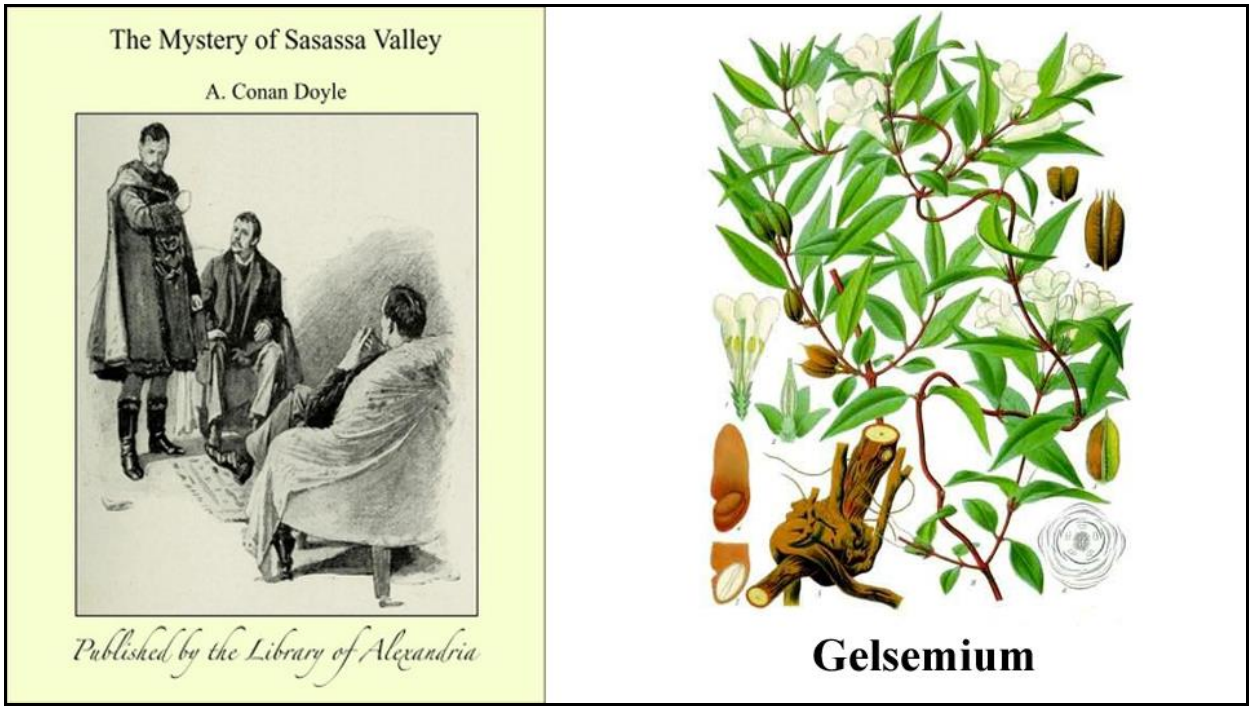

Το 1885 ολοκλήρωσε το διδακτορικό του με θέμα τη νωτιαία φθίση. Την ίδια χρονιά παντρεύτηκε τη Λουΐζα Χόκινς, με την οποία απέκτησαν δύο παιδιά, ένα κορίτσι κι ένα αγόρι. Η Λουΐζα Χόκινς υπέφερε από φυματίωση.

Το πρώτο του έργο με τους Σέρλοκ Χολμς και Δόκτορα Γουότσον με τίτλο «Μια σπουδή στο κόκκινο» γράφηκε σε τρεις βδομάδες όταν ήταν 27 ετών και έγινε δεκτό για δημοσίευση το 1887. Ο Σέρλοκ Χολμς σχεδιάστηκε εν μέρει με βάση τον πρώην πανεπιστημιακό δάσκαλο του Ντόυλ, Τζόζεφ Μπελ. Το 1892, σε μια επιστολή του προς τον Μπελ, ο Ντόυλ έγραψε: «Σίγουρα σε εσάς χρωστώ τον Σέρλοκ Χολμς. Με τη σκέψη, τις παρατηρήσεις και τα συμπεράσματα που σας άκουσα να εκφράζετε, προσπάθησα να οικοδομήσω έναν άνθρωπο». Και στην αυτοβιογραφία του το 1924 παρατήρησε: «Δεν είναι περίεργο που μετά τη μελέτη ενός τέτοιου χαρακτήρα [δηλαδή του Μπελ] προσπάθησα να δημιουργήσω έναν επιστήμονα ντετέκτιβ που έλυνε τις υποθέσεις με βάση την αξία του και όχι μέσω της ανοησίας του εγκληματία».

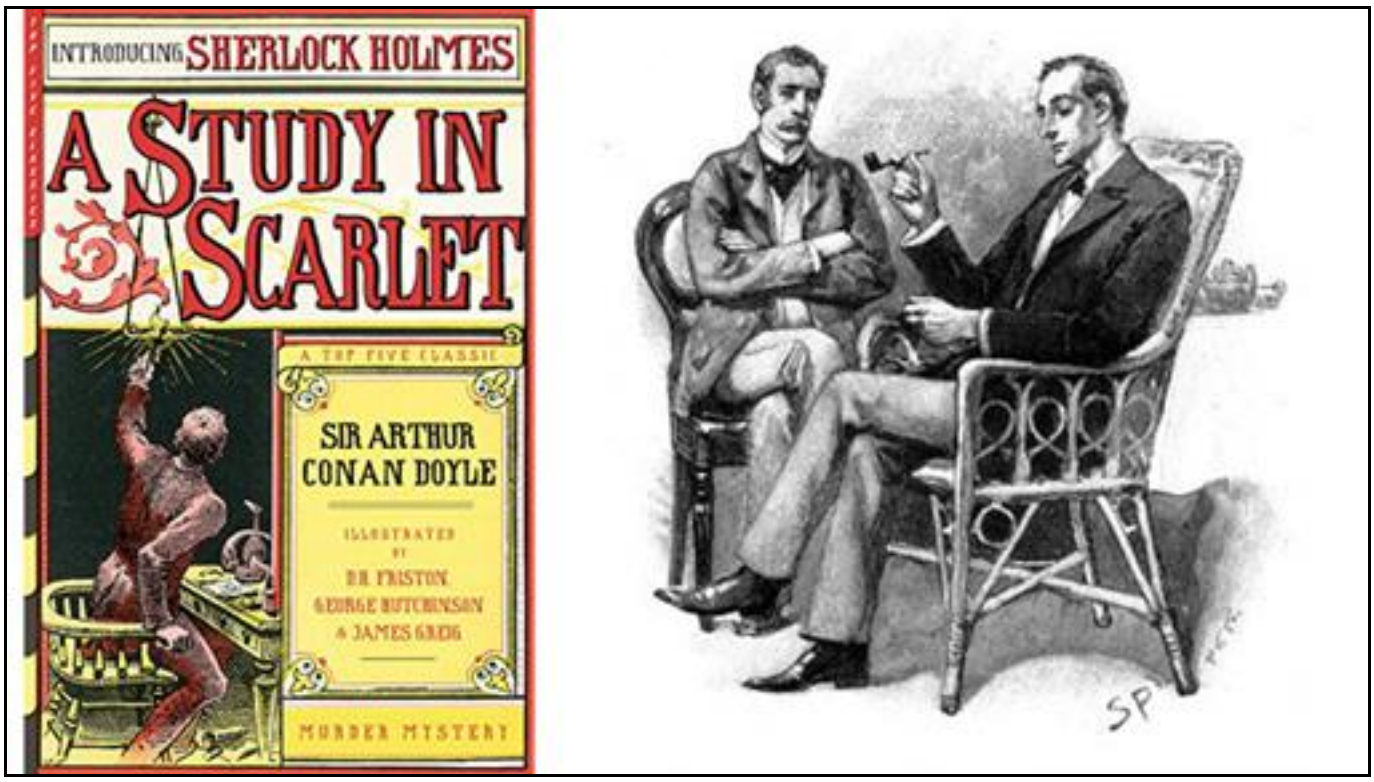

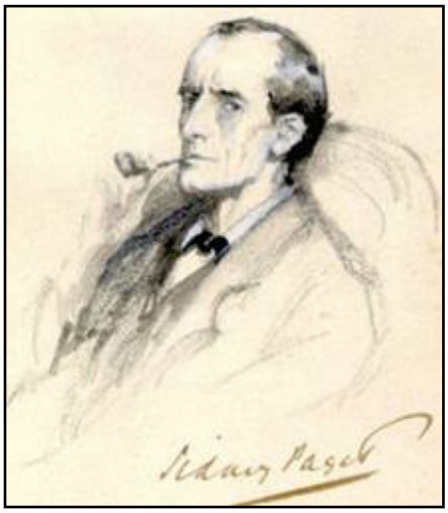

Τον Νοέμβριο του 1891 ο Ντόυλ έγραψε στη μητέρα του: «Σκέφτομαι να σκοτώσω τον Χολμς. Παίρνει το μυαλό μου από καλύτερα πράγματα». Η μητέρα του απάντησε: «Δεν θα το κάνεις! Δεν μπορείς! Δεν πρέπει!». Σε μια προσπάθεια να αποφύγει τα αιτήματα των εκδοτών για περισσότερες ιστορίες του Χολμς, ανέβασε την τιμή του σε ένα επίπεδο που είχε σκοπό να τους αποθαρρύνει, αλλά διαπίστωσε ότι ήταν πρόθυμοι να πληρώσουν ακόμη και τα μεγάλα ποσά που ζήτησε. Ως αποτέλεσμα έγινε ένας από τους πιο καλοπληρωμένους συγγραφείς της εποχής του.

Τον Δεκέμβριο του 1893, για να αφιερώσει περισσότερο από τον χρόνο του στα ιστορικά μυθιστορήματά του, ο Ντόυλ έβαλε τον Σέρλοκ Χολμς και τον καθηγητή Μόριαρτι να βυθιστούν μαζί στους καταρράκτες του Ράιχενμπαχ στην ιστορία «Το τελικό πρόβλημα».

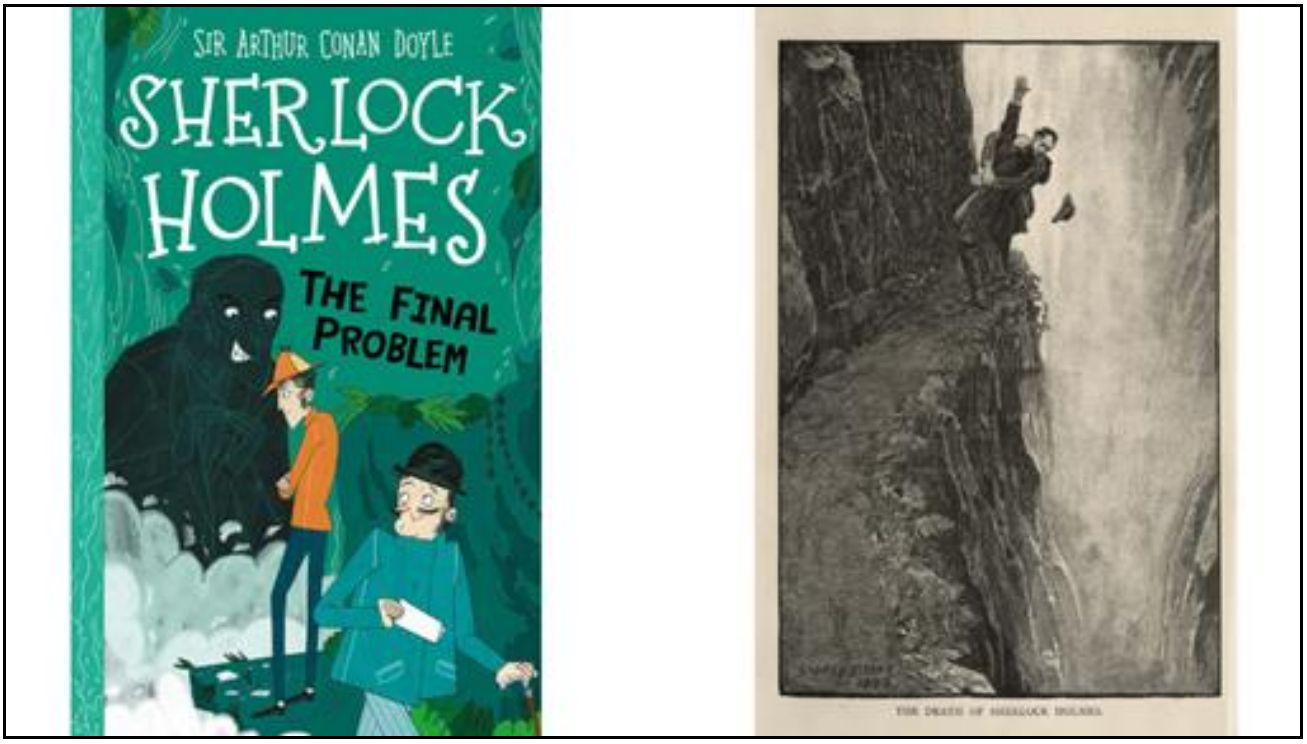

Η δημόσια κατακραυγή, ωστόσο, τον οδήγησε να εμφανίσει τον Σέρλοκ Χολμς, το 1901, στο μυθιστόρημα «Το σκυλί των Μπάσκερβιλς».

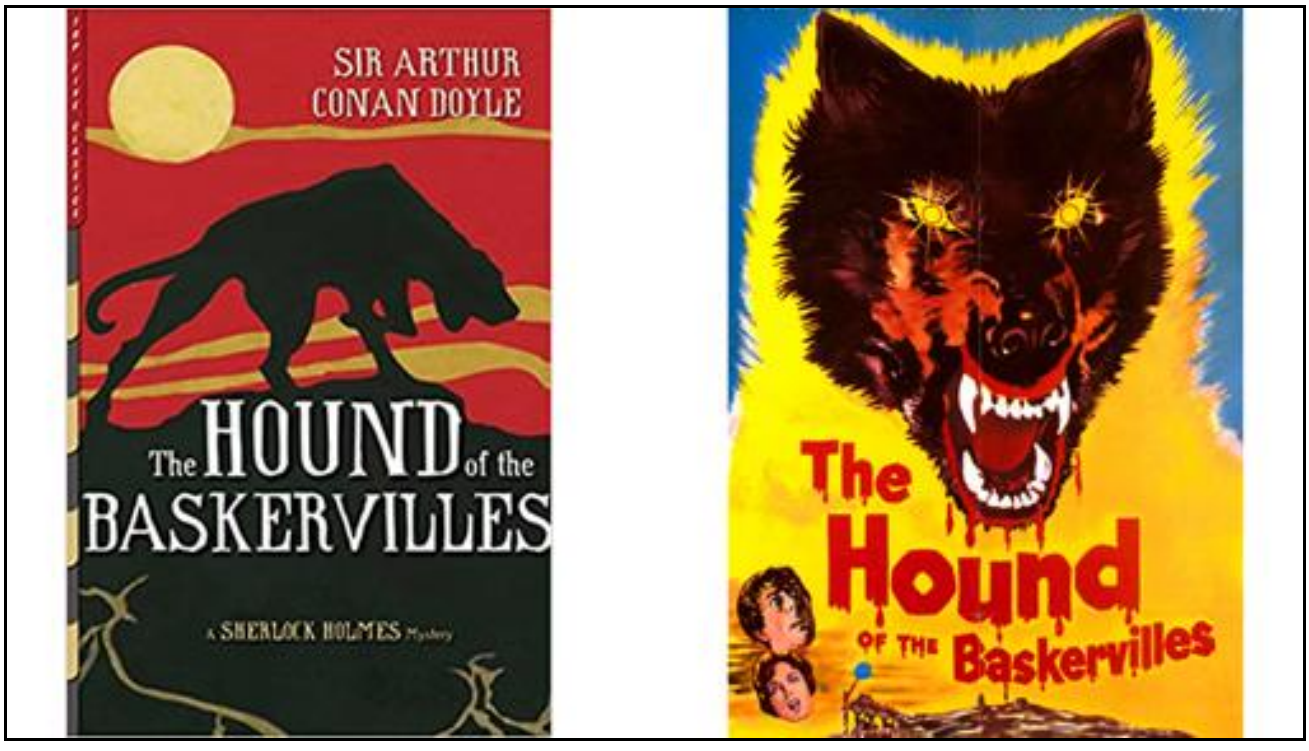

Εν τω μεταξύ, από το 1894 ως το 1903, δημοσίευσε 17 σατιρικά μικρά διηγήματα με ήρωα τον Γάλλο Ταξίαρχο Ζεράρ. Ο ταξίαρχος Ετιέν Ζεράρ είναι Ουσάρος αξιωματικός στον Γαλλικό στρατό κατά τη διάρκεια των Ναπολεόντειων Πολέμων. Το πιο αξιοσημείωτο χαρακτηριστικό του Ζεράρ είναι η ματαιοδοξία του – είναι απόλυτα πεπεισμένος ότι είναι ο πιο γενναίος στρατιώτης, ο καλύτερος ξιφομάχος, ο πιο επιτυχημένος ιππέας και ο πιο γλαφυρός εραστής σε όλη τη Γαλλία.

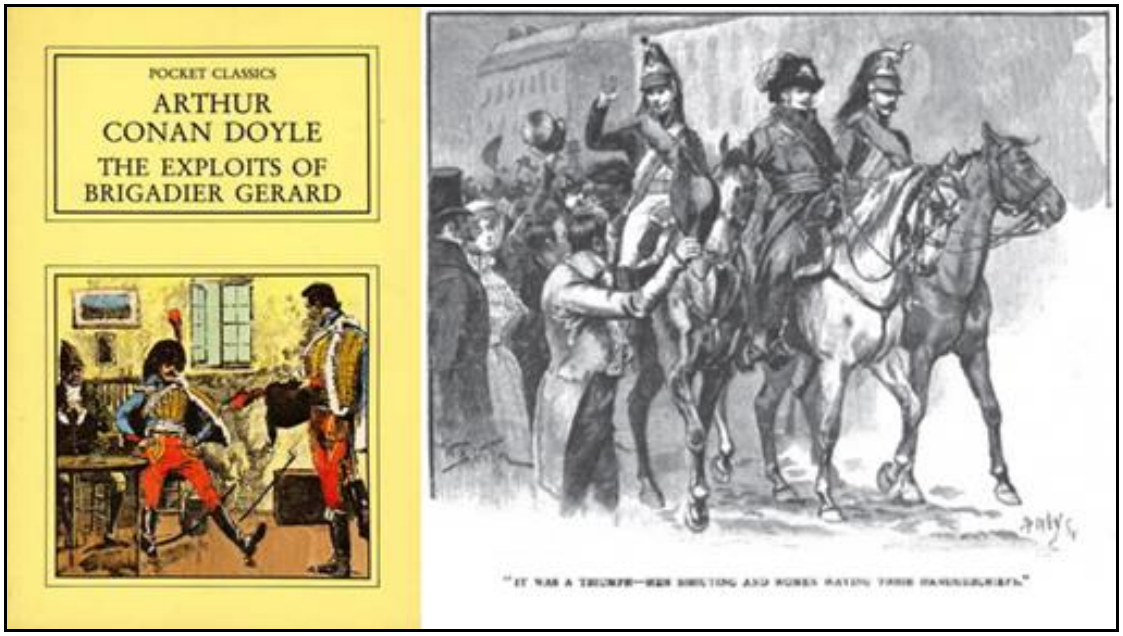

Το 1903 ο Ντόυλ δημοσίευσε ένα μικρό διήγημα με τίτλο «Η περιπέτεια του άδειου σπιτιού», στο οποίο εξηγείται ότι μόνο ο Μόριαρτι είχε πέσει, αλλά επειδή ο Σέρλοκ Χολμς είχε και άλλους επικίνδυνους εχθρούς –ειδικά τον συνταγματάρχη Σεμπάστιαν Μόραν– είχε κανονίσει να φανεί ότι ήταν κι αυτός νεκρός.

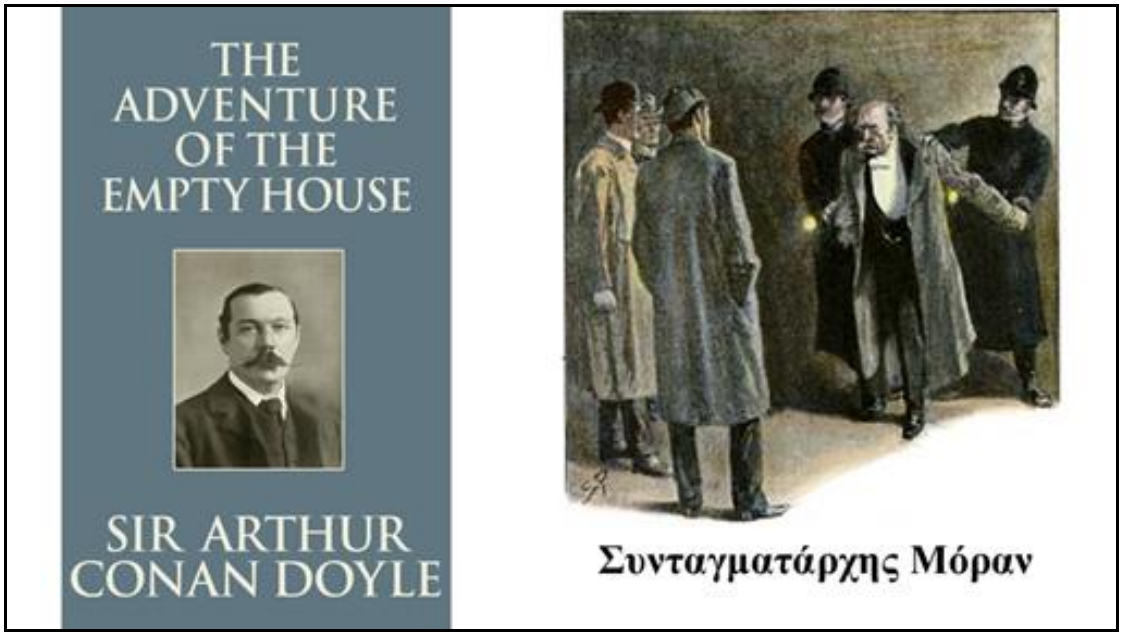

Από τον Μάρτιο ως τον Ιούνιο του 1900 ο Ντόυλ είχε πάει ως εθελοντής γιατρός στη Νότια Αφρική κατά τη διάρκεια του πολέμου των Μπόερς. Στους λίγους μήνες που πέρασε σε νοσοκομείο της Αφρικής είδε περισσότερους στρατιώτες και υγειονομικούς να πεθαίνουν από τυφοειδή πυρετό παρά από πολεμικά τραύματα. Τον Οκτώβριο του 1900 δημοσίευσε το βιβλίο του «Ο πόλεμος των Μπόερς» που θεωρήθηκε πολύ σημαντικό για τη Βρετανία. Για τον λόγο αυτό τιμήθηκε για διακεκριμένες υπηρεσίες προς τη χώρα του και το 1902 παρασημοφορήθηκε από τον βασιλιά της Αγγλίας, χρίσθηκε ιππότης και του απονεμήθηκε ο τίτλος «Σερ». Στα πρώτα χρόνια του 20ού αιώνα ο Σερ Άρθουρ Κόναν Ντόυλ ήταν δύο φορές υποψήφιος σε βουλευτικές εκλογές αλλά, αν και έλαβε σεβαστό αριθμό ψήφων, δεν εξελέγη.

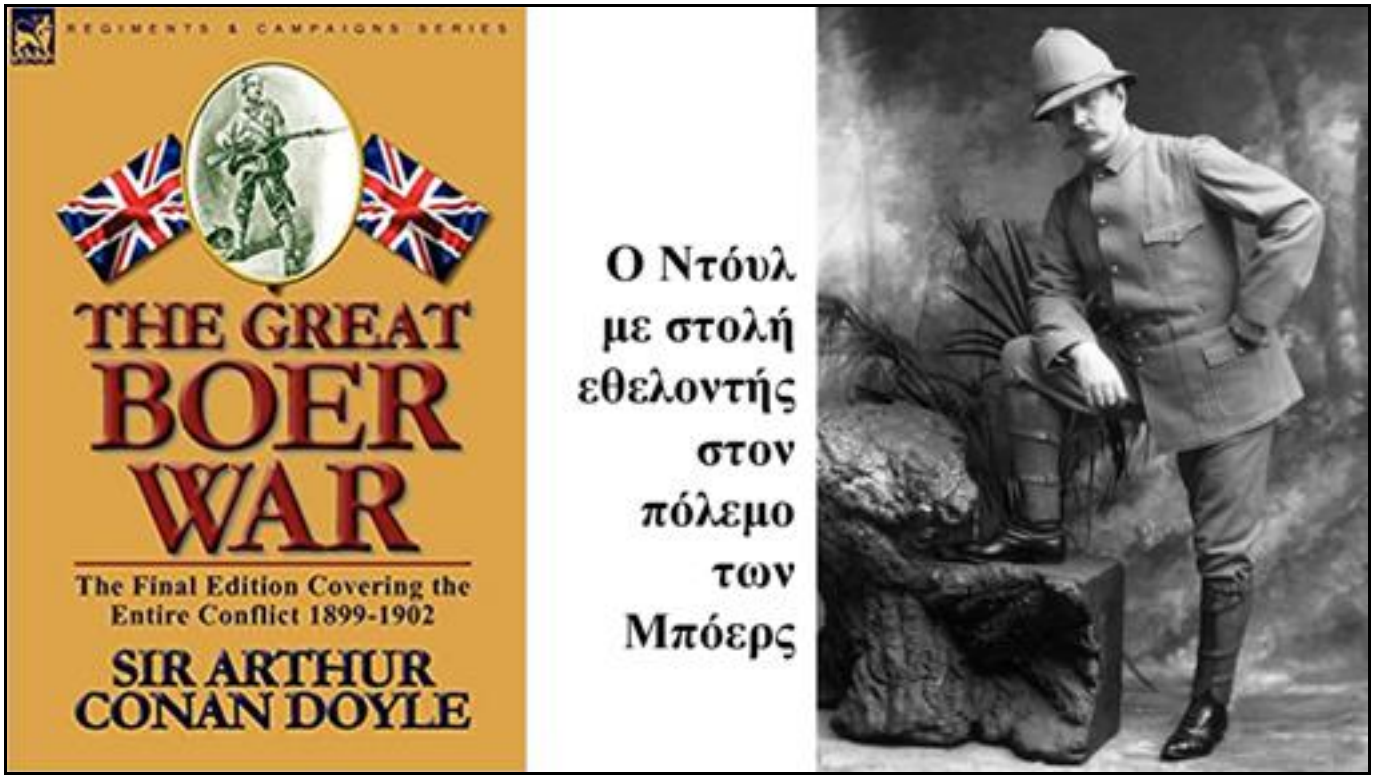

Γράφοντας, φροντίζοντας την άρρωστη γυναίκα του Λουίζα, έπαιζε γκολφ, οδηγούσε γρήγορα αυτοκίνητα, πετούσε στον ουρανό με αερόστατα και με πρώιμα αεροπλάνα, διατηρούσε ενεργό τον εαυτό του αλλά δεν ήταν πραγματικά ικανοποιημένος. Όταν πέθανε στα χέρια του η Λουίζα τον Ιούλιο του 1906 έπεσε σε κατάθλιψη για πολλούς μήνες.

Τον Σεπτέμβριο του 1907 παντρεύτηκε τη δεύτερη γυναίκα του, Τζιν Ελίζαμπεθ Λέκι, την οποία είχε πρωτογνωρίσει πριν από δέκα χρόνια. Μαζί με τα δύο παιδιά που είχε με τη Λουίζα μετακόμισαν σε ένα ωραίο σπίτι όπου πέρασε τα υπόλοιπα χρόνια του, κάνοντας και άλλα τρία παιδιά με τη δεύτερη γυναίκα του.

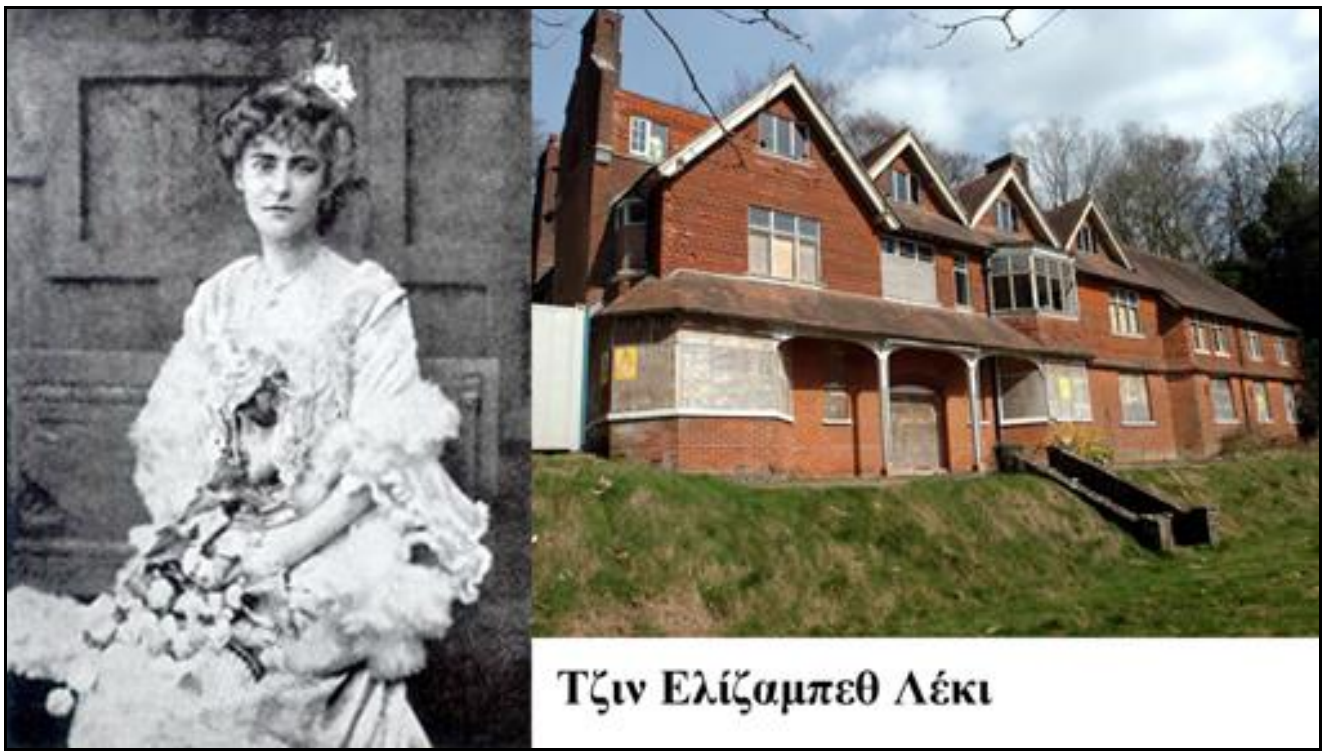

Ένα από τα θεατρικά έργα του Ντόυλ που είχε μεγάλη επιτυχία ήταν «Η κηλιδωτή κορδέλα» που ανέβηκε το 1910. Μία από τις δυσκολίες της παραγωγής ήταν η παρουσίαση του φιδιού. Ο συγγραφέας επέμενε σε ένα ζωντανό ερπετό, ενώ οι ηθοποιοί και το προσωπικό ικέτευαν για ένα τεχνητό. Επικράτησε αρχικά η άποψη του Ντόυλ, αλλά αργότερα εκείνος παραδέχθηκε το λάθος του όταν το φίδι τσίμπησε τον ξυλουργό της σκηνής.

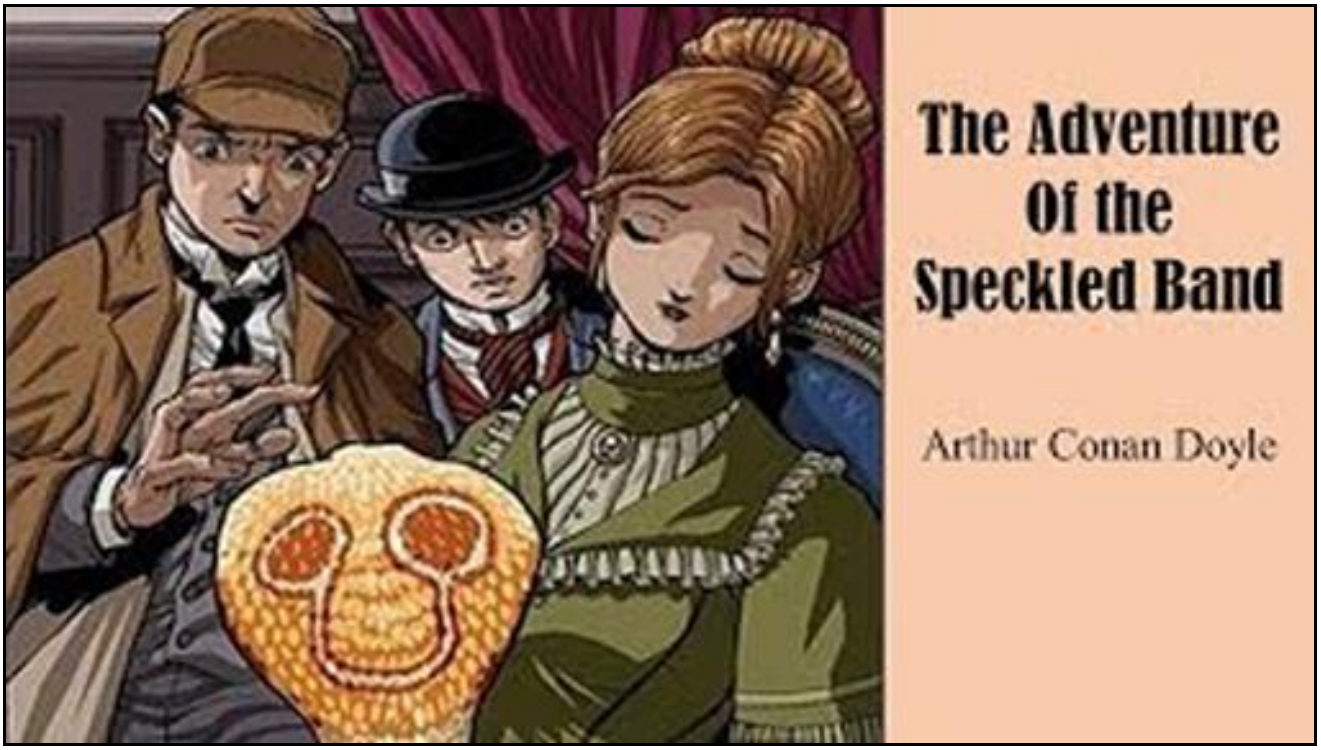

Το 1912 παρουσιάστηκε το μυθιστόρημα «Ο χαμένος κόσμος», που αναφέρεται σε μια αποστολή σε ένα οροπέδιο στη λεκάνη του Αμαζονίου της Νότιας Αμερικής, όπου τα προϊστορικά ζώα εξακολουθούσαν να επιβιώνουν. Ο χαρακτήρας του καθηγητή Τσάλεντζερ παρουσιάστηκε για πρώτη φορά σε αυτό το βιβλίο. Το μυθιστόρημα περιγράφει επίσης έναν πόλεμο μεταξύ αυτόχθονων πληθυσμών και μιας άγριας φυλής πλασμάτων που μοιάζουν με πίθηκους.

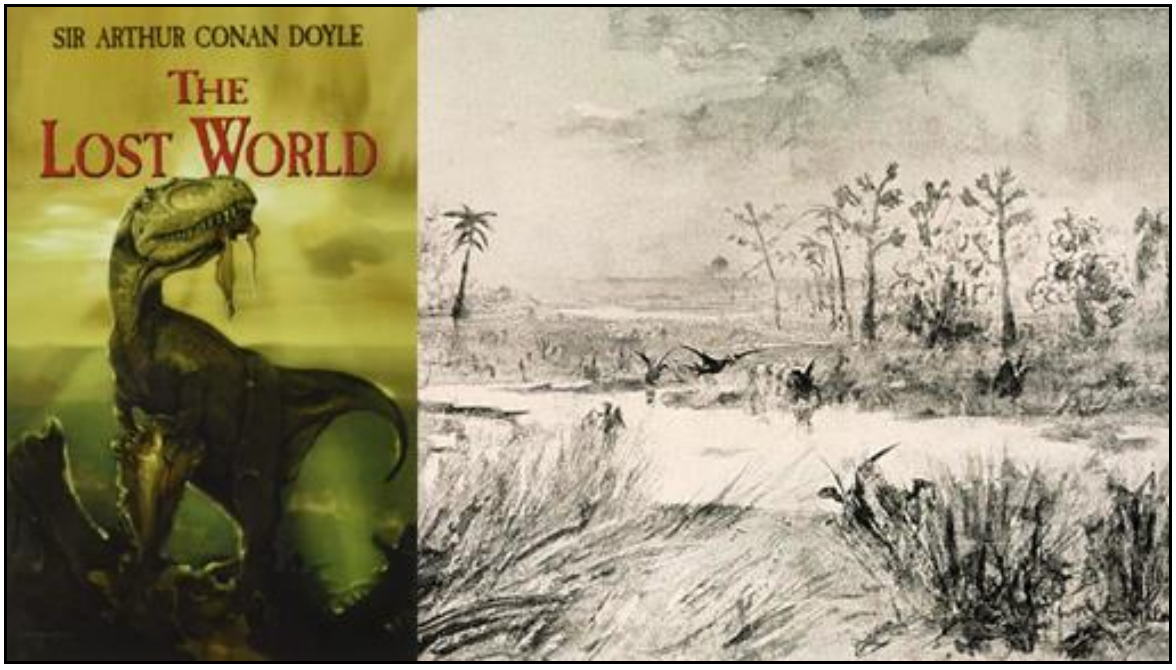

Ο καθηγητής Τσάλεντζερ είναι ένας φανταστικός χαρακτήρας σε μια σειρά από ιστορίες φαντασίας και επιστημονικής φαντασίας του Άρθουρ Κόναν Ντόυλ. Σε αντίθεση με τον αυτοελεγχόμενο, αναλυτικό χαρακτήρα του Σέρλοκ Χολμς, ο καθηγητής Τσάλεντζερ είναι μια επιθετική, έντονη, κυριαρχική φιγούρα.

Το 1914 δημοσιεύτηκε το τελευταίο μεγάλο μυθιστορηματικό έργο του Ντόυλ με ήρωα τον Σέρλοκ Χολμς και με τίτλο «Η κοιλάδα του φόβου». Αλλά οι αναγνώστες δεν έμειναν εντελώς ευχαριστημένοι γιατί ο Σέρλοκ Χολμς δεν εμφανιζόταν σε μεγάλο μέρος του έργου.

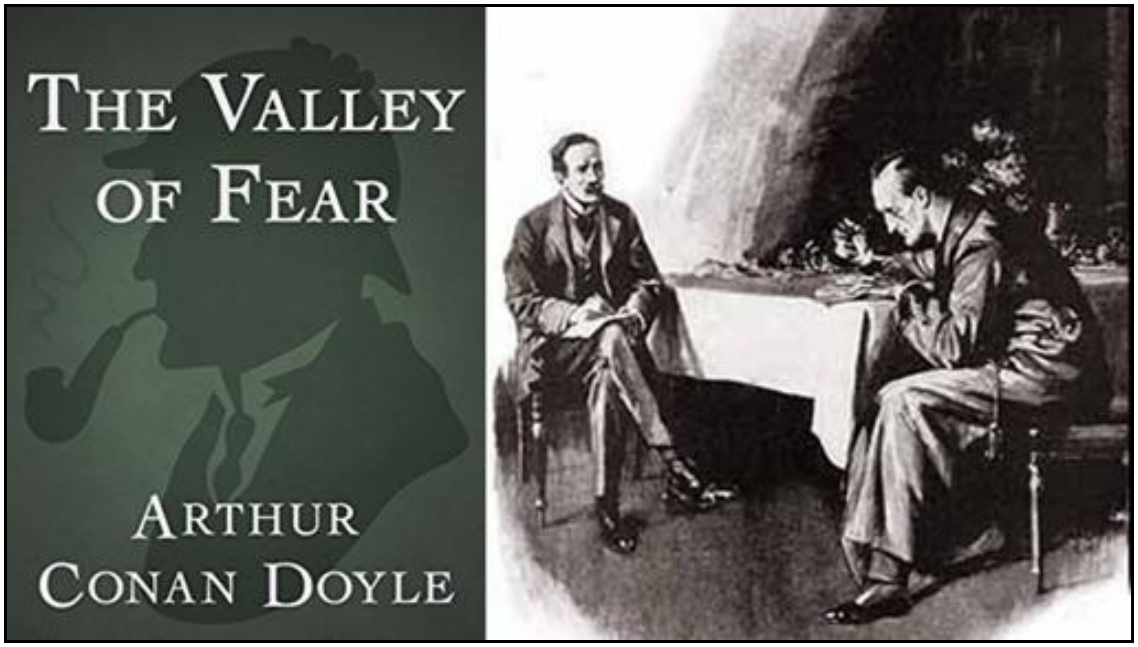

Ο απολογισμός του Α΄ Παγκόσμιου πόλεμου ήταν σκληρός για τον Κόναν Ντόιλ. Έχασε τον γιο του, τον αδελφό του, δύο κουνιάδους του και δύο ανιψιούς του. Ο Κόναν Ντόυλ έπεσε σε κατάθλιψη. Βρήκε παρηγοριά στον πνευματισμό και στις προσπάθειές του να αποδειχθεί ότι υπάρχει ζωή μετά τον θάνατο. Από την πίστη του Άρθουρ Κόναν Ντόυλ στον πνευματισμό προήλθαν τα συγγράμματα «Η Νέα Αποκάλυψη» (το 1918) και «Η Ιστορία του Πνευματισμού (το 1926).

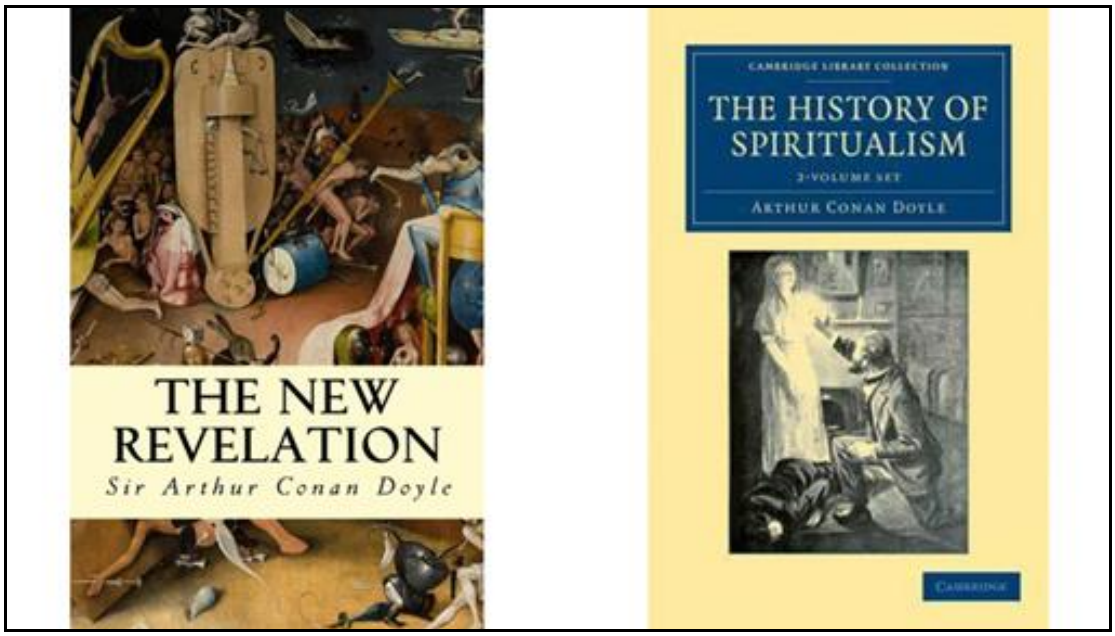

Για μια περίοδο ο Ντόυλ ήταν φίλος με τον Αμερικανό μάγο Χάρυ Χουντίνι, ο οποίος, όμως, ήταν αντίπαλος του πνευματιστικού κινήματος τη δεκαετία του 1920. Αν και ο Χουντίνι επέμενε ότι τα μέντιουμ χρησιμοποιούσαν κόλπα (και συνεχώς τα εξέθετε ως απατεώνες), ο Κόναν Ντόυλ είχε πεισθεί ότι ο ίδιος ο Χουντίνι διέθετε υπερφυσικές δυνάμεις, άποψη που εξέφρασε στο βιβλίο «Το Χείλος του Αγνώστου». Προφανώς ο Χουντίνι δεν μπόρεσε να τον πείσει ότι τα κατορθώματά του ήταν απλά αυταπάτες και αυτό τους οδήγησε σε πικρή δημόσια ρήξη.

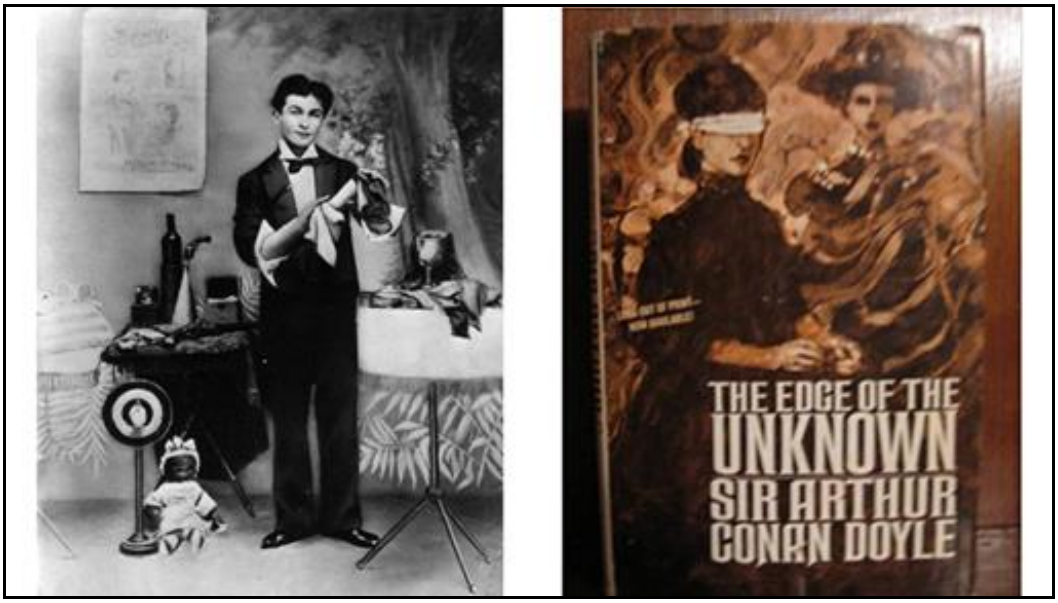

Στις 7 Ιουλίου 1930 ο Σερ Άρθουρ Κόναν Ντόυλ πέθανε από καρδιακή προσβολή σε ηλικία 71 ετών. Οι τελευταίες του λέξεις ήταν προς τη γυναίκα του: «Είσαι υπέροχη». Πριν πεθάνει ήταν τόσο βέβαιος για τη μετά θάνατον ζωή, ώστε είπε στους συγγενείς του και στους στενούς του φίλους ότι θα επέστρεφε σαν πνεύμα στη γη και θα τους παρουσιαζόταν.

ΑΝΤΟΝ ΤΣΕΧΩΦ

Ο Αντόν Τσέχωφ (1860 - 1904) ήταν Ρώσος θεατρικός συγγραφέας και ένας από τους μεγαλύτερους διηγηματογράφους της παγκόσμιας λογοτεχνίας. Σπούδασε και εργάστηκε ως γιατρός. Είχε πει: «Η Ιατρική είναι η νόμιμη σύζυγός μου. Η λογοτεχνία είναι η ερωμένη μου». Στα έργα του αποτυπώνεται η διαρκής φθορά της καθημερινής ζωής. Οι ήρωές του είναι άνθρωποι της ανώτερης κυρίως τάξης, που «ξοδεύουν» τη ζωή τους μέσα στην πνιγηρή ατμόσφαιρα της Ρωσικής επαρχίας.

Ο Αντόν Τσέχωφ γεννήθηκε στις 29 Ιανουαρίου 1860 στο Ταγκανρόγκ, λιμάνι στην Αζοφική θάλασσα στη νότια Ρωσία. Ήταν το τρίτο από τα έξι παιδιά που επέζησαν. Ο πατέρας του, Πάβελ Τσέχωφ, γιος ενός πρώην δουλοπάροικου, είχε ένα παντοπωλείο. Διευθυντής της ενοριακής χορωδίας, πιστός Ορθόδοξος Χριστιανός και αυταρχικός πατέρας που ασκούσε σωματική βία, ο Πάβελ Τσέχωφ θεωρήθηκε από ορισμένους ιστορικούς ως το πρότυπο για τα πολλά πορτρέτα της υποκρισίας που περιέγραψε ο γιος του. Η μητέρα του, Γιεβγένιβα, ήταν μια εξαιρετική αφηγήτρια που διασκέδαζε τα παιδιά με τα παραμύθια των ταξιδιών της με τον πατέρα της –έμπορο υφασμάτων– σε όλη τη Ρωσία.

Στην Ταγκανρόγκ υπήρχε η Ελληνική εκκλησία των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης. Στις αρχές του 19ου αιώνα πίσω από την εκκλησία χτίστηκε το ενοριακό Ελληνικό σχολείο. Εκεί διδάσκονταν την Ελληνική γλώσσα, θεολογία, μαθηματικά, ιστορία, καλλιγραφία και ψαλμωδία. Ο Τσέχωφ πήγε αρχικά σε αυτό το σχολείο μέχρι την ηλικία των οχτώ ετών. Μετά την Οκτωβριανή επανάσταση το κτίριο άλλαξε ριζικά και έπαψε να είναι σχολείο.

Στη συνέχεια ο Τσέχωφ πήγε στο Γυμνάσιο για αγόρια. Όταν ήταν 15 χρόνων έμεινε στην ίδια τάξη γιατί δεν κατάφερε να περάσει τις εξετάσεις των Αρχαίων Ελληνικών. Το 1954 το Γυμνάσιο ονομάστηκε Γυμνάσιο Τσέχωφ.

Το 1876, όταν ο Τσέχωφ ήταν 16 χρόνων, ο πατέρας του κηρύχθηκε σε πτώχευση αφού ξεπέρασε τα οικονομικά του χτίζοντας ένα νέο σπίτι και έχοντας εξαπατηθεί από τον εργολάβο. Για να αποφύγει τη φυλακή κατέφυγε στη Μόσχα όπου η οικογένεια ζούσε σε μεγάλη φτώχεια. Ο Τσέχωφ έμεινε πίσω για άλλα τρία χρόνια για να πουλήσει τα υπάρχοντα της οικογένειας και να τελειώσει τις σπουδές του. Ο Τσέχωφ έπρεπε να πληρώνει για τη δική του εκπαίδευση, κάνοντας ιδιωτικά φροντιστήρια, πιάνοντας και πουλώντας καρδερίνες και πουλώντας σύντομα σκετς στις εφημερίδες, μεταξύ άλλων εργασιών.

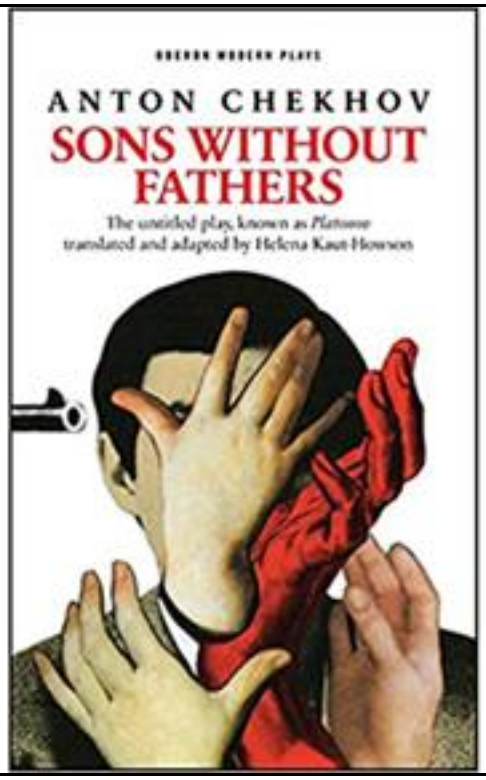

Ορφανά από πατέρα

Ο Τσέχωφ έστελνε κάθε ρούβλι που μπορούσε να του περισσέψει στην οικογένειά του στη Μόσχα, μαζί με χιουμοριστικά γράμματα για να τους φτιάξει τη διάθεσή τους. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου διάβασε, πολύ και αναλυτικά, έργα του Θερβάντες, του Τουργκένιεφ και του Σοπενχάουερ και έγραψε ένα κωμικό δράμα μεγάλου μήκους με τίτλο «Ορφανά από πατέρα». Ο Τσέχωφ βίωσε επίσης μια σειρά ερωτικών σχέσεων.

Το 1879, ο Τσέχωφ ολοκλήρωσε το σχολείο του και εντάχθηκε στην οικογένειά του στη Μόσχα, έχοντας εισαχθεί στην Ιατρική σχολή του «Κρατικού Πανεπιστημίου της Μόσχας».

Ο Τσέχωφ ανέλαβε τώρα την ευθύνη για όλη την οικογένεια. Για να τους στηρίξει και να πληρώνει τα δίδακτρά του, έγραφε καθημερινά σύντομα, χιουμοριστικά σκετς και χρονογραφήματα της σύγχρονης ρωσικής ζωής, πολλά με ψευδώνυμα όπως «Άνδρας χωρίς σπλήνα». Η πολύ μεγάλη παραγωγή του τού χάρισε σταδιακά τη φήμη ως σατιρικού χρονικογράφου της ρωσικής ζωής και μέχρι το 1882 έγραφε για το περιοδικό «Θραύσματα» ενός από τους κορυφαίους εκδότες της εποχής. Ο τόνος του Τσέχωφ σε αυτό το στάδιο ήταν πιο σκληρός από αυτόν που γνωρίζουμε από την ώριμη μυθοπλασία του.

Περιοδικό «Θραύσματα»

Το 1884 ο Τσέχωφ πήρε το πτυχίο του ως γιατρός, ιδιότητα την οποία θεωρούσε πως είναι το κύριο επάγγελμά του, αν και έβγαζε λίγα χρήματα από αυτό και αντιμετώπιζε τους φτωχούς δωρεάν. Από το 1885 και μετά είχε συμπτώματα φυματίωσης.

Το 1887, εξαντλημένος από την υπερκόπωση και την κακή υγεία, ο Τσέχωφ έκανε ένα ταξίδι στην Ουκρανία, το οποίο του ξύπνησε ξανά την ομορφιά της στέπας. Κατά την επιστροφή του, ξεκίνησε το διήγημα «Η Στέπα», το οποίο ο ίδιος το αποκάλεσε «κάτι μάλλον περίεργο και πολύ πρωτότυπο» και το οποίο τελικά δημοσιεύτηκε. Το 1888 του απονέμεται το Βραβείο Πούσκιν.

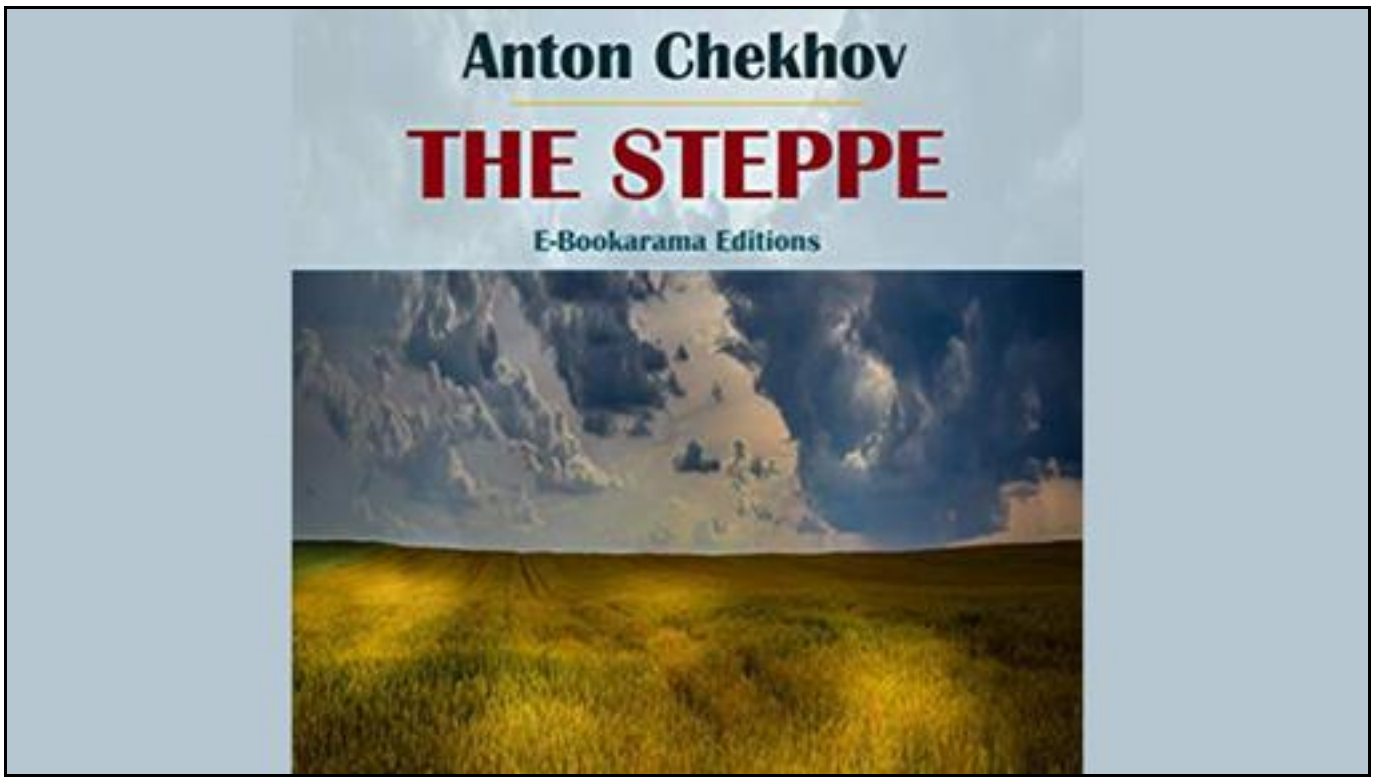

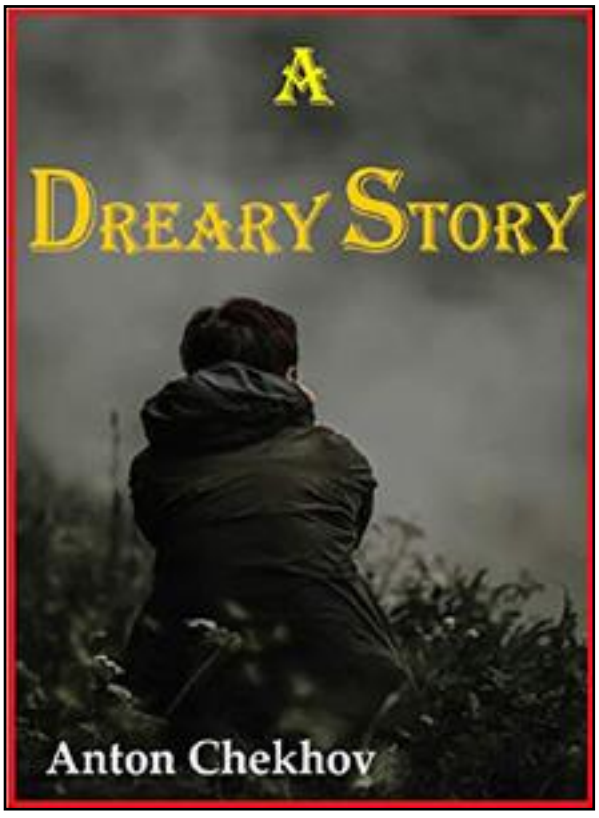

Ο θάνατος του Νικολάι, αδελφού του Τσέχωφ, από φυματίωση το 1889 επηρέασε το έργο του «Μια μουντή ιστορία», που ολοκληρώθηκε τον Σεπτέμβριο, και αναφέρεται σε έναν άνθρωπο που αντιμετωπίζει το τέλος μιας ζωής που συνειδητοποιεί ότι ήταν χωρίς σκοπό. Ο άλλος αδελφός του Τσέχωφ, ο Μιχαήλ, ο οποίος κατέγραψε την κατάθλιψη και την ανησυχία του αδελφού του, Αντόν, μετά τον θάνατο του Νικολάι, εκείνη την εποχή ερευνούσε τις φυλακές στο πλαίσιο των νομικών του σπουδών. Και ο Αντόν Τσέχωφ, αναζητώντας σκοπό στη ζωή του, σύντομα ο ίδιος απέκτησε εμμονή με το θέμα της μεταρρύθμισης των φυλακών.

Το 1890 ο Τσέχωφ ξεκίνησε ένα δύσκολο ταξίδι με τρένο, άμαξα και ατμόπλοιο στη ρωσική Άπω Ανατολή πηγαίνοντας στο κάτεργο, τη σωφρονιστική αποικία όπως λεγόταν, στο Ρωσικό νησί Σαχαλίν, βόρεια της Ιαπωνίας, όπου πέρασε τρεις μήνες παίρνοντας συνεντεύξεις από χιλιάδες κατάδικους και εποίκους. Τα γράμματα που έγραψε ο Τσέχωφ κατά τη διάρκεια του ταξιδιού στο Σαχαλίν θεωρούνται από τα καλύτερά του. Ο Τσέχωφ βρήκε λογοτεχνική έκφραση για την «Κόλαση του Σαχαλίν» στο μεγάλο του διήγημα «Η δολοφονία».

Το 1891 ταξιδεύει στην Ευρώπη. Επιστρέφοντας στη Ρωσία εργάζεται εντατικά ως γιατρός για την καταπολέμηση της χολέρας. Εγκαθίσταται στο Μελίχοβο της Ουκρανίας, όπου ως γιατρός εξυπηρετεί 26 χωριά και 7 εργοστάσια. Οι δαπάνες του Τσέχωφ για φάρμακα ήταν σημαντικές, αλλά το μεγαλύτερο κόστος ήταν να ταξιδεύει αρκετές ώρες για να επισκεφτεί κάποιον άρρωστο, γεγονός που μείωνε τον χρόνο του για συγγραφή. Ωστόσο το έργο του Τσέχωφ ως γιατρός εμπλούτισε τη γραφή του φέρνοντάς τον σε στενή επαφή με όλα τα τμήματα της Ρωσικής κοινωνίας.

Το 1894 ο Τσέχωφ άρχισε να γράφει το έργο του «Ο γλάρος» σε ένα δωμάτιο που είχε χτίσει στο περιβόλι του στο Μελίχοβο. Στα δύο χρόνια από τότε που μετακόμισε εκεί είχε ανακαινίσει το σπίτι, ασχολήθηκε με τη γεωργία και την κηπουρική, περιποιήθηκε τον οπωρώνα και τη λίμνη και φύτεψε πολλά δέντρα, τα οποία, σύμφωνα με τον αδελφό του Μιχαήλ, «φρόντιζε σαν να ήταν παιδιά του. Καθώς τα κοιτούσε ονειρευόταν πώς θα ήταν σε τριακόσια ή τετρακόσια χρόνια».

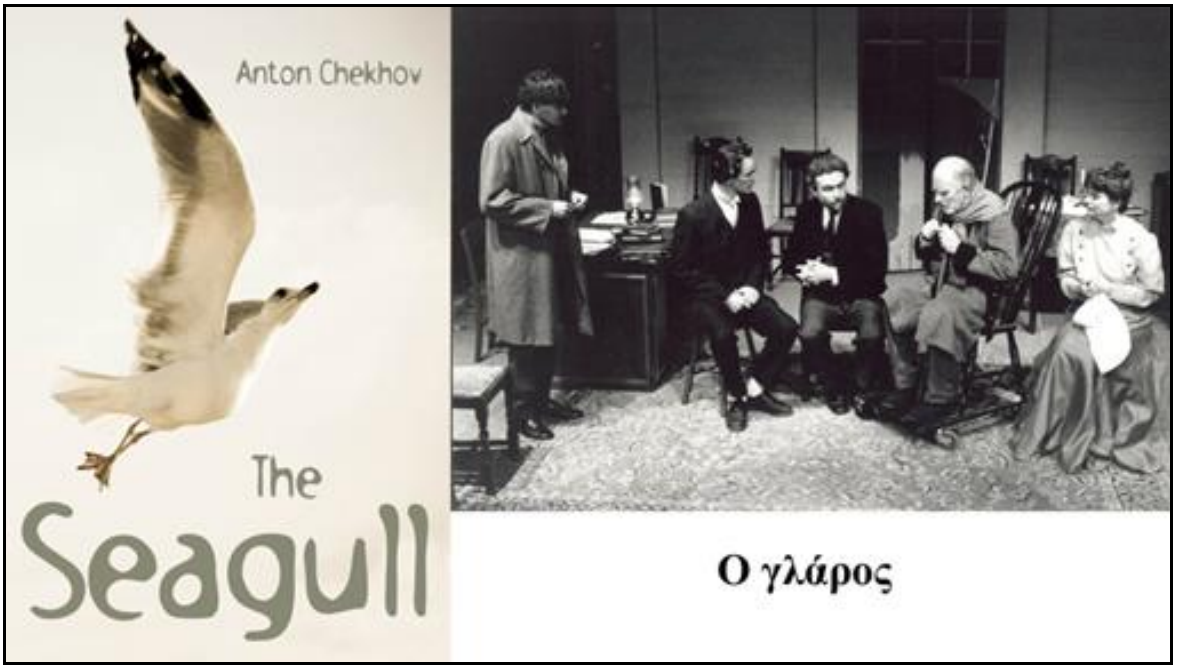

Το 1896, με χρήματα που συγκεντρώνει από εράνους, φιλανθρωπίες και παραστάσεις, χτίζει ένα σχολείο στο Ταλέζ. Γράφει το έργο «Ο Θείος Βάνιας». Νέα κρίση της αρρώστιας του το 1897 τον αναγκάζει να πάει για ένα διάστημα στη Ριβιέρα της Νότιας Γαλλίας.

Τον Μάρτιο του 1897 ο Τσέχωφ υπέστη μεγάλη αιμορραγία από τους πνεύμονες κατά τη διάρκεια επίσκεψής του στη Μόσχα. Με μεγάλη δυσκολία πείστηκε να μπει σε κλινική, όπου οι γιατροί διέγνωσαν φυματίωση στο πάνω μέρος των πνευμόνων του και διέταξαν αλλαγή στον τρόπο ζωής του. Μετά τον θάνατο του πατέρα του το 1898 ο Τσέχωφ αγόρασε ένα οικόπεδο στα περίχωρα της Γιάλτας και έκτισε μια βίλα (τη Λευκή Ντάτσα), στην οποία μετακόμισε με τη μητέρα και την αδελφή του το επόμενο έτος. Αν και φύτεψε δέντρα και λουλούδια, κράτησε σκύλους και ήμερους γερανούς και δέχτηκε επισκέπτες όπως ο Λέων Τολστόι και ο Μαξίμ Γκόρκι.

Ο Τσέχωφ στο γραφείο του στη Λευκή Ντάτσα

Το 1899 ο Τσέχωφ έγραψε ένα από τα πιο διάσημα διηγήματά του, την «Κυρία με το σκυλάκι», το οποίο περιγράφει μια παράνομη σχέση που αρχικά φαίνεται σαν ένας τυχαίος σύνδεσμος μεταξύ ενός κυνικού παντρεμένου άντρα και μιας δυστυχισμένης παντρεμένης γυναίκας που συναντιούνται ενώ κάνουν μόνοι τους διακοπές στη Γιάλτα.

Το 1900 ο Τσέχωφ έγραψε το έργο «Οι τρεις αδελφές». Το έργο παρουσιάστηκε το 1901 στο Θέατρο Τέχνης της Μόσχας. Τον ρόλο της μεγαλύτερης αδελφής έπαιζε η Όλγα Κνίπερ.

Οι τρεις αδελφές

Στις 25 Μαΐου 1901 ο Τσέχωφ παντρεύτηκε την ηθοποιό Όλγα Κνίπερ. Μεγάλα διαστήματα, όμως, έμεναν χωριστά γιατί η Όλγα ήθελε να παίζει σε θέατρα στη Μόσχα για να προχωρήσει την καριέρα της, ενώ ο Τσέχωφ έγραφε τα έργα του στη Γιάλτα.

Το 1904 το Θέατρο Τέχνης της Μόσχας παρουσίασε, σε σκηνοθεσία του Στανισλάβσκι, το τελευταίο έργο του Τσέχωφ «Ο βυσσινόκηπος», που γράφηκε το 1903. Ο ίδιος ο Τσέχωφ χαρακτήρισε αυτό το έργο ως κωμωδία, ωστόσο τόσο ο Στανισλάβσκι όσο και η πλειονότητα των μετέπειτα θεατρικών αναπαραστάσεών του το αντιμετώπισαν ως δράμα με τραγικά στοιχεία.

Στις 15 Ιουλίου 1904 ο Τσέχωφ πέθανε από τη φυματίωση σε ηλικία 44 χρόνων.

ΡΑΜΠΙΝΤΡΑΝΑΘ ΤΑΓΚΟΡ

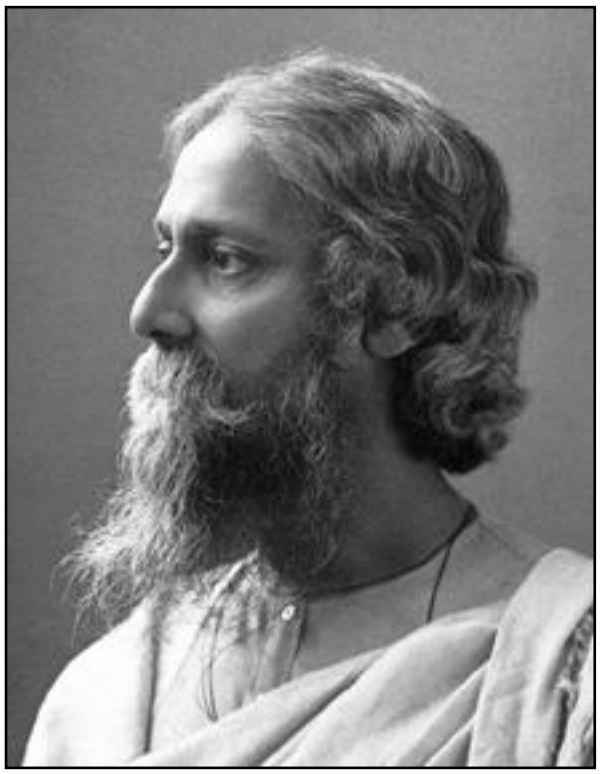

Ο Ραμπιντρανάθ Ταγκόρ (1861 - 1941), ήταν Ινδός συνθέτης, ζωγράφος, συγγραφέας, φιλόσοφος και κοινωνικός μεταρρυθμιστής, στον οποίο απονεμήθηκε το Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας το 1913. Ήταν ο πρώτος μη Ευρωπαίος και ο πρώτος στιχουργός που κέρδισε το Νόμπελ Λογοτεχνίας.

Ο Ραμπιντρανάθ Ταγκόρ γεννήθηκε στις 7 Μαΐου 1861 στη Βεγγάλη, που τότε ήταν τμήμα των Βρετανικών Ινδιών. Ήταν το νεότερο από τα 13 επιβιώσαντα της παιδικής ηλικίας παιδιά της οικογένειας. Μεγάλωσε από υπηρέτες αφού η μητέρα του πέθανε πολύ νωρίς και ο πατέρας του (που ήταν εύπορος Ινδός φιλόσοφος) ταξίδευε τον περισσότερο χρόνο. Η οικογένεια Ταγκόρ ήταν στην πρώτη γραμμή της αναγέννησης της Βεγγάλης. Συμμετείχαν στην έκδοση λογοτεχνικών περιοδικών, στην παρουσίαση θεατρικών έργων και ρεσιτάλ δυτικής μουσικής. Ο πατέρας του Ραμπιντρανάθ κάλεσε αρκετούς επαγγελματίες μουσικούς να μείνουν στο σπίτι του και να διδάξουν ινδική κλασική μουσική στα παιδιά.

Ο Ταγκόρ δεν παρακολουθούσε κάποιο σχολείο. Ο μεγαλύτερος αδερφός του Χεμεντρανάθ τον δίδαξε και τον εκπαίδευσε σωματικά – βάζοντάς τον να κολυμπήσει στον Γάγγη ή να ανέβει λόφους, με γυμναστική και με άσκηση στο τζούντο και στην πάλη. Έμαθε σχέδιο, ανατομία, γεωγραφία, ιστορία, λογοτεχνία, μαθηματικά, σανσκριτικά και αγγλικά – που ήταν το λιγότερο αγαπημένο του μάθημα. Ο Ταγκόρ σιχαινόταν την επίσημη εκπαίδευση – η ακαδημαϊκή του προσπάθεια στο τοπικό Κολλέγιο διήρκεσε μόνο μια μέρα. Χρόνια αργότερα υποστήριξε ότι η σωστή διδασκαλία δεν εξηγεί τα πράγματα. Η σωστή διδασκαλία κεντρίζει την περιέργεια.

Επειδή ο πατέρας του Ταγκόρ ήθελε ο γιος του να γίνει δικηγόρος, τον έγραψε σε ένα δημόσιο σχολείο της Αγγλίας το 1878. Μελέτησε για λίγο νομικά στο Πανεπιστημιακό Κολλέγιο του Λονδίνου, αλλά το παράτησε και πάλι, επιλέγοντας την ανεξάρτητη μελέτη των έργων του Σαίξπηρ «Κοριολανός» και «Αντώνιος και Κλεοπάτρα». Οι ζωηρές αγγλικές, ιρλανδικές και σκωτσέζικες λαϊκές μελωδίες εντυπωσίασαν τον Ταγκόρ.

Το 1880 επέστρεψε στη Βεγγάλη χωρίς πτυχίο, αποφασίζοντας να συμφιλιώσει την ευρωπαϊκή καινοτομία με τις παραδόσεις του Μπράχμο, παίρνοντας το καλύτερο από καθεμία. Αφού επέστρεψε στη Βεγγάλη, ο Ταγκόρ δημοσίευε τακτικά ποιήματα, ιστορίες και μυθιστορήματα. Αυτά είχαν βαθύ αντίκτυπο στην ίδια τη Βεγγάλη, αλλά έτυχαν μικρής εθνικής προσοχής. Το 1883, σε ηλικία 22 χρόνων, παντρεύτηκε τη 10χρονη Μριναλίνι (κάτι που ήταν μια συνηθισμένη πρακτική εκείνη την εποχή). Απέκτησαν πέντε παιδιά, δύο από τα οποία πέθαναν σε παιδική ηλικία. Η γυναίκα του πέθανε όταν εκείνη έγινε 29 χρόνων.

Ο Ταγκόρ με τη γυναίκα του

Το 1890 ο Ταγκόρ άρχισε να διαχειρίζεται τα τεράστια προγονικά του κτήματα στη Σιλάινταχα (σήμερα περιοχή του Μπαγκλαντές). Ο Ταγκόρ κυκλοφόρησε το 1890 τα ποιήματά του Μανασί, από τα πιο γνωστά έργα του. Διέσχιζε τον ποταμό Πάντμα με την πολυτελή οικογενειακή φορτηγίδα του. Συγκέντρωνε ως επί το πλείστον συμβολικά ενοίκια και ευλογούσε τους χωρικούς που με τη σειρά τους τον τιμούσαν με συμπόσια – συνήθως με αποξηραμένο ρύζι και ξινόγαλα.

Η οικογενειακή φορτηγίδα στο ποτάμι

Το 1901 ο Ταγκόρ μετακόμισε στο Σαντινικετάν για να ιδρύσει ένα ερημητήριο με μια αίθουσα προσευχής, ένα πειραματικό σχολείο, άλση με δέντρα, κήπους και μια βιβλιοθήκη. Εκεί πέθανε η γυναίκα του και δύο από τα παιδιά του. Λίγο αργότερα πέθανε και ο πατέρας του. Έπαιρνε μηνιαίες πληρωμές ως μέρος της κληρονομιάς και του εισοδήματός του από τον Μαχαραγιά της Τριπούρα, από ενοίκια του παραθαλάσσιου μπανγκαλόου του στο Πουρί και πουλούσε τα κοσμήματα της οικογένειάς του. Για τα δικαιώματα από τα βιβλία του έπαιρνε ένα ασήμαντο ποσό. Εξέδωσε δύο ενότητες ποιημάτων το 1901 και το 1905.

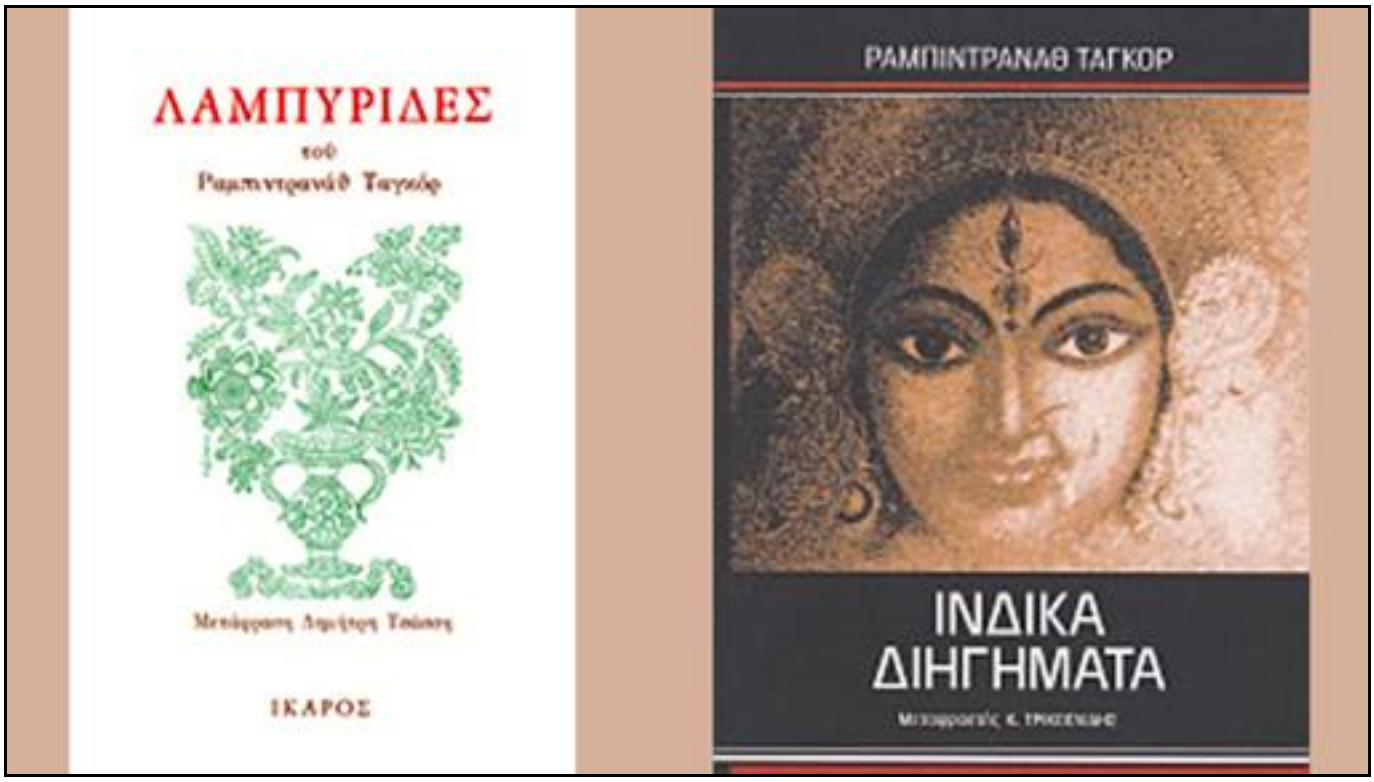

Τον Νοέμβριο του 1913, ο Ταγκόρ έμαθε ότι είχε κερδίσει το Νόμπελ Λογοτεχνίας εκείνης της χρονιάς: η Σουηδική Ακαδημία εκτίμησε την ιδεαλιστική φύση ενός μικρού όγκου του μεταφρασμένου υλικού του που επικεντρώθηκε στις Λυρικές Προσφορές του 1912.

Το 1915 του απονεμήθηκε ο τίτλος του ιππότη από τον Βασιλιά Γεώργιο Ε΄, αλλά ο Ταγκόρ τον απαρνήθηκε μετά τη σφαγή στο Άμριτσαρ το 1919. Ο Ταγκόρ έγραψε σε μια επιστολή που απευθυνόταν στον τότε Βρετανό Αντιβασιλέα της Ινδίας: «Η δυσανάλογη αυστηρότητα των τιμωριών που επιβλήθηκαν στους άτυχους ανθρώπους και οι μέθοδοι εκτέλεσής τους δεν υπήρξαν άλλες στην ιστορία πολιτισμένων κυβερνήσεων. Έφτασε η ώρα να σταθώ, στερημένος από όλες τις ειδικές διακρίσεις, στο πλευρό των ανθρώπων της πατρίδας μου».

Το μνημείο για τους σφαγιασθέντες

Το 1921 ο Ταγκόρ και ένας αγροτικός οικονομολόγος ίδρυσαν το «Ινστιτούτο Αγροτικής Ανασυγκρότησης», που αργότερα μετονομάστηκε σε «Κατοικία Πρόνοιας». Αναζήτησε βοήθεια από δωρητές, αξιωματούχους και μελετητές σε όλο τον κόσμο για να «ελευθερώσει τα χωριά από τα δεσμά της ανημπόριας και της άγνοιας» με τη βοήθεια της «γνώσης».

Στα εξήντα του χρόνια ο Ταγκόρ ασχολήθηκε με το σχέδιο και τη ζωγραφική. Επιτυχημένες εκθέσεις του με πολλά έργα του ξεκίνησαν από το Παρίσι και πραγματοποιήθηκαν σε όλη την Ευρώπη.

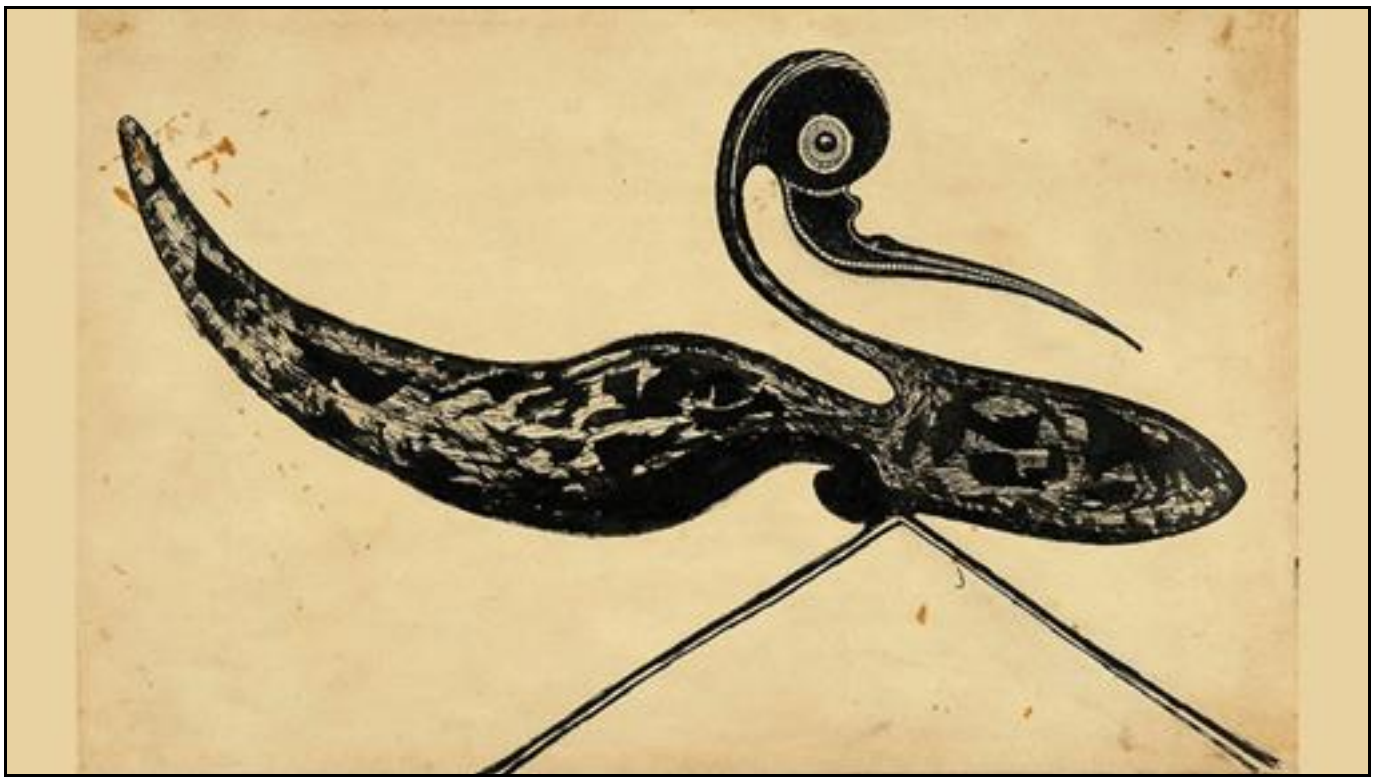

Μεταξύ 1878 και 1932 ο Ταγκόρ πήγε σε περισσότερες από τριάντα χώρες σε πέντε ηπείρους και συναντήθηκε με πολύ σημαντικούς ανθρώπους. Στις φωτογραφίες με τον Αϊνστάιν το 1930 και με τον Μαχάτμα Γκάντι το 1940.

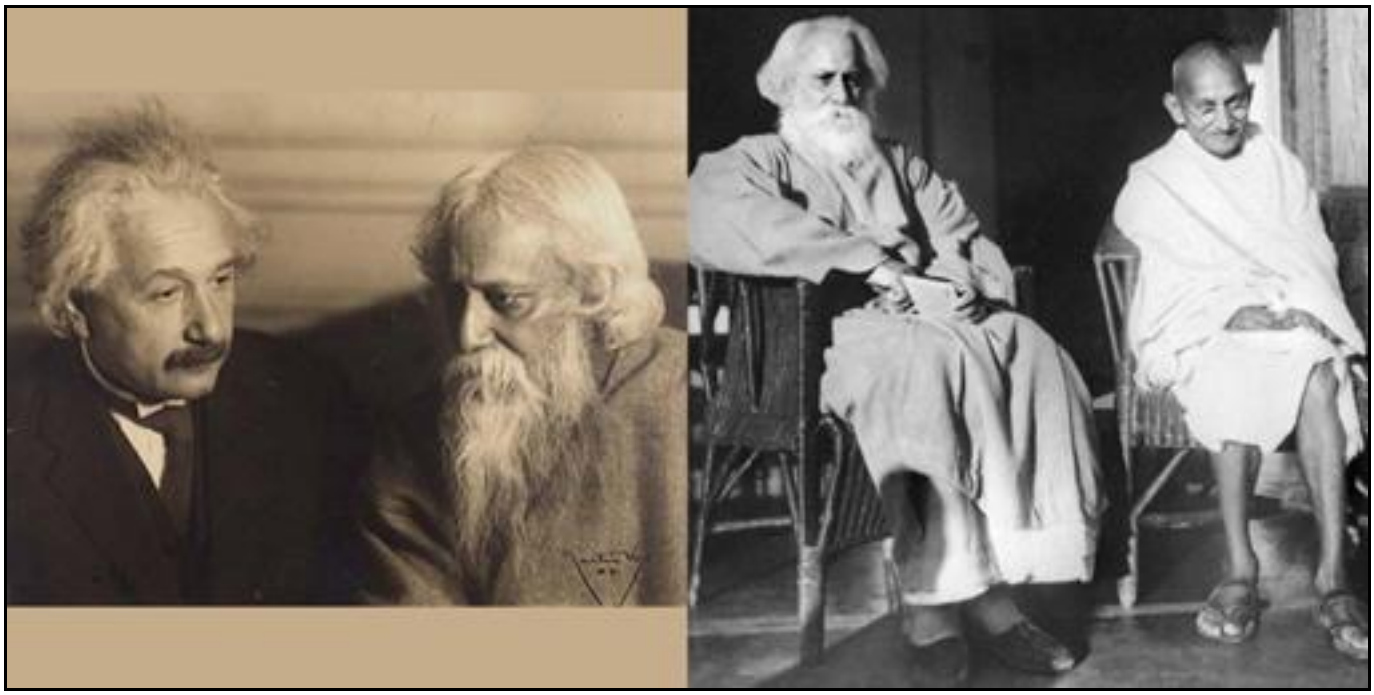

Μετά το 1932 εμφανίστηκαν 15 νέοι τόμοι έργων του. Μεταξύ αυτών ποιήματα, τραγούδια και μυθιστορήματα.

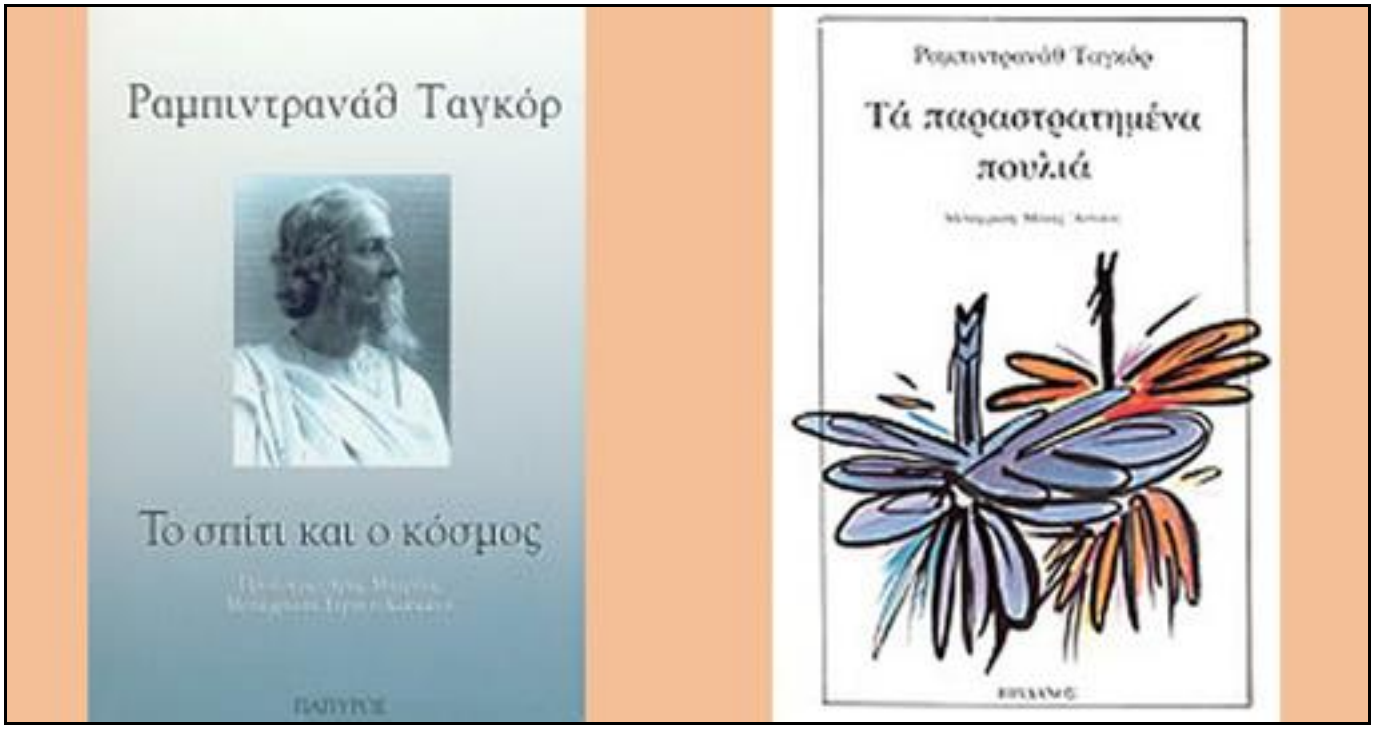

Το ενδιαφέρον του Ταγκόρ επεκτάθηκε στην επιστήμη τα τελευταία του χρόνια, όπως φαίνεται σε μια συλλογή δοκιμίων του 1937. Ο σεβασμός του για τους επιστημονικούς νόμους και η εξερεύνηση της βιολογίας, της φυσικής και της αστρονομίας εντάχθηκαν στην ποίησή του. Ενσωμάτωσε τη διαδικασία της επιστήμης και τις αφηγήσεις των επιστημόνων σε ιστορίες.

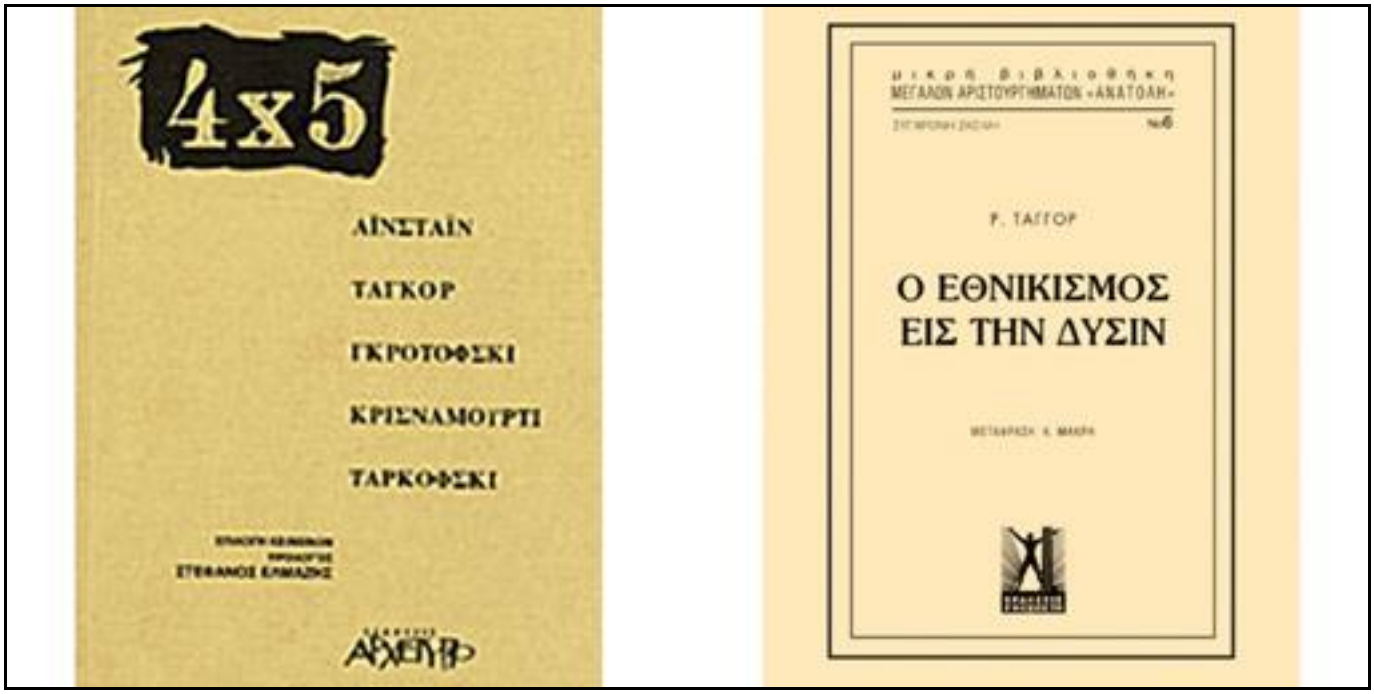

Μια περίοδος σοβαρής ασθένειας τελείωσε με τον θάνατο του Ταγκόρ στις 7 Αυγούστου 1941, σε ηλικία 80 ετών.

ΜΠΕΑΤΡΙΞ ΠΟΤΕΡ

Η Μπέατριξ Πότερ (1866 - 1943) ήταν Αγγλίδα συγγραφέας, εικονογράφος, φυσικός επιστήμονας και οικολόγος. Είναι περισσότερο γνωστή για την παιδική λογοτεχνία της με κεντρικό θέμα τα ζώα.

Γεννήθηκε στις 28 Ιουλίου 1866 σε μια οικογένεια της ανώτερης μεσαίας τάξης. Εκπαιδεύτηκε από νταντάδες και μεγάλωσε απομονωμένη από άλλα παιδιά. Είχε αρκετά ζώα και περνούσε τις διακοπές της στη Σκωτία και στην περιοχή της Λίμνης Ντίστρικτ της Βορειοδυτικής Αγγλίας, όπου ανέπτυξε μια αγάπη για το τοπίο, την πανίδα και τη χλωρίδα, τα οποία παρατηρούσε στενά και τα ζωγράφιζε.

Η περιοχή Lake District
(Βορειοδυτική Αγγλία)

Ο πατέρας της, Ρούπερτ Γουίλιαμ Πότερ, είχε εκπαιδευτεί στο Κολλέγιο του Μάντσεστερ και στη συνέχεια εκπαιδεύτηκε ως δικηγόρος στο Λονδίνο. Και οι δύο γονείς της ήταν καλλιτεχνικά ταλαντούχοι και ο Ρούπερτ ήταν έμπειρος ερασιτέχνης φωτογράφος.

Rupert
William
Potter

Helen
Leech

Η Μπέατριξ Πότερ μαζί με τον μικρότερο αδελφό της, Μπέρτραμ, είχαν πολλά μικρά ζώα ως κατοικίδια, τα οποία παρατηρούσαν στενά και τα ζωγράφιζαν συνέχεια. Κρατούσαν μια ποικιλία μικρών ζώων –ποντίκια, κουνέλια, έναν σκαντζόχοιρο και μερικές νυχτερίδες, μαζί με συλλογές πεταλούδων και άλλων εντόμων– που σχεδίαζαν και μελετούσαν.

Η Μπέατριξ Πότερ
15 χρόνων

Στην ηλικία των 14 ετών η Μπέατριξ Πότερ άρχισε να κρατά ένα ημερολόγιο. Ήταν κρυπτογραφημένο σε έναν δικό της κώδικα. Το ημερολόγιό της (που εξελίχθηκε σε περιοδικό) ήταν σημαντικό για την ανάπτυξη της δημιουργικότητάς της, τόσο ως σκίτσο όσο και ως λογοτεχνικό πείραμα: σε μικροσκοπικά χειρόγραφα, αναφερόταν στην κοινωνία, κατέγραφε τις εντυπώσεις της για την τέχνη και τους καλλιτέχνες, αφηγήθηκε ιστορίες και παρατήρησε τη ζωή γύρω της.

Το περιοδικό, που αποκωδικοποιήθηκε και μεταγράφηκε από τη Λέσλι Λίντερ το 1958, δεν παρέχει στοιχεία της προσωπικής της ζωής, αλλά είναι μια ανεκτίμητη πηγή για την κατανόηση ενός ζωντανού μέρους της βρετανικής κοινωνίας στα τέλη του 19ου αιώνα. Περιγράφει τα καλλιτεχνικά και πνευματικά ενδιαφέροντα της Πότερ, τις διασκεδαστικές της ιδέες για τα μέρη που επισκέφτηκε και την ασυνήθιστη ικανότητά της να παρατηρεί τη φύση και να την περιγράφει. Ξεκίνησε το 1881 και σταμάτησε το 1897 όταν οι καλλιτεχνικές και πνευματικές της ενέργειες απορροφήθηκαν στην επιστημονική μελέτη και στις προσπάθειές της να δημοσιεύσει τα σχέδιά της. Επιφυλακτική και συχνά βαριεστημένη, έψαχνε για πιο ανεξάρτητες δραστηριότητες και ήθελε να κερδίσει κάποια δικά της χρήματα, φροντίζοντας δεόντως τους γονείς της και ιδιαίτερα την απαιτητική μητέρα της και να διαχειριστεί τα διάφορα νοικοκυριά τους.

Η Πότερ ενδιαφερόταν για όλα τα είδη των φυσικών επιστημών και είχε πάθος για τη βοτανολογία. Τη δεκαετία του 1890 τα επιστημονικά ενδιαφέροντά της επικεντρώθηκαν στη μυκητολογία. Αρχικά ενδιαφέρθηκε για τους μύκητες λόγω των χρωμάτων και της φύσης τους και απολάμβανε να τους ζωγραφίζει.

Έδειξε ενδιαφέρον για την εντομολογία. Σχεδίαζε και ζωγράφιζε τα διάφορα είδη με αυξανόμενη ικανότητα.

Πολλά σχέδιά της βρίσκονται σε διάφορα μουσεία φυσικής ιστορίας.

Το 1902 γράφει, σχεδιάζει και κυκλοφορεί το πρώτο της παιδικό βιβλίο: «Η ιστορία του Πέτρου του λαγού». Η επιτυχία ήταν άμεση και μεγάλη. Και στη συνέχεια, κάθε χρόνο έβγαζε δύο ή τρία παιδικά βιβλία με δική της εικονογράφηση.

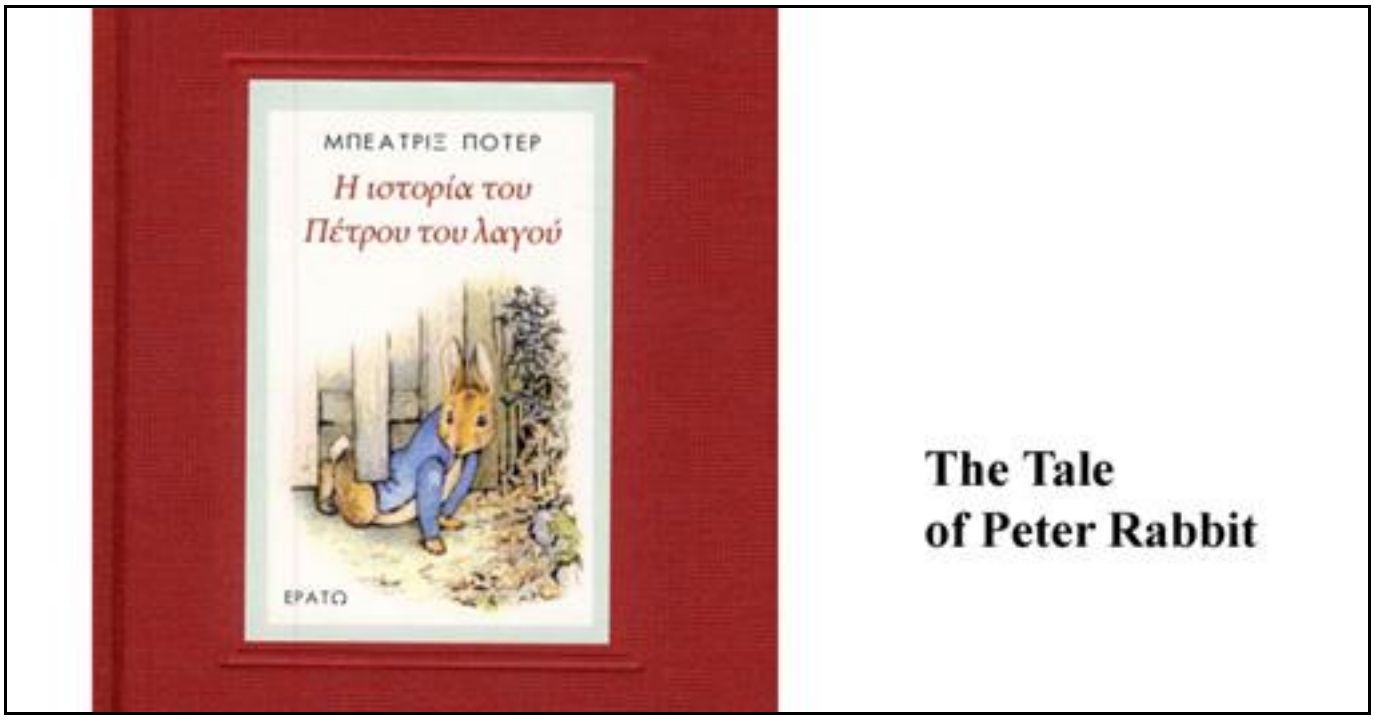

Το 1913 η Πότερ σε ηλικία 47 χρόνων παντρεύτηκε τον Γουίλιαμ Χίλις, δικηγόρο.

Και εγκαταστάθηκαν σε ένα σπίτι που είναι σήμερα διατηρητέο γιατί εκεί έγραψε τα περισσότερα βιβλία της.

Η Πότερ ενδιαφερόταν έντονα για την ανάπτυξη του είδους των προβάτων Χέρντγουικ. Το 1923 αγόρασε μια μεγάλη κτηνοτροφική φάρμα, γεμίζοντας τη γη της με χιλιάδες πρόβατα αυτού του είδους. Αυτό την καθιέρωσε ως έναν από τους σημαντικότερους κτηνοτρόφους Χέρντγουικ στην κομητεία. Θαυμάστηκε από τους βοσκούς και τους διαχειριστές της φάρμας της για την προθυμία της να πειραματιστεί με τις τελευταίες βιολογικές θεραπείες για τις κοινές ασθένειες των προβάτων και για την πρόσληψη των καλύτερων βοσκών, κτηνοτρόφων και διαχειριστών αγροκτημάτων.

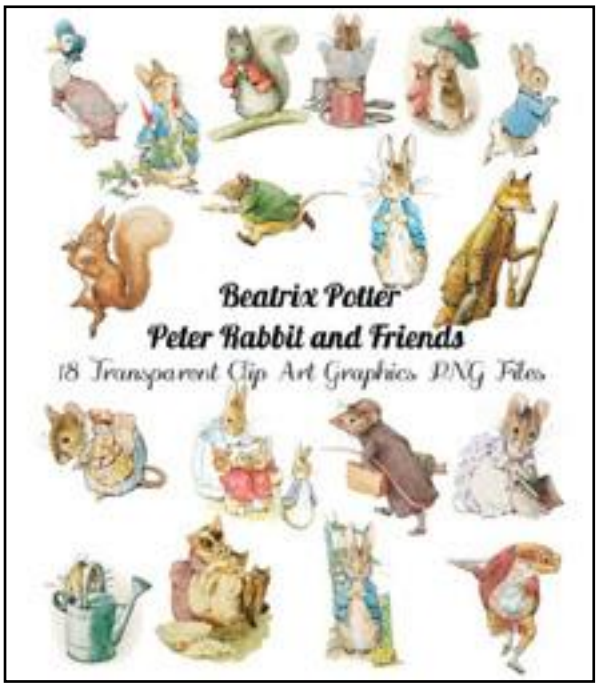

Η Πότερ συνέχισε να γράφει και να εικονογραφεί παιδικά βιβλία μέχρι τις 22 Δεκεμβρίου 1943 που πέθανε σε ηλικία 77 χρόνων. Άφησε όλη τη μεγάλη περιουσία που είχε δημιουργήσει στην οργάνωση «Εθνική ευθύνη για μέρη ιστορικού ενδιαφέροντος ή φυσικής ομορφιάς», η οποία είναι σήμερα αναγνωρισμένη από την UNESCO.

Τα βιβλία της Πότερ συνεχίζουν να πωλούνται σε όλο τον κόσμο, σε πολλές γλώσσες, ενώ οι ιστορίες της γίνονται τραγούδια, ταινίες, μπαλέτο και κινούμενα σχέδια. Η ζωή της έγινε κινηματογραφική ταινία.

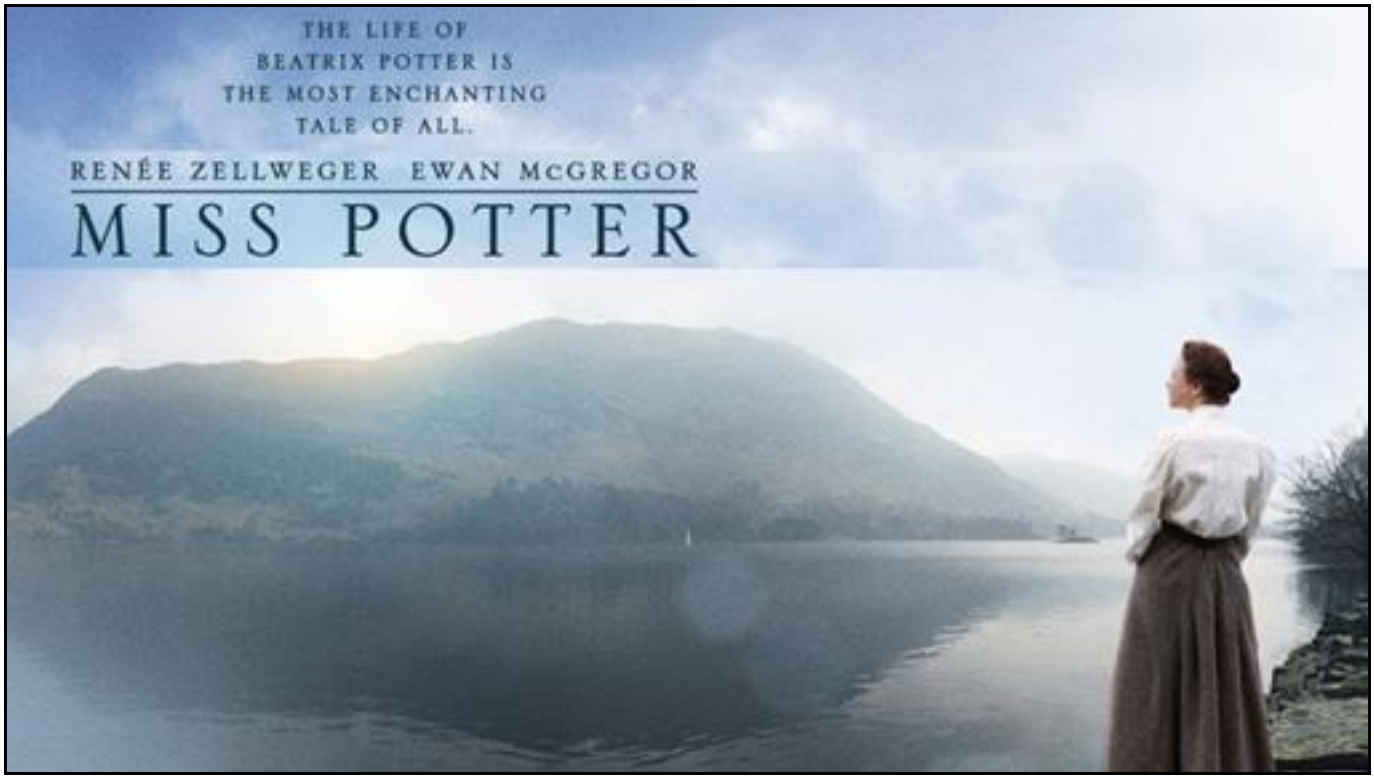

ΓΚΙΓΙΩΜ ΑΠΟΛΛΙΝΑΙΡ

Ο Γκιγιώμ Απολλιναίρ (1880 - 1918) ήταν Γάλλος ποιητής, θεατρικός συγγραφέας, διηγηματογράφος, μυθιστοριογράφος και κριτικός τέχνης, πολωνικής-λευκορωσικής καταγωγής. Ο Απολλιναίρ θεωρείται ένας από τους κορυφαίους ποιητές των αρχών του 20ού αιώνα, καθώς και ένας από τους πιο παθιασμένους υπερασπιστές του κυβισμού και πρόδρομος του σουρεαλισμού. Δημιούργησε τον όρο «Κυβισμός» το 1911 για να περιγράψει το αναδυόμενο κίνημα τέχνης και τον όρο «Σουρεαλισμός» το 1917.

Ο Γκιγιώμ Απολλιναίρ γεννήθηκε στις 25 Αυγούστου 1880 στη Ρώμη. Η μητέρα του ήταν μια Πολωνο-Λιθουανή ευγενής που γεννήθηκε στη σημερινή Λευκορωσία. Ο παππούς του από τη μητέρα του συμμετείχε στην εξέγερση του 1863 κατά της κατοχικής Ρωσίας και έπρεπε να μεταναστεύσει όταν η εξέγερση απέτυχε. Ο πατέρας του είναι άγνωστος, αλλά μπορεί να ήταν ένας αριστοκράτης Ιταλός που εξαφανίστηκε νωρίς από τη ζωή του Απολλιναίρ.

Το οικόσημο της οικογένειας της μητέρας του Απολλιναίρ

Μεγάλωσε στο Μονακό και στη Γαλλική Ριβιέρα, όπου η μητέρα του έπαιζε σε καζίνο και χαρτοπαικτικές λέσχες και του έμαθε Γαλλικά και άλλες γλώσσες. Είχε δυνατή φωνή, έντονη προσωπικότητα και ευρεία μόρφωση. Σπούδασε πρώτα σε Λύκειο στις Κάννες και ύστερα σε Λύκειο στη Νίκαια. Μετανάστευσε στη Γαλλία το 1900 όταν έγινε 20 χρόνων και υιοθέτησε το όνομα Γκιγιώμ Απολλιναίρ.

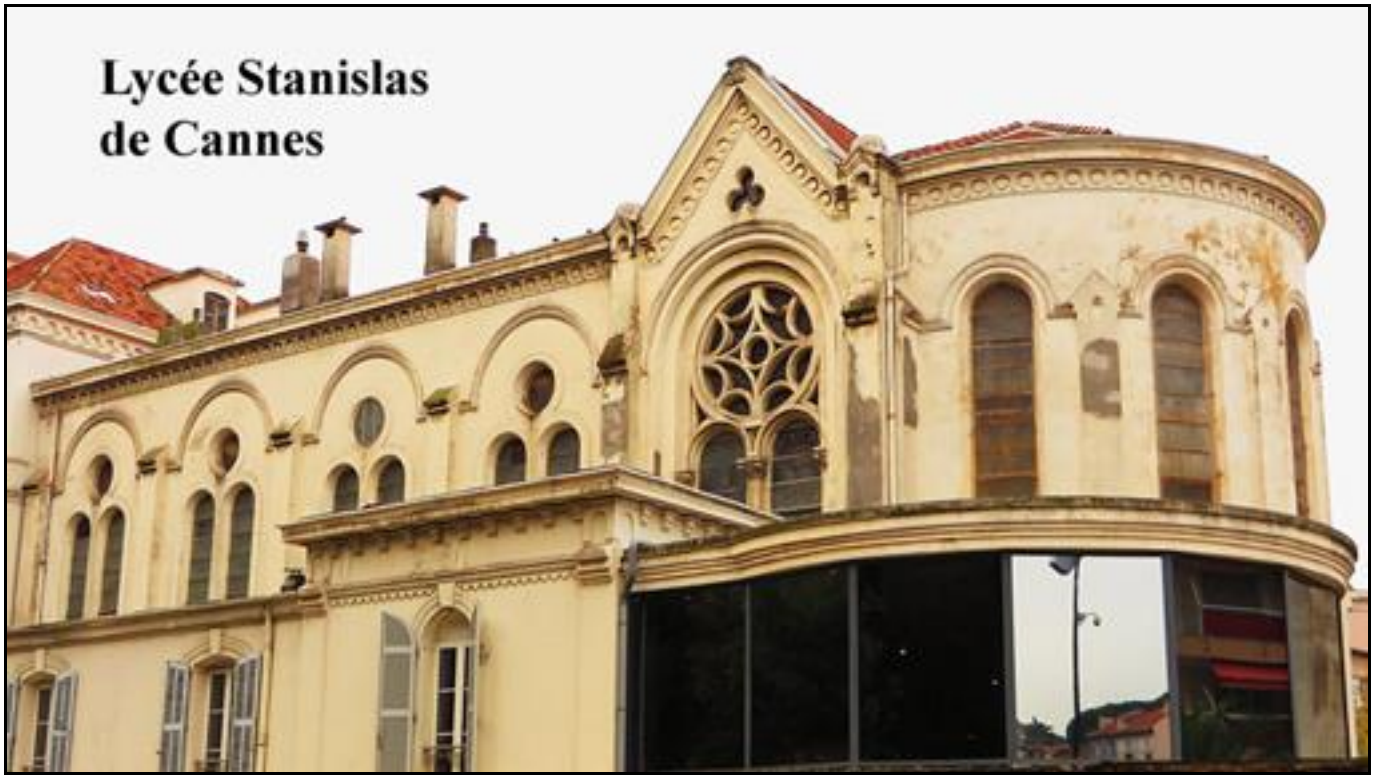

Στο Παρίσι ξεκίνησε την ενασχόληση με τη λογοτεχνία δημοσιεύοντας ποιήματα σε διάφορα περιοδικά. Αρθρογραφούσε, επίσης, σε πολλές εφημερίδες και περιοδικά ως κριτικός τέχνης. Παράλληλα εργαζόταν σε διάφορους χρηματιστηριακούς οργανισμούς. Στο Παρίσι συνδέθηκε με την κοινότητα των μποέμ καλλιτεχνών της Μονμάρτρης και αργότερα του Μονπαρνάς. Υπήρξε πολύ δημοφιλής στους καλλιτεχνικούς κύκλους και σχετίστηκε με σημαντικές προσωπικότητες, όπως ο Πάμπλο Πικάσο, ο Ζωρζ Μπρακ, ο Αντρέ Μπρετόν, ο Ζαν Κοκτώ και ο Μαρκ Σαγκάλ,

Το 1907 ο Απολλιναίρ έγραψε τη γνωστή ερωτική νουβέλα «Έντεκα Χιλιάδες Βέργες». Επίσημα απαγορευμένη στη Γαλλία μέχρι το 1970, κυκλοφορούσε σε διάφορες παράνομες εκτυπώσεις για πολλά χρόνια. Μια άλλη ερωτική νουβέλα του είναι «Οι περιπέτειες ενός νεαρού Δον Ζουάν», στις οποίες ο 15χρονος ήρωας γίνεται πατέρας τριών παιδιών από διάφορα μέλη του περιβάλλοντός του, συμπεριλαμβανομένης και της θείας του. Το βιβλίο διασκευάστηκε το 1987 σε ταινία, καθώς επίσης και σε κόμικ.

Ο Απολλιναίρ ήταν ένας από τους πιο παθιασμένους υπερασπιστές του κυβισμού. Ήταν εκείνος που οργάνωσε το Κυβιστικό δωμάτιο 41 στο «Σαλόνι των Ανεξάρτητων» το 1911.

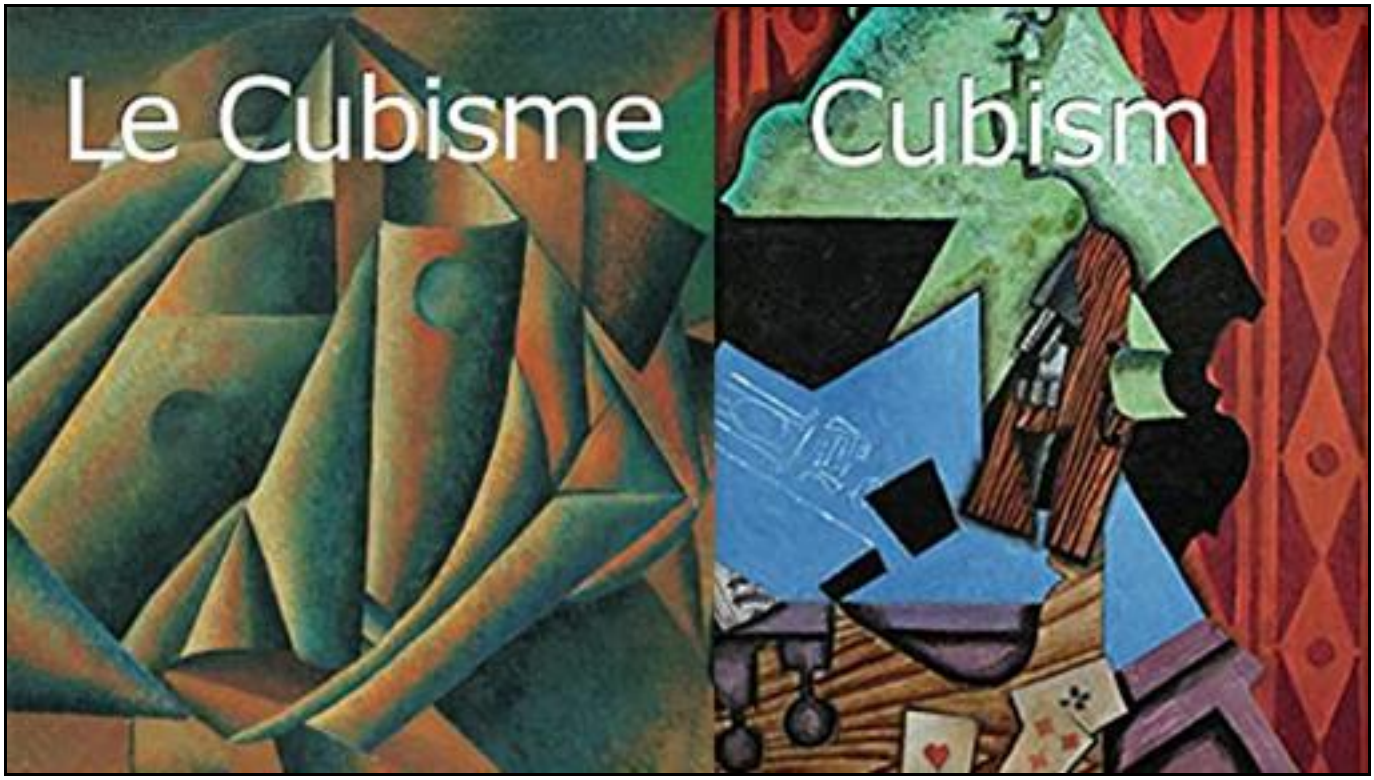

Στις 7 Σεπτεμβρίου του 1911 είχε εμπλοκή μαζί με τον Πικάσο στην υπόθεση κλοπής της Μόνα Λίζα. Και οι δύο κατηγορήθηκαν (αδίκως) για κλοπή και συνελήφθησαν από την αστυνομία. Ο Πικάσο αφέθηκε ελεύθερος την ίδια μέρα, ενώ ο Απολλιναίρ ελευθερώθηκε μετά από πέντε ημέρες. Ο τρομοκρατημένος Απολλιναίρ έγραψε ποιήματα απελπισίας από τη φυλακή και περιέπεσε σε μελαγχολία. Η σύντομη κράτησή του ήταν ένα ισχυρό σοκ που τον στιγμάτισε τραυματικά. Αμαυρώθηκε σοβαρά η φήμη του και η αξιοπιστία του. Την κλοπή της «Μόνα Λίζα» διέπραξε ο Βιντσένζο Περούτζια, ένας Ιταλός ζωγράφος που έδρασε μόνος του και πιάστηκε δύο χρόνια αργότερα όταν προσπάθησε να πουλήσει τον πίνακα στη Φλωρεντία.

Το 1909 είχε δημοσιευτεί το πρώτο έργο του Απολλιναίρ «Ο γητευτής σε αποσύνθεση» και το 1911 η συλλογή ποιημάτων «Το Συναξάρι των Ζώων ή Ορφέως Ακολουθία». Αλλά το 1913 το έργο του «Alcools» καθιέρωσε τη φήμη του. Τα ποιήματα, επηρεασμένα εν μέρει από τους Συμβολιστές, αντιπαραθέτουν το παλιό και το νέο, συνδυάζοντας τις παραδοσιακές ποιητικές φόρμες με τη σύγχρονη τότε εικονογραφία.

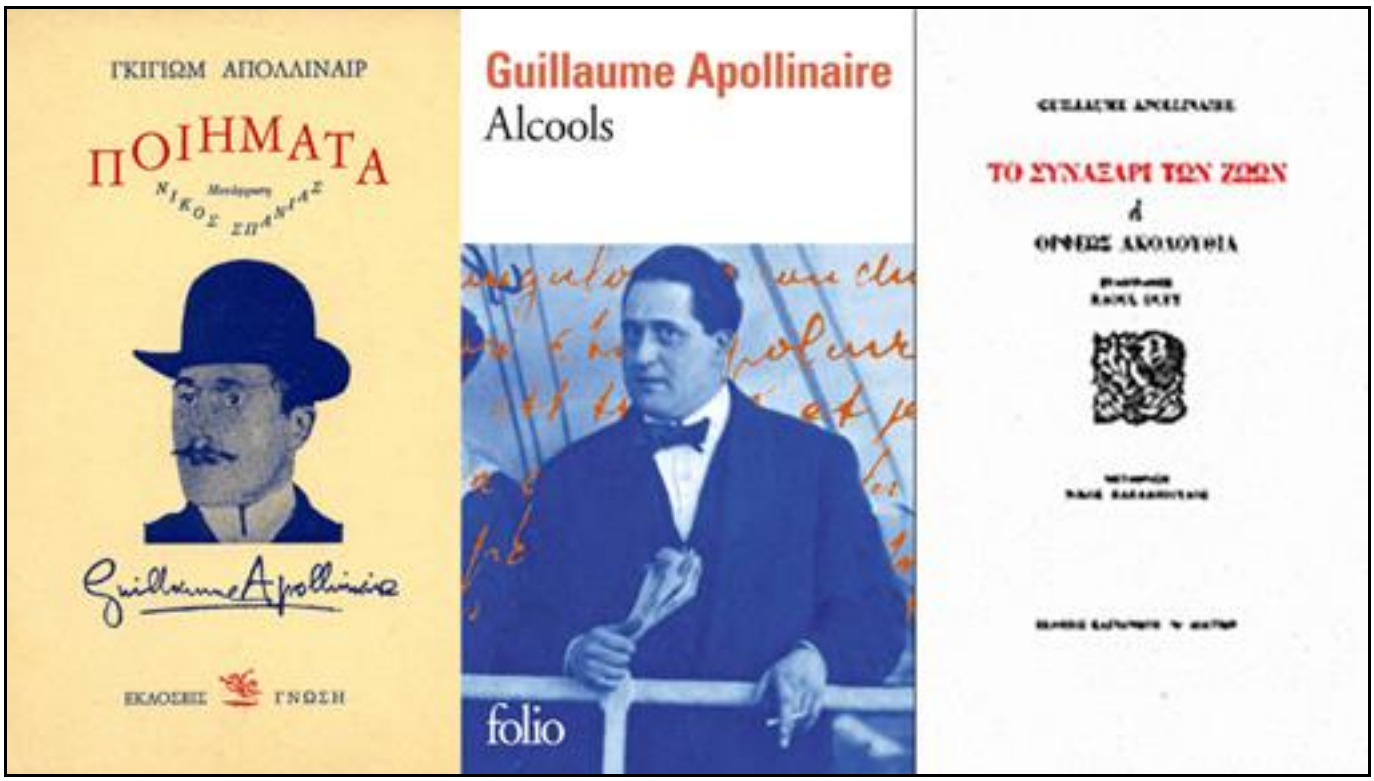

Το 1914, στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο κατατάχθηκε ως εθελοντής (γιατί δεν είχε Γαλλική υπηκοότητα) στον Γαλλικό στρατό και πολέμησε στο μέτωπο της Καμπανίας ως το 1916, οπότε και τραυματίστηκε στο κεφάλι από θραύσμα σε έκρηξη όλμου, ενώ διάβαζε σε ένα χαράκωμα.

Επέστρεψε με άδεια ανάρρωσης στο Παρίσι, όπου κυκλοφορούσε με μπανταρισμένο το κεφάλι και φορώντας την στρατιωτική του στολή με τα παράσημα. Η διάθεσή του «βάρυνε» και άρχισε να αναπτύσσει έναν πατριωτισμό για τη Γαλλία, της οποίας οραματιζόταν τη νίκη στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο. Αυτές οι τάσεις του, καθώς και η αμφίεσή του, αποτελούσαν συχνά στόχο πειραγμάτων.

Σε αυτές τις συνθήκες, το 1917 έγραψε το θεατρικό έργο «Οι μαστοί του Τειρεσίας», με το οποίο παρακινούσε τους Γάλλους να κάνουν παιδιά για την πατρίδα τους. Στην εισαγωγή του θεατρικού έργου εισήγαγε τον όρο «σουρεαλισμός», τον οποίο χρησιμοποίησε επίσης για το πρόγραμμα της παράστασης μπαλέτου Parade, που έκανε την πρεμιέρα του στις 18 Μαΐου του 1917.

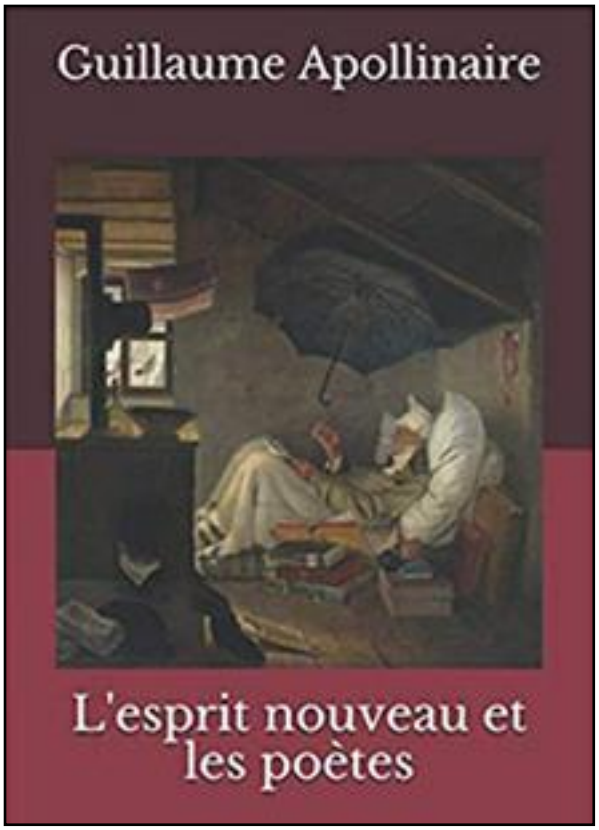

Τον ίδιο χρόνο εξέδωσε και ένα καλλιτεχνικό μανιφέστο: «Το Νέο Πνεύμα και οι Ποιητές».

Πέθανε από την Ισπανική γρίπη την 9η Νοεμβρίου του 1918, έξι μέρες πριν τελειώσει ο πόλεμος, σε ηλικία 38 χρόνων. Στην κηδεία του παρευρέθηκαν ο Πικάσο και άλλοι εκπρόσωποι της καλλιτεχνικής ζωής του Παρισιού. Μετά τον θάνατό του εκδόθηκαν οι εντυπώσεις του από τον πόλεμο, με τον τίτλο Καλλίγραμμα. Ο όρος Calligrammes καθιερώθηκε αργότερα για να περιγράψει αυτό το είδος της απεικόνισης ενός ποιήματος, που υιοθετήθηκε και από άλλους ποιητές, κυρίως του σουρεαλισμού.

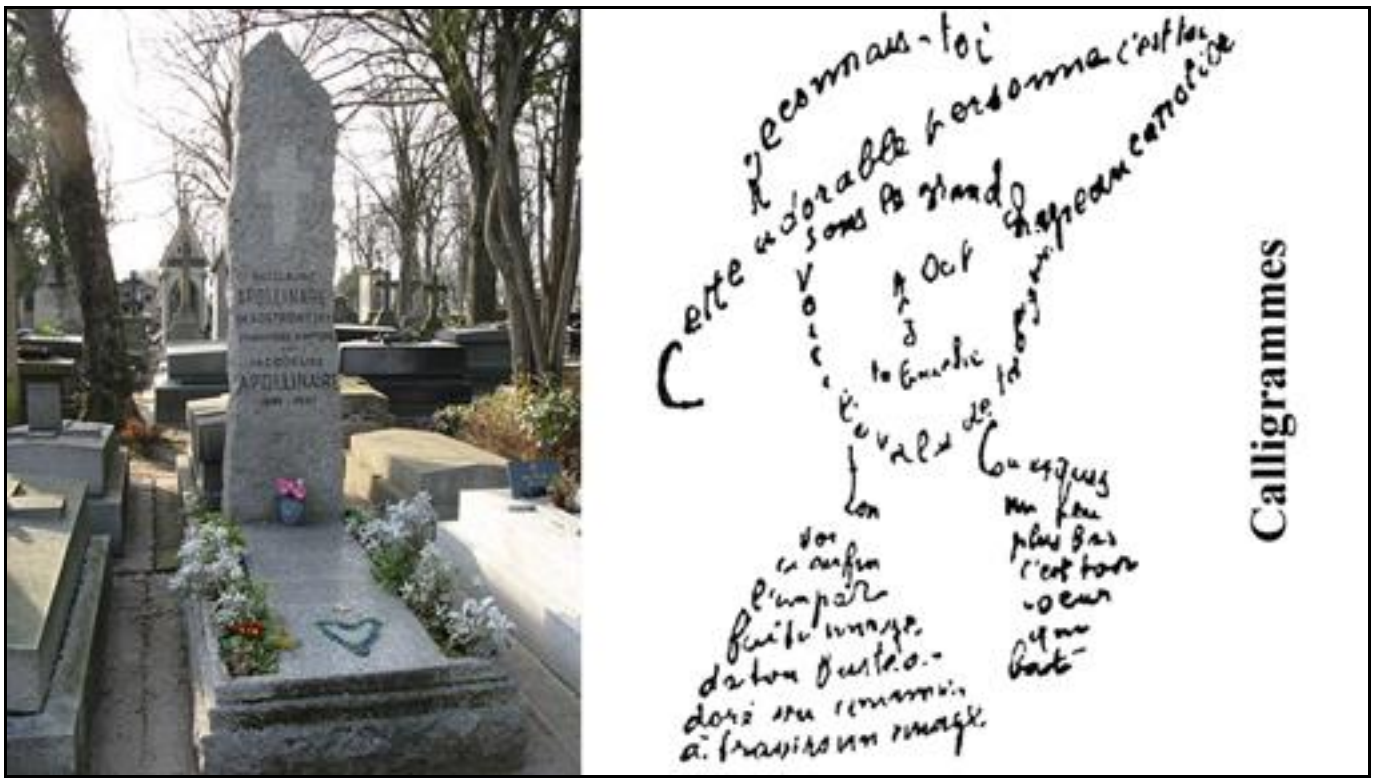

ΑΓΚΑΘΑ ΚΡΙΣΤΙ

Η Άγκαθα Κρίστι (1890 - 1976) ήταν μια Αγγλίδα συγγραφέας γνωστή για τα αστυνομικά μυθιστορήματά της, ιδίως εκείνα που περιστρέφονται γύρω από τους φανταστικούς ήρωες Ηρακλή Πουαρό και Μις Μαρπλ. Έγραψε επίσης το αστυνομικό έργο «Η ποντικοπαγίδα» με τη μεγαλύτερη χρονική διάρκεια του κόσμου σε παραστάσεις, το οποίο παίζεται στο Αγγλικό θέατρο από το 1952 ως σήμερα.

Η Άγκαθα Κρίστι γεννήθηκε στις 15 Σεπτεμβρίου του 1890. Ήταν το νεώτερο από τα τρία παιδιά μιας άνετης οικονομικά οικογένειας. Πατέρας της ήταν ο Φρειδερίκος Μίλερ και μητέρα της η Κλάρα. Ήταν πολύ μικρότερη από τα αδέλφια της και εξαιτίας της περιέργειάς της έμαθε μόνη της να διαβάζει στα τέσσερα χρόνια της. Βλέποντας τις δυνατότητές της, η μητέρα της επέμεινε να μην τη στείλει σχολείο και να μορφωθεί στο σπίτι, μαθαίνοντας από τους γονείς της και τη βασική αριθμητική που άρεσε ιδιαίτερα στην Άγκαθα. Της δίδαξαν επίσης μουσική και έμαθε να παίζει πιάνο και μαντολίνο. Η Άγκαθα ήταν από μικρή ένας μανιώδης αναγνώστης βιβλίων. Δέκα χρόνων έγραψε το πρώτο της ποίημα.

Ο πατέρας της πέθανε το 1901 από πνευμονία. Η Άγκαθα είπε αργότερα ότι ο θάνατος του πατέρα της όταν εκείνη ήταν 11 ετών σηματοδότησε το τέλος της παιδικής της ηλικίας. Το 1905 η μητέρα της την έστειλε στο Παρίσι, όπου εκπαιδεύτηκε ως εσώκλειστη μαθήτρια, εστιάζοντας στη φωνητική εκπαίδευση και το πιάνο. Αποφασίζοντας, όμως, ότι δεν είχε το ταμπεραμέντο και το ταλέντο, εγκατέλειψε τον στόχο της να παίζει επαγγελματικά ως πιανίστας συναυλιών ή ως τραγουδίστρια της όπερας.

Στα δεκαοχτώ της χρόνια έγραψε το πρώτο της διήγημα «Το σπίτι των ονείρων», μια ιστορία τρέλας και ονείρων. Ακολούθησαν άλλα διηγήματα που φανέρωναν το ενδιαφέρον της για τον πνευματισμό και το παραφυσικό. Εν τω μεταξύ, οι κοινωνικές δραστηριότητες της Άγκαθα επεκτάθηκαν με πάρτι σε εξοχικά σπίτια, ιππασία, κυνήγι, χορούς και πατινάζ.

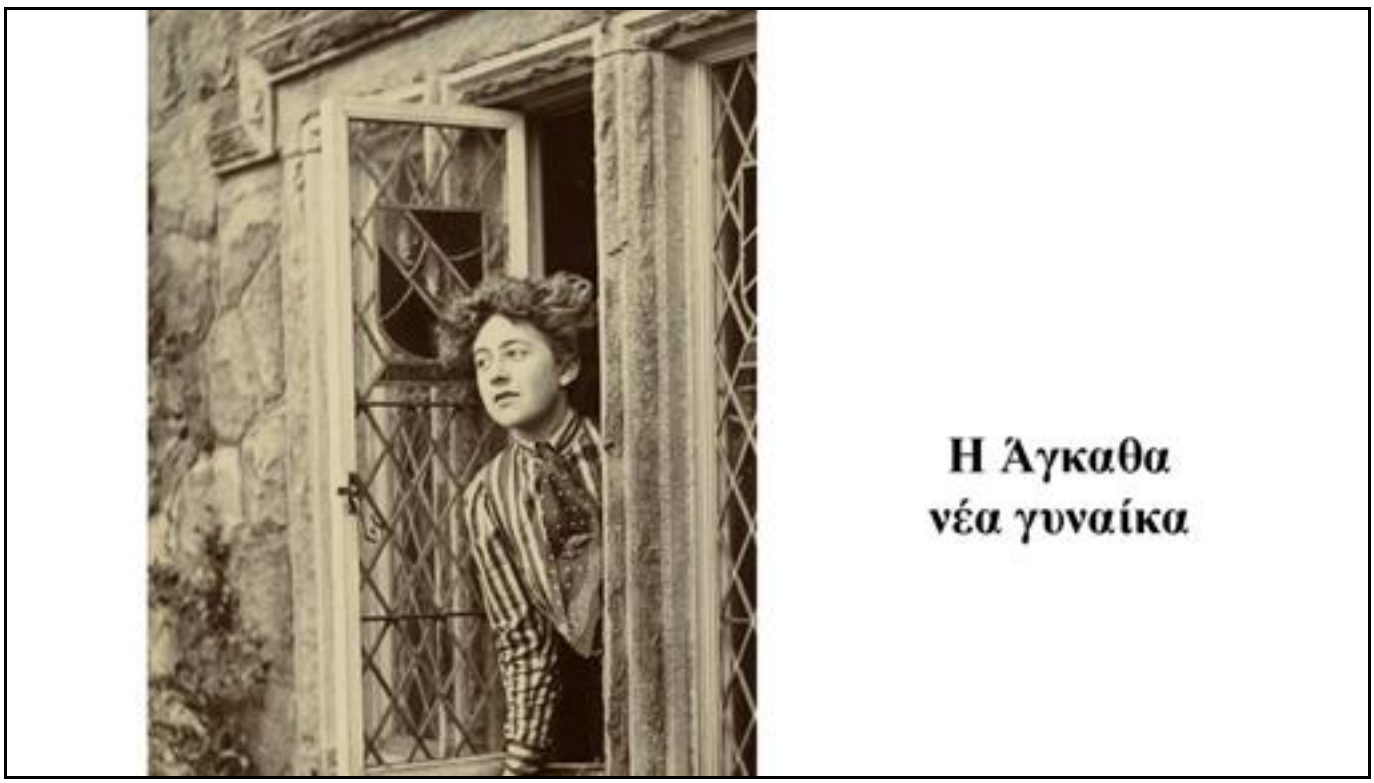

Τον Οκτώβριο του 1912 συνάντησε σε έναν χορό τον Άρτσι Κρίστι. Ήταν λοχαγός της αεροπορίας με τον οποίο παντρεύτηκε το 1914. Με την έναρξη του πρώτου παγκόσμιου πόλεμου ο Άρτσι στάλθηκε στη Γαλλία. Η Άγκαθα συμμετείχε στην πολεμική προσπάθεια ως μέλος της Εθελοντικής Βοήθειας του Ερυθρού Σταυρού. Εργάστηκε πρώτα ως νοσοκόμα και στη συνέχεια ως βοηθός φαρμακείου. Ο πόλεμος τελείωσε το 1918 και ο Άρτσι επέστρεψε στο Λονδίνο.

Στην Κρίστι άρεσαν τα αστυνομικά μυθιστορήματα και είχε διαβάσει τα πρώτα έργα του Άρθουρ Κόναν Ντόιλ με τον Σέρλοκ Χολμς. Έγραψε το πρώτο της αστυνομικό μυθιστόρημα, τη «Μυστηριώδη υπόθεση στις Στύλες» το 1916. Δημιούργησε τον Ηρακλή Πουαρό, έναν πρώην Βέλγο αστυνομικό με «υπέροχα μουστάκια» και ένα κεφάλι «ακριβώς στο σχήμα ενός αυγού», που είχε καταφύγει στη Βρετανία όταν η Γερμανία εισέβαλε στο Βέλγιο. Το αρχικό της χειρόγραφο απορρίφθηκε από τον πρώτο εκδοτικό οίκο που το έδωσε. Ο δεύτερος εκδοτικός οίκος προσφέρθηκε να δεχτεί την έκδοση με την προϋπόθεση ότι η Κρίστι θα άλλαζε τον τρόπο με τον οποίο αποκαλύφθηκε η λύση. Το έκανε και υπέγραψε ένα συμβόλαιο με το οποίο δεσμεύτηκε τα επόμενα πέντε βιβλία της να τα δώσει σε αυτόν τον εκδοτικό οίκο πράγμα που ήταν εκμεταλλευτικό. Τελικά το μυθιστόρημα δημοσιεύτηκε το 1920.

Ο Ντέιβιντ Σάκετ στον ρόλο του Ηρακλή Πουαρό

Με το τέλος του πολέμου η Κρίστι άρχισε να ζει φυσιολογικά την παντρεμένη ζωή της, γεννώντας το μοναδικό της παιδί, τη Ρόζαλιντ Μαργαρίτα Κλαρίσα τον Αύγουστο του 1919. Ο Άρτσι έφυγε από την Πολεμική Αεροπορία μετά τον πόλεμο και άρχισε να εργάζεται στον οικονομικό τομέα του κέντρου του Λονδίνου με σχετικά χαμηλό μισθό.

Το 1922 στο δεύτερο μυθιστόρημά της, «Ο μυστικός αντίπαλος», παρουσιάζει ένα νέο ζευγάρι ντετέκτιβ, τον Τόμι και την Τάπενς. Το 1923 στο τρίτο μυθιστόρημά της εμφανίζεται ξανά ο Ηρακλής Πουαρό.

Εικόνα από την πρώτη παρουσίαση του Τόμι και της Τάπενς σε περιοδικό

Το 1922 ο Άρτσι και η Άγκαθα Κρίστι συμμετείχαν σε μια περιοδεία σε όλο τον κόσμο της Έκθεσης της Βρετανικής Αυτοκρατορίας. Αφήνοντας την κόρη τους με τη μητέρα και την αδελφή της Άγκαθα, για 10 μήνες ταξίδεψαν στη Νότια Αφρική, την Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία, τη Χαβάη και τον Καναδά. Στη Νότια Αφρική ήταν από τους πρώτους Βρετανούς που έμαθαν να κάνουν όρθιο σέρφιν στη θάλασσα.

Τον Απρίλιο του 1926 πέθανε η μητέρα της Άγκαθα, γεγονός που της προκάλεσε μεγάλο πόνο. Και τον Αύγουστο ο άντρας της, Άρτσι, της ζήτησε διαζύγιο γιατί είχε ερωτευθεί μιαν άλλη γυναίκα. Στις 3 Δεκεμβρίου του 1926 μετά από έναν καυγά τους, η Άγκαθα εξαφανίστηκε και ακολούθησαν πολλά σχετικά δημοσιεύματα στις εφημερίδες. Μετά από 11 μέρες βρέθηκε σε ένα ξενοδοχείο, στο οποίο είχε μείνει δηλώνοντας ως επίθετο το επίθετο της γυναίκας που ήθελε να παντρευτεί ο άντρας της.

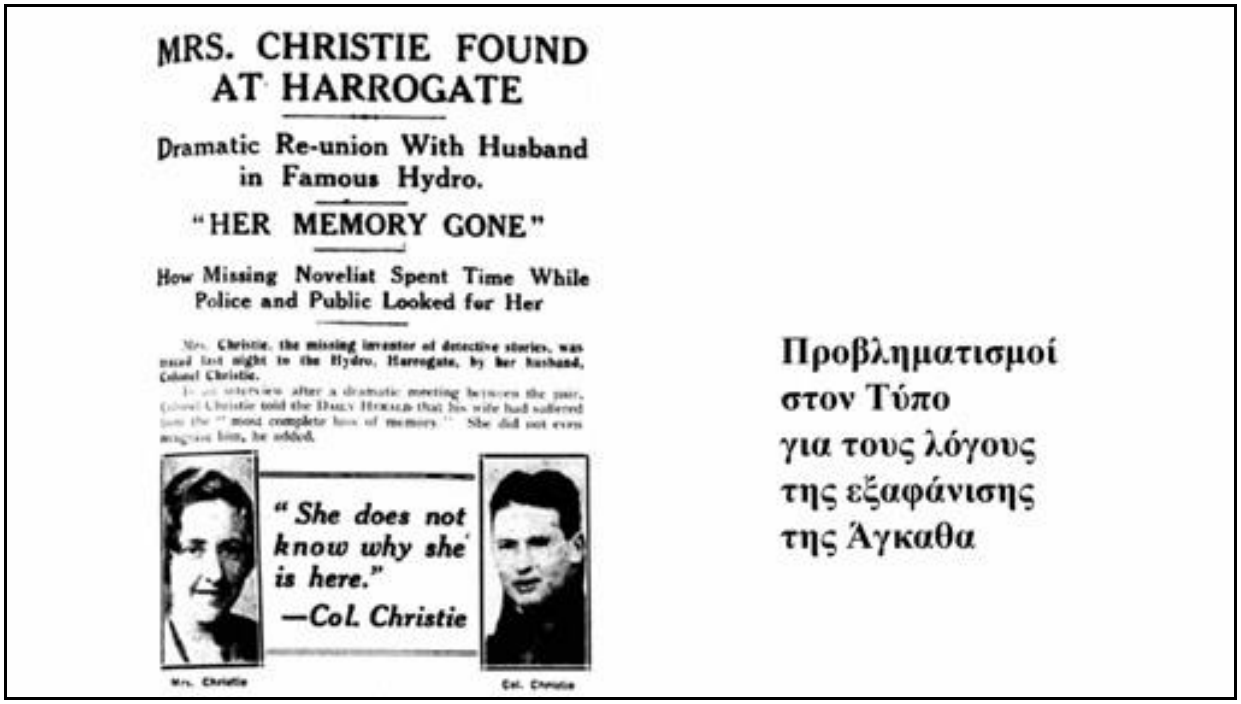
MRS. CHRISTIE FOUND AT HARROGATE

Dramatic Re-union With Husband in Famous Hydro.

"HER MEMORY GONE"

How Missing Novelist Spent Time While Police and Public Looked for Her

Mrs. Christie, the missing inventor of detective stories, was found last night in the Hydro, Harrogate, by her husband, Colonel Christie.

In an interview after a dramatic meeting between the pair, Colonel Christie told the Daily Herald that his wife had suffered from the "most complete loss of memory." She did not even recognise him, he added.

"She does not know why she is here."
—Col. Christie

Mrs. Christie

Col. Christie

Προβληματισμοί στον Τύπο για τους λόγους της εξαφάνισης της Άγκαθα

Το 1927 η Άγκαθα μαζί με την κόρη της πήγαν για τρεις μήνες στο Λας Πάλμας στα Κανάρια νησιά. Γι' αυτή την περίοδο η Άγκαθα γράφει στην αυτοβιογραφία της: «Έτσι, μετά από την ασθένεια, ήρθε η θλίψη, η απόγνωση και η αποκαρδίωση. Δεν υπάρχει ανάγκη να τα σκεφτόμαστε». Τελικά, το 1928 βγήκε το διαζύγιό της και ο Άρτσι αμέσως παντρεύτηκε την άλλη γυναίκα. Η Άγκαθα κράτησε το επίθετο «Κρίστι» για τα βιβλία της.

Το 1928 η Κρίστι έφυγε από την Αγγλία και πήγε με το Όριαν Εξπρές στην Κωνσταντινούπολη και στη συνέχεια στη Βαγδάτη. Στο Ιράκ έγινε φίλη με τον αρχαιολόγο Λέοναρντ Γούλεϊ και τη σύζυγό του, που την κάλεσαν να επιστρέψει στην ανασκαφή τους τον Φεβρουάριο του 1930.

Σε αυτό το δεύτερο ταξίδι, συνάντησε έναν αρχαιολόγο, 13 χρόνια μικρότερό της, τον Μαξ Μαλόουαν. Η πρώτη τους συνάντηση ήταν όταν πήρε την Κρίστι με μια ομάδα τουριστών σε μια περιοδεία στον χώρο των ανασκαφών στο Ιράκ. Η Κρίστι και ο Μαλόουαν παντρεύτηκαν στο Εδιμβούργο τον Σεπτέμβριο του 1930. Ο γάμος τους κράτησε μέχρι τον θάνατο της Κρίστι το 1976.

Η Κρίστι συνόδευε τον Μαλόουαν στις αρχαιολογικές του αποστολές και τα ταξίδια της μαζί του συνέβαλαν σε πολλά από τα μυθιστορήματά της που αναφέρονται στη Μέση Ανατολή. Άλλα μυθιστορήματά της αναφέρονται μέσα και γύρω από την περιοχή που μεγάλωσε. Η Κρίστι αξιοποίησε την εμπειρία της από τα διεθνή ταξίδια με τρένο όταν το 1934 έγραψε το μυθιστόρημά της «Φόνος στο Όριαν Εξπρές». Το ξενοδοχείο στην Κωνσταντινούπολη, που βρίσκεται στη νότια άκρη του τέρματος της σιδηροδρομικής γραμμής, ισχυρίζεται ότι το βιβλίο γράφηκε εκεί και διατηρεί το δωμάτιο της Κρίστι ως μνημείο της συγγραφέας.

Το δωμάτιο στο ξενοδοχείο της Κωνσταντι-νούπολης που έγραψε το βιβλίο της "Φόνος στο Όριαν Εξπρές"

Το ζευγάρι έμεινε αρχικά στο Τσέλσι, μια συνοικία του κεντρικού Λονδίνου που βρέχεται στα νότια από τον ποταμό Τάμεση.

Το 1934 αγόρασαν ένα σπίτι στο Γουίντερμπρουκ, έναν μικρό οικισμό της κομητείας Όξφορντσαϊρ. Αυτή ήταν η κύρια κατοικία τους για το υπόλοιπο της ζωής τους και ο τόπος όπου η Κρίστι έγραψε πολλά από τα βιβλία της.

Κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, η Κρίστι εργάστηκε στο φαρμακείο του Πανεπιστημιακού Κολλεγίου του Λονδίνου, όπου επικαιροποίησε τις γνώσεις της για τα δηλητήρια. Το μεταγενέστερο μυθιστόρημά της «Ο ωχρός ίππος» βασίστηκε σε πρόταση του επικεφαλής φαρμακοποιού. Το 1977 μια υπόθεση δηλητηρίασης με θάλλιο επιλύθηκε από μέλος ιατρικού προσωπικού που είχε διαβάσει το βιβλίο της Κρίστι και αναγνώρισε τα συμπτώματα που περιέγραφε.

Από το 1971 ως το 1974 η υγεία της Κρίστι άρχισε να χειροτερεύει, αλλά συνέχισε να γράφει. Το τελευταίο της μυθιστόρημα ήταν «Η Πύλη του Πεπρωμένου» το 1973. Η Άγκαθα Κρίστι πέθανε ήσυχα στις 12 Ιανουαρίου 1976 σε ηλικία 85 ετών από φυσικά αίτια στο σπίτι της.

Την Πρωτοχρονιά του 1971 η Κρίστι είχε τιμηθεί με τον σταυρό της Τάξης της Βρετανικής Αυτοκρατορίας και ονομάστηκε Ντέιμ, τρία χρόνια μετά την τιμητική ανακήρυξη ως ιππότη του συζύγου της για το αρχαιολογικό του έργο. Μετά την ανακήρυξη του συζύγου της σε ιππότη, η Κρίστι θα μπορούσε επίσης να αποκαλείται Λέιντι Μαλόουεν.

Το 1946 η Κρίστι είχε πει για τον εαυτό της: «Αυτά που αντιπαθώ είναι τα πλήθη, οι δυνατοί θόρυβοι, τα γραμμόφωνα και οι κινηματογράφοι. Δεν μου αρέσει η γεύση του αλκοόλ και δεν μου αρέσει το κάπνισμα. Μου αρέσει ο ήλιος, η θάλασσα, τα λουλούδια, τα ταξίδια, τα περίεργα φαγητά, τα σπορ, οι συναυλίες, τα θέατρα, τα πιάνα και το κέντημα.

Η Κρίστι δεν έγραψε ποτέ ένα μυθιστόρημα που να περιλαμβάνει και τον Ηρακλή Πουαρό και τη Μις Μαρπλ. Σε μια παλιά ηχογράφησή της που ανακαλύφθηκε πρόσφατα, η Κρίστι είχε αποκαλύψει την αιτία. Είχε πει: «Ο Ηρακλής Πουαρό, ένας απόλυτα εγωιστής, δεν θα ήθελε να διδαχτεί τη δουλειά του ή να ακούσει προτάσεις από μια ηλικιωμένη γεροντοκόρη. Ο Ηρακλής Πουαρό –ένας επαγγελματίας ιδιωτικός ντετέκτιβ– δεν θα μπορούσε να μπει στο σπίτι της Μις Μαρπλ».

Η Κρίστι έγραψε και μυθιστορήματα στα οποία δεν υπάρχει κανένας από τους γνωστούς φανταστικούς ήρωές της. Ένα από τα πιο γνωστά είναι το «Δέκα μικροί Ινδιάνοι», που για λόγους πολιτικής ορθότητας ο τίτλος έγινε «Και δεν έμεινε κανένας».

ΦΕΔΕΡΙΚΟ ΓΚΑΡΘΙΑ ΛΟΡΚΑ

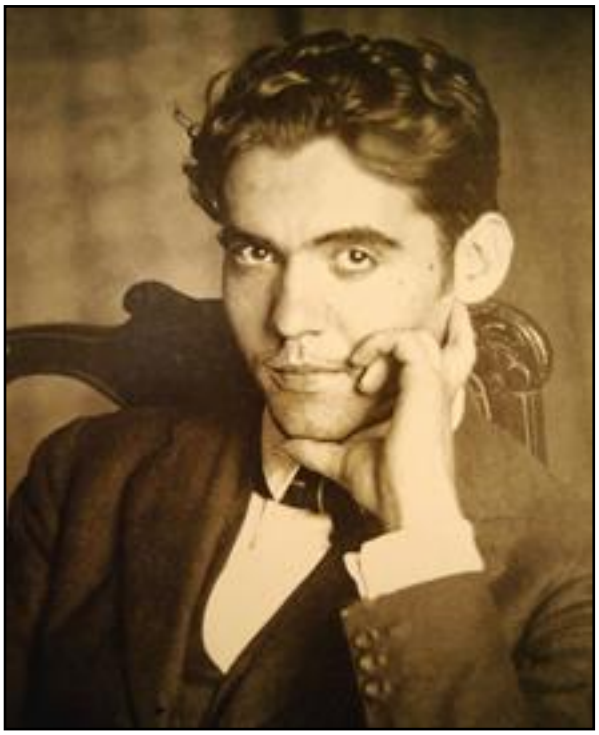

Ο Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα (1898 - 1936) ήταν σημαντικός Ισπανός ποιητής και δραματουργός. Δολοφονήθηκε κατά το ξέσπασμα του Ισπανικού Εμφυλίου Πολέμου επειδή ο ίδιος υποστήριζε τους Δημοκρατικούς.

Ο Λόρκα γεννήθηκε στις 5 Ιουνίου 1898 στο Φουέντε Βακέρος, μικρό χωριό της περιφέρειας Γρανάδας. Ήταν γιος ενός πλούσιου γαιοκτήμονα, του Φεδερίκο Γκαρθία Ροδρίγες, που στον δεύτερο γάμο του παντρεύτηκε μια νεαρή και ευαίσθητη δασκάλα, τη Βιθέντα Ρομέρο, γυναίκα με εύθραυστη υγεία, σε βαθμό που να μη θηλάσει η ίδια τον γιο της, αλλά μια παραμάνα.

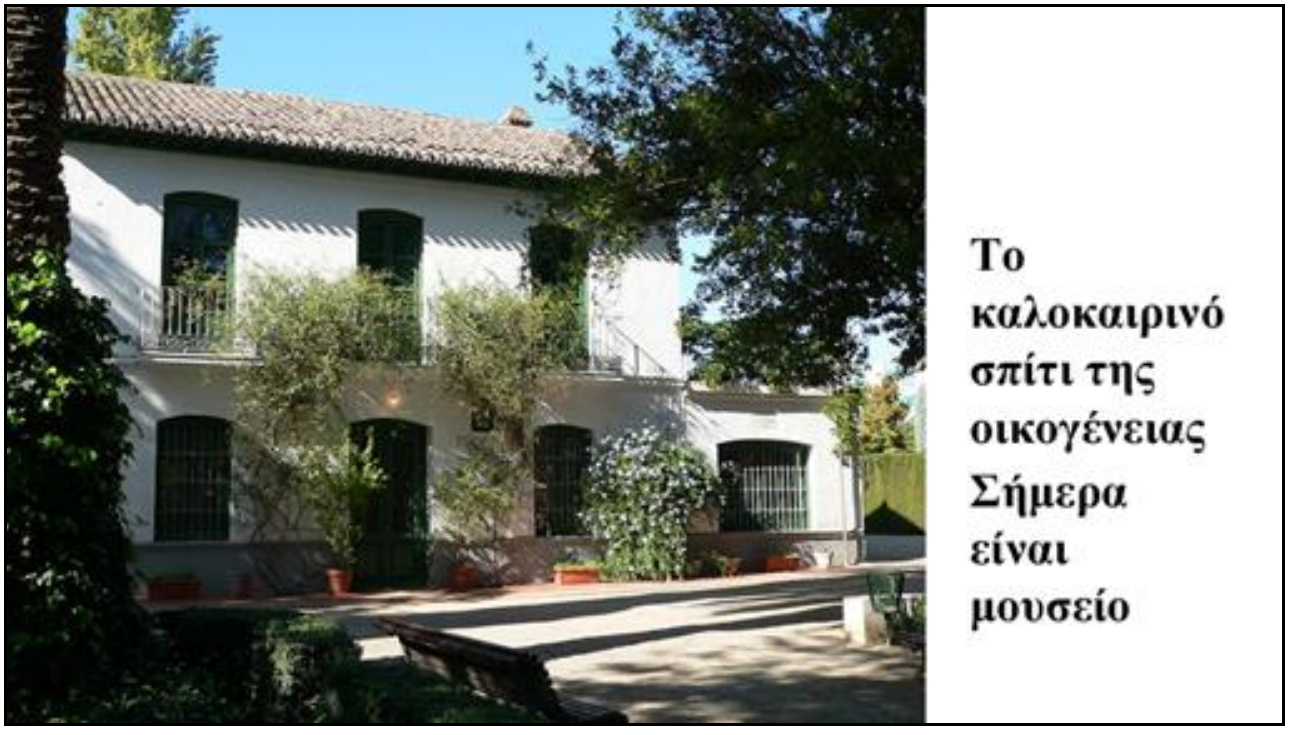

Παρόλα αυτά, η μητέρα επηρέασε βαθιά την καλλιτεχνική εκπαίδευση του γιού της. Εγκατέλειψε γρήγορα τη διδασκαλία για να αφοσιωθεί στην εκπαίδευση του μικρού Φεδερίκο, στον οποίο μετέδωσε το πάθος της για το πιάνο και τη μουσική. Του μετέδωσε επίσης τη βαθιά συναίσθηση της κατάστασης των φτωχών και τον σεβασμό για τον πόνο τους, που ο Λόρκα θα ενσωματώσει στο λογοτεχνικό του έργο. Μέχρι το 1909 ο Φεδερίκο πέρασε παιδική ηλικία ευτυχισμένη σε πνευματικό επίπεδο, αλλά σωματικά δύσκολη λόγω των συχνών ασθενειών του.

Το 1909 μετακόμισε με την οικογένειά του στη Γρανάδα. Μετά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευσή του γράφεται στο Πανεπιστήμιο της Γρανάδας, αρχικά στη Νομική Σχολή (όπως ήθελε ο πατέρας του), αλλά σύντομα περνά στη Φιλολογία. Γνωρίζει τις περιοχές των τσιγγάνων της πόλης που έγιναν μέρος της ποίησής του. Ξεκινά στο μεταξύ τις σπουδές στο πιάνο και γίνεται ένας επιδέξιος βιρτουόζος του κλασικού ρεπερτορίου, αλλά και του λαϊκού της Ανδαλουσίας.

Το 1919 φτάνει στη Μαδρίτη για να συνεχίσει τις σπουδές του, κατοικώντας στην περίφημη Φοιτητική γειτονιά. Στο πανεπιστήμιο γίνεται φίλος με τον Λουίς Μπουνιουέλ και τον Σαλβαδόρ Νταλί, όπως και με άλλες σημαντικές προσωπικότητες της Ισπανικής ιστορίας. Μεταξύ αυτών και ο διευθυντής του θεάτρου Εσλάβα, μετά από πρόσκληση του οποίου ο Λόρκα γράφει και σκηνοθετεί το 1920 το πρώτο του έργο «Τα μάγια της πεταλούδας», το οποίο όμως δεν είχε θετική αποδοχή. Στη Φοιτητική γειτονιά ο Λόρκα παραμένει εννιά χρόνια – μέχρι το 1928.

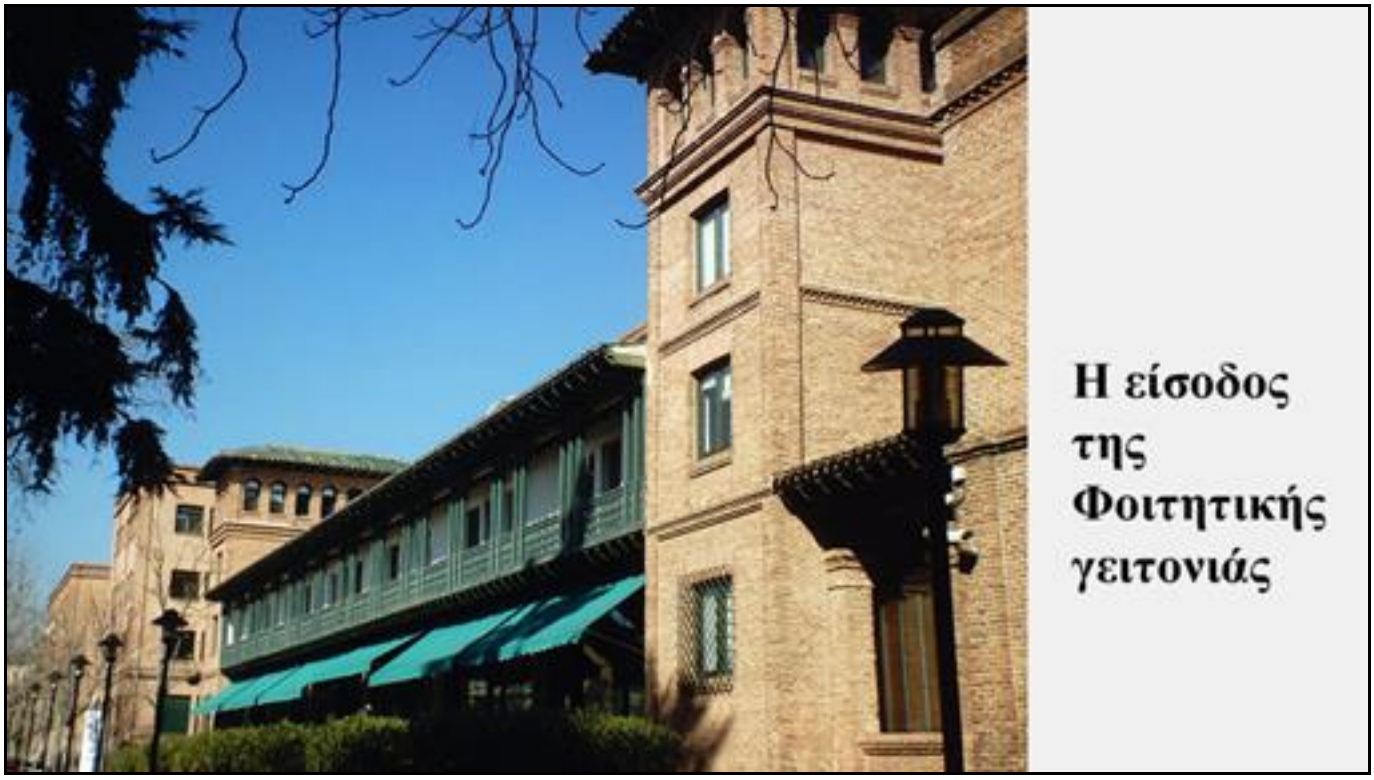

Στις αρχές του 1922 στη Γρανάδα, ο Λόρκα συνεργάστηκε με τον συνθέτη Μανουέλ ντε Φάλα για να προωθήσει ένα φεστιβάλ αφιερωμένο στην ενίσχυση των παραστάσεων του φλαμένκο. Συνέθεσε ένα δοκίμιο για την τέχνη του φλαμένκο και άρχισε να μιλά δημόσια για την υποστήριξη του φεστιβάλ.

Το επόμενο έτος στη Γρανάδα συνεργάστηκε επίσης με τον ντε Φάλα στη μουσική παραγωγή ενός θεατρικού έργου για παιδιά με τίτλο «Το κορίτσι που δίνει νερό στον Βασίλη και στον περίεργο Πρίγκιπα» σε διασκευή του Λόρκα από μια Ανδαλουσιανή ιστορία.

Θα ακολουθήσουν πρόζες με σουρεαλιστικό χαρακτήρα, όπως «Η βυθισμένη κολυμβήτρια» και η «Αυτοκτονία στην Αλεξάνδρεια», θεατρικές πράξεις, όπως «Ο Περίπατος του Μπάστερ Κήτον» και «Η παρθένα, ο Ναύτης και ο Σπουδαστής», ποιητικές διηγήσεις, όπως το «Τσιγγάνικο Τραγουδιστάρι» και η «Ωδή στον Σαλβαδόρ Νταλί», καθώς και ένας μεγάλος αριθμός άρθρων και αναγνώσεις στα σπίτια φίλων, καθώς και συμμετοχή σε συνέδρια.

Το 1927 ανεβαίνει το ιστορικό δράμα του Λόρκα «Μαριάνα Πινέδα» για το οποίο ο Σαλβαδόρ Νταλί σχεδίασε τα σκηνικά.

Προς τα τέλη του 1929 ο Λόρκα αναπτύσσει μια ολοένα και βαθύτερη κατάθλιψη, ενώ αντίθετα η φήμη του για το «Τσιγγάνικο τραγουδιστάρι» εξαπλώνεται ολοένα και πιο πολύ. Η οικογένειά του, βλέποντας την επιδείνωση της ψυχολογικής του κατάστασης, οργανώνει γι' αυτόν ένα ταξίδι στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής μαζί με τον φίλο του Φερνάνδο δε λος Ρίος.

Φερνάνδο δε λος Ρίος

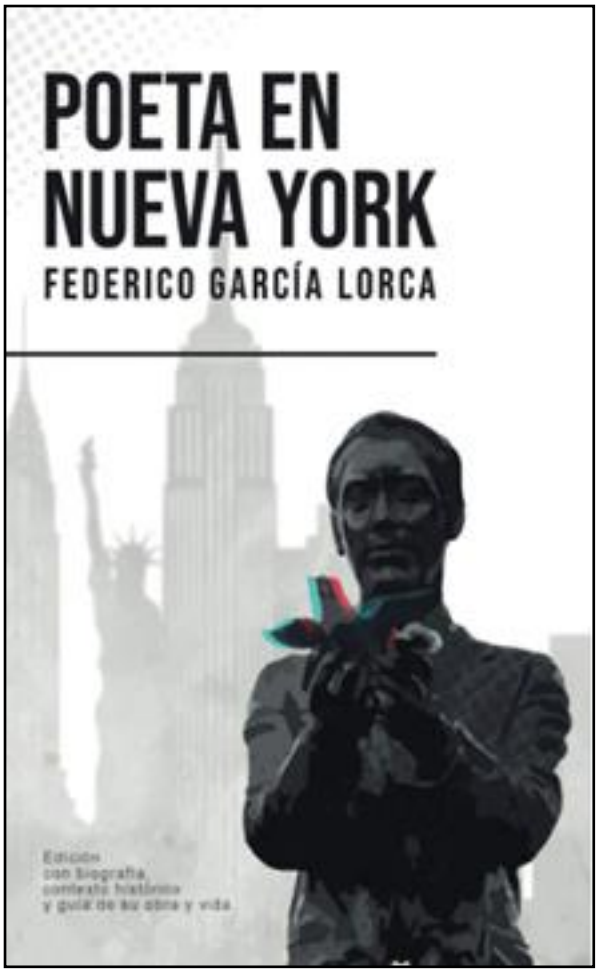

Αυτό το ταξίδι, και συγκεκριμένα η παραμονή του στη Νέα Υόρκη, όπου ο Φεδερίκο είναι φοιτητής για σύντομο χρονικό διάστημα στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια, κατέχει μεγάλη σημασία στην ποιητική δραστηριότητα του Λόρκα. Η συλλογή ποιημάτων του με τίτλο «Ποιητής στη Νέα Υόρκη» επικεντρώνεται στην αλλοτρίωση του ανθρώπου όπως τη συναντάμε στη σύγχρονη κοινωνία και τους μηχανισμούς που επιτρέπουν σε λίγους να κυριαρχούν επί των πολλών. Ένα πρωτοποριακό έργο για τα δεδομένα της εποχής.

Η επιστροφή του Λόρκα στην Ισπανία το 1930 συμπίπτει με την πτώση της δικτατορίας του Πρίμο ντε Ριβέρα και την αποκατάσταση της δημοκρατίας. Το 1931 έγραψε το «Ντιβάνι της Ταμαρίτ», ενώ παράλληλα δούλεψε και πάνω σε έργα για το κουκλοθέατρο. Την ίδια χρονιά ο Λόρκα διορίζεται διευθυντής της εταιρείας Teatro Universitario la Barraca. Αυτή η εταιρεία, που ιδρύθηκε από τον Υπουργό Παιδείας, δημιουργήθηκε για να διαδώσει το κλασικό Ισπανικό θέατρο στις αγροτικές περιοχές της χώρας δωρεάν.

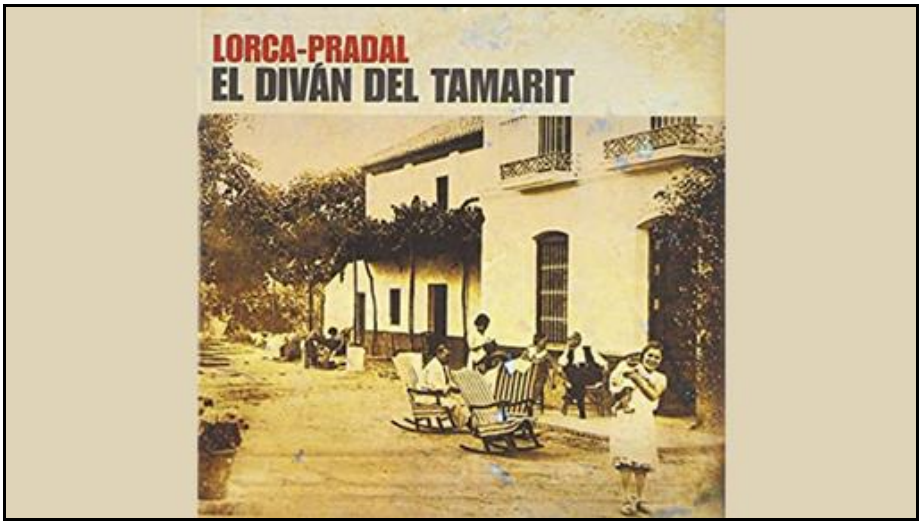

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιοδείας ο Λόρκα συγγράφει τα πιο γνωστά του θεατρικά έργα, επονομαζόμενα ως «αγροτική τριλογία»: Ο «Ματωμένος γάμος», η «Γέρμα» και το «Σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα». Τραγωδίες με θέμα τη κοινωνική καταπίεση κι έκδηλο το ανθρώπινο στοιχείο.

Αντίστοιχο θέμα έχει και το ποίημα «Θρήνος για τον Ιγνάθιο Σάντσεθ Μεχίας», το οποίο τελείωσε εκείνη την εποχή.

Το 1936 υποδέχθηκε τον ποιητή Ραφαήλ Αλμπέρτι, καθώς επέστρεψε από τη Μόσχα. Συνέταξε μια διακήρυξη συγγραφέων κατά του φασισμού και ξεκίνησε να γράφει σειρά θεατρικών σκηνών με μορφή επιθεώρησης, ωστόσο τον Ιούλιο της ίδιας χρονιάς ξέσπασε ο Ισπανικός εμφύλιος πόλεμος.

Όταν ξέσπασε ο ισπανικός εμφύλιος πόλεμος ο Λόρκα αναχώρησε από τη Μαδρίτη για τη Γρανάδα με σκοπό να αποχαιρετίσει τον πατέρα του. Ωστόσο, ο Λόρκα και ο κουνιάδος του, που ήταν και σοσιαλιστής δήμαρχος της Γρανάδας, συνελήφθησαν. Το ξημέρωμα της 19ης Αυγούστου 1936 παραστρατιωτικοί του πολιτικού κινήματος της Ισπανικής Συνομοσπονδίας Αυτόνομων Ακροδεξιών Ομάδων τον σκότωσαν λόγω των δημοκρατικών φρονημάτων του και τον έριξαν σε ανώνυμο τάφο κοντά στη Γρανάδα. Ο τάφος του δεν βρέθηκε ποτέ.

ΣΑΜΙΟΥΕΛ ΜΠΕΚΕΤ

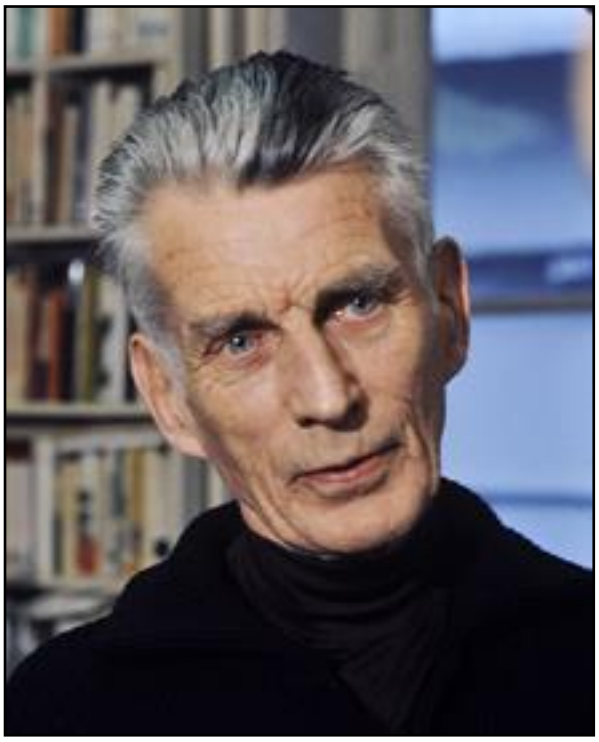

Ο Σάμιουελ Μπέκετ (1906 ως 1989) ήταν Ιρλανδός πεζογράφος, θεατρικός συγγραφέας, σκηνοθέτης θεάτρου, ποιητής και λογοτεχνικός μεταφραστής. Κάτοικος του Παρισιού για το μεγαλύτερο μέρος της ενήλικης ζωής του, έγραψε τόσο στα Γαλλικά όσο και στα Αγγλικά. Το πολύπλευρο έργο του Μπέκετ προσφέρει μια ζοφερή, τραγικο-κωμική άποψη για την ύπαρξη και την εμπειρία, συχνά σε συνδυασμό με μαύρη κωμωδία. Είναι ένας από τους βασικούς εκπρόσωπους του λεγόμενου «Θέατρου του παράλογου».

Ο Σάμιουελ Μπέκετ γεννήθηκε σε ένα προάστιο του Δουβλίνου στις 13 Απριλίου 1906. Ήταν γιος του Γουίλιαμ Φρανκ Μπέκετ, επιμετρητή αποθηκευμένων ποσοτήτων και της Μαρίας Τζόουνς Ρο, νοσοκόμας. Ο Σάμιουελ Μπέκετ είχε έναν μεγαλύτερο αδελφό. Σε ηλικία πέντε ετών πήγε σε έναν τοπικό σχολείο του Δουβλίνου, όπου άρχισε να μαθαίνει και μουσική και στη συνέχεια πήγε στο Pórtora Royal School, στο οποίο παλιότερα είχε πάει και ο Όσκαρ Γουάιλντ.

Οι Μπέκετ ήταν μέλη της Εκκλησίας της Ιρλανδίας. Ο Σάμιουελ μεγαλωμένος ως Αγγλικανός, έγινε αργότερα αγνωστικιστής, μια εξέλιξη που επηρέασε τη γραφή του. Το σπίτι της οικογένειας ήταν ένα μεγάλο σπίτι με κήπο και με γήπεδο τένις που χτίστηκε το 1903 από τον πατέρα τού Σάμιουελ Μπέκετ. Το σπίτι και ο κήπος, η γύρω ύπαιθρος όπου περπατούσε συχνά με τον πατέρα του, ο κοντινός ιππόδρομος και ο σιδηροδρομικός σταθμός θα περιλαμβάνονταν στην πεζογραφία και τα έργα του.

Ο Μπέκετ σπούδασε Γαλλικά, Ιταλικά και Αγγλικά στο Κολλέγιο της Αγίας Τριάδος στο Δουβλίνο από το 1923 ως το 1927. Αφού πήρε το πτυχίο του, δίδαξε για μικρό χρονικό διάστημα στο Κολλέγιο Κάμπελ του Μπέλφαστ κι έπειτα διορίστηκε καθηγητής Αγγλικών στην École Normale Supérieure στο Παρίσι, όπου και γνωρίστηκε με τον σημαντικό Ιρλανδό συγγραφέα Τζέιμς Τζόις. Η γνωριμία αυτή επηρέασε τον νεαρό Μπέκετ, ο οποίος βοηθούσε τον Τζόις στο έργο του, δηλαδή στην έρευνα για τη δημιουργία του βιβλίου του Τζόις γνωστό με τον τίτλο «Η αγρύπνια των Φίνεγκαν».

Το 1930 ο Μπέκετ επέστρεψε ως λέκτορας στο Τμήμα ξένων γλωσσών του Κολλεγίου της Αγίας Τριάδος, ωστόσο σύντομα απογοητεύτηκε από το ακαδημαϊκό του λειτούργημα. Την απέχθειά του αυτή την εξέφρασε με ένα τέχνασμα που έκανε, διαβάζοντας στα γαλλικά ένα σοβαρό επιστημονικό άρθρο του συγγραφέα Jean du Chas, ιδρυτή του κινήματος του Συγκεντρωτισμού. Τόσο ο συγγραφέας όσο και το κίνημά του ήταν δημιουργήματα της φαντασίας του Μπέκετ, που με αυτόν τον τρόπο ήθελε να κοροϊδέψει εκείνους που έκαναν πως τα ήξεραν όλα, αλλά δεν κατάλαβαν το τέχνασμά του. Έτσι τελείωσε η ακαδημαϊκή του καριέρα.

Ο Μπέκετ παραιτήθηκε από τη θέση του το 1931 (σε ηλικία 25 χρόνων) και ξεκίνησε να ταξιδεύει στην Ευρώπη. Πρώτα στο Λονδίνο έγραψε μια κριτική μελέτη για τον Γάλλο συγγραφέα Μαρσέλ Προυστ. Έναν χρόνο αργότερα, έγραψε το πρώτο του βιβλίο, το οποίο εγκατέλειψε μετά τις απορρίψεις αρκετών εκδοτών. Μετά από άλλα ταξίδια, όπως στη Γερμανία, όπου δήλωσε απέχθεια για τη δράση των Ναζί, βρέθηκε στο Παρίσι.

Εκεί, τον Ιανουάριο του 1937, έγινε απόπειρα δολοφονίας εναντίον του με μαχαίρι από έναν κακοποιό και ο τραυματισμός του ήταν σοβαρός. Κατά τη διάρκεια της νοσηλείας του στο νοσοκομείο, γνώρισε τη Suzanne Deschevaux-Dumesnil, πιανίστα, που θα ήταν η σύντροφός του, σχεδόν 50 χρόνια, μέχρι τον θάνατό της.

Κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο ο Μπέκετ συμμετείχε στη Γαλλική Αντίσταση, δουλεύοντας ως αγγελιοφόρος, και τα επόμενα δύο χρόνια αρκετές φορές κινδύνευσε να συλληφθεί από τη Γκεστάπο. Τον Αύγουστο του 1942 η μονάδα του προδόθηκε. Αυτός και η γυναίκα του κατέφυγαν νότια, στο μικρό χωριό Ρουσιγιόν, από όπου και συνέχισαν να βοηθούν την Αντίσταση, κρύβοντας πολεμικό εξοπλισμό στην κατοικία τους και βοηθώντας εμμέσως ένα σαμποτάζ των Μακί εναντίον του γερμανικού στρατού. Ο Μπέκετ τιμήθηκε με το Μετάλλιο Αντίστασης και τον Σταυρό του Πολέμου από τη γαλλική κυβέρνηση για τη δράση του κατά της γερμανικής κατοχής, ωστόσο μέχρι το τέλος της ζωής του αναφερόταν με μετριοφροσύνη στο έργο του αυτό.

Ο Μπέκετ είναι περισσότερο γνωστός για το έργο του «Περιμένοντας τον Γκοντό», το οποίο γράφηκε αρχικά στα γαλλικά, όπως και τα περισσότερα έργα του Μπέκετ μετά το 1947. Το έργο δημοσιεύτηκε το 1952 και παρουσιάστηκε στο θέατρο για πρώτη φορά το 1953. Στην Ελλάδα παρουσιάστηκε το 1968 από το Θέατρο Τέχνης του Κάρολου Κουν.

Στο έργο δύο άνδρες, ο Βλαντιμίρ κι ο Εστραγκόν, συναντιούνται κοντά σε ένα δέντρο. Συζητάνε για διάφορα θέματα και ανακαλύπτουν ότι περιμένουν έναν άνδρα, που ονομάζεται Γκοντό. Αλλά αυτός δεν έρχεται. Περνούν κάποιοι άλλοι και ένα αγόρι τους λέει πως ο Γκοντό θα έρθει την άλλη μέρα. Περιμένουν ξανά την επόμενη μέρα, αλλά το αγόρι έρχεται και τους λέει πως ο Γκοντό θα έρθει την άλλη μέρα. Αποφασίζουν να αυτοκτονήσουν προσπαθώντας να κρεμαστούν από το δέντρο, αλλά δεν τα καταφέρνουν. Αποφασίζουν να φύγουν, αλλά η αυλαία πέφτει και κανείς από τους δύο δεν έχει φύγει από τη θέση του.

Το έργο αυτό άνοιξε στον Μπέκετ τον δρόμο για μια σταδιοδρομία στο θέατρο με επιτυχημένα έργα όπως: Το τέλος του παιχνιδιού (το 1957), Η τελευταία ταινία του Κραπ (το 1958) και Ευτυχισμένες μέρες (το 1961). Οι συνεχείς επιτυχίες των θεατρικών του έργων τού άνοιξαν την καριέρα και του θεατρικού σκηνοθέτη.

Ευτυχισμένες μέρες

Το 1969 απονεμήθηκε στον Μπέκετ το βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας. Το Νόμπελ απονεμήθηκε στον Σάμιουελ Μπέκετ για τους «νέους τρόπους έκφρασης που έχει εισαγάγει στην πεζογραφία και το δράμα».

Η γυναίκα του Σουζάν πέθανε στις 17 Ιουλίου 1989, ενώ ο Μπέκετ πέθανε στις 22 Δεκεμβρίου του ίδιου χρόνου.

Ο τάφος του Μπέκετ και της γυναίκας του

ΤΖΙΟΒΑΝΙΝΟ ΓΚΟΥΑΡΕΣΚΙ

Ο Τζιοβανίνο Γκουαρέσκι (1908 ως 1968) ήταν Ιταλός δημοσιογράφος, συγγραφέας, γελοιογράφος και χιουμορίστας, του οποίου το πιο γνωστό δημιούργημα είναι ο ιερέας Δον Καμίλο.

Ο Τζιοβανίνο Γκουαρέσκι γεννήθηκε σε μια οικογένεια μεσαίας τάξης, σε κωμόπολη της επαρχίας της Πάρμα, την 1η Μαΐου 1908. Πάντα αστειευόταν για το γεγονός ότι αυτός, ένας μεγαλόσωμος άντρας, βαφτίστηκε Τζιοβανίνο, ένα όνομα που σημαίνει «ο μικρός Γιάννης».

Το 1926 η οικογένειά του χρεοκόπησε και δεν μπορούσε να συνεχίσει ο Γκουαρέσκι τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο της Πάρμα. Αφού εργάστηκε σε διάφορες μικρές δουλειές, άρχισε να γράφει σε μια τοπική εφημερίδα, την Gazzetta di Parma. Το 1929 έγινε συντάκτης του σατιρικού περιοδικού Corriere Emiliano και από το 1936 ως το 1943 ήταν ο αρχισυντάκτης ενός παρόμοιου περιοδικού που ονομαζόταν Bertoldo.

Το 1943 κλήθηκε στο στρατό, κάτι που προφανώς τον βοήθησε αρχικά να αποφύγει προβλήματα με τις φασιστικές αρχές. Κατέληξε αξιωματικός του πυροβολικού. Όταν, όμως, την ίδια χρονιά η Ιταλία υπέγραψε ανακωχή με τους Συμμάχους, συνελήφθη και φυλακίστηκε με άλλους Ιταλούς στρατιώτες σε στρατόπεδο στην κατεχόμενη από τους Γερμανούς Πολωνία για σχεδόν δύο χρόνια. Αργότερα έγραψε γι' αυτή την περίοδο στο «μυστικό του ημερολόγιο», όπως το ονόμασε.

Μετά τον πόλεμο ο Γκουαρέσκι επέστρεψε στην Ιταλία και το 1945 ίδρυσε ένα εβδομαδιαίο σατιρικό περιοδικό, το Candido. Αφού η Ιταλία έγινε δημοκρατία, υποστήριξε το Χριστιανοδημοκρατικό κόμμα. Επέκρινε και σατίριζε τους κομμουνιστές στο περιοδικό του, ζωγραφίζοντας έναν κομμουνιστή ως άνθρωπο με ένα επιπλέον ρουθούνι και επινόησε ένα σύνθημα που έγινε πολύ δημοφιλές: «Μέσα στον εκλογικό θάλαμο ο Θεός μπορεί να σε δει, ο Στάλιν δεν μπορεί». Όταν οι κομμουνιστές ηττήθηκαν σοβαρά στις ιταλικές εκλογές του 1948, ο Γκουαρέσκι δεν άφησε το στυλό του κάτω, αλλά επέκρινε και το Χριστιανοδημοκρατικό κόμμα.

Ο Γκουαρέσκι διαβάζοντας το περιοδικό Candido

Το 1950 το Candido δημοσίευσε ένα σατιρικό καρτούν του Carlo Manzoni που κορόιδευε τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ο Πρόεδρος βρίσκεται στο παλάτι και αντί να έχει γύρω του την προεδρική τιμητική φρουρά είχε γιγάντια μπουκάλια κρασιού Nebbiolo, αυτά που ο Πρόεδρος στην πραγματικότητα παρήγαγε στη δική του γη. Κάθε φιάλη έφερε την ετικέτα με το λογότυπο της εταιρείας του. Το καρτούν κρίθηκε ως «περιφρόνηση του Προέδρου» από δικαστήριο εκείνης της εποχής. Ο Γκουαρέσκι, ως διευθυντής του περιοδικού, θεωρήθηκε υπεύθυνος και καταδικάστηκε.

Το παλάτι

Το 1954 ο Γκουαρέσκι κατηγορήθηκε για συκοφαντική δυσφήμιση, αφού δημοσίευσε δύο επιστολές (σε αντίγραφα) του ηγέτη της αντίστασης και πρώην πρωθυπουργού Ντε Γκάσπερι, που ζητούσαν από τους Συμμάχους να βομβαρδίσουν τα περίχωρα της Ρώμης για να αποθαρρύνουν τους Γερμανούς συνεργάτες. Η αξιοπιστία των επιστολών δεν διαπιστώθηκε ποτέ από το δικαστήριο, αλλά μετά από δίμηνη δίκη έκρινε υπέρ του Ντε Γκάσπερι. Ο Γκουαρέσκι αρνήθηκε να ασκήσει έφεση κατά της ετυμηγορίας και πέρασε 13 μήνες στη φυλακή του Σαν Φραντσέσκο της Πάρμα και άλλους έξι μήνες υπό επιτήρηση στο σπίτι του.

Οι πιο διάσημες σατιρικές δημιουργίες του είναι τα διηγήματά του, που ξεκίνησαν στα τέλη της δεκαετίας του 1940, σχετικά με τον ανταγωνισμό μεταξύ του Δον Καμίλο, ενός αφοσιωμένου Ιταλού ιερέα και του εξίσου θερμοκέφαλου Πεπόνε, κομμουνιστή δήμαρχου του χωριού. Αυτές οι ιστορίες παρουσιάστηκαν στο ραδιόφωνο, στην τηλεόραση και σε ταινίες, κυρίως στη σειρά ταινιών στις οποίες ο Φερναντέλ παίζει τον ρόλο του Δον Καμίλο.

Ο Φερναντέλ στον ρόλο του Δον Καμίλο

«Ο μικρός κόσμος του Δον Καμίλο» είναι μια σειρά ιστοριών που εκτυλίσσονται σε ένα χωριό της πεδιάδας του Πάδου στη Βόρεια Ιταλία από τον Δεκέμβριο του 1946 ως τον Δεκέμβριο του 1947, δηλαδή στην κορύφωση της πόλωσης μεταξύ χριστιανοδημοκρατών και κομμουνιστών στην πρώιμη μεταπολεμική Ιταλία. Το έργο εκδόθηκε το 1948 και γρήγορα προσέλκυσε την προσοχή της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης. Φινέτσα ύφους, ενάργεια, εκπληκτική αίσθηση του κωμικού και του σατιρικού στοιχείου, λεπτότητα ψυχολογική, ευρηματικότητα, φαντασία, δεξιοτεχνία περιγραφική, συνδετική τελειότητα είναι τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του «Μικρού κόσμου του Δον Καμίλο» που το καθιστούν ένα έργο μοναδικό στο είδος του: Μια λεπτή μυθιστορηματική σάτιρα χαρακτήρων και καταστάσεων, με σοβαρές λογοτεχνικές αξιώσεις.

«Η επιστροφή του Δον Καμίλο» είναι άλλη μια σειρά ιστοριών. Ο Γκουαρέσκι έγραψε: «Αν υπάρχει πουθενά κανένας παπάς που να αισθάνεται προσβεβλημένος από την προσωπικότητα του Δον Καμίλο, του επιτρέπω ναρθεί να μου σπάσει το πιο μεγάλο του κηροπήγιο πάνω στο κεφάλι. Αν υπάρχει πουθενά κανένας κομμουνιστής που να αισθάνεται προσβεβλημένος από την προσωπικότητα του Πεπόνε, του επιτρέπω ναρθεί και να μου σπάσει ένα σφυρί κι ένα δρεπάνι πάνω στην πλάτη. Αν, όμως, κανένας αισθάνεται προσβεβλημένος από τα λόγια του Χριστού, τότε τον διαβεβαιώνω πως δεν μπορώ να κάνω τίποτα γιατί δεν είναι ο Χριστός που μιλάει, αλλά ο δικός μου Χριστός, πάει να πει η φωνή της συνείδησής μου».

Δον Καμίλο και Πεπόνε

Συνολικά ο Γκουαρέσκι έγραψε 6 σειρές ιστοριών με τον Δον Καμίλο και τον Πεπόνε. Σχεδόν σε κάθε ιστορία υπάρχει μια σύγκρουση του Δον Καμίλο με τον Πεπόνε. Αλλά όταν πρόκειται για κάποιο πολύ σοβαρό πρόβλημα της κοινότητας και οι δύο αλλάζουν στάση και συνεργάζονται για την αντιμετώπισή του. Στη φωτογραφία σκίτσα του ίδιου του Γκουαρέσκι για το βιβλίο του «Ο μικρός κόσμος του Δον Καμίλο».

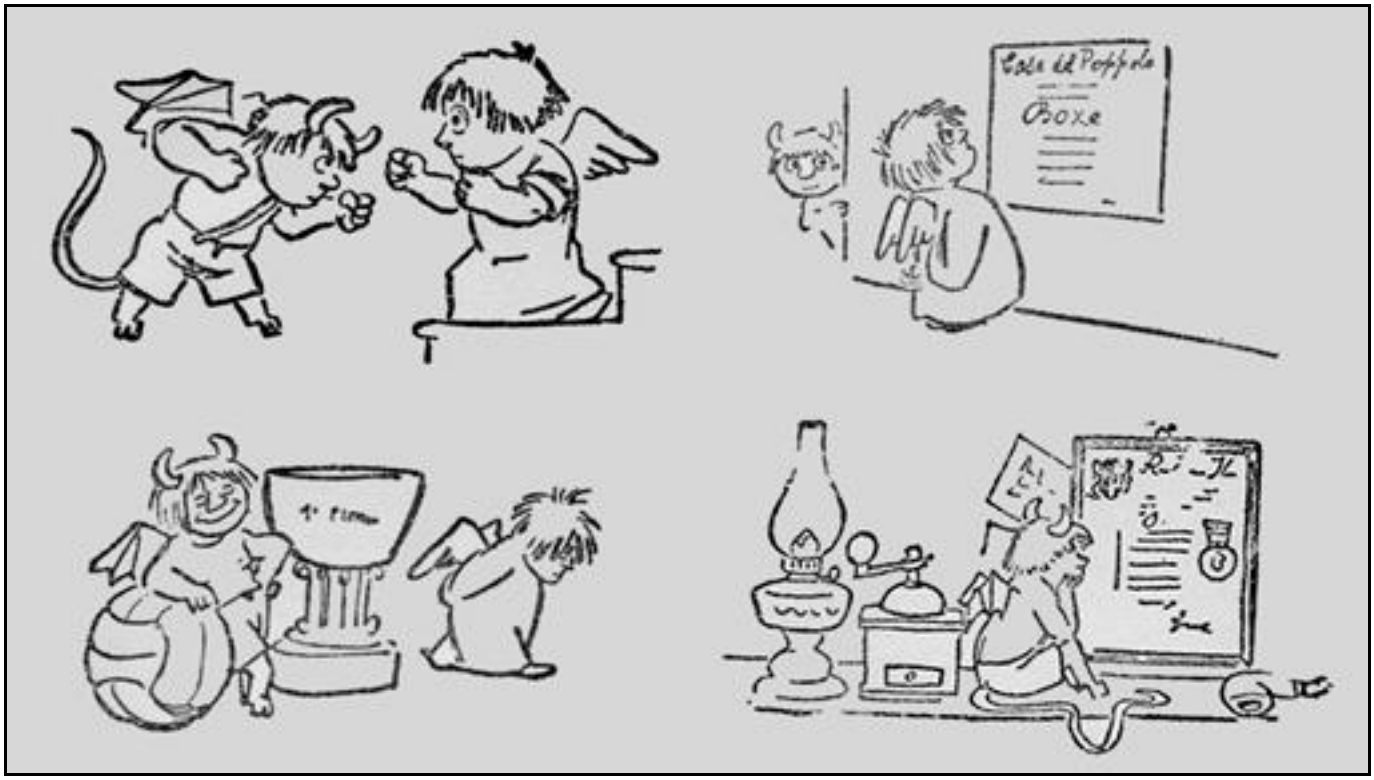

Το 1956 η υγεία του Guareschi είχε επιδεινωθεί και άρχισε να περνά χρόνο στην Ελβετία για θεραπεία. Το 1957 αποσύρθηκε από εκδότης του περιοδικού Candido αλλά παρέμεινε αρθρογράφος.

Ο Γκουαρέσκι με την οικογένειά του

Πέθανε στις 22 Ιουλίου 1968 από καρδιακή προσβολή, σε ηλικία 60 ετών.

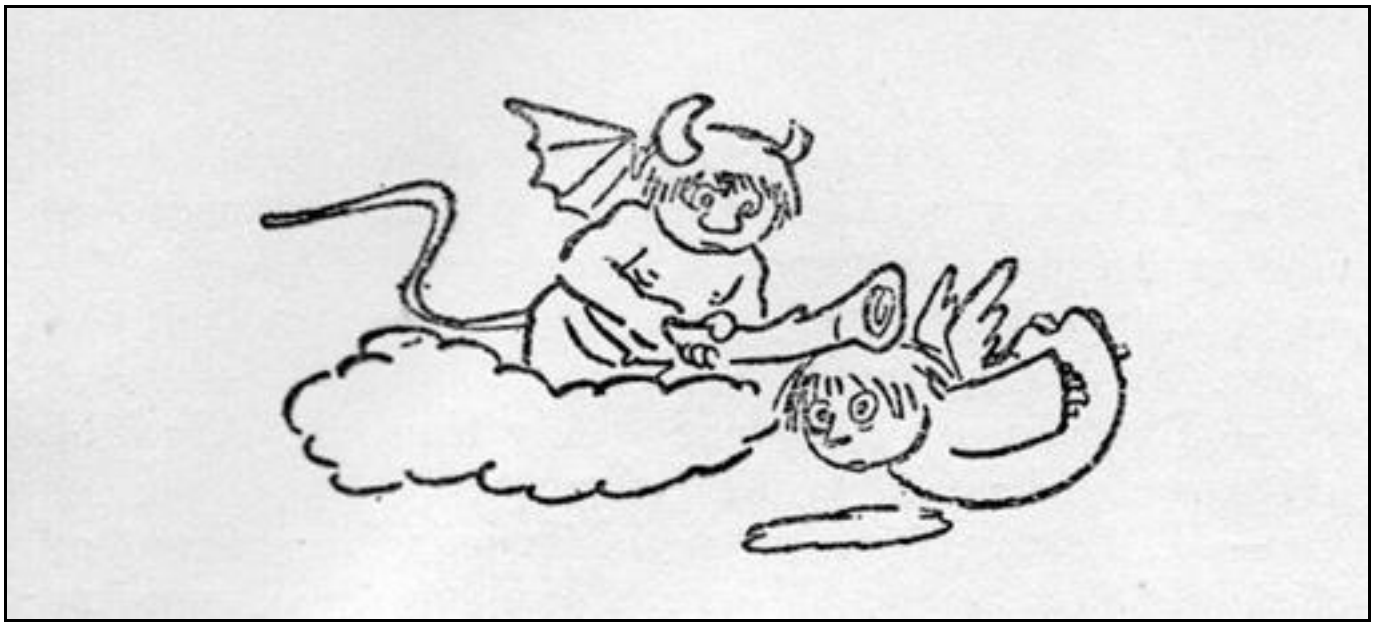

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΙΟΝΕΣΚΟ

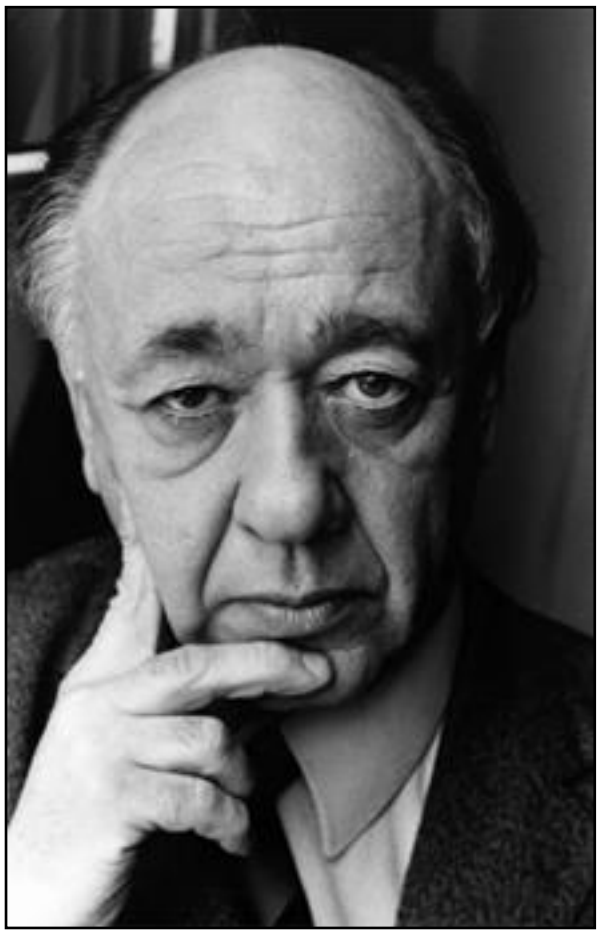

Ο Ευγένιος Ιονέσκο (1909 - 1994) ήταν Ρουμάνος θεατρικός συγγραφέας που έγραφε κυρίως στα γαλλικά και ήταν μία από τις κορυφαίες μορφές του γαλλικού πρωτοποριακού θεάτρου τον 20ό αιώνα. Ο Ιονέσκο προκάλεσε μια επανάσταση στις ιδέες και στις τεχνικές του δράματος.

Ο Ιονέσκο γεννήθηκε στις 26 Νοεμβρίου 1909 στη Σλάτινα της Ρουμανίας από Ρουμάνο πατέρα και Γαλλίδα-Ρουμάνα μητέρα. Το 1911 απέκτησε μια αδελφή, τη Μαριλίνα. Το 1913 η νεαρή οικογένεια μετανάστευσε στο Παρίσι όπου ο δικηγόρος πατέρας του ήθελε να πάρει διδακτορικό στη Νομική.

Το 1925 η οικογένεια γύρισε στη Ρουμανία και ο Ιονέσκο σπούδασε Γαλλική λογοτεχνία στο Πανεπιστήμιο του Βουκουρεστίου από το 1928 ως το 1933 και έγινε καθηγητής της Γαλλικής γλώσσας.

Το 1936 ο Ιονέσκο παντρεύτηκε τη Ροντίκα Μπουριλεάνου. Απέκτησαν μια κόρη, τη Μαρί-Φρανς, για την οποία έγραψε μια σειρά από αντισυμβατικές παιδικές ιστορίες. Με την οικογένειά του επέστρεψε στη Γαλλία το 1938 για να ολοκληρώσει τη διδακτορική του διατριβή. Με το ξέσπασμα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου το 1939 πήγε στη Ρουμανία, αλλά σύντομα άλλαξε γνώμη και, με τη βοήθεια φίλων, πήρε ταξιδιωτικά έγγραφα που του επέτρεψαν να επιστρέψει στη Γαλλία το 1942, όπου παρέμεινε μέχρι το τέλος του πολέμου, ζώντας στη Μασσαλία. Μετά το τέλος του πολέμου μετακόμισε με την οικογένειά του στο Παρίσι.

Ο Ιονέσκο με τη γυναίκα και την κόρη του

Μολονότι είναι πολύ γνωστός ως θεατρικός συγγραφέας, ξεκίνησε γράφοντας κριτικά δοκίμια. Το «Όχι», ένας τόμος κριτικών δοκιμίων, ήταν η πρώτη δημοσίευση του Ιονέσκο στη Ρουμανία το 1934. Σε αυτό το έργο δείχνει περιφρόνηση για τη ρουμανική λογοτεχνία, τη λογοτεχνική πολιτική και, έμμεσα, την ίδια την πολιτική. Ταυτόχρονα, ο Ιονέσκο εμφανίζει τα μοναδικά του χαρακτηριστικά: χιούμορ, αυθορμητισμό, παιχνιδιάρικο ύφος, ανυποχώρητη διάθεση και θεατρικότητα.

Τα πρώτα θεατρικά έργα του Ιονέσκο ήταν μονόπρακτα: Η Φαλακρή Τραγουδίστρια (1950), Το Μάθημα (1951) και Οι Καρέκλες (1952). Τα έργα αυτά εκφράζουν το αίσθημα της αποξένωσης και την αδυναμία επικοινωνίας με σουρεαλιστικό και κωμικό τρόπο, παρωδώντας τον κομφορμισμό της αστικής τάξης και τις κοινές θεατρικές φόρμες. Ο Ιονέσκο απεικονίζει έναν αποκτηνωμένο κόσμο με μηχανικούς χαρακτήρες σαν μαριονέτες.

Η φαλακρή τραγουδίστρια

Στο μονόπρακτο «Ιάκωβος ή η υποταγή» η αφήγηση περιλαμβάνει τον κανονισμένο γάμο του Τζακ με τη Ρομπέρτα και, όταν η Ρομπέρτα δεν είναι ικανοποιητική, τον γάμο του με τη Ρομπέρτα ΙΙ. Το έργο περιέχει ανταλλαγές απόψεων χωρίς νόημα και παραδοσιακά κλισέ, παρόμοια με εκείνα της «Φαλακρής τραγουδίστριας», καθώς και σουρεαλιστικά επινοήματα (για παράδειγμα, οι πολλαπλές μύτες της Ρομπέρτα).

Το 1959 παρουσιάζεται το πρώτο πολύπρακτο έργο του «Δολοφόνος χωρίς αμοιβή», όπου πρωταγωνιστεί για πρώτη φορά ο κεντρικός του ήρωας, Μπερανζέ, ο οποίος εμφανίζεται στη συνέχεια σε μια σειρά άλλων έργων του Ιονέσκο. Ο Μπερανζέ αποτελεί μια σχεδόν αυτοβιογραφική φιγούρα, η οποία εκφράζει την απορία και την αγωνία του Ιονέσκο για την παράδοξη πραγματικότητα. Είναι κωμικός κι αφελής, κερδίζοντας έτσι τη συμπάθεια του κοινού. Σε αυτό το πρώτο έργο, ο Μπερανζέ προσπαθεί να πείσει τον δολοφόνο πως ο φόνος είναι ανήθικος, χρησιμοποιώντας πολλά επιχειρήματα και αιτιολογήσεις. Εν τέλει συμπεραίνει πως δεν υπάρχει ελπίδα και είναι μάταιο να προσπαθήσει να μεταπείσει τον δολοφόνο.

Το 1960 παρουσιάζεται το έργο «Ο Ρινόκερος». Στο έργο αυτό ο Μπερανζέ παρατηρεί τους φίλους του να προσβάλλονται από τον ιό της «ρινοκερίτιδας» και να μεταμορφώνονται σε ρινόκεροι, παραμένοντας στο τέλος μόνος ενάντια σε αυτό το κύμα κομφορμισμού. Σε αυτό το έργο ο Ιονέσκο εκφράζει την απέχθειά του για τον ιδεολογικό

κομφορμισμό, εμπνεόμενος από την άνοδο του φασισμού τη δεκαετία του ’30, αλλά και του σταλινισμού.

Το 1962, στο έργο «Ο βασιλιάς πεθαίνει», ο Μπερανζέ, που παρουσιάζεται ως «Βασιλιάς Μπερανζέ ο πρώτος», είναι μια καθημερινή φιγούρα που παλεύει να συμβιβαστεί με τον θάνατό του, περνώντας από τρία στάδια: την άρνηση, την αναγνώριση και την τελική αποδοχή του θανάτου.

Ο Ιονέσκο συνέχισε να γράφει θεατρικά έργα όπως «Η δίψα και η πείνα» (το 1964), «Στη βάση του τοίχου» (το 1966), «Το παιχνίδι της σφαγής ή επιδημία» (το 1970) και άλλα. Συνολικά έχει γράψει τριάντα τρία θεατρικά έργα.

Το 1973 ο Ιονέσκο έγραψε τη μοναδική νουβέλα του με τίτλο «Ο μονήρης». Ένας χαρακτήρας τόσο περιθωριακός όσο και ασήμαντος αναθεωρεί το παρελθόν του που δεν έχει νόημα και το παρόν του, που δεν έχει ακόμη περισσότερο, αφού πήρε μια μεγάλη κληρονομιά από έναν Αμερικανό θείο του. Αυτό το μυθιστόρημα είναι μια κριτική για την απροσδόκητη περιουσία (ένα είδος μεγάλου λαχείου) που εκ των προτέρων μπορεί να κάνει τα πάντα, αλλά στην πραγματικότητα οδηγεί μόνο στη μοναξιά και την πλήξη και με λίγα σημεία τρέλας.

Τα έργα του Ιονέσκο παίζονταν στην Αθήνα την ίδια χρονιά που ανέβαιναν για πρώτη φορά στη γαλλική σκηνή. Κι αυτό οφειλόταν στη γνώση και στην τόλμη του σκηνοθέτη Κάρολου Κουν. Οι χρονολογίες των παραστάσεων του Θεάτρου Τέχνης ήταν: Η φαλακρή τραγουδίστρια, Οι καρέκλες και Το μάθημα (τη θεατρική περίοδο 1960-61). Ο ρινόκερος (1961-62). Ο βασιλιάς πεθαίνει (1962-63). Ιάκωβος ή η υποταγή (1964-65). Το παιχνίδι της σφαγής (1970). Σε επιστολή του προς τον Κάρολο Κουν ο Ιονέσκο είχε γράψει μεταξύ άλλων: «Οι παραστάσεις που παρακολούθησα στο "Θέατρο Τέχνης" είναι από τις καλύτερες που έχω δει σε όλο τον κόσμο».

Ο Ιονέσκο έγινε μέλος της Γαλλικής Ακαδημίας το 1970, ενώ κέρδισε πολυάριθμα βραβεία και τιμητικές διακρίσεις. Πέθανε στις 28 Μαρτίου 1994.

ΑΡΘΟΥΡ ΚΛΑΡΚ

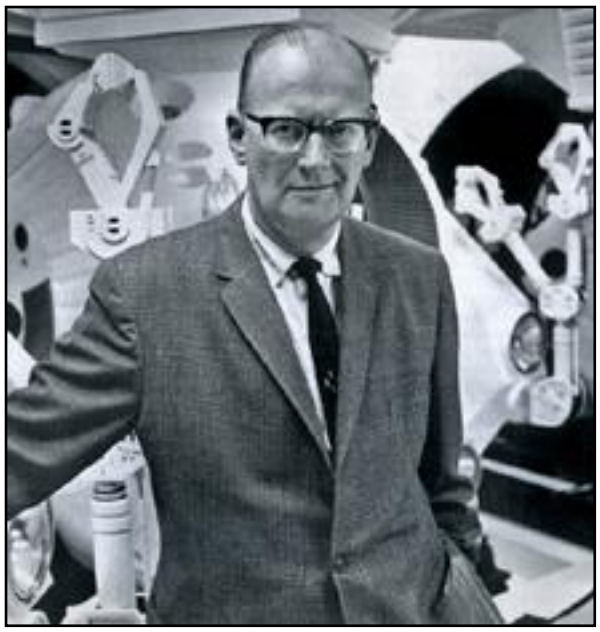

Ο Άρθουρ Κλαρκ (1917 - 2008) ήταν Άγγλος συγγραφέας επιστημονικής φαντασίας. Είναι ιδιαίτερα γνωστός από την ταινία «2001 - Οδύσσεια του διαστήματος».

Ο Κλαρκ γεννήθηκε στις 16 Δεκεμβρίου του 1917 στη Νοτιοδυτική Αγγλία. Ως αγόρι ζούσε σε μια φάρμα, όπου του άρεσε η παρατήρηση των άστρων, η συλλογή απολιθωμάτων και η ανάγνωση αμερικανικών περιοδικών επιστημονικής φαντασίας. Ο ίδιος ο Κλαρκ απέδωσε το ενδιαφέρον του για την επιστημονική φαντασία διαβάζοντας: Πρώτα το τεύχος Νοεμβρίου 1928 του περιοδικού Amazing Stories, ύστερα το βιβλίο «Τελευταίοι και Πρώτοι Άνθρωποι» το 1930 και τέλος το βιβλίο «Η κατάκτηση του διαστήματος» το 1931, όταν ήταν 14 χρόνων.

Στην εφηβεία του, εντάχθηκε στη «Νεανική Αστρονομική Ένωση» και συνεργάστηκε με το περιοδικό της Ένωσης «Urania», στο οποίο έγραψε μια σειρά από άρθρα για διαστημόπλοια και διαστημικά ταξίδια. Ο Κλαρκ έγραψε, επίσης και τις αναμνήσεις του από την ταινία «Φαντασία» του Ντίσνεϊ. Το 1936 μετακόμισε στο Λονδίνο και εντάχθηκε στο Εκπαιδευτικό Συμβούλιο ως ελεγκτής συντάξεων.

Κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου υπηρέτησε στη Βρετανική Πολεμική Αεροπορία ως ειδικός στα ραντάρ και συμμετείχε στο αμυντικό σύστημα ραντάρ έγκαιρης προειδοποίησης, το οποίο συνέβαλε στην επιτυχία της Βρετανικής Πολεμικής Αεροπορίας κατά την Αεροπορική Μάχη της Βρετανίας. Ο Κλαρκ αρχικά ήταν εκπαιδευτής ραντάρ. Στη συνέχεια ορίστηκε ως αξιωματικός πιλότος. Αποστρατεύτηκε με τον βαθμό του υπολοχαγού πτήσης.

Μετά τον πόλεμο απέκτησε πτυχίο πρώτης τάξης στα μαθηματικά και στη φυσική από το King’s College του Λονδίνου. Στη συνέχεια, ο Κλαρκ υπηρέτησε ως πρόεδρος της Βρετανικής Διαπλανητικής Εταιρείας από το 1946 ως το 1947 και ξανά από το 1951 ως το 1953.

Αν και δεν ήταν ο εμπνευστής της ιδέας των γεωστατικών δορυφόρων, μια από τις σημαντικές συνεισφορές του σε αυτόν τον τομέα είναι η ιδέα του ότι θα ήταν ιδανικοί τηλεπικοινωνιακοί ηλεκτρονόμοι. Ως αναγνώριση αυτής της συνεισφοράς, η γεωστατική τροχιά πάνω από τον ισημερινό αναγνωρίζεται επίσημα από τη Διεθνή Αστρονομική Ένωση ως τροχιά Κλαρκ.

Ο Κλαρκ έγραψε επίσης μια σειρά από βιβλία που περιγράφουν τις τεχνικές λεπτομέρειες και τις κοινωνικές επιπτώσεις των πυραύλων και της διαστημικής πτήσης. Τα πιο αξιοσημείωτα από αυτά είναι το «Διαπλανητική πτήση: Μια εισαγωγή στην Αστρονα-υτική» (το 1950), «Η Εξερεύνηση του Διαστήματος» (το 1951) και «Η Υπόσχεση του Διαστήματος» (το 1968).

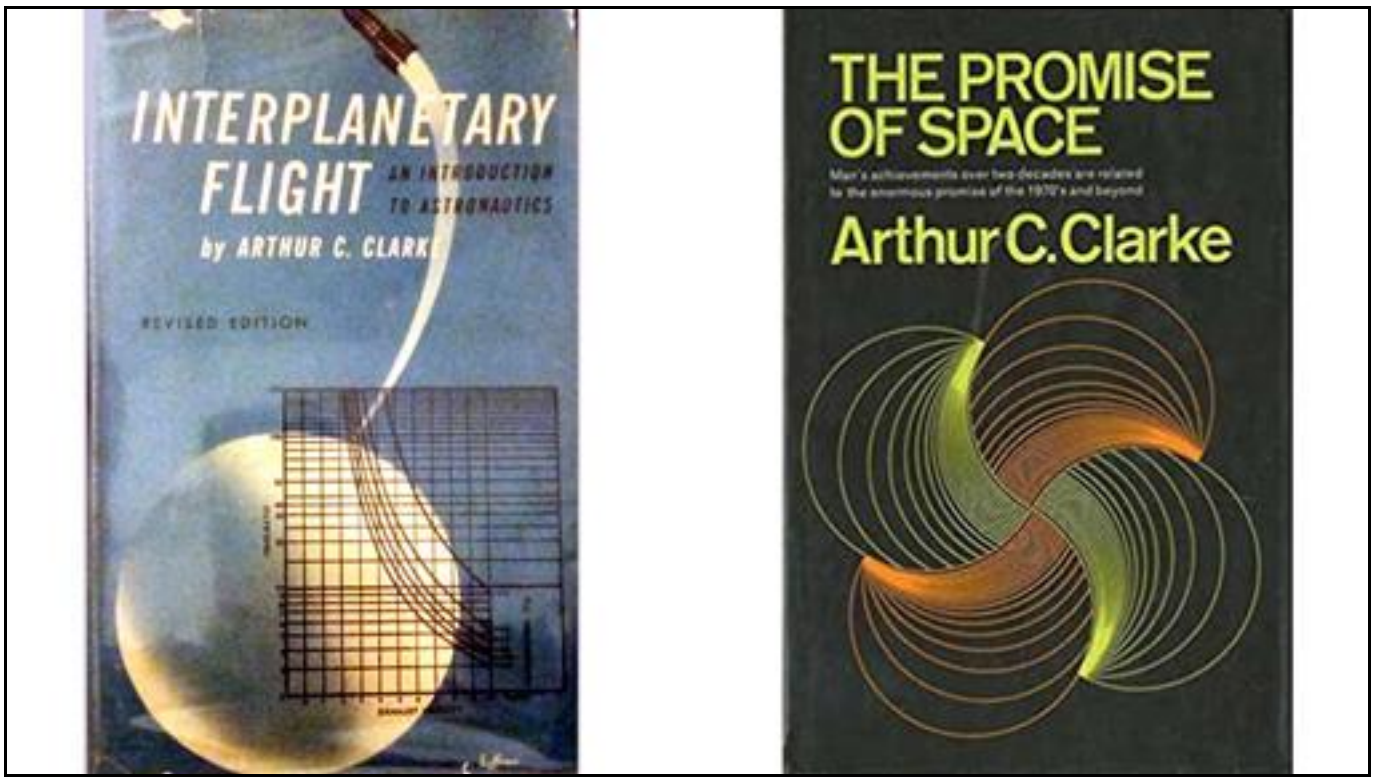

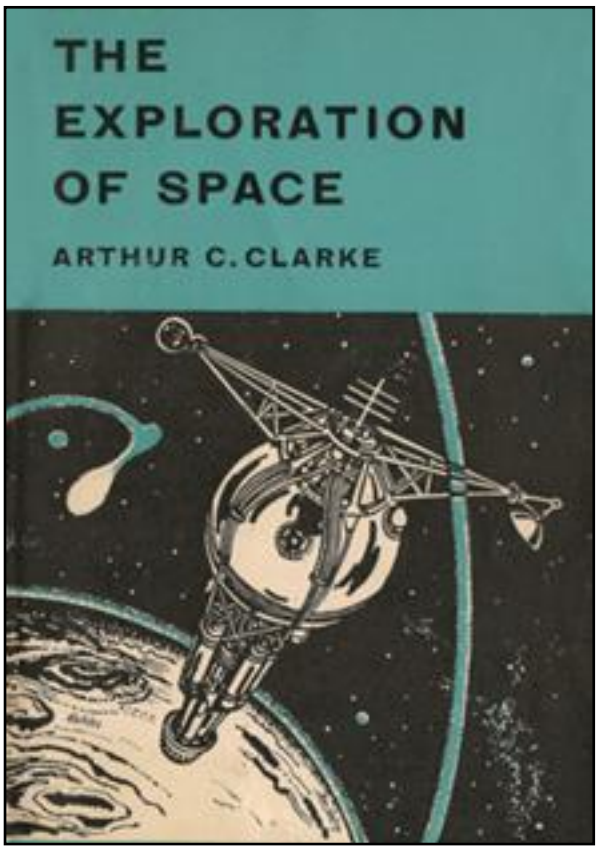

Το βιβλίο του Κλαρκ «Η Εξερεύνηση του Διαστήματος» χρησιμοποιήθηκε από τον Βέρνερ φον Μπράουν, πρωτοπόρο στον τομέα των πυραύλων, για να πείσει τον Πρόεδρο Κένεντυ ότι ήταν δυνατό να πάει ο άνθρωπος στο φεγγάρι.

Ο Κλαρκ έζησε στη Σρι Λάνκα από το 1956 μέχρι τον θάνατό του το 2008, πρώτα στη νότια

ακτή και στη συνέχεια στην πόλη Κολόμπο. Αρχικά, μαζί με τον φίλο του Μάικ Γουίλσον ταξίδεψαν στη Σρι Λάνκα, κάνοντας βουτιές στα κοραλλιογενή νερά.

Το 1956 έγραψε το πρώτο του βιβλίο για τις καταδύσεις με τίτλο «Η ακτή των κοραλιών». Το 1957, κατά τη διάρκεια ενός καταδυτικού ταξιδιού του, ο Κλαρκ ανακάλυψε τα υποβρύχια ερείπια ενός ναού, που στη συνέχεια έκανε την περιοχή δημοφιλή στους δύτες. Το περιέγραψε στο δεύτερο καταδυτικό του βιβλίο. Δημιούργησε μια μικρή σχολή καταδύσεων και ένα απλό κατάστημα για καταδύσεις.

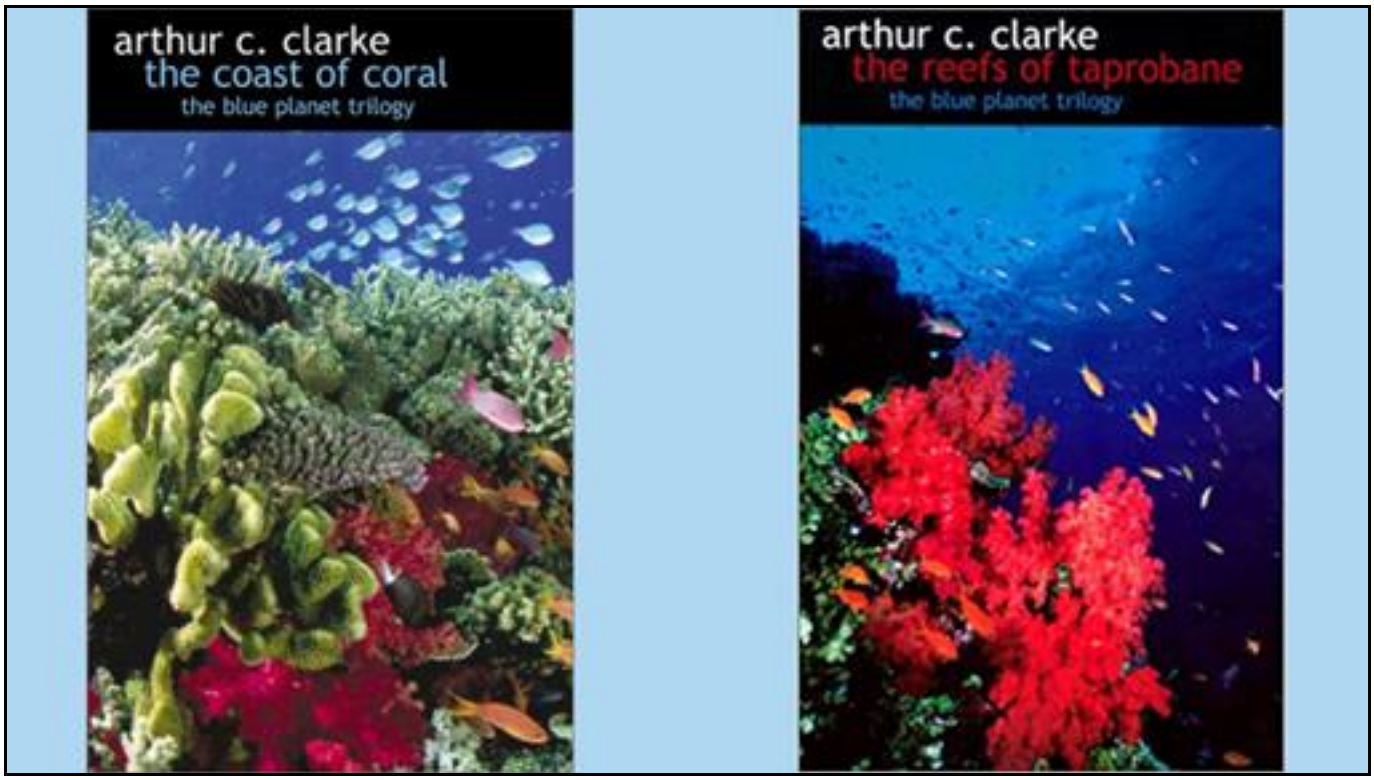

Το 1961 δημοσιεύει το βιβλίο του «Ναυάγιο στη Σελήνη» - πρωτότυπος τίτλος «Μια πτώση στη σκόνη της Σελήνης».

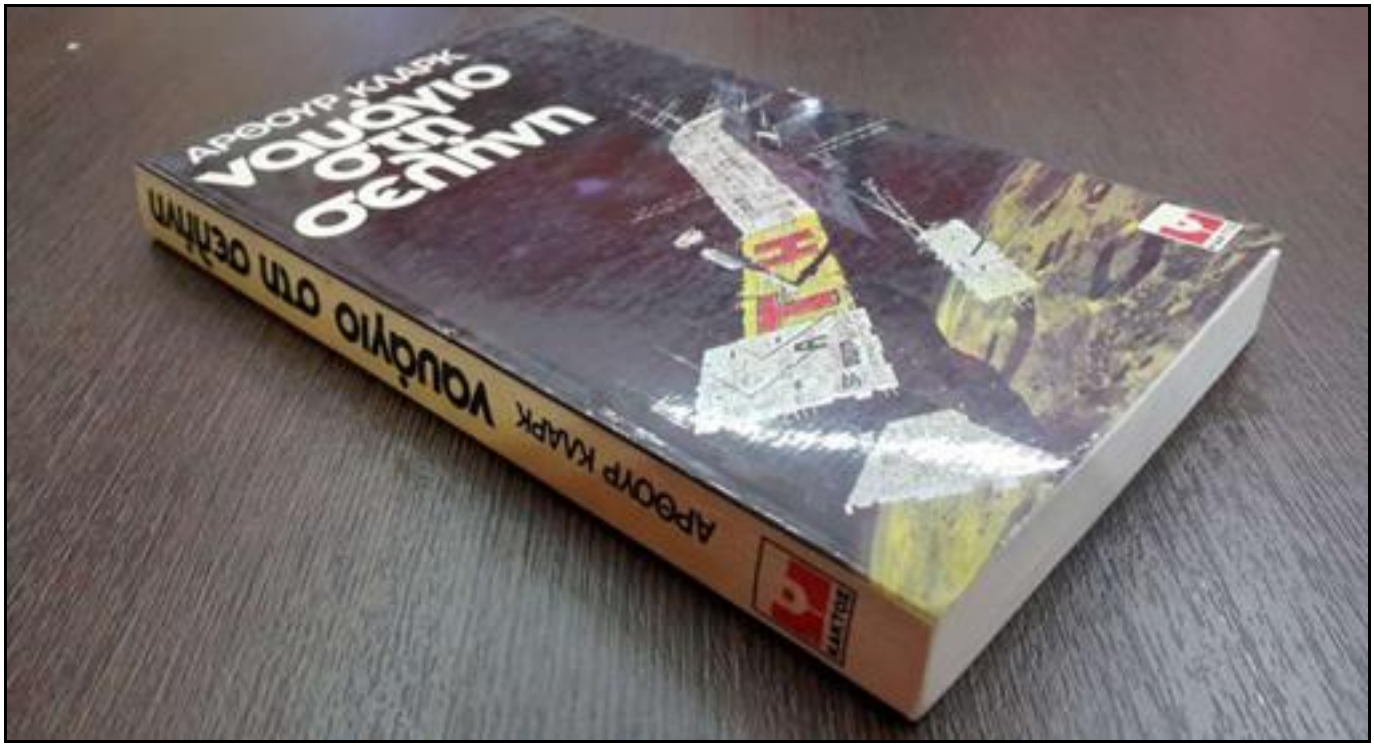

Το 1963 δημοσιεύει δύο βιβλία: «Το νησί των δελφινιών» και το «Γλιστερό μονοπάτι».

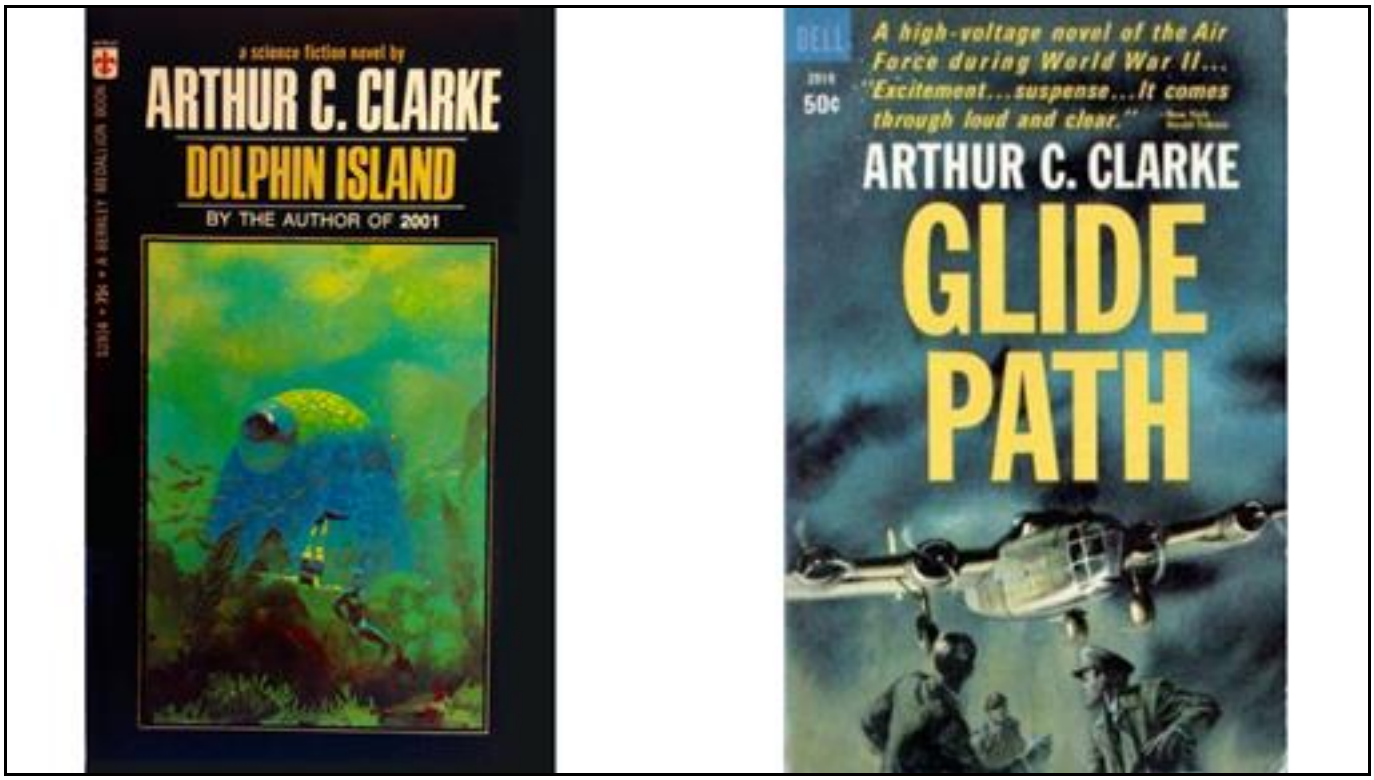

Το 1968 δημοσιεύεται το πρώτο από μια σειρά τεσσάρων βιβλίων του Κλαρκ με τίτλο «2001: Η Οδύσσεια του Διαστήματος». Την ίδια χρονιά γυρίστηκε από τον Στάνλεϋ Κιούμπρικ η ομώνυμη ταινία που θεωρείται μια από τις καλύτερες κινηματογραφικές ταινίες επιστημονικής φαντασίας.

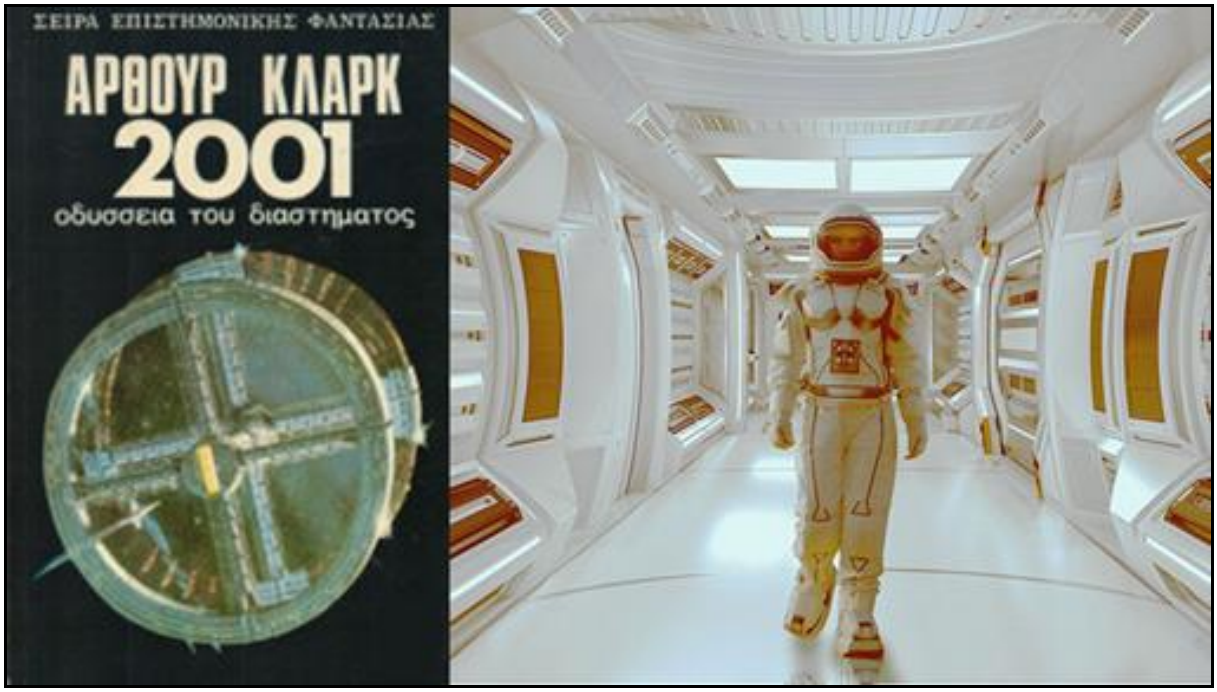

Το 1972 ξεκινά άλλη μια σειρά τεσσάρων βιβλίων με πρώτο τίτλο «Ραντεβού με τον Ράμα». Η σειρά περιγράφει την πρώτη επαφή της Ανθρωπότητας με εξωγήινη τεχνολογία, σε ένα κοντινό μέλλον όπου η Γη έχει ενοποιηθεί πολιτικά σε ένα κλίμα κοινωνικής ελευθεριότητας.

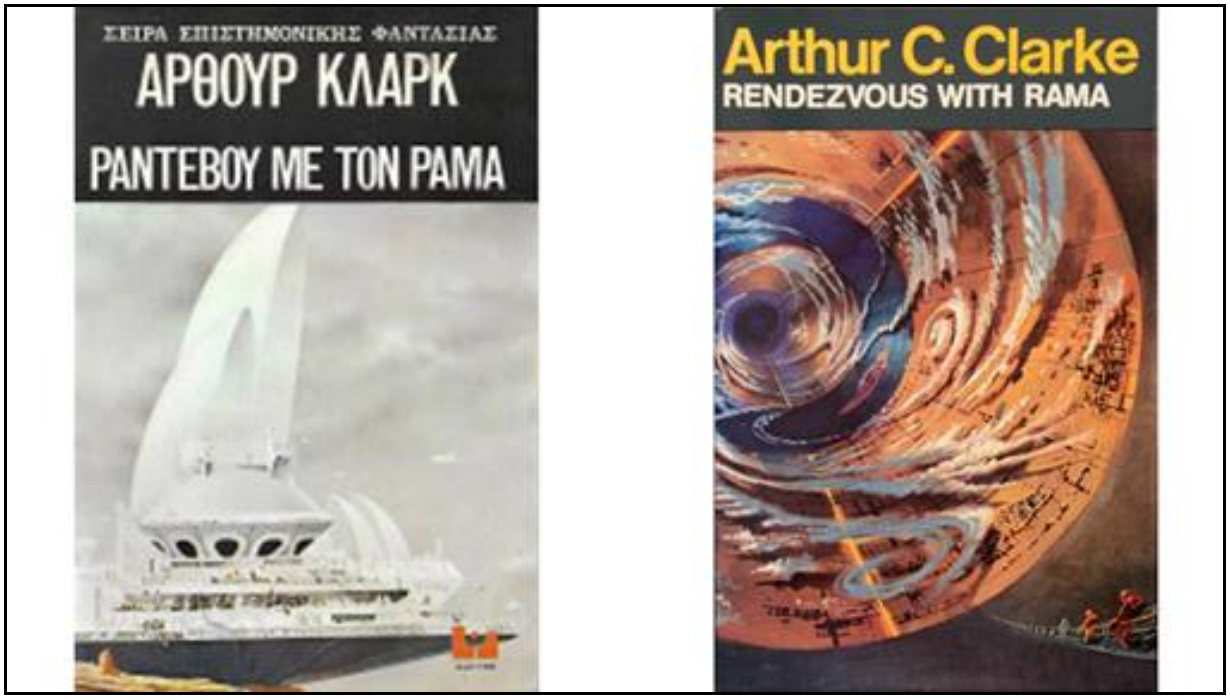

Η ειρήνευση και η αρμονική συνύπαρξη των ανθρώπων μέσω του τεχνολογικού πολιτισμού, αποτελούν το υπόβαθρο και των μυθιστορημάτων «Αυτοκρατορία της Γης» και «Παράξενες Θάλασσες», όπου το εξερευνητικό ενδιαφέρον στρέφεται προς τον βυθό των ωκεανών αντί για το διάστημα.

Το 1986 δημοσίευσε το βιβλίο του «Τα τραγούδια της μακρινής Γης» που ήταν ανάπτυξη παλαιότερου διηγήματος. Σε αυτό το βιβλίο ο Κλαρκ εξερευνά την ιδέα της διαστημικής αποστολής κλειστών οικοσυστημάτων για διαστρικά ταξίδια πολλών γενεών, με στόχο τον αποικισμό πλανητών που απέχουν πολύ από το Ηλιακό Σύστημα. Επιχείρησε να δώσει μεγαλύτερη βαρύτητα στην ανάπτυξη των χαρακτήρων και στο συναισθηματικό υπόβαθρο.

Το 1988 διαγνώστηκε με σύνδρομο μετα-πολιομυελίτιδας, αφού είχε αρχικά προσβληθεί από πολιομυελίτιδα το 1962. Μετά χρειαζόταν να χρησιμοποιεί αναπηρικό καροτσάκι τον περισσότερο χρόνο.

Ο Άρθουρ Κλαρκ πέθανε στις 19 Μαρτίου 2008 στη Σρι-Λάνκα, σε ηλικία 90 χρόνων από χρόνια αναπνευστική ανεπάρκεια που είχε προκληθεί από την πολιομυελίτιδα.